

דירקטוריון הבנק מתכבד להגיש לאסיפה הכללית של בעלי המניות, דוח המתייחס למצבו העסקי של הבנק ותוצאות פעולותיו בשנת 2007. דוח זה מוגש בנוסף לדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2007 ולסקירת ההנהלה לאותו תאריך.

הנתונים המוצגים בדוח מתייחסים לנתונים מאוחדים ומוצגים ב"סכומים מדווחים" (ראה באור 1 ב' בדוחות הכספיים).

1. התפתחויות כלכליות בשנת 2007

נתוני שנת 2007 מצביעים על המשך מגמת הצמיחה והשיפור בפעילות הכלכלית במשך.

תוצר מקומי גולמי - על פי אומדנים מוקדמים שפורסמו על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עלה התוצר המקומי הגולמי בשנת 2007 בשיעור של 5.3%, בדומה לשיעורים שנרשמו בשלוש השנים הקודמות. על פי נתונים מנוכי עונתיות עלה התוצר המקומי הגולמי בשיעור של 6.3%, בחישוב שנתי, במחצית הראשונה של השנה, ובשיעור של 5.6% - במחצית השנייה.

התוצר המקומי הגולמי לנפש (המנכה משיעור הצמיחה את שיעור הגידול באוכלוסיה), עלה בשנת 2007 בשיעור של 3.5%, בהמשך לעלייה בשיעור של 3.4% שנרשמה בשנת 2006.

המדד המשולב לבחינת מצב המשק עלה בשנת 2007 בשיעור של 8.3%, בהמשך לעלייה בשיעור של 7.5% שנרשמה בשנת 2006. נתונים אלו מצביעים על המשך ההתרחבות בפעילות הכלכלית.

התוצר העסקי (למעט תוצר השירותים הציבוריים והקהילתיים ושירותי הדיור), עלה בשנת 2007 בשיעור של 6.3%, בהמשך לעלייה בשיעור של 6.5% שנרשמה בשנת 2006. העלייה בתוצר במגזר העסקי נובעת מעלייה בשיעור של 4.9% בתוצר בענף התעשייה ועליות בשיעורים שבין 5% ל-11% ברוב ענפי השירותים. בנוסף, נרשמה בשנת 2007 עלייה בשיעור של 4.5% בתוצר בענף הבינוי, לאחר ירידה שנרשמה בענף זה בשנת 2006.

מדד הייצור התעשייתי רשם בחודשים ינואר - נובמבר 2007 עלייה בשיעור של 5.3%, בהמשך לעלייה בשיעור של 9.8% שנרשמה בשנת 2006, ועלייה בשיעור של 3.7% בשנת 2005.

צריכה - ההוצאה לצריכה פרטית לנפש עלתה בשנת 2007 בשיעור של 5.3%, בהמשך לעלייה בשיעור של 2.7% שנרשמה בשנת 2006.

ההוצאה לרכישת מוצרים בני קיימא לנפש עלתה בשיעור של 22.6%, לאחר ירידה בשיעור של 2.6% שנרשמה בשנת 2006. העלייה בהוצאה לרכישת מוצרים בני קיימא נובעת מעלייה בשיעור של 4.9% ברכישות ריהוט, בשיעור של 33.5% ברכישות כלי רכב לשימוש פרטי, ובשיעור של 23.2% ברכישות ציוד למשק הבית (מקררים, מזגנים, מכונות כביסה וכיו"ב).

הפדיון בענפי המסחר והשירותים עלה בחדשים ינואר - נובמבר 2007 בשיעור של 8.9% - בהמשך לעלייה בשיעור של 8.5% שנרשמה בשנת 2006, ועלייה בשיעור של 7.4% שנרשמה בשנת 2005.

מכירות רשתות השיווק, עלו בשנת 2007 בשיעור של 6.4%, בהמשך לעלייה בשיעור של 4.9% שנרשמה בשנת 2006. נתוני המגמה מצביעים על עליה בשיעור של 5% במכירות רשתות השווק ברבע האחרון של השנה, בהמשך לעלייה בשיעור של 6.7% שנרשמה ברבע הקודם.

סחר חוץ ומאזן התשלומים - הגירעון המסחרי של ישראל הסתכם בשנת 2007 בסך של 10.2 מיליארד דולר, לעומת 7.6 מיליארד דולר אשתקד. בגרעון המסחרי ללא אניות, מטוסים, יהלומים וחומרי אנרגיה, נרשמה בשנת 2007 עליה חדה בשיעור של 86.6%.

יבוא הסחורות, עלה בשנת 2007 בשיעור של 18.6% והסתכם בכ-56.1 מיליארד דולר. העליה נובעת בעיקר מגידול בשיעור של 15.5% ביבוא חומרי גלם (למעט יהלומים וחומרי אנרגיה), המהווה כ-38% מסך היבוא - והסתכם בכ-21.4 מיליארד דולר, מגידול בשיעור של 19.8% ביבוא חומרי אנרגיה, המהווה כ-15.9% מכלל היבוא - והסתכם בכ-8.9 מיליארד דולר, ועליה בשיעור של 11.4% ביבוא יהלומים גלמיים ומלוטשים, המהווה כ-17.2% מכלל היבוא - והסתכם בכ-9.6 מיליארד דולר.

גם ביבוא מוצרי צריכה, המהווה כ-13.4% מכלל היבוא, נרשמה בשנת 2007 עליה בשיעור של 27.3%, בהמשך לעלייה בשיעור של 10.7% בשנת 2006 - עקב גידול בשיעור של 39.3% ביבוא מוצרים בני קיימא.

יבוא מוצרי השקעה (למעט אוניות ומטוסים), עלה בשנת 2007 בשיעור של 22.2%, והסתכם בכ-8.0 מיליארד דולר - בעיקר עקב גידול בשיעור של 63.3% ביבוא מכונות נוסעים לצרכים עסקיים.

גם נתוני המגמה, בניכוי עונתיות, מצביעים על עלייה בשיעור של 14.9%, בחישוב שנתי, ביבוא הסחורות ברבע האחרון של שנת 2007, בהמשך לעלייה בשיעור של 23.9% שנרשמה ברבע הקודם.

יצוא הסחורות עלה בשנת 2007 בשיעור של 15.6% והסתכם בכ-45.9 מיליארד דולר. העליה ביצוא הסחורות נובעת בעיקר מעליה בשיעור של 16.9% ביצוא התעשייתי (למעט יהלומים), המהווה כ-74.1% מכלל יצוא הסחורות - והסתכם בכ-34 מיליארד דולר, ועליה בשיעור של 12.7% ביצוא יהלומים מלוטשים וגולמיים המהווה כ-22.8% מכלל יצוא הסחורות - לסך של 10.5 מיליארד דולר.

עיקר הגידול ביצוא התעשייתי נובע מעליה בשיעור של 11.5% בענף "תעשיות טכנולוגיה עילית", המהווה כ-46% מכלל הייצוא התעשייתי ומעליה בשיעור של כ-44% ביצוא ענף "כלי טיס".

נתוני המגמה בניכוי עונתיות, מצביעים על עלייה בשיעור של 6.1% ביצוא הסחורות ברבע האחרון של שנת 2007, בהמשך לעלייה בשיעור של 6.5% ברבע הקודם.

יצוא הסחורות ללא אניות, מטוסים ויהלומים, עלה בשנת 2007 בשיעור של 17.3% והסתכם בסך של כ-35.4 מיליארד דולר.

תיירות - בשנת 2007 עלה מספר הלינות במלונות התיירות בשיעור של 6% והסתכם בכ-20.5 מיליון לינות, בעיקר עקב עליה בשיעור של כ-23% בלינות התיירים - המהווים כ-41% מכלל הלינות. מאידך, נרשמה ירידה בשיעור של כ-3% במספר הלינות של תושבי ישראל.

תקציב המדינה - הכנסות המדינה ממסים ואגרות עלו בשנת 2007 בשיעור של כ-7.8% והסתכמו בכ-190.8 מיליארד ש"ח. עליה זו בולטת על רקע הפחתות מיסים בהיקף של כ-3.6 מיליארד ש"ח, נטו - שבוצעו בשנת 2007 וכללו הפחתה בשיעורי המס על יחידים וחברות וכן הפחתת "מסים עקיפים", לרבות: מס קניה על מוצרי חשמל, ומיסוי על כלי רכב.

ההכנסות מ"מסים ישירים" עלו בשנת 2007 בשיעור של 7.7% והסתכמו בכ-106.5 מיליארד ש"ח. בניכוי התאמות בגין הפחתות מס, תשלומים חריגים, ותיקוני חקיקה אחרים - עלו ההכנסות ממסים ישירים בשיעור של 6.9%.

הגידול בהכנסות ממסים נובע, בין היתר, ממספר עסקאות חריגות וחד פעמיות שארעו בשנת 2007, והשלמת רפורמות מבניות במשק.

הכנסות ממיסים עקיפים עלו בשנת 2007 בשיעור של 9.5% והסתכמו בסך של כ-79.6 מיליארד ש"ח. בניכוי הפרשי עיתוי ותיקוני חקיקה, עלו ההכנסות ממיסים עקיפים בשיעור של 10.7%. ההכנסות מ"מס ערך מוסף" עלו בשיעור של כ-7.6%, ההכנסות ממסי קניה על יבוא עלו בשיעור של 21% (בעיקר עקב העליה ביבוא כלי רכב).

גם בהכנסות המדינה מאגרות נרשמה בשנת 2007 עליה בשיעור של 3.6% - לסך של כ-4.7 מיליארד ש"ח.

הגירעון הכולל בפעילות הממשלה לשנת 2007 מסתכם, על פי אומדן ראשוני, בסך של כ-0.1 מיליארד ש"ח, ומהווה כ-0.02% בלבד מהתוצר המקומי הגולמי. היקף הגרעון נמוך משמעותית מיעד הגרעון המתוכנן - בסך של 18.7 מיליארד ש"ח (2.9% במונחי תוצר מקומי גולמי) - והינו הגרעון הנמוך ביותר מזה 20 שנה.

הירידה בגרעון מוסכרת בעודפי הכנסות בסך של כ-14.5 מיליארד ש"ח, מעבר לתכנון התקציבי המקורי, ומהווה המשך למגמת הירידה בגרעון שנרשמה בשנים 2005 ו-2006 (1.9% ו-0.9% - במונחי תוצר מקומי גולמי, בהתאמה).

הגרעון הכולל נובע מהגרעון בפעילות הממשלה כחול"ל - שהסתכם בשנת 2007 בסך של כ-6.5 מיליארד ש"ח (לעומת גרעון מתוכנן בסך 4.4 מיליארד ש"ח), וקוזז בעודף בסך של כ-6.4 מיליארד ש"ח בפעילות המקומית של הממשלה בשנת 2007 (לעומת יעד גרעון שנתי מתוכנן בסך של 14.3 מיליארד ש"ח).

הגרעון הכולל מומן על ידי תקבולים גבוהים מהפרטת חברות בסך של כ-6.6 מיליארד ש"ח (בעיקר: חברת בז"ן). הגרעון הנמוך מחד, ותקבולי הפרטה הגבוהים, מאידך - איפשרו לממשלה להקטין את החוב הלאומי (גיוס הון שלילי, נטו), בסך של 10.6 מיליארד ש"ח.

תעסוקה - על פי נתוני המגמה לחודש נובמבר, ירד שיעור הבלתי מועסקים בשנת 2007 - משיעור של כ-8.0% מכוח העבודה האזרחי בתחילת השנה, לכ-6.6% בחודש נובמבר 2007.

גם נתוני שירות התעסוקה, מצביעים על ירידה בשיעור של 0.1% במספר דורשי העבודה, לסך של כ-193 אלף איש. הנתונים העדכניים במספרם של דורשי העבודה הינם הנמוכים ביותר מזה חמש שנים.

אינפלציה - מדד המחירים לצרכן עלה בשנת 2007 בשיעור של 3.4%, לעומת ירידה בשיעור של 0.1% שנרשמה בשנת 2006. שיעור האינפלציה בשנת 2007 - גבוה מעט מהיעד בשיעור של 3% - 1%, שנקבע על ידי הממשלה. מדד המחירים לצרכן "ללא ירקות ופירות" עלה בשיעור של 3.3%, והמדד "ללא דיור" עלה בשיעור של 3.9%.

העליה במדד המחירים לצרכן בשנת 2007, בהשוואה לירידה שנרשמה בשנת 2006, כאמור - מסבירה את העליה בתרומת המגזר ה"צמוד למדד" - לרווח מפעילות מימון של הבנק בשנת 2007, בגין הגידול בתרומת ה"הון הפעיל" במגזר זה (ראה גם פרק 4 להלן).

מדיניות מוניטרית - במהלך שנת 2007 הפחית בנק ישראל את הריבית הלא צמודה לטווח קצר בשיעור של 0.75 נקודות האחוז - מרמה של 5.0% בחודש דצמבר 2006, לרמה של 4.25% בסוף חודש דצמבר 2007.

ציפיות האינפלציה לשנה הקרובה (הנגזרות מההפרש שבין תשואת אגרות החוב ה"צמודות", לתשואת אגרות החוב ה"שקליות") - לטווח של שנה, מסתכמות בסוף שנת 2007 בשיעור של 2.6%. ציפיות אלו נמצאות בתחום יעד האינפלציה שקבעה הממשלה (3% - 1%).

אמצעי התשלום במשק עלו בשנת 2007 בשיעור של כ-18.4% והסתכמו בכ-61.7 מיליארד שקל.

שער החליפין - בשנת 2007 התחזק השקל ביחס למרבית המטבעות הזרים: ביחס לדולר של ארה"ב התחזק השקל בשיעור של 9.0%, ביחס לליין היפני בשיעור של 3.3%, ביחס לפרנק השוויצרי בשיעור של 1.3%, וביחס לליש"ט בשיעור של 7.0%. מאידך, נחלש השקל בשנת 2007 ביחס לאירו בשיעור של 1.7%.

הירידה בשער החליפין של השקל לעומת הדולר מסבירה את הירידה בהיקף האשראי לציבור במגזר זה (ראה גם פרק 6 להלן).

שוק ההון - גם בשנת 2007 נרשמו עליות שערים במדדי המניות, בהמשך למגמה ששררה בשוק המניות בארבע השנים הקודמות. בנוסף, התאפיינה שנת 2007 במחזורי שיא בשוק המניות ובאופציות על מדד "ת"א 25". המגמה החיובית בשוק המניות הושפעה ממספר גורמים וביניהם:

- נתוני מקרו חיוביים ושיפור ברווחיות החברות הבורסאיות.
- עליות שערים בבורסות בעולם.
- הפחתת הריבית במשק על ידי בנק ישראל בשיעור של 1.5 נקודות האחוז, במחצית הראשונה של השנה.
- פעילות המשקיעים הזרים בשוק המניות - שכללה הזרמת כספים בסך של כ-800 מיליון דולר לשוק.

עליות השערים בשוק המניות בשנת 2007 לו, כאמור, בעליה במחזור היומי בבורסה ומחוצה לה בשיעור של כ-43% לעומת המחזור הממוצע אשתקד, לסך של כ-2,075 מיליון ש"ח. הגידול במחזורי המסחר וברמות השערים בבורסה לווה בעליה בהנפקות מניות בשוק הראשוני, שהסתכמו בשנת 2007 בסך של כ-13.5 מיליארד ש"ח, לעומת כ-5.2 מיליארד ש"ח אשתקד.

בסיכום שנת 2007, נרשמו עליות שערים במרבית מדדי המניות: מדד "ת-א 25" עלה בשיעור של כ-27.0%, מדד "ת-א 100" עלה בשיעור של כ-21.1%, ומדד "ת-א 75" עלה בשיעור של כ-4.1%. מאידך, ירד מדד "התל-טק" בכ-6.7%.

היקף החזקותיהם של המשקיעים הזרים במניות הנסחרות בשוק המקומי עלה בשנת 2007 בסך של כ-800 מיליון דולר, לעומת יציבות שנרשמה בנתון זה אשתקד.

בשנת 2007, נמשך תהליך הפרטת החברות הממשלתיות. הכנסות הממשלה בסעיף זה, הסתכמו בשנת 2007 בסך של כ-6.6 מיליארד ש"ח, לעומת הכנסות בסך של כ-2 מיליארד ש"ח שנרשמו בסעיף זה אשתקד. הכנסות המדינה מהפרטת חברות בשנת 2007, כללו בעיקר תקבולים ממכירת בית הזיקוק בחיפה.

בשוק אגרות החוב נרשמה עלייה מתונה בשערים, תוך גידול משמעותי במחזורי המסחר. בסיכום שנת 2007 עלו שערי אגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד בשיעור של כ-2%.

התשואות לפדיון ברוטו בסוף השנה של אגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד נעו בשעורים שבין 2.39% באגרות החוב קצרות הטווח ל-3.67% באגרות החוב ארוכות הטווח.

מדד אגרות החוב הממשלתיות שאינן צמודות - ירד בשנת 2007 בשיעור של כ-0.3%, ומדד אגרות החוב הצמודות למטבע חוץ ירד בשיעור של כ-11% - על רקע הירידה שנרשמה בשער החליפין של הדולר במהלך השנה.

בשנת 2007 עלו שערי המלוות קצרי המועד בשיעור של כ-1%. לאחר עליות אלו מסתכמת התשואה השנתית לפדיון של מלוות אלו בסוף שנת 2007 בשיעור של כ-4.65%.

מחזור המסחר היומי הממוצע בכרסה ומחוצה לה במלוות קצרי המועד הסתכם בכ-848 מיליון ש"ח, לעומת כ-797 מיליון ש"ח אשתקד.

היקף גיוס ההון הממשלתי באגרות החוב, ברוטו, הסתכם בכ-31.1 מיליארד ש"ח, לעומת גיוס בהיקף של כ-29.9 מיליארד ש"ח אשתקד. גיוס ההון, נטו, בשנת 2007 - הסתכם בכ-3.5 מיליארד ש"ח, לעומת כ-2.7 מיליארד ש"ח אשתקד. כ-76% מגיוס ההון בוצע באמצעות אגרות חוב לא צמודות, לעומת כ-79% אשתקד.

בשנת 2007 נרשם גיוס חיובי נטו, בשוק קרנות הנאמנות בסך של כ-5.1 מיליארד ש"ח, לעומת גיוס שלילי, נטו, בסך של כ-18.4 מיליארד ש"ח אשתקד.

מרבית הסכום, כ-12.3 מיליארד ש"ח, גויסו בקרנות ה"אג"ח". מאידך, כ-2.3 מיליארד ש"ח נפדו מהקרנות ה"מנייתיות", כ-3.9 מיליארד ש"ח נפדו מקרנות "חול"ל", וכ-1.0 מיליארד ש"ח נפדו מהקרנות ה"שקליות".

בעקבות הפדיונות שנרשמו במרבית סוגי קרנות הנאמנות, כאמור, ומעבר לקוחות מקרנות הנאמנות הנמצאות בניהול הבנקים, לקרנות נאמנות בניהול גופים מוסדיים אחרים - ירדו גם הכנסות הבנק מניהול קרנות נאמנות בשיעור של 9.2% והסתכמו בכ-5.5 מיליוני ש"ח.

2. תאור עסקי הבנק

א. תאור הבנק והתפתחותו

הבנק נוסד ביום 25 באוקטובר 1971 על ידי ברקליס בנק אינטרנשיונל בע"מ מאנגליה (להלן: "בנק ברקליס") ועל ידי קבוצת בנק דיסקונט - תחת השם: "בנק ברקליס - דיסקונט בע"מ".

הפעילות הפיננסית בארץ ישראל של הגופים הבנקאיים שמהם נוסד הבנק החלה בשנת 1918 - עם כיבוש ארץ ישראל על ידי הבריטים, כש"אנגלו איגי'פישן בנק" - שפעל עד אז במצרים - הקים שלשה סניפים: בירושלים, יפו וחיפה. מאוחר יותר, בשנת 1921 הוקם הסניף הרביעי בנצרת. בשנת 1925 רכש "ברקליס בנק ס.צ.ס" (בנק שהיה בבעלות הבנק הבריטי "ברקליס בנק" וסיפק שרותים פיננסיים לשלטונות ברחבי האימפריה הבריטית), את מניותיו של "אנגלו איגי'פישן בנק" ובכך הפך בנק זה לחלק מקבוצת "ברקליס בנק". בשנת 1971 שינה "ברקליס בנק ס.צ.ס" את שמו ל: "ברקליס בנק אינטרנשיונל".

סמוך למועד התאגדותו, בתאריך 7 בדצמבר 1971 - רכש הבנק את כל הנכסים וההתחייבויות של סניפי בנק ברקליס בישראל (באותה עת כבר פעלו במדינת ישראל, במסגרת בנק ברקליס, כ-40 סניפים).

ביום 28 בפברואר 1993, לאחר שבנק דיסקונט לישראל בע"מ רכש את מלוא החזקותיו של בנק ברקליס, כבנק - שונה שמו של הבנק, לשמו הנוכחי.

הבנק מוגדר כ"תאגיד בנקאי", על פי חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א - 1981, והוא בעל רישיון בנק על פי החוק האמור. על הבנק חלות, מערכות של חוקים צווים ותקנות שהוא פועל במסגרתן - ובהן, בין היתר, פקודות הבנקאות, חוק בנק ישראל, חוק הבנקאות (רישוי), חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א - 1981 וכן הוראות, כללים והנחיות המתפרסמות מעת לעת על ידי המפקח על הבנקים. באשר להתפתחויות בנושאי חקיקה הקשורות למערכת הבנקאית - ראה פרקים 14 ו-19 להלן.

הבנק עוסק בפעילות פיננסית מסחרית ונותן שרותים לכל מגזרי הפעילות, לרבות: בנקאות עסקית, בנקאות מסחרית, בנקאות פרטית, ובנקאות קמעונאית - ומשווק את מלוא המוצרים הפיננסיים הבנקאיים, לרבות: הלוואות ופקדונות בנקאיים, משכנתאות, מוצרים בשוק ההון, מימון פיננסי לחברות קבלניות בשיטת "לווי בניה", כרטיסי אשראי, מכשירים נגזרים ועוד.

מסגרת פעילות מקיפה זו, מאפשרת לבנק להעניק ללקוחותיו את מלוא הפתרונות הבנקאיים והפיננסיים ולתת להם שרות מקצועי, ברמה גבוהה, בערוצי תקשורת מגוונים לכלל המוצרים הבנקאיים המקובלים בענף - המותאמים לצרכיהם הספציפיים של הלקוחות. לצורך מתן שרותים אלו, מעמיד הבנק לרשות לקוחותיו רשת סניפים הפרוסה בפריסה כלל ארצית, וכוללת 70 סניפים. מרבית השרותים שמעניק הבנק בתחום שוק ההון, מבוצעים באמצעות מערך חברות בת, כדלקמן:

- ניהול קרנות נאמנות, באמצעות חברת מרכנתיל קרנות נאמנות בע"מ.
- ניהול תיקי השקעות, באמצעות חברת מרכנתיל - ניהול תיקים בע"מ.
- הנפקות וחיתום, באמצעות חברת ב.מ.ד. חיתומים וייזום השקעות בע"מ.
- ניהול גלובלי של תיקי השקעות, באמצעות חברת מרכנתיל גולדהר - ניהול השקעות גלובלי בע"מ.
- עד ליום 5 בדצמבר 2007, ניהל הבנק באמצעות חברה בת 8 קופות גמל (ראה פרק 14, להלן).

הבנק מדורג על ידי חברת "מעלות - החברה הישראלית לדרוג ניירות ערך בע"מ", בדרוג "AA", שעודכן לאחרונה ביום 17.10.2006.

ב. תרשים החזקות עיקריות - ליום 31.12.2007

* מקודם - מרכנתיל ניהול קופות גמל בע"מ

ג. השליטה בבנק

למועד פרסום דוחות אלה מחזיק בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "בנק דיסקונט") במלוא הבעלות והשליטה בבנק (100%). לפרטים נוספים בקשר להסכמים מהותיים שבין הבנק לבנק דיסקונט - ראה פרק 12 להלן.

ד. עסקאות במניות הבנק

בתקופת הדוח ובשנה שקדמה לה לא בוצעו השקעות במניות הבנק ולא בוצעו עסקאות במניות הבנק על ידי החברה האם.

ה. דיבידנדים

חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה לעמידה במגבלות שנקבעו בחוק החברות ובהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 331 הודן בחלוקת דיבידנדים בתאגידים בנקאיים. בשנתיים האחרונות לא חילק הבנק דיבידנדים כלשהם.

ו. רכוש קבוע ומתקנים

השקעות הבנק ברכוש קבוע ומתקנים ליום 31.12.2007, מסתכמות כדלקמן:

סך הכל	ציוד ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
850	538	312	עלות
509	357	152	פחת נצבר
341	181	160	עלות מופחתת ליום 31.12.2007

למידע נוסף בדבר זכויות הבנק בבניינים וציוד - ראה באור 6 בדוחות הכספיים.

ז. בניינים ומקרקעין -

מדיניות הבנק הינה להחזיק אך ורק נכסים הדרושים לתפעול השוטף של הבנק, או שיש צפי שיידרשו לו בעתיד. נכסים שאינם עומדים בקריטריונים אלו - מוצעים על ידי הבנק למכירה, או מושכרים לתקופת ביניים, עד שיכשילו התנאים למכירתם.

זכויות הבנק במקרקעין ובבניינים הינם בדרך של בעלות (או בעלות באמצעות חברה מאוחדת בשליטה מלאה) או בדרך של חכירה ושכירות מוגנת. בנוסף, נמצאים בשימוש הבנק 51 נכסים, אותם שכר הבנק בשכירות חופשית.

הבנק בוחן באופן שוטף הפרשים בין השווי ההוגן או הערך בר השבה של נכסים הנמצאים בבעלותו - לבין העלות המופחתת של נכסים אלו בספריו - בהתאם לתקן חשבונאות מס' 15. במקרים בהם עולה העלות המופחתת של נכסים אלו - על השווי ההוגן שלהם (או הערך בר השבה, לפי העניין) - עורך הבנק הפרשה לירידת ערך בגין נכסים אלו. בשנת 2007 רשם הבנק הפרשות לירידת ערך בגין נכסים מסוימים, כדלקמן:

	2006	2007	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
הפרשה לירידת ערך	1	3	
השפעת המס	-	-	
הפרשה לירידת ערך נטו	1	3	

להלן פרטים על המקרקעין והבניינים המשמשים את הבנק ליום 31.12.2007 (במטרים רבועים):

סניפים	שטחים בבעלות או בחכירה	שטחים בשכירות מוגנת	שטחים בשכירות חפשית	סה"כ
מ"ר	מ"ר	מ"ר	מ"ר	מ"ר
9,439	798	11,888	22,125	סניפים
3,232	198	3,279	6,709	משרדים
2,312	-	936	3,254	שטחי עזר (אחסון וכו')
2,527	-	-	2,527	שטחים שאינם בשימוש הבנק*
17,516	996	16,103	34,615	סך הכל

* השטחים הפנויים שאינם בשימוש הבנק, מיועדים לשימוש עתידי, או למכירה - ומוצגים לפי העלות המופחתת שאינה עולה על שווי השוק שלהם.

ח. המחשוב והתפעול בבנק

מערכות המחשוב המרכזיות של הבנק מבוססות על מערכת המחשב של החברה האם המתפעלת ומתחזקת אותן. שרותי המחשב והתפעול המסופקים לבנק על ידי החברה האם מעוגנים בהסכמים רב שנתיים על בסיס כלכלי.

הסכמים אלו מפרטים את היקף איכות וזמינות שרותי המחשב המסופקים לבנק ומבטיחים את רציפותם, הן בתנאי ההתקשרות הנוכחית והן בתקופת המעבר - אם ירצה אחד מן הצדדים להפסיק את ההתקשרות הקיימת (לעניין עלות שרותי מחשב אלה - ראה באור 20 ב' בדוחות הכספיים).

הפעילות המרכזית של הבנק בנושא מערכות המידע בשנת 2007 (כמו בחמש השנים שקדמו לה) היתה בפרויקט "אופק" במסגרתו מתוכננת הסבת מערכת המחשב המרכזית של החברה האם למערכות מחשב והפעלה של חברת I.B.M. והטמעת מערכת ליבה בנקאית (Core Banking) חדשה. למידע נוסף על פרויקט זה ראה פרק 12 להלן.

ההשקעה המצטברת של הבנק בפרויקט זה הסתכמה ליום 31.12.2007 בסך של 18.8 מיליוני דולר (לא כולל מע"מ). במסגרת ההסכם שנחתם בין הבנק לבין החברה האם, בנושא זה - נקבע, כי השקעת הבנק בפרויקט זה (לא כולל עלויות הטמעה והדרכה) - לא תעלה על 20 מיליון דולר (לא כולל מע"מ).

בנוסף למערכת המידע המרכזית, כאמור - מפעיל הבנק מערכות מחשב מקומיות הכוללות מערכות תפעול, מידע וניהול, כגון: מערכת לניהול חדר עסקאות חוץ, מערכת לניהול ומדידת סיכונים שוק, מערכת לניהול תיקי משכנתאות, מערכת לדווח כספי לציבור ולגורמים סטטוטוריים, מערכת לניהול תקציבים, מערכת למדידת תוצאות הפעילות בחתך מגזרי פעילות, מערכות למעקב וניהול אשראים, מערכת למדידת רווחיות סניפים וניהול יעדים, מערכת לניהול משאבי אנוש ועוד.

בשנת 2007 השקיע הבנק בפיתוח מערכות מחשב מקומיות ובשיפור מערכות קיימות כדלקמן:

- שודרגו מערכות היקפיות בסניפי הבנק, לרבות: כמחצית ממכשירי הבנק האוטומטיים, והושלם תהליך שדרוג עמדות ה"משוב" (שהחל בשנת 2006).
- הוכנסו שיפורים במערכות תכנה מקומיות לניהול מידע: "ניהול משימות", "ניהול ידע", ו-"פורטל דוחות".
- הותקנו מערכות אבטחת מידע ובקרה מתקדמות.

ט. תאור מגזרי הפעילות

בחודש דצמבר 2001 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא: "דווח על מגזרי פעילות בתאגיד בנקאי".

על פי הוראה זו הוגדר "מגזר פעילות" כמרכיב בתאגיד הבנקאי שמתקיימים בו שלושה מאפיינים:

- המרכיב עוסק בפעילויות עסקיות אשר מהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות.
- תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים למגזר והערכת ביצועיו.
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בהתאם להגדרות אלו ולהנחיות בנק ישראל, סווגה פעילותו העסקית של הבנק לשישה מגזרי פעילות עיקריים, כדלקמן:

מגזר משקי בית - מהווה תת מגזר של הבנקאות הקמעונאית וכולל את השרותים שמעניק הבנק בתחומי הבנקאות ושוק ההון ללקוחות הפרטיים של הבנק, שסממני פעילותם אופייניים לאלו של משקי בית, לרבות אשראי בהיקף שאינו עולה על 200 אלפי ש"ח ופקדונות בהיקף שאינו עולה על 500 אלפי ש"ח. כמו כן נכללה במגזר זה פעילות הבנק בתחום ההלוואות לדיור.

מגזר עסקים קטנים - מהווה אף הוא תת מגזר של הבנקאות הקמעונאית וכולל את השרותים שמעניק הבנק בתחומי הבנקאות ושוק ההון ללקוחות עסקיים (יחידים ותאגידים), שהיקף האשראי שניתן להם אינו עולה, בדרך כלל, על מיליון ש"ח.

מגזר בנקאות מסחרית - במסגרת זו נכללים שרותי בנקאות שמספק הבנק ללקוחותיו העסקיים בעלי היקף פעילות בינוני (יחידים ותאגידים), שהיקף האשראי שניתן להם עולה על מיליון ש"ח ואינם משתייכים למגזר הבנקאות העסקית.

החל מיום 1 בינואר 2007, הועברו חלק מהלקוחות שנכללו במגזר זה - לאחריות החטיבה העסקית - בעקבות שינוי ארגוני שבוצע בבנק. נתוני ההשוואה לשנים הקודמות סווגו בהתאם.

מגזר בנקאות פרטית - במסגרת זו נכללים השרותים בתחומי הבנקאות ושוק ההון שמספק הבנק ללקוחותיו (יחידים ותאגידים), בעלי עושר פיננסי בינוני ומעלה (בדרך כלל לקוחות שהיקף הסכונותיהם והשקעותיהם עולה על 500 אלפי ש"ח).

מגזר בנקאות עסקית - במסגרת זו נכללים שרתי הבנקאות שמספק הבנק לתאגידים גדולים (שהיקף האשראי שניתן להם עולה, בדרך כלל, על 15 מיליון ש"ח) וחברות ציבוריות-המטופלים על ידי החטיבה העסקית של הבנק. כן כולל המגזר את פעילות הבנק בתחום "ליווי הבניה".

עד ליום 31.12.2006 נכללו בהגדרת בנקאות עסקית - לקוחות שמחזור העסקאות שלהם עולה, בדרך כלל, על 150 מיליון ש"ח. בעקבות שינוי ארגוני שבוצע בבנק במסגרתו צורפו לאחריות החטיבה העסקית לקוחות שמחזור העסקאות שלהם נמוך מ-150 מיליון ש"ח, והיקף האשראי שניתן להם עולה על 15 מיליון ש"ח - שנכללו קודם לכן במגזר "בנקאות מסחרית", שונתה הגדרת מגזר ה"בנקאות העסקית" בבנק - באופן שיכללו בה גם אותם לקוחות שהועברו לאחריותה. נתוני ההשוואה לשנים קודמות סווגו בהתאם.

מגזר ניהול פיננסי - במסגרת זו נכללה הפעילות הפיננסית שאינה משויכת ללקוחות הבנק (כגון: פעילות בתיק ניירות הערך של הבנק).

על פי הוראות בנק ישראל, כאמור, יש לכלול בדוחות הכספיים מידע המפרט את תוצאות הפעילות של הבנק בחתך מגזרי פעילות. מידע כאמור נכלל בדוחות הכספיים של הבנק בבאור 30. בנוסף, יש לכלול בדוח הדירקטוריון מידע מפורט לגבי המאפיינים הקיימים של כל אחד ממגזרי הפעילות של הבנק, כגון: מגבלות חקיקה, התפתחויות בשווקים של המגזר, שינויים טכנולוגיים מהותיים, חסמי כניסה ויציאה, מוצרים, תחרות, סוגי לקוחות, דרכי השווק וההפצה ומספר עובדי הבנק המועסקים במגזר.

כמו כן יש לכלול במסגרת הדוח, כאמור - מידע מפורט על תוצאות הפעילות של המגזר בשנה המדווחת, בחתך המוצרים העיקריים הקיימים באותו מגזר. מידע זה נכלל בפרק 7 להלן.

י. דיני המס החלים על הבנק

(1) הבנק והחברות הבנות שלו נישומים על פי פקודת מס הכנסה וחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה - 1985. כמו כן מוגדרים הבנק ומרבית החברות המאוחדות שלו - כ"מוסדות כספיים", לעניין חוק מס ערך מוסף.

בהתאם להגדרה זו מוטל "מס שכר" - על השכר (כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף) המשולם בבנק, ו"מס רווח" - על ההכנסה השוטפת בבנק (כהגדרתה בחוק האמור) - בשיעור של 15.5%. לפיכך, שיעור המס הסטטוטורי החל על הבנק בשנת 2007 מסתכם בשיעור של 38.5% (2006 - 40.6%).

(2) לפרטים בדבר שינויי חקיקה בתחום המסים, הנוגעים לתאגידים הבנקאיים - ראה פרק 19 ח' להלן.

(3) למידע נוסף לגבי ההפרשות למס של הבנק, שומות סופיות והסברים לגבי ההפרשים שבין שיעור המס הסטטוטורי החל על הבנק, כאמור - ושיעור המס האפקטיבי - ראה באור 27 לדוחות הכספיים.

יא. הליכים משפטיים

(1) תביעות כנגד הבנק - תובענות

נגד הבנק תלזיות ועומדות תובענות משפטיות ובכלל זה בקשות להכיר בתובענות כתובענות ייצוגיות - שהוגשו על ידי לקוחות הבנק, לקוחות לשעבר וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות הבנק במהלך עסקיו הרגיל.

עילות התביעות נגד הבנק שונות ומגוונות וכוללות, בין היתר, טענות בדבר חיובי ריבית שלא כדין (או שלא על פי המוסכם), התניית שרות בשרות, אי ביצוע הוראות, חיוב חשבונות שלא כדין, ביצוע פעולות בדרך שיש בה כדי לפגוע בלקוחות והפעלת שיקול דעת מוטעה.

לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטית באשר לסיכויי התובענות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשות הפרשות, לכיסוי חבות אפשרית של הבנק כתוצאה מהתובענות האמורות.

לפרטים נוספים בדבר תובענות מהותיות שהוגשו נגד הבנק - ראה באור 18 ג. (7) ו- (8) לדוחות הכספיים.

(2) הליכי גביית חובות

במסגרת מדיניותו לגביית חובות מחייבים, נוקט הבנק במהלך העסקים הרגיל בהליכים משפטיים כנגד חייבים שלא עמדו בהסכמים החוזיים לפרעון האשראי שניתן להם וכנגד מי שערבו לאותם חייבים. ההליכים כוללים, בין היתר, מימוש בטוחות שהועמדו לבנק על ידי הלווים או הערבים להם, הגשת תביעות משפטיות, בקשות לכינוס נכסים, פרוק, תפיסת נכסים משועבדים וכיוצ"ב.

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות לחובות מסופקים בגין חייבים אלו, על יסוד הערכת מכלול הסיכונים הגלומים בחובות אלו ובהתחשב במידע הקיים על החייב, איתנותו הפיננסית ושווי המימוש של הבטוחות שהתקבלו להבטחת פרעון החובות.

3. התוצאות העסקיות של הבנק

רווח ורווחיות

הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים הסתכם בשנת 2007 ב-261 מיליון ש"ח - לעומת 132 מיליון ש"ח בשנת 2006, עליה בשיעור של 97.7%.

תשואת הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים על ההון העצמי נטו, הסתכמה בשנת 2007 בשיעור של 20.9%, לעומת תשואה בשיעור של 12.0% בשנת 2006 (בניכוי השפעת "מענק ההפרטה", כאמור - הסתכמה התשואה על ההון בשנת 2006, בשיעור של 15.4%). לפרטים בנוגע לתיקון בהוראות בנק ישראל, בנושא: "חישוב תשואת הרווח הנקי על ההון" והשפעתו על הנתונים המדווחים - ראה פרק 21 ו' להלן.

ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות הסתכמה בשנת 2007 ב-95 מיליון ש"ח - לעומת 72 מיליון ש"ח אשתקד. שיעור ההפרשה למס מהרווח ברוטו הסתכם ב-36.4%, לעומת 54.5% בשנת 2006.

הרווח מפעולות רגילות לאחר מסים הסתכם בשנת 2007 ב-166 מיליון ש"ח, לעומת 60 מיליון ש"ח בשנת 2006, עליה בשיעור של כ-176.7% (בניכוי השפעת "מענק הפרטה", ששולם לעובדי הבנק אשתקד - הסתכם הרווח מפעילות רגילות לאחר מס בשנת 2006 בסך 93 מיליון ש"ח). תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות על ההון העצמי, נטו, הסתכמה בשנת 2007 בשיעור של 13.3%, לעומת תשואה בשיעור של 5.5% בשנת 2006 (בניכוי השפעת "מענק הפרטה" כאמור, הסתכמה תשואת הרווח מפעולות רגילות לאחר מס בשנת 2006, בשיעור של 8.5%). לפרטים בנוגע לתיקון בהוראות בנק ישראל, בנושא: חישוב תשואת הרווח הנקי על ההון" והשפעתו על הנתונים המדווחים - ראה פרק 21 ו' להלן.

הרווח הנקי הסתכם בשנת 2007 ב-214 מיליון ש"ח לעומת 61 מיליון ש"ח בשנת 2006, עליה בשיעור של 250.8% (בניכוי השפעת "מענק הפרטה" הסתכם הרווח הנקי של הבנק בשנת 2006 בסך של 94 מיליון ש"ח).

תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי ברוטו, הסתכמה בשנת 2007 בשיעור של 17.2%, לעומת 5.6% בשנת 2006.

להלן התפתחות תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות על ההון העצמי בבנק, בחמשת השנים האחרונות (באחוזים):

2003	2004	2005	2006	2007
10.3	10.9	10.9	*5.5	13.3

* בניכוי השפעת "מענק הפרטה", הסתכמה התשואה על ההון בשיעור של 8.5%.

** לפרטים בנוגע לתיקון בהוראות בנק ישראל, בנושא: "חישוב תשואת הרווח הנקי על ההון" והשפעתו על הנתונים המדווחים - ראה פרק 21 ו' להלן.

הרווח הנקי למניה (בת 0.1 שקלים חדשים - ערך נקוב) הסתכם בשנת 2007 בכ-1.72 אלפי ש"ח לעומת כ-0.49 אלפי ש"ח בשנת 2006. הרווח הנקי למניה בת 0.01 ש"ח - ערך נקוב, הסתכם בשנת 2007 בכ-0.17 אלפי ש"ח, לעומת כ-0.05 אלפי ש"ח בשנת 2006.

השיפור בתוצאות העסקיות בשנת 2007, בהשוואה לשנה 2006, נובע בעיקר מהגורמים הבאים:

- עליה ברווח מפעילות מימון בסך של 85 מיליון ש"ח, המהווה גידול בשיעור של 15.4%.
- ירידה בהפרשה לחובות מסופקים בסך של 18 מיליון ש"ח, המהווה קיטון בשיעור של 15.7%.
- עליה בהכנסות התפעוליות והאחרות בסך של 41 מיליון ש"ח, המהווה גידול בשיעור של 13.5%.
- ירידה בשיעור המס האפקטיבי - משיעור של 54.5% בשנת 2006, לשיעור של 36.4% השנה.
- עליה ברווח מפעולות בלתי רגילות בסך של 47 מיליון ש"ח, עקב מכירת פעילות קופות הגמל.

מאידך, קוזז השיפור בתוצאות העסקיות בעליה בשיעור של 2.5% בהוצאות התפעוליות והאחרות.

4. התפתחות ההכנסות וההוצאות

הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הסתכם בשנת 2007 בכ-637 מיליון ש"ח לעומת כ-552 מיליון ש"ח בשנת 2006, גידול בשיעור של כ-15.4%. העליה ברווח מפעילות מימון נובעת בעיקר מגידול בתרומת המגזר השקלי "הלא צמוד", ומגידול בסך 21 מיליון ש"ח בהכנסות מימון אחרות, כמפורט להלן.

להלן טבלה המפרטת את היקפי הפעילות במגזרים השונים, וניתוח השינוי ברווח המימוני* בין השנים:

2006			2007			
תרומה לרווח	פער הריבית	היקף הפעילות	תרומה לרווח	פער הריבית	היקף הפעילות	
מיליוני ש"ח	%	%	מיליוני ש"ח	%	%	
382	*3.88	53	439	4.13	54	לא צמוד*
58	1.03	21	60	0.57	21	צמוד מדד
60	1.39	26	65	1.35	25**	מטבע חוץ - כולל צמוד מט"ח**
500	*2.65	100	564	2.78	100	רווח מנכסים כספיים, נטו
18			18			עמלות מימון
34			55			הכנסות מימון אחרות, נטו
552			637			סך הכל

* סווג מחדש

** כולל הכנסות מימון מעסקאות פיננסיות חוץ מאזניות המבוצעות לחיסוי כללי ולא כנגד פעילות ספציפית. הכנסות אלה כלולות בדוחות הכספיים בהכנסות והוצאות מימון ממכשירים פיננסיים נגזרים, בהתאם להוראות בנק ישראל.

המגזר השקלי הלא צמוד - היקף הנכסים במגזר זה היווה בממוצע כ-54% מכלל נכסי הבנק בשנת 2007, לעומת 53% אשתקד. תרומתו לרווחי הבנק מפעילות מימון הסתכמה בכ-439 מיליון ש"ח, לעומת כ-382 מיליון ש"ח אשתקד, המהווים כ-69% מכלל הרווח מפעילות מימון. עיקר הגידול ברווח מפעולות מימון במגזר זה, נובע מעליה בפער הריבית והיתרה מוסברת בגידול בנפח הפעילות.

בשנת 2007 עלה מרכיב האשראי לציבור, מכלל נכסי הבנק המניבים במגזר זה (ולא כולל מכשירים פיננסיים נגזרים), לשיעור של כ-84%, לעומת 82% אשתקד-המוסבר בעליה בשיעור של 9.8% בהיקף הממוצע של האשראי. בהתאמה לכך נרשמה עליה בהיקף הנכסים הכולל במגזר זה (ללא מכשירים פיננסיים נגזרים), בשיעור של 7.4%. הפער בין שיעור העליה בהיקף הנכסים במגזר זה, לבין שיעור העליה בהיקף האשראי, כאמור - נובע, בעיקר, מהסתת פקדונות בבנקים וניירות ערך, מהמגזר "הלא צמוד" - למגזר "הצמוד".

פער הריבית במגזר הסתכם בשנת 2007 בשיעור של 4.13%, לעומת פער ריבית בשיעור של 3.88% שנרשם אשתקד.

* סווג מחדש

המגזר השקלי צמוד המדד - היקף הנכסים במגזר זה היווה בממוצע כ-21% מכלל נכסי הבנק בשנת 2007, בדומה לאשתקד. תרומתו לרווחי הבנק מפעילות מימון הסתכמה ב-60 מיליון ש"ח, לעומת 58 מיליון ש"ח אשתקד, המהווים כ-9.4% מכלל הרווח מפעילות מימון. העליה ברווח מפעילות במגזר זה מוסברת, בעיקר, בגידול בסך של כ-24 מיליון ש"ח בתרומת ה"הון הפעיל", עקב עליה בשיעור של 2.8% במדד המחירים לצרכן בשנת 2007 (על בסיס "מדד ידוע"), לעומת ירידת מדד בשיעור של 0.3% שנרשמה בשנת 2006. עליה זו קוזזה על ידי קיטון בפער הריבית (משיעור של 1.03% בשנת 2006 ל-0.57% בשנת הדוח), המבטא קיטון בתרומה לרווח המימוני, בסך של 15 מיליון ש"ח.

מגזר זה מרכז בעיקרו את פעילות הבנק בתחום גיוס הפקדונות מהציבור לטווח בינוני וארוך - בצד המקורות ואת נכסי הכיסוי להתחייבויות אלה ולהון הפעיל של הבנק - בצד השימושים.

בשנת 2007 קטן מרכיב האשראי לציבור, מכלל נכסי הבנק המניבים במגזר זה (לא כולל מכשירים פיננסיים נגזרים), לשיעור של כ-64% - לעומת 73% אשתקד, עקב ירידה בשיעור של כ-8.4% בהיקף הממוצע של האשראי לציבור.

כאמור, הסתכם פער הריבית במגזר בשיעור של 0.57%, לעומת 1.03% בשנה הקודמת. הירידה בפער הריבית מוסברת, בין היתר, בהפסד בסך של כ-6 מיליון ש"ח שנרשם בשנת 2007 בגין "הפרשי עיתוי" - על נכסים צמודים למדד שמדד הבסיס שלהם מהווה "ריצפת ריבית" לעומת רווח בסך 6 מיליון ש"ח שנרשם בשנה הקודמת בגין מרכיב זה.

נפח הפעילות במגזר עלה בשנת 2007 בשיעור של כ-6.0%, לעומת השנה הקודמת, בעיקר עקב הסטת שימושים לסעיף "ניירות ערך" במסגרת ניהול סיכוני השוק והנזילות של הבנק.

מגזר המט"ח וצמוד המט"ח - היקף הנכסים במגזר זה היווה בממוצע כ-25% מכלל נכסי הבנק בשנת 2007, לעומת 26% אשתקד. תרומתו לרווחי הבנק מפעילות מימון הסתכמה ב-65 מיליון ש"ח, לעומת 60 מיליון ש"ח אשתקד, המהווים כ-10.2% מכלל הרווח מפעילות מימון.

היקף הפעילות הממוצע במגזר זה עלה בשיעור של כ-5.9% לעומת השנה הקודמת, ונבע בעיקר מגידול בשיעור של כ-19.8% בפעילות במכשירים נגזרים. בשנת 2007 קטן מרכיב האשראי לציבור, מכלל נכסי הבנק המניבים במגזר זה (לא כולל מכשירים פיננסיים נגזרים) לשיעור של כ-54% לעומת כ-63% אשתקד, בעיקר עקב ירידה בשיעור של 23.2% בהיקף הממוצע של האשראי.

פער הריבית במגזר בשנת 2007 הסתכם בשיעור של 1.35%, לעומת 1.39% אשתקד. הגידול ברווח מפעילות מימון במגזר זה, מוסבר, בין היתר, בעליה בתרומת ה"הון הפעיל" בסך של כ-3 מיליון ש"ח, עקב עליה שנרשמה בשנת 2007 בשיעור הממוצע של ריבית ה-LIBOR.

הירידה בפער הריבית מוסברת בעיקר בהסטת השימושים במגזר זה, משימושי אשראי - לשימושים נזילים (בעיקר פקדונות בבנקים) - הנושאים תשואה נמוכה יותר.

העמלות מעסקי מימון הסתכמו בסך כ-18 מיליון ש"ח, בדומה לאשתקד.

הכנסות והוצאות מימון אחרות כוללות בעיקר הכנסות ממימוש ניירות ערך, הקטנת הפרשות לריבית על חובות מסופקים, ותוצאות הפעילות של הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים שלא במסגרת נהול מערך הנכסים וההתחייבויות. ההכנסות נטו מסעיף זה הסתכמו בסך של כ-55 מיליוני ש"ח, לעומת 34 מיליון ש"ח אשתקד. העליה בסעיף זה מוסברת בגידול בסך של כ-16 מיליון ש"ח ברווחים ממימוש אגרות חוב סחירות, ומגידול בסך של כ-5 מיליון ש"ח בגביית ריבית מחובות בעייתיים.

פער הריבית הכולל בשנת 2007, בהתחשב בהכנסות ממכשירים פיננסיים נגזרים, שיוחסו למגזרי ההצמדה השונים, הסתכם ב-2.78%, לעומת 2.65%* אשתקד. פער הריבית הכולל (ללא עסקאות במכשירים נגזרים) הסתכם ב-3.26% לעומת 2.71%* אשתקד.

היחס בין הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים לבין היתרה הממוצעת של הנכסים הכספיים הסתכם בשנת 2007 בשיעור של 3.29% (2006 - 3.40%).

להלן נתונים לגבי התפלגות הרווח מפעולות מימון - בחתך מגזרי פעילות:

שיעור השינוי	2006	2007	
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
13.4	142	161	משקי בית
15.5	148	171	עסקים קטנים
31.8	*88	116	בנקאות מסחרית
4.3	*94	98	בנקאות עסקית
28.9	38	49	בנקאות פרטית
-	42	42	ניהול פיננסי
15.4	552	637	סך הכל הכנסות מימון

* סווג מחדש

ההפרשה לחובות מסופקים הסתכמה בשנת 2007 ב-97 מיליון ש"ח, לעומת הפרשה בסך של 115 מיליון ש"ח אשתקד, ירידה בשיעור של 15.7%. בשנת 2007 היוותה ההוצאה על חובות מסופקים 15.2% מהרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים, לעומת 20.8% מרווח זה בשנה הקודמת, ושיעורה מסך האשראי לציבור הגיע לכ-0.7%, לעומת 0.9% אשתקד.

(1) הפרשה ספציפית:

ההוצאה להפרשה הספציפית הסתכמה בשנת 2007 ב-103 מיליון ש"ח, לעומת הפרשה בסך 118 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הירידה בהפרשות לחובות מסופקים נובעת, בעיקר, מעליה בסך של 17 מיליון ש"ח בגביית חובות בעייתיים.

* סווג מחדש

(2) הפרשה נוספת וכללית:

בשנת 2007 נרשמה ירידה בהפרשה הנוספת והכללית בסך של 6 מיליון ש"ח, לעומת ירידה בסך 3 מיליון ש"ח שנרשמה בסעיף זה בשנה הקודמת. ההפרשה הנוספת והכללית לחובות מסופקים נקבעה בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, שביסודן עומדת הדרישה לבצע הפרשות לא ספציפיות לפי מאפייני סיכון.

הירידה בהפרשה הנוספת נובעת בעיקר מירידה בשיעור של 6.2% בהיקף החובות הבעייתיים בשנת 2007, בדומה לאשתקד, ומירידה במשקלם של החובות הבעייתיים שמרכיב ההפרשה הנוספת בגינם - גבוה.

ירתת ההפרשה הנוספת והכללית לחובות מסופקים, ליום 31 בדצמבר 2007, הסתכמה לסך של 70 מיליון ש"ח - ירידה בשיעור של כ-7.9% לעומת אשתקד, ושיעורה מסיכון האשראי הכולל לציבור בסוף שנת הדוח הגיע לכ-0.35%, לעומת 0.40% אשתקד.

להלן נתונים לגבי התפלגות ההפרשה לחובות מסופקים - בחתך מגזרי פעילות:

	2007	2006	שיעור השינוי
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
משקי בית	24	15	60.0
עסקים קטנים	23	36	(36.1)
בנקאות מסחרית	21	*28	(25.0)
בנקאות עסקית	29	*36	(19.4)
	97	115	(15.7)

* סווג מחדש

ההכנסות התפעוליות והאחרות עלו בשנת 2007 בשיעור של 13.5% והסתכמו ב-344 מיליון ש"ח, המהווים כ-54.0% מרווחי הבנק מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים (לעומת 54.9% בשנת 2006) ו-90.3% מהוצאות השכר (לעומת 80.6% בשנת 2006). ההכנסות מעמלות תפעוליות גדלו בשנת 2007 בשיעור של 11.8% לסך של 285 מיליון ש"ח, בעיקר עקב גידול בסך של 11 מיליון ש"ח בהכנסות מעמלות בגין "טיפול באשראי ועריכת חוזים".

שיעור העמלות התפעוליות ביחס לתשלומי השכר הסתכם בשנת 2007 בכ-74.8% לעומת כ-67.8% אשתקד (בעיקר עקב תשלום "מענק הפרטה" בסך 37 מיליון ש"ח בשנת 2006). לפרטים נוספים בקשר לחקיקה שאושרה במהלך שנת 2007 בנושא העמלות הבנקאיות והשלכותיה הצפויות על הבנק - ראה פרק 19 ד' להלן.

ההכנסות האחרות הסתכמו בשנת 2007 ב-59 מיליון ש"ח, לעומת 48 מיליון ש"ח אשתקד, בעיקר עקב גידול בסך 9 מיליון ש"ח בדיבידנד שהתקבל מחברת "בזק" - בגין זכויותיו של הבנק בבטוחה (מניות חברת "בזק") לאשראי שנתן הבנק בעבר ללקוח בעייתי - לרכישת מניות חברת "בזק".

לפרטים נוספים בקשר למכירת פעילות קופות הגמל של הבנק בשנת 2007, והשלכותיה על הכנסות הבנק מניהול קופות הגמל בעתיד - ראה פרק 14 ג' להלן.

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2007 ב-623 מיליון ש"ח לעומת 608 מיליון ש"ח אשתקד, גידול בשיעור של 2.5%. הגידול בהוצאות התפעוליות נובע בעיקר מעליה בשיעור 11.9% בהוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד - הן עקב גידול במספר סניפי הבנק והן עקב הפרשה לירידת ערך מבנים בסך כ-2 מיליון ש"ח שנערכה בתקופת הדוח. בנוסף, נרשמה בשנת 2007 עליה בשיעור של 1.3% בסעיף "משכורות והוצאות נלוות", עקב גידול בהפרשות לפיצויי פרישה (הנובעות מתכנית פרישה מרצון - שאושרה על ידי הדירקטוריון ברבע האחרון של שנת 2007) - בסך של 13 מיליון ש"ח, שקוזזה בירידה בתשלום מענקי שכר לעובדים. בנטרול השפעת מענקי השכר וההפרשות בשל התכנית לפרישה מרצון, כאמור - עלו ההוצאות התפעוליות והאחרות בשיעור של כ-2.4%.

שיעור הכיסוי של ההוצאות התפעוליות ואחרות על ידי ההכנסות התפעוליות ואחרות (להלן: שיעור ה"כסוי התפעולי"), הסתכם בכ-55.2%, לעומת 49.8% אשתקד.

ההפרשה למס על הרווח מפעולות רגילות הסתכמה בשנת 2007 ב-95 מיליון ש"ח, לעומת 72 מיליון ש"ח אשתקד. שיעור ההפרשה למס מהרווח לפני מס הסתכם בכ-36.4%, לעומת 54.5% אשתקד.

הירידה בשיעור המס האפקטיבי נובעת בעיקר מקיטון בשיעור של 2.1 נקודות האחוז בשיעור המס הסטטוטורי החל על הבנק, מעליה בסך של כ-10 מיליון ש"ח בחסכון במס בגין מרכיב ה"ניכוי בשל אינפלציה" (עקב עלייה בשיעור של 2.8% שנרשמה במדד המחירים לצרכן על בסיס "מדד ידוע" בשנת 2007, לעומת ירידה בשיעור של 0.3% שנרשמה בשנת 2006), ומקיטון במרכיב ההוצאות שאינן מוכרות לצרכי מס. לפרטים נוספים בקשר לחקיקה בנושא: "מסים על הכנסה" והשלכותיה הצפויות על ההפרשות לתשלום מסים של הבנק בעתיד, ראה פרק 21 ה' להלן.

5. מצב האמצעים ההוניים

ההון העצמי של הבנק ליום 31.12.2007 הסתכם ב-1,363 מיליון ש"ח לעומת 1,160 מיליון ש"ח ליום 31.12.2006, עליה בשיעור 17.5% הגידול בהון העצמי נובע בעיקר מהרווח השוטף בשנת 2007.

יחס ההון העצמי לסך המאזן הסתכם בסוף שנת 2007 ב-7.2%, לעומת 6.7% ליום 31.12.2006.

יחס הון לרכיבי סיכון ליום 31.12.2007 הסתכם בשיעור של 13.2%, לעומת 12.7% בסוף שנת 2006. יחס זה גבוה מהשיעור המינימלי - 9% שנקבע על ידי בנק ישראל. הגידול שנרשם ביחס הלימות ההון נובע בעיקר מהרווח הנקי בשנת 2007.

יחס ההון ה"ראשוני" לרכיבי סיכון (כהגדרתו בהוראות בנק ישראל) ליום 31.12.2007 מסתכם ב-9.9%, לעומת 8.6% ביום 31.12.2006. לתאריך המאזן מהווים כתבי ההתחייבות הנדחים (שניתן להכיר בהם כ"הון משני") - 31.3% מ"ההון הראשוני" של הבנק (כהגדרתו בהוראות בנק ישראל) - לעומת 44.5% ביום 31.12.2006 - ולעומת יחס מכסימלי בשיעור של 50% המותר על פי הוראות בנק ישראל. כתבי ההתחייבות הנ"ל דורגו על ידי חברת "מעלות" בדרוג "AA" (זהה לדרוג שנקבע לסדרות אחרות של כתבי התחייבות נדחים שהונפקו על ידי הבנק בעבר). הדרוג מתייחס גם ליתר ההתחייבויות של הבנק.

6. התפתחויות בנכסים ובהתחייבויות

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

שיעור השינוי	31 בדצמבר	31 בדצמבר	
	2006	2007	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
9.1	17,280	18,860	סך כל המאזן
19.1	2,266	2,699	מזומנים ופקדונות בבנקים
31.0	* 1,988	2,604	ניירות ערך
3.5	* 12,583	13,027	אשראי לציבור
8.6	14,484	15,736	פקדונות הציבור
(8.1)	372	342	פקדונות מבנקים
(3.3)	754	729	כתבי התחייבות נדחים

* סווג מחדש

מזומנים ופקדונות בבנקים

שיעור השינוי	31 בדצמבר	31 בדצמבר	
	2006	2007	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
111.1	559	1,180	שקל לא צמוד
(11.8)	457	403	שקל צמוד מדד
(10.7)	1,250	1,116	מטבע חוץ
19.1	2,266	2,699	סך הכל

היתרות במגזר הלא צמוד כוללות בעיקר הפקדות בבנק ישראל לצרכי עמידה בהוראות הנזילות והפקדת עודפי מקורות במרכזי בנק ישראל.

במגזר הצמוד למדד היתרה כוללת בעיקר הפקדות בתאגידים בנקאיים מיוחדים. במגזר המט"ח היתרה כוללת בעיקר הפקדות בבנק ישראל ובבנקים בחו"ל.

הירידה בפקדונות בבנקים במגזר "שקל צמוד מדד", מוסברת בעיקר, בהסטת כספים לשימושים נזילים אחרים ("ניירות ערך").

הירידה בפקדונות במגזר "מטבע חוץ", מוסברת בהחלשות שנרשמה בשנת 2007 בשער הדולר של ארה"ב, לעומת השקל.

ניירות ערך

שיעור השינוי	31 בדצמבר	31 בדצמבר	
	2006	2007	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
31.4	*1,918	2,520	ניירות ערך זמינים למכירה
20.0	70	84	ניירות ערך למסחר
31.0	1,988	2,604	סך הכל

* סוג מחדש

תיק ניירות ערך הזמין למכירה מוצג לפי השווי ההוגן. הפער בין השווי ההוגן לבין עלותו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2007, הסתכם בכ-24 מיליון ש"ח (לעומת פער בסך 43 מיליון ש"ח ביום 31.12.2006). סכום זה, בניכוי השפעת המס, הגדיל את ההון העצמי של הבנק למועד הדוח בסך של כ-15 מיליון ש"ח.

תיק זה, בו כלולים מרבית ניירות הערך של הבנק, כולל את השקעת הבנק כנגד פקדונות הציבור וההון הפעיל. בשנת 2007 הוחזרו לבנק ניירות ערך, שהושאלו על ידו בעבר, לציבור - בסך של 168 מיליון ש"ח, נטו. יתרת ניירות הערך שהושאלו ללקוחות המוצגת בדוחות הכספיים בסעיף "אשראי לציבור", הסתכמה ליום 31 בדצמבר 2007, בסך של 37 מיליון ש"ח.

תיק ניירות הערך למסחר מנוהל על ידי הבנק, בהתאם להנחיות ועדת הנוסטרו המצומצמת. מרבית הפעילות במסגרת זו התמקדה במסחר באגרות חוב ממשלתיות, תוך ניצול שינויים ברמות המחירים ששררו בשוק.

היתרה הממוצעת של התיק למסחר בשנת 2007 הסתכמה בכ-162 מיליון ש"ח (לעומת 62 מיליון ש"ח אשתקד), ומהווה כ-40% מהמסגרת שאושרה על ידי הדירקטוריון.

אשראי לציבור

שיעור השינוי	31 בדצמבר	31 בדצמבר	
	2006	2007	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
11.3	*8,207	9,135	שקל לא צמוד
(13.0)	2,707	2,356	שקל צמוד מדד
(8.0)	1,669	1,536	מטבע חוץ כולל צמוד מט"ח
3.5	12,583	13,027	סך הכל

* סוג מחדש.

ירתת האשראי לציבור עלתה בשיעור של 3.5%, לעומת ירידה בשיעור של 2.9% אשתקד. הגידול באשראי השקלי הלא צמוד, מחד והירידה באשראי במטבע חוץ, מאידך - מוסברים בעיקר על ידי תהליכים מוניטריים ושינויים במחירי השוק שהתרחשו בשנת 2007, במסגרתם נרשמה התחזקות בשער החליפין של השקל לעומת הדולר בשיעור של כ-9%. הקיטון באשראי הצמוד בשנת 2007 מוסבר, בעיקר, בפרעונות אשראי של מספר לקוחות המשתייכים לבנקאות העסקית, על רקע גיוסי הון שבוצעו על ידם בשוק הראשוני, החזר אגרות חוב שהושאלו בעבר, פרעונות שוטפים, והסטת אשראים מהמגזר ה"צמוד" למגזר ה"לא צמוד" עקב העליה שנרשמה במדד המחירים לצרכן במחצית השנייה של שנת 2007.

להלן טבלה המפרטת התפלגות סיכון האשראי הכולל** לפי ענפי משק:

31 בדצמבר 2006		31 בדצמבר 2007		
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	
20.3***	3,838	20.8***	4,179	בינוי ונדל"ן
19.9	3,759	16.6	3,333	אנשים פרטיים
17.7	3,335	17.4	3,498	תעשייה
13.7	2,596	13.5	2,713	מסחר
8.5	1,605	9.2	1,854	שירותים עסקיים אחרים
5.5	*1,038	5.2	1,033	שירותים פיננסיים
4.2	798	4.8	971	תחבורה ואחסנה
10.2	1,925	12.5	2,517	אחרים (פחות מ-5%)
100.0	18,894	100.0	20,098	סך הכל

* סווג מחדש

** אשראי - לרבות סיכון אשראי חוץ מאזני.

*** שיעור האשראי לבינוי ונדל"ן מכלל האשראי בבנק, על פי הוראות המפקח על הבנקים בנושא "ריכוזיות אשראי ענפית" לתת אשראי בחתך מגזרי פעילות מסתכם ליום 31.12.2007 כ-16.7% (31.12.2006 - 17.0%).

להלן נתונים לגבי התפתחות האשראי לציבור - בחתך של מגזרי פעילות:

שיעור השינוי	31.12.2006	31.12.2007	
%	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	
7.4	2,378	2,553	משקי בית
4.5	2,366	2,473	עסקים קטנים
17.7	*2,974	3,500	בנקאות מסחרית
(6.8)	*4,700	4,381	בנקאות עסקית
(27.3)	165	120	בנקאות פרטית
3.5	12,583	13,027	סך הכל

* סווג מחדש

פקדונות הציבור

שיעור השינוי	31 בדצמבר 2006			31 בדצמבר 2007			
	לפי דרישה לזמן קצוב* סה"כ			לפי דרישה לזמן קצוב* סה"כ			
	%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
13.5	9,284	8,121	1,163	10,540	8,979	1,561	שקל לא צמוד
2.9	2,402	2,402	-	2,472	2,472	-	שקל צמוד מדד
(21.0)	238	238	-	188	188	-	שקל צמוד מט"ח
(0.9)	2,560	2,058	502	2,536	2,071	465	מט"ח
8.6	14,484	12,819	1,665	15,736	13,710	2,026	סה"כ

* לרבות תכניות חסכון

פקדונות הציבור במגזר הלא צמוד עלו בשיעור של 13.5%, מסך של 9,284 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2006, לסך של 10,540 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2007. הגידול בהיקף הפקדונות נובע מהאטרקטיביות הגבוהה יחסית של אפיק חסכון זה, בהיותו אפיק השקעה נזיל יחסית.

פקדונות הציבור הצמודים למדד המהווים ברובם מקור למתן אשראי, בעיקר בתחום המשכנתאות ועבור החטיבה העסקית, עלו בשנת 2007 בשיעור של 2.9%, בעיקר עקב העליה בשיעור של 2.8% במדד המחירים לצרכן שנרשמה 2007 (על בסיס "ידוע").

הפקדונות במגזר המט"ח ירדו בשיעור של כ-0.9%, על רקע ההחלשות בשיעור של 9% שנרשמה בשער הדולר של ארה"ב, לעומת השקל בשנת 2007.

להלן נתונים לגבי התפתחות פקדונות הציבור, בחתך מגזרי פעילות:

שיעור השינוי	31.12.2006	31.12.2007	
%	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	
(1.5)	4,040	3,978	משקי בית
6.7	1,350	1,441	עסקים קטנים
30.0	*1,297	1,686	בנקאות מסחרית
50.1	*1,165	1,749	בנקאות עסקית
3.8	6,632	6,882	בנקאות פרטית
8.6	14,484	15,736	סך הכל

כתבי התחייבות נדחים

שיעור השינוי	31 בדצמבר	31 בדצמבר	
	2006	2007	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(2.8)	690	671	שקל צמוד מדד
(9.4)	64	58	מטבע חוץ
3.3	754	729	סך הכל

כתבי ההתחייבות של הבנק כוללים כתבי התחייבות בסך 274 מיליוני ש"ח שהונפקו על ידי חברת מרכנתיל הנפקות בע"מ (חברה בבעלות מלאה של הבנק).

כתבי ההתחייבות הנ"ל דורגו על ידי חברת "מעלות" בדורג "AA-" (זהה לדורג שנקבע לסדרות אחרות של כתבי התחייבות נדחים שהונפקו על ידי הבנק בעבר).

כתבי ההתחייבות הנדחים ליום 31.12.2007 מהווים - 31.3% מ"ההון הראשוני" של הבנק כהגדרתו בהוראות בנק ישראל. שיעור זה נופל מהשיעור המכסימלי המותר על פי הוראות אלו (50%).

לאחר גיוס ההון המשני, מחד - ופרעונות שוטפים של כתבי ההתחייבות הנדחים, מאידך - מהווים כתבי ההתחייבות הנדחים ליום 31.12.2006 - 44.5% מ"ההון הראשוני" של הבנק כהגדרתו בהוראות בנק ישראל. שיעור זה נופל מהשיעור המכסימלי המותר על פי הוראות אלו (50%).

סעיפים חוץ מאזניים

להלן התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים:

שיעור השינוי	31 בדצמבר	31 בדצמבר	
	2006	2007	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
58.9	95	151	אשראי תעודות
11.3	238	265	ערבויות להבטחת אשראי*
(19.4)	706	569	ערבויות לרוכשי דירות
8.8	509	554	ערבויות והתחייבויות אחרות

* הירידה בסעיף "ערבויות לרוכשי דירות" נובעת מהחזרת ערבויות שניתנו בעבר למשתכנים בפרויקטים לכניית מבני מגורים, שמומנו על ידי הבנק והסתיימו בשנת 2007.

7. תאור עסקי הבנק בחתך מגזרי פעילות

בפרק זה מתוארת ההתפתחות העסקית של הבנק, בחתך מגזרי פעילות. להלן ריכוז הנתונים לגבי התפתחות הרווח הנקי של הבנק בחתך מגזרי פעילות לשנת 2007, בהשוואה לאשתקד:

שינוי	2006	2007	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
36	3	39	משקי בית
41	17	58	עסקים קטנים
31	*5	36	בנקאות מסחרית
7	*14	21	בנקאות עסקית
23	9	32	בנקאות פרטית
15	13	28	ניהול פיננסי
153	61	214	סך הכל

(1) כללי

מדידת תוצאות הבנק, בחתך מגזרי פעילות - נערכה על פי "קובץ שאלות ותשובות" שפרסם הפיקוח על הבנקים בשנים 2004 ו-2005, הכולל הנחיות מפורטות לגבי מגזרי הפעילות שיש לכלול בדווחים הכספיים של התאגידים הבנקאיים המסחריים.

יצוין כי מאחר שהמבנה הארגוני של הבנק אינו חופף במלואו למגזרי הפעילות המדווחים, מבוססים חלק מהנתונים, בשלב זה, על הנחות ואומדנים שונים (בעיקר בנושא הקצאת עלויות). בעתיד, לאחר שהמידע המופק מהמערכת יילמד וינותח לאורך זמן, ייתכן שיחולו שינויים בהנחות ובאומדנים הנ"ל.

(2) מתודולוגיה

להלן תמצית מידע לגבי המתודולוגיה לפיה נזקפו ההכנסות וההוצאות למגזרי הפעילות השונים:

רווח מפעילות מימון - לכל מגזר פעילות נזקף מרווח מ"פעילות מימון" המהווה סיכום של המרכיבים הבאים:

- ההפרש שבין הכנסות הריבית ששווה למגזר (בפעילות אשראי), לבין עלות הריבית המחושבת על פי "מחיר מעבר".

- ההפרש שבין עלות הריבית (בפעילות פקדונות), לבין הכנסות הריבית בגין אותם פקדונות, המחושבות על פי "מחיר מעבר".

"מחיר המעבר" נקבע בהתבסס על מחירי ציטוט פקדונות בשוק המוסדי, והוא מהווה בקירוב את העלות השולית של גיוס פקדונות בבנק.

על פי מתודולוגיה זו, בה מותאם מחיר מעבר ספציפי לכל מוצר אשראי או פקדון, בכל אחד ממגזרי ההצמדה - מגזרי הפעילות אינם נושאים בסיכונים שוק אלא בסיכון אשראי בלבד.

רווחים או הפסדים מפעילות מימון הנובעים משינוי בתנאי השוק, נזקפים למרכז ניהול הנכסים וההתחייבויות (ננ"ה), שאליו נזקפות גם ההכנסות מניהול ההון הפעיל של הבנק. רווחים או הפסדים אלו מוצגים במגזר: "ניהול פיננסי".

ההפרשה לחובות מסופקים - נזקפת למגזרי הפעילות השונים, בהתאם לשיוך הלקוח שבגיניו נערכה ההפרשה.

הכנסות תפעוליות - עמלות והכנסות תפעוליות אחרות נזקפות למגזרי הפעילות השונים, בהתאם לשיוך הלקוח שבגיניו נזקפה ההכנסה.

הוצאות תפעוליות - הוצאות ישירות הניתנות לזיהוי, נזקפו למגזר הפעילות המתאים. הוצאות עקיפות או הוצאות ישירות שאינן ניתנות לשיוך מדויק - סווגו למגזרי הפעילות השונים, בהתבסס על אומדנים והערכות שנערכו ביחידות הבנק השונות.

להלן תאור מפורט של מגזרי הפעילות:

א. מגזר משקי הבית

במסגרת מגזר זה מספק הבנק מגוון שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שרותי בתחום שוק ההון ובתחום ההלוואות לדיור - ללקוחות הפרטיים המתאפיינים בפעילות של משקי בית. שרותים אלו מסופקים ללקוחות המגזר באמצעות מערך הסניפים של הבנק המונה 70 סניפים בפריסה ארצית ומאורגנים, בחלוקה גיאוגרפית, בחמישה אזורים.

מרבית לקוחות הבנק המשתייכים למגזר זה, מקבלים מהבנק שרותי בנקאות באמצעות סניפים המשתייכים ארגונית לאזורי "עכו" ו"נצרת" (27 סניפים). סניפים אלו ממוקמים במקומות יישוב שבהם יש רוב מוחלט לאוכלוסיה ה"לא יהודית". הכנסות הבנק מהלקוחות המשתייכים למגזר זה ומקבלים שרותי בנקאות באזורים אלו הסתכמו בשנת 2007 בסך של 120 מליון ש"ח, המהווים 43% מכלל הכנסות הבנק ממגזר "משקי בית".

במסגרת יישום מדיניות הבנק - הרואה במגזר הקמעוני יעד מרכזי בהתפתחותו העסקית של הבנק - ביצע הבנק בשנת 2007 מספר מספר מהלכים, במטרה לשפר את זמינות השרות הניתן ללקוחות המגזר להגדלת חלקו של הבנק במגזר פעילות זה.

בין היתר, הורחבו שעות הפעילות של סניפים באזורים מסוימים (על מנת להתאימם לאורח החיים של אוכלוסיית הלקוחות המתגוררת באזור), ונפתחו 6 סניפים במהלך שנה זו - באזורים בעלי פוטנציאל גבוה למתן שרותי בנקאות למגזר "משקי בית" - מהם כ-3 סניפים באזורים "עכו" ו"נצרת" (שמרבית לקוחותיהם מתגוררים ביישובים בהם קיים רוב לאוכלוסיה הלא יהודית).

המוצרים הבנקאיים והשרותים אותם מספק הבנק ללקוחות המגזר כוללים, בין היתר: ניהול חשבון עו"ש, מוצרי אשראי - לרבות הלוואות לדיור, מוצרי השקעה לרבות פקדונות במטבע ישראלי ובמטבע חוץ, קרנות נאמנות והשקעה בניירות ערך.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות, הנחיות והוראות המוטלים על המערכת הבנקאית על ידי גופי חקיקה ופיקוח, לרבות: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון, הביטוח והחסכון והממונה על ההגבלים העסקיים.

- באשר להשלכות החקיקה בנושא העמלות הבנקאיות - ראה פרק 19ד' להלן.
- באשר להשלכות הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 325 - ראה פרק 19א' להלן.
- באשר להשלכות מכירת קופות הגמל על ידי הבנק - ראה פרק 14 להלן.

א. מגזר משקי הבית (המשך)

התפתחויות בשווקים של המגזר

בשנת 2007 לא חלו שינויים מהותיים בשווקים הפיננסיים בהם פועלים לקוחות המגזר, עם זאת ניתן להצביע על ההתפתחויות הבאות:

- המשך התהליך, שנמשך מספר שנים, במסגרתו מאמצים לקוחות המגזר שימוש בכלים טכנולוגיים מודרניים, כגון: אינטרנט, תשלומים בהוראות קבע באמצעות מסלקת הבנקים וכו'.
 - הערכות גופים פיננסיים שונים (בעיקר חברות ביטוח וחברות כרטיסי האשראי) למתן שירותים פיננסיים שונים ללקוחות המגזר (בעיקר שרותי אשראי), כתחליף לשירותים שסופקו עד כה בעיקר על ידי המערכת הבנקאית.
 - בתחילת שנת 2008 הושק על ידי מרבית החברות לניהול קרנות נאמנות מוצר חדש: "קרן נאמנות כספית", על פי היתר שניתן למוצר זה על ידי משרד האוצר.
- הקרנות הכספיות משקיעות את הכספים שהופקדו בהן בפקדונות ואגרות חוב נזילים, שהתשואה הגלומה בהם - עשויה להיות גבוהה משיעורי הריבית שנושאים הפקדונות הבנקאיים. לאור האמור לעיל - נראה כי מוצר זה עשוי להוות תחליף לפקדונות הבנקאיים, ולפיכך צפוי כי התחרות הקיימת בתחום זה - תגבר.

היקף ההלוואות לדיור שבוצעו במערך המשכנתאות בשנת 2007 הסתכם בכ-191 מיליוני ש"ח, מזה כ-33 מיליון ש"ח הלוואות ש"מוחזרו" (בשנת 2006: 122 מיליון ש"ח ו-12 מיליון ש"ח, בהתאמה).

שינויים טכנולוגיים מהותיים

בשנת 2007 לא חלו שינויים טכנולוגיים מהותיים במגזר זה. יצוין עם זאת, כי לקוחות מגזר "משקי הבית" נמצאים בשנים האחרונות בתהליך רציף של אימוץ טכנולוגיות מתקדמות במסגרת ערוצי הבנקאות הישירה ובהן: שימוש באינטרנט ובטלבנק.

מחסומי כניסה ויציאה עיקריים

השרותים אותם מספק הבנק ללקוחות המגזר רבים ומגוונים וכוללים: שרותי ניהול חשבון עובר ושכ, שרותים בתחום האשראי, שרותים בתחום הפקדונות, שרותים בתחום שוק ההון, ושרותים פיננסיים (כרטיס אשראי, הוראות קבע, וכו'). שרותים אלו מעוגנים במערכת מורכבת של חוזים, הסכמים וכללי התנהגות שנקבעו בין הבנק ללקוחותיו.

הקושי הטכני שעולה, כאשר נדרש לערוך שינויים במערכת הסכמים זו, עלול להוות חסם בפני לקוח המשתייך למגזר משקי הבית, ושוקל להעתיק את פעילותו לבנק אחר.

במטרה לפשט את תהליך המעבר מבנק אחד למשנהו - פרסם המפקח על הבנקים ביום 14 ביולי 2005 - תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 432 - לפיו מוטלת על תאגיד בנקאי חובה לספק מידע ללקוח, השוקל להעתיק את פעילותו לבנק אחר, ולבצע עבורו שורת פעולות, בתקופה קצרה וקצובה.

מוצרים חדשים

המוצרים והשרותים אותם מציע הבנק ללקוחות המגזר דומים לאלו שמציעים גם יתר הבנקים במערכת הבנקאית. בשנת 2007 הושם כבנק דגש על העמקת הפעילות עם לקוחות המגזר בתחום הפקדונות. במסגרת זו השיק הבנק בתקופת הדוח מספר מוצרי פסיבה חדשים הכוללים מסלולי הפקדות ארוכי טווח במגזר השקלי ובמגזר הצמוד המציעים ריביות בשיעורים עולים ככל שתקופת הפקדון ארוכה יותר, ופקדונות ברירה "שקל-דולר" - המעניקים ללקוח ריבית על פי המסלול העדיף מבין שני מסלולים: הצמדה לדולר, או ריבית שקלית לא צמודה.

בתחילת שנת 2008 הושק על ידי חברת מרכנתיל ניהול קרנות נאמנות בע"מ (חברה בבעלות מלאה של הבנק) מוצר חדש: "קרן נאמנות כספית" המשקיעה את הכספים שהופקדו בה בפקדונות ואגרות חוב נזילים. מוצר זה עשוי להוות תחליף לפקדונות הבנקאיים וצפוי לגרום להגדלת התחרות בתחום המקורות במערכת הבנקאית.

במהלך שנת 2008 מתעתד הבנק להשיק שרות חדש ללקוחות המגזר - "ייעוץ פנסיוני" לאחר שיקבל רשיון לעסוק בשרות זה מהממונה על שוק ההון הביטוח והחסכון במשרד האוצר. השקת השרות כרוכה בהשקעות רבות בתשתיות (לרבות: מערכות מידע), הכשרת כח אדם מתאים, והעלאת מודעות קהל הלקוחות לשרות זה. לנוכח אי הודאות הרבה הכרוכה בהשקת השרות, קיים קושי להעריך - בשלב זה - את ההכנסות הצפויות לבנק בשנת 2008 משרות זה. לפרטים נוספים על הערכות הבנק - ראה פרק 14 להלן.

תחרות

מגזר זה מהווה את אחד המגזרים המרכזיים בבנק ולפיכך מהווה יעד מרכזי בהתפתחותו העסקית של הבנק. מגזר זה מתאפיין בסיכון נמוך יחסית, עקב הפיזור הרחב של האשראי בין לקוחותיו ולכן הוא מהווה יעד מועדף להתרחבות של יתר הבנקים במערכת (לרבות הבנקים הגדולים והבינוניים), למרות התשומות הגבוהות יחסית הנדרשות לתפעולו. לפיכך, קיימת תחרות רבה בין כל הבנקים על פלח לקוחות זה.

במסגרת ההתמודדות מול יתר הבנקים על פלח לקוחות זה, השיק הבנק קמפיין פרסום יעודי המבליט את מחויבות הבנק למתן שירות איכותי ואישי ללקוחות המגזר.

מעבר לכך, כאמור לעיל-27 מסניפי הבנק, נמצאים באזורי עכו ו"נצרת" ומרבית מלקוחותיהם (המשתייכים למגזר פעילות זה) מתגוררים ביישובים שבהם קיים רוב מוחלט לאוכלוסיה ה"לא יהודית". בנוסף לבנק, פועלים באזורים אלה ובקרוב אוכלוסיה זו בנקים נוספים, כגון: "בנק ערבי", "בנק לאומי", "בנק הפועלים", ועוד. על פי סקרים שערך הבנק, מרבית הלקוחות המשתייכים לאוכלוסיות אלו, מקבלים את שרותיהם באמצעות שני הבנקים הגדולים ויתרת הפעילות מתחלקת בין יתר הבנקים, לרבות "בנק ערבי" והבנק.

הבנק מתחרה עם הבנקים הנ"ל על פלחי אוכלוסיה אלו, על ידי מתן שירות אישי ומסור באמצעות עובדים המעורים במנהגים ובתרבות של הלקוחות המשתייכים לפלחי אוכלוסיות אלו ומעניקים להם שירות התואם את צרכיהם היחודיים.

בנוסף, משיק הבנק מעת לעת מסעי פרסום ייחודיים הפונים ישירות לאוכלוסיות המתגוררות באזורים אלו - באמצעות אמצעי מדיה מקומיים.

א. מגזר משקי הבית (המשך)

לקוחות

הלקוחות המשתייכים למגזר זה הינם לקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי בינוני ומטה שסממני פעילותם הפיננסית אופייניים ל"משקי בית". מאחר שהאשראי הניתן לכל אחד מלקוחות אלו - נמוך יחסית, וכלל האשראי למגזר מפוזר בין מספר רב של לקוחות - מתאפיין מגזר זה בסיכון נמוך יחסית.

כאמור, מרבית מלקוחות המגזר של הבנק, המקבלים שרותי בנקאות באזורי "עכו" ו"נצרת" מתגוררים ביישובים שבהם קיים רוב מוחלט לאוכלוסיה ה"לא יהודית".

שוק והפצה

הפניה ללקוחות המגזר נעשית באמצעים מגוונים לרבות: פרסום באמצעי המדיה השונים, השקת מסעי פרסום יעודיים למגזר זה המציגים את השירות האישי המקצועי והמסור המאפיין את הבנק, כגורם מפתח להידוק הקשרים שבין הבנק לבין לקוחות המגזר.

כמו כן מעודד הבנק, באמצעות מבצעים והטבות, הצטרפות פלחי לקוחות השייכים למגזר, כגון: שכירים, סטודנטים, צעירים, חיילים, יוצאי צבא וכו'.

במטרה להגדיל את אוכלוסיית הלקוחות של הבנק המשתייכים למגזר זה השיק הבנק בשנת 2007 קמפיין שווקי: "מרכנתיל אקסטר", במסגרתו הוענקו הטבות ייחודיות ללקוחות פרטיים שכירים שהעבירו את פעילותם לבנק. בעקבות קמפיין זה עלה מספר הלקוחות השכירים בבנק בשנת 2007 בכ-10%.

בנוסף, יוזם הבנק פניות לאוכלוסיות מטרה ספציפיות השייכות למגזר כגון: עובדי חברות גדולות, עובדי מוסדות וכו'. הפניות נעשות באמצעות עובדי מערך הסניפים, פניות יזומות באמצעות מוקד טלפוני, והעברת מסרים שווקיים באמצעות אתר האינטרנט, דוור ללקוחות, שילוט ועלוני מידע המופצים במערכת הסניפים של הבנק. בפעילות שווקית זו נעזר הבנק ביועצי שווק ובמשרד פרסום.

הון אנושי

המספר הממוצע של משרות עובדי הבנק ששויכו למגזר "משקי הבית", הסתכם בשנת 2007 בכ-384 משרות - מזה כ-16 "משרות ניהול" (בשנת 2006: 375 * ו-15 משרות בהתאמה).

היקף משרות העובדים המועסקים ישירות במגזר זה מסתכם ב-358 משרות ובנוסף, שויכו למגזר זה 26 משרות עקיפות (בעיקר עובדי הנהלת הבנק ואגפי מטה אחרים בבנק) שעלותן נזקפה לתוצאות הכספיות של המגזר. (בשנת 2006: 352 * ו-23 משרות, בהתאמה).

* סוג מחדש

א. מגזר משקי הבית (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזר "משקי הבית" לשנת 2007, וניתוח מרכיביו, בהשוואה לאשתקד.

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007				
מגזר "משקי בית"				
החלק מכלל הבנק אחוזים	סך הכל מיליוני ש"ח	שוק ההון מיליוני ש"ח	הלוואות לדיור מיליוני ש"ח	בנקאות ופיננסים מיליוני ש"ח
				רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
	96	(6)	74	28 • מחיצוניים
	65	7	(65)	123 • בין מגזרי
25.3	161	1	9	151
34.0	117	20	1	96 הכנסות תפעוליות ואחרות
28.3	278	21	10	247 סך ההכנסות
24.7	24	-	3	21 הפרשה לחובות מסופקים
35.5	221	20	7	194 הוצאות תפעוליות ואחרות
12.6	33	1	-	32 רווח מפעולות רגילות לפני מסים
13.7	13	-	-	13 הפרשה למסים
12.0	20	1	-	19 רווח מפעולות רגילות אחרי מס
39.6	19	19	-	- רווח מפעולות בלתי רגילות
18.2	39	20	-	19 רווח נקי
	17.9	*	-	13.4 תשואה להון (אחוזים)
15.3	2,724	10	973	1,741 יתרה ממוצעת של נכסים
24.5	4,041	-	-	4,041 יתרה ממוצעת של התחייבויות
17.4	2,314	10	823	1,481 יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
4.3	1,850	1,850	-	- יתרה ממוצעת של נכסי קופת"ג וקרנות נאמנות
3.6	262	262	-	- יתרה ממוצעת של ניירות ערך
4.3	29	29	-	- יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
				מרכיבי הרווח מפעילות מימון:
	94	-	6	88 מרווח מפעילות באשראי
	56	-	-	56 מרווח מפעילות בפקדונות
	11	1	3	7 אחר
	161	1	9	151 סה"כ רווח מפעילות מימון

* לא רלוונטי

א. מגזר משקי הבית (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2006

מגזר "משקי בית"

החלק מכלל הבנק אחוזים	סך הכל מיליוני ש"ח	שוק ההון מיליוני ש"ח	הלוואות לדירור מיליוני ש"ח	בנקאות ופיננסים מיליוני ש"ח	
					רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
	72	(2)	53	21	• מחיצוניים
	70	3	(43)	110	• בין מגזרי
25.7	142	1	10	131	
34.3	104	19	2	83	הכנסות תפעוליות ואחרות
28.7	246	20	12	214	סך ההכנסות
13.0	15	-	1	14	הפרשה לחובות מסופקים
35.2	214	18	6	190	הוצאות תפעוליות ואחרות
					רווח מפעולות רגילות לפני מסים
12.9	17	2	5	10	
19.4	14	2	2	10	הפרשה למסים
4.9	3	-	3	-	רווח נקי
	1.4	-	2.8	0.2	תשואה להון (אחוזים)
15.6	2,657	8	1,078	1,571	יתרה ממוצעת של נכסים
24.7	3,953	-	-	3,953	יתרה ממוצעת של התחייבויות
17.2	2,231	8	988	1,235	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
46.0	1,852	1,852	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי קופת"ג וקרנות נאמנות
2.7	171	171	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
3.9	20	20	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
					מרכיבי הרווח מפעילות מימון:
	80	-	9	71	מרווח מפעילות באשראי
	51	-	-	51	מרווח מפעילות בפקדונות
	11	1	1	9	אחר
	142	1	10	131	סה"כ רווח מפעילות מימון

א. מגזר משקי הבית (המשך)

ההכנסות במגזר משקי בית הסתכמו בשנת 2007 בסך של 278 מיליון ש"ח, לעומת 246 מיליון ש"ח אשתקד. העליה בהכנסות נובעת הן מגידול בשיעור של 13.4% ברווח מפעילות מימון, עקב שיפור במרווחי הריבית ועליה בשיעור של 10.2% שנרשמה בהיקף הממוצע של האשראי במגזר זה - והן מגידול בשיעור של 12.5% שנרשם בהכנסות התפעוליות והאחרות, בעיקר עקב עליה בהכנסות מעמלות.

בסיכום שנת 2007 הסתכם הרווח הנקי במגזר משקי הבית בסך של 39 מיליון ש"ח, לעומת 3 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

העליה ברווח הנקי נובעת הן מגידול בהכנסות, כאמור - והן מזקיפת רווח מפעולות בלתי רגילות בסך 19 מיליון ש"ח, המהווה את חלקו היחסי של המגזר ברווח ממכירת פעילות קופות הגמל (ראה גם פרק 14 ג' להלן).

ב. מגזר עסקים קטנים

מבנה המגזר

במסגרת מגזר זה מספק הבנק מגוון שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים קטנים יחסית (יחידים ותאגידיים). השרות ללקוחות המגזר ניתן הן באמצעות מערכת ההפצה של הבנק הכוללת 70 סניפים ובאמצעות ערוצי הפצה ישירים: אינטרנט ומוקד Call Center.

השרותים שמספק הבנק ללקוחותיו במגזר זה כוללים בעיקר מוצרי אשראי שונים התואמים את אופי פעילותם וכן מגוון מוצרי השקעה, לרבות פקדונות במטבע ישראלי ובמטבע חוץ, קרנות נאמנות ומכשירים נגזרים.

כמחצית מלקוחות הבנק המשתייכים למגזר זה, מתגוררים ביישובים בהם יש רוב מוחלט לאוכלוסייה הלא יהודית, ומקבלים שרותי בנקאות באמצעות 27 מסניפי הבנק המשתייכים ארגונית לאזורי "עכו" ו"נצרת". הכנסות הבנק מהלקוחות המשתייכים למגזר זה ומקבלים שרותי בנקאות באזורים אלו הסתכמו בשנת 2007 בסך של 123 מיליון ש"ח. המהווים כ-46% מכלל הכנסות הבנק ממגזר "עסקים קטנים".

במסגרת יישום מדיניות הבנק - הרואה במגזר הקמעונאי יעד מרכזי בהתפתחותו העסקית של הבנק, ביצע הבנק מספר מהלכים במטרה להגדיל את חלקו של הבנק במגזר פעילות זה. בין היתר נפתחו בשנת 2007 6 סניפים, באזורים בעל פוטנציאל גבוה למתן שרותים בנקאיים למגזר "עסקים קטנים", מהם כ-3 סניפים באזורי "עכו ונצרת" (שמרבית לקוחותיהם פועלים ביישובים בהם קיים רוב לאוכלוסייה הלא יהודית).

מגבלות חקיקה תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות, הנחיות והוראות המוטלים על המערכת הבנקאית על ידי גופי חקיקה ופיקוח לרבות: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון הביטוח והחסכון והממונה על ההגבלים העסקיים.

- באשר להשלכות הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325 - ראה פרק 19 א' להלן.
- באשר להשלכות החקיקה בנושא העמלות הבנקאיות ראה פרק 19 ד' להלן.

ב. מגזר עסקים קטנים (המשך)

התפתחות בשווקים של המגזר

בשנת 2007 לא חלו שינויים מהותיים בשווקים בהם פועלים לקוחות המגזר. יחד עם זאת, ניתן להצביע על ההתפתחויות הבאות:

- קיימת נטייה של לקוחות המגזר לשימוש גובר בערוצי הבנקאות הישירים, כגון: אינטרנט, העברות מס"ב וכו'.
- קיימת הערכות של גופים פיננסיים שונים (בעיקר חברות ביטוח וחברות כרטיסי האשראי) למתן שרותים שונים, למגזר זה - שניתנו עד כה בעיקר על ידי המערכת הבנקאית (בעיקר שרותי אשראי).

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

הבנק ובנקים אחרים במערכת הבנקאית נמצאים בשנים האחרונות בתהליך רציף של אמוץ טכנולוגיות מתקדמות ובהן ערוצי בנקאות ישירה המאפשרים ללקוחות המגזר ביצוע מהיר של פעולות בנקאיות בכל שעות היממה ובתעריפים מופחתים.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים

השרותים אותם מספקת המערכת הבנקאית ללקוחותיה מעוגנים במערכת של חוזים והסכמים המיועדים להסדיר את כללי ההתנהגות העסקית השוטפת שבין הבנק ולקוחותיו (לרבות הסכמים לניהול חשבון, תנאי עסק כלליים, כתבי שעבוד וקיזוז בטוחות וכו').

מורכבות הפעילות הפיננסית המבוצעת על ידי הלקוחות באמצעות המערכת הבנקאית ומורכבות המערכת החוזית התומכת בפעילות זו, עלולה לעיתים לסרב את תהליכי המעבר של הלקוחות מבנק אחד למשנהו.

במטרה לפשט ולהקל על תהליכים אלו, פורסם ביום 14 ביולי 2005 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 432 - המטיל על התאגידים הבנקאיים חובה לבצע עבור לקוח המבקש להעביר את פעילותו לבנק אחר - שורה של פעולות (לרבות מסירת מידע רלבנטי) בתקופה קצרה וקצובה.

תחליפים למוצרים ושרותים במגזר

המוצרים והשרותים אותם מציע הבנק ללקוחות המגזר דומים לאלו שמציעים גם יתר הבנקים במערכת הבנקאית ולמרביתם לא קיימים תחליפים. עם זאת כוונתם של גופים פיננסיים נוספים (בעיקר חברות ביטוח וחברות האשראי) לספק שרותים - בעיקר שרותי אשראי, ללקוחות הנזקקים לשרותים אלו - עשויה ליצור מוצרים חדשים שאינם קיימים כיום.

תחרות

מגזר זה מהווה את אחד המגזרים הבולטים של הבנק ולפיכך מהווה יעד מרכזי בהתפתחותו העסקית של הבנק. לקוחות המגזר חשופים לתחרות מצד כל הבנקים במערכת (לרבות הבנקים הגדולים והבינוניים).

ב. מגזר עסקים קטנים (המשך)

תחרות (המשך)

מאחר שתחום פעילות זה מהווה יעד מועדף על בנקים אחרים במערכת - התגברה התחרות מצד בנקים אחרים על פלח לקוחות זה.

מעבר לכך, כאמור לעיל - 27 מסניפי הבנק משתייכים לאזור "עכו" ו"נצרת" ועיקר לקוחותיהם (המשתייכים למגזר פעילות זה) מתגוררים ב"שוכים שבהם קיים רוב מוחלט לאוכלוסיה ה"לא יהודית".

בנוסף לבנק, פועלים באזורים אלו ובקרב אוכלוסיה זו בנקים נוספים כגון: "בנק ערבי", "בנק לאומי", "בנק הפועלים" ועוד. על פי סקרים שערך הבנק, מרבית הלקוחות המשתייכים לאוכלוסיות אלו מקבלים שרותי בנקאות באמצעות שני הבנקים הגדולים ויתרת הפעילות מתחלקת בין יתר הבנקים הפועלים באזורים אלו - לרבות "בנק ערבי" וה"בנק".

על מנת להתמודד עם התחרות הקיימת במגזר פעילות זה השקיע הבנק מאמצים בפרסום, יצירת קשרים אישיים עם הלקוחות, מתן שרות אישי, ומציאת פתרונות פיננסיים למכלול צרכי העסקים של הלקוח.

בנוסף, הבנק מתחרה עם יתר הבנקים הפועלים באזורי "עכו" ו"נצרת" על לקוחות המשתייכים לפלחי אוכלוסיות "לא יהודית", על ידי מתן שרותים בנקאיים באמצעות עובדים המעורים במנהגים ובתרבות של הלקוחות המשתייכים לפלחי אוכלוסיות אלו ומעניקים להם שרות התואם את צרכיהם היחודיים.

לקוחות

לקוחות מגזר זה, הינם לקוחות שמורכבות פעילותם העסקית נמוכה יחסית, הפועלים במגוון ענפי משק.

שווק והפצה

הפניה ללקוחות המגזר נעשיית באמצעים מגוונים לרבות: פרסום באמצעי מדיה שונים ובכלל זה, טלוויזיה, עיתונים ורדיו, פניות אישיות באמצעות עובדי מערך הסניפים, פניות יזומות באמצעות מוקד טלפוני, העברת מסרים שווקיים באמצעות אתר האינטרנט, דוור ללקוחות, שילוט ועלוני מידע המופצים במערכת הסניפים של הבנק. בפעילות שווקית זו נעזר הבנק ביועצי שווק ובמשרד פרסום.

הון אנושי

המספר הממוצע של משרות עובדי הבנק ששייכו למגזר "עסקים קטנים", הסתכם בשנת 2007 בכ-363 משרות - מזה כ-31 "משרות ניהול" (בשנת 2006: 351 ו-28 משרות, בהתאמה).

היקף משרות העובדים המועסקים ישירות במגזר זה מסתכם כ-297 משרות ובנוסף, שייכו למגזר זה 66 משרות עקיפות (בעיקר עובדי אגפי המטה והנהלה של הבנק) שעלותן נזקפה לתוצאות העסקיות של המגזר (בשנת 2006: 291 ו-60 משרות, בהתאמה).

ב. מגזר עסקים קטנים (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזר "עסקים קטנים" לשנת 2007 וניתוח מרכיביו, בהשוואה לאשתקד:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007					
מגזר "עסקים קטנים"					
החלק מכלל הבנק אחוזים	סך הכל מיליוני ש"ח	שוק ההון מיליוני ש"ח	משכנתאות מסחריות מיליוני ש"ח	בנקאות ופיננסים מיליוני ש"ח	
					רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
	199	1	13	185	• מחיצוניים
	(28)	-	(10)	(18)	• בין מגזרי
26.8	171	1	3	167	
28.8	99	9	-	90	הכנסות תפעוליות ואחרות
27.5	270	10	3	257	סך ההכנסות
23.7	23	-	-	23	הפרשה לחובות מסופקים
27.8	173	8	2	163	הוצאות תפעוליות ואחרות
28.3	74	2	1	71	רווח מפעולות רגילות לפני מסים
30.5	29	1	-	28	הפרשה למסים
27.1	45	1	1	43	רווח מפעולות רגילות, לאחר מס
27.1	13	13	-	-	רווח מפעולות בלתי רגילות
27.1	58	14	1	43	רווח נקי
	32.8	*	2.0	26.9	תשואה להון (אחוזים)
14.1	2,490	4	184	2,302	יתרה ממוצעת של נכסים
8.8	1,447	-	-	1,447	יתרה ממוצעת של התחייבויות
14.2	1,888	4	174	1,710	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
19.7	841	841	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי קופת"ג וקרנות נאמנות
3.8	278	278	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
1.8	12	12	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
					מרכיבי הרווח מפעילות מימון:
	134	-	3	131	מרווח מפעילות באשראי
	22	-	-	22	מרווח מפעילות בפקדונות
	15	1	-	14	אחר
	171	1	3	167	סה"כ רווח מפעילות מימון

* לא רלוונטי

ב. **מגזר עסקים קטנים** (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2006

מגזר "עסקים קטנים"

החלק מכלל הבנק אחוזים	סך הכל מיליוני ש"ח	שוק ההון מיליוני ש"ח	משכנתאות מסחריות מיליוני ש"ח	בנקאות ופיננסים מיליוני ש"ח	
					רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
	200	2	9	189	• מחיצוניים
	(52)	-	(6)	(46)	• בין מגזרי
26.8	148	2	3	143	
31.0	94	9	-	85	הכנסות תפעוליות ואחרות
28.3	242	11	3	228	סך ההכנסות
31.3	36	-	1	35	הפרשה לחובות מסופקים
28.1	171	8	2	161	הוצאות תפעוליות ואחרות
26.5	35	3	-	32	רווח מפעולות רגילות לפני מסים
25.0	18	1	-	17	הפרשה למסים
27.9	17	2	-	15	רווח נקי
	11.5	-	-	11.5	תשואה להון (אחוזים)
14.1	2,405	4	178	2,223	יתרה ממוצעת של נכסים
8.9	1,422	-	-	1,422	יתרה ממוצעת של התחייבויות
14.4	1,870	4	181	1,685	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
20.2	812	812	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי קופת"ג וקרנות נאמנות
3.4	216	216	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
1.7	9	9	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בנייהול
					מרכיבי הרווח מפעילות מימון:
	117	-	3	114	מרווח מפעילות באשראי
	19	-	-	19	מרווח מפעילות בפקדונות
	12	2	-	10	אחר
	148	2	3	143	סה"כ רווח מפעילות מימון

* סווג מחדש

ב. מגזר עסקים קטנים (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (המשך)

ההכנסות במגזר "עסקים קטנים" הסתכמו בשנת 2007 בסך של 270 מיליון ש"ח, לעומת 242 מיליון ש"ח אשתקד - עליה בשיעור של 11.6%.

העליה בהכנסות נובעת בעיקר מגידול בשיעור של 15.5% ברווח מפעילות מימון - עקב שיפור שנרשם במרווחי הריבית על האשראי - ומעליה בשיעור של 5.3% בהכנסות התפעוליות והאחרות.

בסיכום שנת 2007 נרשם במגזר זה רווח בסך 58 מיליון ש"ח, לעומת 17 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

העליה ברווח הנקי נובעת, בעיקר, מהגידול בהכנסות כאמור, מירידה בשיעור של 36.1% בהפרשות לחובות מסופקים ומזקיפת רווח מפעולות בלתי רגילות בסך 13 מיליון ש"ח, נטו - המהווה את חלקו היחסי של המגזר ברווח ממכירת פעילות קופות הגמל (ראה גם פרק 14 ג' להלן).

ג. מגזר הבנקאות המסחרית

מבנה המגזר

במסגרת מגזר פעילות זה מספק הבנק שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לתאגידיים מדרג הביניים (Middle Market).

המוצרים והשרותים הבנקאיים שמספק הבנק מותאמים לצרכיהם העסקיים של לקוחות אלו וכוללים את מגוון מוצרי האשראי (לרבות: הלוואות, ערבויות ומכתבי אשראי), מוצרי השקעה ושרותים בתחום שוק ההון (לרבות: פקדונות באפיקים שונים, ניירות ערך, קרנות נאמנות ומוצרים מובנים).

כן כולל המגזר פעילות בתחום משכנתאות מסחריות, במסגרתה מעניק הבנק מימון ללקוחות עסקיים לרכישת נדל"ן מסחרי הן לשימושים עצמיים והן למטרות השקעה.

השרות ללקוחות המגזר ניתן באמצעות מערך הסניפים של הבנק, המונה 70 סניפים בפריסה ארצית. במסגרת השינוי הארגוני שאושר בבנק בחודש נובמבר 2006, ונכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2007, הועברו הלקוחות המסחריים הגדולים (שהאשראי שניתן להם עולה בדרך כלל על 15 מיליון ש"ח), לאחריות החטיבה העסקית בבנק. במקביל שונתה הגדרת מגזר ה"בנקאות העסקית" בבנק, באופן שתכלול גם את פעילותם של לקוחות אלו. נתוני ההשוואה לשנת 2006, סווגו מחדש - בהתאם.

השרות בתחום מימון נדל"ן מסחרי מניב (משכנתאות מסחריות) - מבוצע באמצעות מערך הסניפים ומערך המשכנתאות של הבנק.

שרותי ההשקעה החסכון והשרותים בתחום שוק ההון ניתנים באמצעות מערך הסניפים של הבנק ונמצאים באחריות החטיבה לנכסי לקוחות של הבנק.

ג. מגזר הבנקאות המסחרית (המשך)

מגבלות חקיקה ותקינה החלות על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות, הנחיות והוראות המוטלים על המערכת הבנקאית מצד גופי חקיקה ופיקוח, לרבות: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון, הביטוח והחסכון והממונה על ההגבלים העסקיים.

לפרטים נוספים באשר להתפתחויות שחלו בתחום החקיקה בשנת 2007, הנוגעים למערכת הבנקאית - ראה פרק 19 להלן, ובאור 31 לדוחות הכספיים.

התפתחות בשווקים של המגזר

לקוחות המגזר הינם לקוחות עסקיים הפועלים במגוון ענפי משק ובעיקר בענפי התעשייה, המסחר והשרותים העסקיים. לפיכך, לתהליכים מאקרו כלכליים המתרחשים במשק ומשליכים על רמת הפעילות הכלכלית במשק בכלל, ובענפים אלו בפרט - ישנה השלכה ישירה על השווקים בהם פועלים הלקוחות המשתייכים למגזר.

השיפור ברמת הפעילות במשק בשנת 2007 השפיע לחיוב על לקוחות המגזר בענפי התעשייה והשרותים הפיננסיים.

שינויים טכנולוגיים מהותיים

המאפיינים העסקיים של פעילויות לקוחות המגזר מחייבים שימוש בכלים טכנולוגיים מתקדמים שישרתו פעילות זו. הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו במגזר זה כלים שיתאמו את צרכיהם המגוונים, וביניהם: מערכות לניהול פעילות סחר חוץ, חדרי עסקאות מתקדמים, ועוד. שמירה על עדכניות ושכלול מערכות אלו מהווה גורם חשוב באיכות השרות הניתן ללקוחות המגזר ומהווה גורם הכרחי להרחבת הפעילות עם לקוחות אלו.

גורמי הצלחה קריטיים במגזר

בין הגורמים הנדרשים להצלחה במגזר ניתן למנות את:

- הכרת צרכי הלקוח והתאמת המוצרים והשרותים הנדרשים לו.
- מתן שרות מקצועי וזמינות גבוהה במתן שרותים לצרכים המשתנים של לקוחות המגזר.
- העמדת תשתית טכנולוגית מתאימה לצרכי הלקוחות.
- קיום מערך בקרה, יעיל הבוחן את ההתפתחויות העסקיות של הלקוחות, במטרה לגלות מוקדם ככל האפשר התרחשות של כשלי אשראי.

חסמי כניסה ויציאה

התחרות הרבה הקיימת במערכת הבנקאית סביב הלקוחות במגזר זה מחד, ותחכום הגבוה יחסית של הלקוחות המשתייכים למגזר זה - מאידך, מקטינה למינימום את חסמי המעבר של הלקוחות, מבנק אחד למשנהו.

בנוסף, תהליך יישומו של חוק נתוני אשראי - במסגרתו נדרשים הבנקים לספק נתונים שונים לגבי לקוחותיהם - צפוי גם הוא להקטין את חסמי המעבר של הלקוחות.

ג. מגזר הבנקאות המסחרית (המשך)

מוצרים

המוצרים אותם מציע הבנק ללקוחות המגזר כוללים בעיקר מכשירי אשראי המותאמים לצרכיהם הייחודיים של הלקוחות, ומכשירים פיננסיים אחרים, לרבות מכשירים נגזרים לגידור סיכונים וכו'.

מוצרים אלו דומים בעיקרם למוצרים דומים המוצעים על ידי בנקים אחרים במערכת הבנקאית.

תחרות

לקוחות המגזר מתאפיינים ברמת תחכום עסקית גבוהה יחסית. נתון זה, בתוספת העדר חסמי מעבר אפקטיביים עבור לקוחות המגזר - יוצרים תשתית לתחרות גבוהה בין כל הבנקים במערכת. התחרות מתבטאת הן בתחום המחירים (מרווח ריבית ושיעורי עמלות) והן ברמות חשיפה לסיכוני אשראי גבוהות יותר אותם מוכנים המתחרים להציע.

האמצעים בהם נוקט הבנק במסגרת התמודדות בתחום זו כוללים: שיפור השרות ללקוח, שמירה על קשר אישי ולעיתים מתן הנחות בתחום המחירים.

לקוחות

הלקוחות המשתייכים למגזר זה הינם תאגידיים עסקיים מדרג הביניים (Middle Market), שהיקף האשראי שאושר להם עולה, בדרך כלל, על מיליון ש"ח. עם לקוחות המגזר נמנים גם לקוחות עסקיים שניתן להם אשראי לרכישת נדל"ן מסחרי לשימוש עצמי או נדל"ן מסחרי מניב (משכנתאות מסחריות).

שוק והפצה

שוק שרותים ומוצרים בנקאיים ללקוחות המשתייכים למגזר זה (הן לקוחות הבנק והן לקוחות פוטנציאליים), מתבססת על מערך הסניפים, תוך שימוש בגורמים מקצועיים במנהלות האזור, ובמטה החטיבה הקמעונאית. במסגרת פעולות השווק ללקוחות הפוטנציאליים המשתייכים למגזר זה, לא נעשה שימוש באמצעי פרסום או בגורמי שווק חיצוניים.

הון אנושי

מספרן הממוצע של משרות עובדי הבנק שיוחסו למגזר הבנקאות המסחרית הסתכם בשנת 2007 בכ-274 משרות - מזה, כ-43 "משרות ניהול" (בשנת 2006: 262 * ו-39 * משרות, בהתאמה).

היקף משרות העובדים המועסקים ישירות במגזר זה מסתכם ב-171 משרות ובנוסף, שויכו למגזר זה 103 משרות עקיפות (בעיקר עובדי הנהלת הבנק ועובדי אגפי מטה אחרים) שעלותן נזקפה לתוצאות הכספיות של המגזר (בשנת 2006: 165 * ו-97 * משרות, בהתאמה).

ג. מגזר הבנקאות המסחרית (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזר הבנקאות המסחרית לשנת 2007, וניתוח מרכיביו - בהשוואה לאשתקד:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2007				
מגזר "בנקאות מסחרית"				
החלק מכלל הבנק אחוזים	סך הכל מיליוני ש"ח	שוק ההון מיליוני ש"ח	משכנתאות מסחריות מיליוני ש"ח	בנקאות ופיננסים מיליוני ש"ח
				רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
	184	1	37	146
	(68)	-	(26)	(42)
18.2	116	1	11	104
13.4	46	4	2	40
16.5	162	5	13	144
21.6	21	-	(1)	22
14.1	88	2	1	85
				רווח מפעולות רגילות לפני מסים
20.3	53	3	13	37
21.0	20	1	4	15
				רווח מפעולות רגילות לאחר מס
19.9	33	2	9	22
6.3	3	3	-	-
16.8	36	5	9	22
	14.8	*	18.4	11.1
17.2	3,045	1	545	2,499
7.8	1,291	-	-	1,291
19.7	2,621	1	519	2,101
6.6	282	282	-	-
7.8	573	573	-	-
7.1	48	48	-	-
				רווח נקי
				תשואה להון (אחוזים)
				יתרה ממוצעת של נכסים
				יתרה ממוצעת של התחייבויות
				יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
				יתרה ממוצעת של נכסי קופת"ג וקרנות נאמנות
				יתרה ממוצעת של ניירות ערך
				יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
				מרכיבי הרווח מפעילות מימון:
	95	-	8	87
	11	-	-	11
	10	1	3	6
	116	1	11	104

* לא רלבנטי

ג. מגזר הבנקאות המסחרית (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2006

מגזר "בנקאות מסחרית"

החלק מכלל הבנק אחוזים	סך הכל מיליוני ש"ח	שוק ההון מיליוני ש"ח	משכנתאות מסחריות מיליוני ש"ח	בנקאות ופיננסים מיליוני ש"ח	
					רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
	160	-	22	*138	• מחיצוניים
	(72)	-	(15)	*(57)	• בין מגזרי
15.9	88	-	7	81	
12.5	38	4	-	*34	הכנסות תפעוליות ואחרות
14.7	126	4	7	115	סך ההכנסות
24.3	28	-	1	*27	הפרשה לחובות מסופקים
14.3	87	2	1	*84	הוצאות תפעוליות ואחרות
					רווח מפעולות רגילות לפני מסים
8.3	11	2	5	4	
8.3	6	-	2	4	הפרשה למסים
8.2	5	2	3	-	רווח נקי
	2.6	-	5.4	*0.5	תשואה להון (אחוזים)
17.9	3,046	1	629	*2,416	יתרה ממוצעת של נכסים
7.3	1,172	-	-	*1,172	יתרה ממוצעת של התחייבויות
20.9	2,703	1	642	*2,060	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
5.9	238	*238	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי קופת"ג וקרנות נאמנות
6.5	409	*409	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
7.5	39	39	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
					מרכיבי הרווח מפעילות מימון:
	73	-	5	*68	מרווח מפעילות באשראי
	10	-	-	*10	מרווח מפעילות בפקדונות
	5	-	2	*3	אחר
	88	-	7	81	סה"כ רווח מפעילות מימון

* סווג מחדש.

ג. מגזר הבנקאות המסחרית (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (המשך)

ההכנסות במגזר "בנקאות מסחרית" הסתכמו בשנת 2007 בסך של 162 מיליון ש"ח, לעומת 126 מיליון ש"ח אשתקד - עליה בשיעור של 28.6%. העליה בהכנסות נובעת, בעיקר, מגידול בשיעור של 31.8% ברווח מפעילות מימון - הן עקב שיפור במרווחי הריבית מפעילות באשראי - והן עקב ירידה בהפרשות לריבית בשל חובות בעייתיים. בסיכום שנת 2007, נרשם במגזר זה רווח בסך 36 מיליון ש"ח, לעומת 5 מיליון ש"ח אשתקד. הגידול ברווח הנקי נובע משיפור בהכנסות כאמור, מירידה בשיעור של כ-25% בהפרשות לחובות מסופקים, ומזקיפת רווח מפעולות בלתי רגילות בסך 3 מיליון ש"ח, המהווה את חלקו היחסי של המגזר ברווח ממכירת פעילות קופות הגמל (ראה גם פרק 14 ג' להלן).

ד. מגזר הבנקאות העסקית

מבנה המגזר

במסגרת מגזר פעילות זה מספק הבנק מגוון שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לחברות הגדולות והמובילות במשק (Corporate Market) וללקוחות מסחריים גדולים. עסקיהם של לקוחות אלו מאופיינים במורכבות ותחכום ניכרים - לפיכך, מספק הבנק ללקוחות אלו מוצרים פיננסיים, בעיקר בתחום האשראי, המותאמים לפעילותם וצרכיהם הספציפיים - תוך ראייה כוללת של מגוון עסקיהם.

הטיפול בלקוחות אלו נמצא באחריות החטיבה העסקית של הבנק הכוללת שלוש יחידות משנה, כדלקמן:

- האגף העסקי - שבאחריותו נמצאים הלקוחות העסקיים הגדולים - כולל 5 תחומים מתמחים, שבראש כל אחד מהם ניצב מנהל תחום - בעל התמחות ספציפית. שרותי הבנקאות ניתנים ללקוחות אלה באמצעות מספר סניפים בעלי התמחות במתן שירותים מותאמים לצרכי הלקוחות שמשתייכים לפלח זה.
- מחלקת לקוחות מסחריים גדולים - שבאחריותה נמצאים לקוחות מסחריים גדולים, שהיקף האשראי שניתן להם עולה בדרך כלל על 15 מיליון ש"ח, ואינם נמצאים בטיפול האגף העסקי. המחלקה כוללת רפרנטים אזוריים המרכזים את הטיפול בלקוחות המשתייכים לפלח זה. שרותי בנקאות ללקוחות אלו ניתנים באמצעות כלל מערך הסניפים בבנק.
- מחלקת לזוי בניה - המטפלת בחברות ייזום במגזר הנדל"ן. האשראי שניתן ללקוחות אלו כולל מימון בשיטת "לזוי פיננסי סגור", למטרת ביצוע פרויקטים לבניית מבנים (בעיקר מבני מגורים). השרותים השוטפים ללקוחות אלו ניתנים באמצעות מערך הסניפים של הבנק.

מגבלות חקיקה ותקינה החלות על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות, הנחיות והוראות המוטלות על המערכת הבנקאית מצד גופי חקיקה ופיקוח, לרבות: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון, הביטוח והחסכון והממונה על ההגבלים העסקיים.

ד. מגזר הבנקאות העסקית (המשך)

מגבלות חקיקה ותקינה החלות על המגזר (המשך)

היות והאשראי במגזר הבנקאות העסקית מתפלג בין מספר לקוחות נמוך יחסית ומכיוון שסיכון האשראי הוא אחד הסיכונים העיקריים במערכת הבנקאית, פרסם הפיקוח על הבנקים מספר הוראות הרלוונטיות בעיקר לבנקאות העסקית:

- הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 313, המגבילה את היקף האשראי שיכול תאגיד בנקאי לתת ל"לווה יחיד", "קבוצת לווים" (כהגדרתם בהוראה) ולשש קבוצות הלווים הגדולות - כנגזרת מסך אמצעי ההון של התאגיד הבנקאי.
- הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 323, המגבילה את היקף ה"אשראי לרכישת שליטה בחברות" (כהגדרתו בהוראה), שיכול תאגיד בנקאי לתת לרוכשי החברות.
- הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312 - המגבילה את היקף האשראי שיכול תאגיד בנקאי לתת ל"איש קשור" (כהגדרתו בהוראה).

התפתחויות בשווקים של המגזר

לקוחות המגזר נמנים על החברות הגדולות והמובילות במשק. לפיכך, לתהליכים מאקרו כלכליים המתרחשים במשק ומשליכים על רמת הפעילות הכלכלית במשק, כגון: שיעור הצמיחה, שינוי בביקושים המקומיים ובשווקי חו"ל, שינוי בתנאי הסחר וכו' - ישנה השלכה ישירה על השווקים של לקוחות המגזר.

השיפור ברמת הפעילות במשק וכן במרבית השווקים המהווים יעד לייצוא מישראל השפיע לחיוב על מרבית לקוחות המגזר ובמיוחד בענפי "הטכנולוגיה העילית" ובחברות הרב לאומיות. מאידך, נרשמה האטה במצב הלקוחות הפועלים בענפים מסורתיים, עקב חשיפת השווקים המקומיים ליבוא מחו"ל.

שינויים טכנולוגיים מהותיים

המאפיינים העסקיים של פעילות הלקוחות במגזר, מחייבים שימוש בכלים טכנולוגיים מתקדמים שישרתו פעילות זו. הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו במגזר זה כלים שיתאמו את צרכיהם המגוונים, לרבות: מערכות לניהול פעילות סחר חוץ, חדרי עסקאות לפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, מערכות מסחר בשוק ההון ועוד. שמירה על עדכניות ושכלול מערכות אלו, מהווה גורם מהותי באיכות השירות הניתן ללקוחות המגזר ומהווה גורם הכרחי להרחבת הפעילות עם לקוחות אלו.

גורמי הצלחה קריטיים במגזר

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר כוללים:

- הכרת פעילות הלקוח, הבנת צרכיו, והתאמת המוצרים והשרותים הבנקאיים תוך ראייה כוללת של צרכי הלקוח.
- מתן שרות מקצועי בזמינות גבוהה והתאמת השרות והמוצרים לצרכיו המשתנים של הלקוח.
- העמדת תשתית טכנולוגית מתאימה לצרכי הלקוחות.
- קיום מערכת בקרה יעילה הבוחנת את ההתפתחויות העסקיות של הלקוחות, במטרה לגלות מוקדם ככל האפשר סימנים המעידים על אפשרות להתרחשות כשלי אשראי.

ד. מגזר הבנקאות העסקית (המשך)

חסמי כניסה ויציאה

ככלל, קיימת תחרות רבה במערכת הבנקאית סביב לקוחות מגזר זה, מאחר שסיכון האשראי שלהם נמוך, בדרך כלל. גורם זה, מחד - והתחכום הגבוה המאפיין לקוחות אלה, מאידך - מקטינים למינימום את חסמי המעבר של לקוחות מגזר זה - מבנק אחד למשנהו.

מאידך, הוראות רגולטוריות מסוימות, כגון - הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313, שנועדה להגביל את ריכוזיות הלזוים הגדולים וקבוצות לזוים גדולות במערכת הבנקאית - מהוות חסם להגדלת נפח האשראי של לזוים גדולים מסוימים, המשתייכים למגזר זה - בבנקים בהם יגרום מתן האשראי הנוסף לחריגה מהמגבלות שנקבעו בהוראה - ובמקרים מסוימים (כגון: מיזוג בין שתי קבוצות לזוים גדולות), עשויה ההוראה לאלץ את התאגיד הבנקאי להקטין את מסגרות האשראי, לאותם לזוים.

מוצרים ותחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר

המוצרים אותם מציע הבנק ללקוחות המגזר כוללים בעיקר מכשירי אשראי המותאמים לצרכיהם הייחודיים של הלקוחות, ומכשירים פיננסיים אחרים, לרבות מכשירים נגזרים לגידור סיכונים, "השאלת אגרות חוב" - (כתחליף למוצרי אשראי סטנדרטיים - העשויות להזיל את עלות האשראי ללקוחות אלו, בהתאם להתפתחות תשואות אגרות החוב בשוק ההון), וכו'.

בשנים האחרונות הסתמנה מגמה בקרב לקוחות המגזר, במסגרתה פעלו לקוחות רבים להסיט את מקורות המימון הדרושים להם מהמערכת הבנקאית, לשוק ההון (גיוס מקורות באמצעות הנפקות ציבוריות ופרטיות של מניות, אגרות חוב וניירות ערך אחרים).

שורשיה של מגמה זו נעוצים במספר גורמים:

- הרחבת הגדרות בנק ישראל בכל הקשור ל: "לווה יחיד" ו" קבוצת לזוים", אילצה מספר בנקים להקטין את מסגרות האשראי שניתנו לקבוצות לזוים מסוימות, שחבותן - על פי ההגדרות החדשות - חרגה מתקרת האשראי המותרת.
- צמצום היקף הגיוסים הממשלתיים בשוק אגרות החוב, גרמו לעודף ביקושים במכשיר זה.
- רצונן של החברות לשפר את מבנה המקורות שלהם, באמצעות מעבר ממקורות קצרי טווח - למקורות ארוכי טווח.
- עליית אטרקטיביות גיוס המקורות באמצעות שוק ההון, עקב: הזלת מחירי הגיוס, גמישות רבה יותר בהעמדת הבטוחות וכו'.

ד. מגזר הבנקאות העסקית (המשך)

תחרות

לקוחות המגזר מתאפיינים ברמת התחכום העסקית הגבוהה ביותר ביחס לכלל מגזרי הפעילות. לנוכח נתון זה, ועקב העדר חסמי מעבר אפקטיביים עבור לקוחות המגזר - מתקיימת תחרות עזה בין כל הבנקים במערכת, במגזר פעילות זה. התחרות מתבטאת הן בתחום המחירים (מרווח ריבית ושיעורי עמלות) והן בתחום השרות.

בנוסף לתחרות בתוך המערכת הבנקאית, החלה להתפתח בשנים האחרונות תחרות במגזר זה גם מצד בנקים זרים ומצד גופים חוץ בנקאיים (כגון: חברות ביטוח וקרנות פנסיה) - על רקע הקטנת נפח גיוסי ההון של הממשלה, רצונם של גופים אלו להשיג תשואות עודפות, והחמרת הרגולציה במערכת הבנקאית המשליכה בעיקר על לקוחות המגזר העסקי וגורמת לצמצום האשראי הבנקאי לקבוצות לקוחות מסוימות.

לקוחות

בין הלקוחות המשתייכים למגזר זה - נמנים תאגידי עסקיים המשתייכים לשורה הראשונה של החברות במשק, חברות ציבוריות, לקוחות מסחריים גדולים ויזמים בתחום הבניה למגורים.

הלקוחות המשתייכים למגזר זה מטופלים במישרין על ידי החטיבה העסקית בבנק ומקבלים שרותי בנקאות שוטפים במערך הסניפים של הבנק.

שוק והפצה

שוק השרותים והמוצרים ללקוחות המשתייכים למגזר זה נעשה על ידי מטה החטיבה העסקית, ראשי תחומים באגף העסקי ורפרנטים במחלקה המסחרית ובמחלקת לוויה בניה - הנמצאים בקשר רציף עם לקוחות המגזר לצורך מתן פתרונות לצרכיהם הפיננסיים ולצורך לוויה פעילותם העסקית.

הבנק לא עושה שימוש בכלי פרסום או גורמי שווק חיצוניים במגזר פעילות זה.

הון אנושי

מספרן הממוצע של משרות עובדי הבנק שיוחסו למגזר הבנקאות העסקית, הסתכם בשנת 2007 בכ-123 משרות - מזה, כ-19 "משרות ניהול" (בשנת 2006: 117 * ו-18 * משרות בהתאמה).

היקף המשרות של עובדים המועסקים ישירות במגזר זה מסתכם ב-103 משרות ובנוסף, שויכו למגזר זה 20 משרות עקיפות (בעיקר עובדי הנהלת הבנק ועובדי אגפי מטה אחרים) שעלותן נזקפה לתוצאות הכספיות של המגזר (בשנת 2006: 101 * ו-16 * משרות, בהתאמה).

* סווג מחדש

ד. מגזר הבנקאות העסקית (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזר ה"בנקאות העסקית" לשנה 2006 וניתוח מרכיביו - בהשוואה לאשתקד.

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2007				
מגזר "בנקאות עסקית"				
החלק מכלל הבנק אחוזים	סך הכל מיליוני ש"ח	שוק ההון מיליוני ש"ח	נדל"ן ולווי בניה מיליוני ש"ח	בנקאות ופיננסים מיליוני ש"ח
				רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
	253	-	31	222
	(155)	-	(16)	(139)
15.4	98	-	15	83
5.8	20	3	3	14
12.0	118	3	18	97
29.9	29	-	3	26
9.1	57	3	10	44
				רווח מפעולות רגילות לפני מסים
12.3	32	-	5	27
12.6	12	-	2	10
				רווח מפעולות רגילות לאחר מס
12.0	20	-	3	17
2.0	1	1	-	-
9.8	21	1	3	17
	4.6	*	4.7	4.4
26.0	4,611	1	533	4,077
9.6	1,584	-	84	1,500
36.8	4,902	1	830	4,071
1.0	43	41	2	-
46.8	3,450	3,414	36	-
0.7	5	5	-	-
				רווח נקי
				תשואה להון (אחוזים)
				יתרה ממוצעת של נכסים
				יתרה ממוצעת של התחייבויות
				יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
				יתרה ממוצעת של נכסי קופת"ג וקרנות נאמנות
				יתרה ממוצעת של ניירות ערך
				יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
				מרכיבי הרווח מפעילות מימון:
	73	-	10	63
	6	-	1	5
	19	-	4	15
	98	-	15	83

* לא רלבנטי

ד. מגזר הבנקאות העסקית (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2006

מגזר "בנקאות עסקית"

החלק מכלל הבנק אחוזים	סך הכל מיליוני ש"ח	שוק ההון מיליוני ש"ח	נדל"ן ולווי בניה מיליוני ש"ח	בנקאות ופיננסים מיליוני ש"ח	
					רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
	244	-	46	*198	• מחיצוניים
	(150)	-	(27)	*(123)	• בין מגזרי
17.0	94	-	19	75	
6.3	19	1	4	*14	הכנסות תפעוליות ואחרות
13.2	113	1	23	89	סך ההכנסות
31.3	36	-	25	*11	הפרשה לחובות מסופקים
8.6	52	1	9	*42	הוצאות תפעוליות ואחרות
18.9	25	-	(11)	36	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מסים
15.3	(11)	-	4	(15)	הפרשה למסים
23.0	14	-	(7)	21	רווח (הפסד) נקי
	3.2	-	(8.2)	6.1	תשואה להון (אחוזים)
27.2	4,648	1	697	*3,950	יתרה ממוצעת של נכסים
9.4	1,500	-	79	*1,421	יתרה ממוצעת של התחייבויות
39.4	5,106	1	1,060	*4,045	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
1.6	66	*63	3	-	יתרה ממוצעת של נכסי קופת"ג וקרנות נאמנות
54.9	3,443	*3,409	34	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
2.9	15	15	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
					מרכיבי הרווח מפעילות מימון:
	73	-	13	*60	מרווח מפעילות באשראי
	6	-	1	*5	מרווח מפעילות בפקדונות
	15	-	5	*10	אחר
	94	-	19	75	סה"כ רווח מפעילות מימון

* סווג מחדש

ההכנסות במגזר "בנקאות עסקית" הסתכמו בשנת 2007 בסך של 118 מיליון ש"ח, לעומת 113 מיליון ש"ח אשתקד - עליה בשיעור של 4.4%. העליה בהכנסות נובעת בעיקר מגידול בשיעור של 4.3% ברווח מפעולות מימון - עקב עליה בהיקף הממוצע של האשראי. בסיכום שנת 2007, נרשם במגזר זה רווח בסך של 21 מיליון ש"ח, לעומת 14 מיליון ש"ח אשתקד. הגידול ברווח הנקי נובע, הן מגידול בהכנסות, והן מירידה בשיעור של 19.4% בהפרשות לחובות מסופקים.

ה. מגזר הבנקאות הפרטית

מבנה המגזר

במסגרת מגזר פעילות זה מספק הבנק מגוון שרותי בנקאות ללקוחות (פרטיים ותאגידים), בעלי עושר פיננסי בינוני וגבוה (שהיקף חסכוניותיהם והשקעותיהם עולה, בדרך כלל, על 0.5 מיליון ש"ח), הפועלים בעיקר בתחום ה"פסיבה".

המוצרים והשרותים הבנקאיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר זה (Private Banking) כוללים מגוון מוצרי השקעה, לרבות: ניהול תיקי השקעה, פקדונות, קרנות נאמנות, השקעות בניירות ערך, מכשירים לניהול חשיפה לסיכונים שוק, מוצרים מובנים ועוד.

השרות ללקוחות המגזר ניתן באמצעות מערך הסניפים של הבנק. התמיכה המקצועית בתחום מוצרי ההשקעה השונים, לרבות פיתוח מוצרים חדשים עבור לקוחות מגזר זה מבוצעת על ידי החטיבה לנכסי לקוחות והחטיבה לאסטרטגיה ופיננסים.

במהלך שנת 2007 הקים הבנק מרכז "בנקאות פרטית" המספק שרותי בנקאות מתמחה ללקוחות המגזר.

מגבלות חקיקה ותקינה החלות על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות, הנחיות והוראות המוטלות על המערכת הבנקאית מצד גופי חקיקה ופיקוח, לרבות: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון, הביטוח והחסכון - במשרד האוצר, הממונה על ההגבלים העסקיים, רשות ניירות ערך, הבורסה לניירות ערך בתל-אביב ועוד.

באשר להשלכות מכירת קופות הגמל על ידי הבנק - ראה פרק 14 ג' להלן.

התפתחויות בשווקים של המגזר

המוצרים העיקריים המוצעים ללקוחות המשתייכים למגזר זה משתייכים לתחום הפסיבה, כגון: פקדונות, פקדונות מובנים, ניירות ערך, קרנות נאמנות, וכו'.

החוקים שנחקקו בעקבות המלצות ועדת בכר (ה"רפורמה בשוק ההון"), שבמסגרתם נאסר על הבנקים לשווק ולנהל חלק מהמוצרים בתחום זה, כגון: קרנות נאמנות, קופות גמל ותעודות סל (ראה באור 31 ב' 1) לדוחות הכספיים), נועדו להגביר את התחרות בין "צירני ומנהלי המוצרים" על לקוחות המגזר, על ידי צמצום חלקה של המערכת הבנקאית והעברת תחומי פעילויות שבהן היו הבנקים דומיננטיים - לגופים מחוץ למערכת הבנקאית.

חלק ניכר מהבנקים השלימו את הערכותם ליישום הוראות החוקים שנחקקו במסגרת ה"רפורמה בשוק ההון" - עד לתום שנת 2007 (מבלי שינצלו במלואה את תקופת המעבר שנקבעה בחוקים אלו, במלואה) - על ידי מכירת החברות המנהלות קרנות נאמנות וקופות גמל שהיו כבעלותם. בעקבות צעדים אלו, הצטמצם במידה ניכרת חלקה של המערכת הבנקאית בשווקים אלו.

ביום 30 ביולי 2007 חתם הבנק על הסכם, למכירת פעילות קופות הגמל של הבנק וביום 5 בדצמבר 2007 הושלם הליך המכירה.

במסגרת ההסכם רכש הבנק 49% מהון המניות של החברה שרכשה את פעילות קופות הגמל. לאחר המכירה החל הבנק להעריך לכניסה לפעילות בתחום הייעוץ הפנסיוני (ראה גם פרק 14 להלן).

ה. מגזר הבנקאות הפרטית (המשך)

התפתחויות בשווקים של המגזר (המשך)

בתחילת שנת 2008 הושק על ידי מרבית החברות לניהול קרנות נאמנות, מוצר חדש - "קרן נאמנות כספית" - על פי היתר שניתן למוצר זה על ידי משרד האוצר. ה"קרנות הכספיות" משקיעות את הכספים שהופקדו בהן בפקדונות נזילים, נושאי תשואה גבוהה - וגובות דמי ניהול בשיעורים נמוכים מאד. מוצר זה מתחרה ישירות בפקדונות הבנקאים, ולפיכך צפוי כי התחרות הקיימת בתחום זה - תגבר.

שינויים טכנולוגיים מהותיים

איכות הלקוחות המשתייכים למגזר זה המתאפיינים בתחכום רב, מחד - והוראות רגולטוריות שונות, כגון "חוק הייעוץ" והחוקים שנחקקו במסגרת ה"רפורמה בשוק ההון", מאידך - מחייבים שימוש בכלים טכנולוגיים שיספקו נתונים השוואתיים מדויקים של מגוון המוצרים הקיימים בשוק, ויאפשרו לבנק מתן ייעוץ מקצועי ואובייקטיבי ללקוחות.

הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו מערכות הכוללות בסיסי נתונים רחבים ומאפשרות דרוג השוואתי של קרנות הנאמנות השונות.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר כוללים:

- מתן שרות מקצועי ואישי והתאמת השרות והמוצרים להעדפותיו של הלקוח.
- עדכון הלקוחות בתנאים המשתנים בשווקים השונים והתאמת מוצרי ההשקעה, בהתאם לכך.
- שמוש בכלים טכנולוגיים המאפשרים מתן ייעוץ מקצועי וקבלת החלטה מושכלת של הלקוחות.

חסמי כניסה ויציאה

ככלל, מתאפיין מגזר זה בתחרות רבה מצד המערכת הבנקאית על לקוחות המגזר - המתאפיינים בעושר פיננסי, תחכום רב וסיכון נמוך - הנגזר מהזדקקות נמוכה של לקוחות אלו למוצרי אשראי.

גורמים אלו מקטינים למינימום את חסמי המעבר של הלקוחות המשתייכים למגזר זה - מבנק אחד למשנהו.

בנוסף, מכירת חלק ממוצרי ההשקעה על ידי הבנקים (קופות גמל וקרנות נאמנות, בעקבות ה"רפורמה בשוק ההון") - שהיו בשימוש לקוחות מגזר זה ונהלו על ידי הבנקים - גורמים למעבר לקוחות המשתייכים ברובם למגזר זה - מהמערכת הבנקאית לגופים מתחרים, ומחריפים את התחרות.

הבנק מתמודד עם התחרות הגוברת במגזר זה, הן באמצעות פיתוח ושדרוג התשתית הטכנולוגית המקצועית והאנושית שהוא מעמיד לרשות לקוחות המגזר, הן באמצעות הצעת פתרונות ותנאים אטרקטיביים ללקוחות, והן ביצירת שיתופי פעולה עם גורמים מוסדיים בתחום, לרבות חתימה על הסכמי הפצה עם חברות לניהול קרנות נאמנות וחברות לניהול קופות גמל (ראה גם פרק 14 להלן).

ה. מגזר הבנקאות הפרטית (המשך)

מוצרים ותחליפים למוצרים ושירותים של המגזר

על פי החוקים שנחקקו במסגרת ה"רפורמה בשוק ההון", נאסר על הבנקים (בתום תקופת מעבר שנקבעה בחוקים אלו), לנהל ולשווק מוצרים מסוימים (כגון: קרנות נאמנות, קופות גמל ו"תעודות סל"), המהווים חלק ממוצרי השקעה של לקוחות המגזר. עד לתום שנת 2007 השלימו מרבית הבנקים את מכירתם של מוצרים אלו.

להלן התפתחויות שחלו במוצרים המוצעים ללקוחות המגזר - בבנק וב"מערכת הבנקאית".

- בתחילת שנת 2008 הושק על ידי חברת "מרכנתיל ניהול קרנות נאמנות בע"מ" (חברה בבעלות מלאה של הבנק), מוצר חדש: "קרן נאמנות כספית", המשקיעה את הכספים שהופקדו בהפקדות נזילים נושאי תשואה גבוהה. מוצר זה מהווה מוצר חלופי לפקדונות הבנקאיים.
- במהלך שנת 2008 מתעתד הבנק להשיק שרות חדש ללקוחות המגזר - "ייעוץ פנסיוני" - לאחר שיקבל רשיון לעסוק בשרות זה מהממונה על שוק ההון הביטוח והחסכון במשרד האוצר.
- השקת השרות כרוכה בהשקעות רבות בתשתיות (לרבות במערכת מידע), הכשרת כח אדם מתאים, והעלאת מודעות קהל הלקוחות לשרות זה.
- לנוכח אי הודאות הרבה, הכרוכה בהשקת שרות זה, קיים קושי להעריך - בשלב זה - את ההכנסות הצפויות לבנק בשנת 2008 משרות זה. לפרטים נוספים על הערכות הבנק - ראה פרק 14 ב' להלן.
- בחודש אוקטובר 2007 החלה לפעול חברת "מרכנתיל - גולדהר ניהול השקעות גלובלי בע"מ" (מוחזקת על ידי הבנק בשיעור של 51%) - העוסקת בניהול השקעות גלובלי עבור לקוחות מוסדיים - עסקיים ופרטיים.

תחרות

כאמור, מתאפיינים הלקוחות המשתייכים למגזר הבנקאות הפרטית בתחכום רב ובדרישה לשרות מקצועי ברמה הגבוהה ביותר.

נתון זה, בנוסף להעדר חסמי מעבר אפקטיביים עבור לקוחות המגזר, כאמור - גורם לתחרות גבוהה בין כל הבנקים הפועלים במערכת, על פלח לקוחות זה.

התחרות מתבטאת הן בתחום המחירים (עמלות ועלויות גיוס פקדונות) והן בתחום השרות.

בנוסף לתחרות בתוך המערכת הבנקאית, קיימת תחרות על פלח לקוחות זה גם מצד גופים אחרים הפועלים בשוק ההון, כגון: חברות לניהול תיקים, ברוקרים פרטיים וכו'.

ה. מגזר הבנקאות הפרטית (המשך)

תחרות (המשך)

בנוסף - הסכמים שחתמו הבנקים בשנים האחרונות, כחלק מהערכתם ליישום החוקים שנחקקו במסגרת ה"רפורמה בשוק ההון", שכללו מכירות נכסים ומוצרי השקעה של לקוחות המשתייכים ברובם למגזר זה, לחברות ביטוח וגופים פיננסיים חוץ בנקאים אחרים, הגבירו את התחרות על פלח לקוחות זה - גם מצד חברות הביטוח וגופים פיננסיים אחרים.

במסגרת תחרות זו משקיע הבנק משאבים רבים בשיפור השרות הניתן ללקוחות, העלאת רמתם המקצועית של יועצי ההשקעות, שיפור התשתית הטכנולוגית ועדכון מוצרי ההשקעה המוצעים ללקוחות.

לקוחות

הלקוחות המשתייכים למגזר זה הינם לקוחות בעלי עושר פיננסי בינוני וגבוה. לקוחות אלו מתאפיינים בתחכום, הכרת מגוון מכשירי ההשקעה והמוצרים הקיימים במערכת הבנקאית ובשוק ההון, ובדרישה לקבלת שרות מקצועי ברמה גבוהה ביותר.

השרות ללקוחות המגזר ניתן באמצעות מערך סניפי הבנק. בנוסף, עומדים לרשות לקוחות אלו מערכי התמיכה המקצועיים, הקיימים הן בחטיבה לנכסי לקוחות של הבנק והן בחברות המאחדות של הבנק הפועלות בשוק ההון: החברה לניהול קרנות נאמנות, והחברה לניהול תיקים.

שוק והפצה

הפניה ללקוחות המגזר נעשית באמצעים מגוונים, לרבות: פרסום באמצעי מדיה שונים ובכלל זה - טלוויזיה, עיתונים ורדיו, פניות אישיות באמצעות עובדי מערך הסניפים, פניות יזומות באמצעות מוקד טלפוני, העברת מסרים שיווקיים באמצעות אתר האינטרנט, דוור ללקוחות, שילוט ועלוני מידע המופצים במערכת הסניפים של הבנק.

בפעילות שווקית זו נעזר הבנק ביועצי שווק ובמשרד פרסום.

הון אנושי

מספרן הממוצע של משרות עובדי הבנק שיוחסו למגזר הבנקאות הפרטית, הסתכם בשנת 2007 בכ-99 משרות - מזה, כ-6 "משרות ניהול" (בשנת 2006: 95-6 משרות, בהתאמה).

היקף משרות העובדים המועסקים ישירות במגזר זה הסתכם ב-90 משרות ובנוסף, שויכו למגזר זה 9 משרות עקיפות (בעיקר עובדי הנהלת הבנק ועובדי אגפי מטה אחרים) שעלותן נזקפה לתוצאות הכספיות של המגזר (בשנת 2006: 87-8 משרות, בהתאמה).

ה. מגזר הבנקאות הפרטית (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזר ה"בנקאות הפרטית" לשנת 2007 וניתוח מרכיבית-בהשוואה לאשתקד.

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007			
מגזר "בנקאות פרטית"			
החלק מכלל הבנק	סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
			רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
	(250)	1	• מחיצוניים (251)
	299	-	• בין מגזרי 299
7.7	49	1	48
11.6	40	24	16 הכנסות תפעוליות ואחרות
9.1	89	25	64 סך ההכנסות
9.0	56	19	37 הוצאות תפעוליות ואחרות
12.6	33	6	27 רווח מפעולות רגילות לפני מסים
14.7	14	3	11 הפרשה למסים
11.4	19	3	16 רווח מפעולות רגילות, לאחר מס
27.1	13	13	- רווח מפעולות בלתי רגילות
15.0	32	16	16 רווח נקי
	*	*	* תשואה להון (אחוזים)
0.2	28	8	20 יתרה ממוצעת של נכסים
39.5	6,522	-	6,522 יתרה ממוצעת של התחייבויות
0.2	28	8	20 יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
29.2	1,246	1,246	- יתרה ממוצעת של נכסי קופת"ג וקרנות נאמנות
38.1	2,813	2,813	- יתרה ממוצעת של ניירות ערך
86.1	580	580	- יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
			מרכיבי הרווח מפעילות מימון:
	6	-	6 מרווח מפעילות באשראי
	42	-	42 מרווח מפעילות בפקדונות
	1	1	- אחר
	49	1	48 סה"כ רווח מפעילות מימון

* לא רלוונטי.

ה. מגזר הבנקאות הפרטית (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2006			
מגזר "בנקאות פרטית"			
החלק מכלל הבנק	סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
			רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
	(252)	1	• מחיצוניים (253)
	290	-	• בין מגזרי 290
6.9	38	1	37
11.6	35	20	15 הכנסות תפעוליות ואחרות
8.5	73	21	52 סך ההכנסות
8.9	54	18	36 הוצאות תפעוליות ואחרות
14.4	19	3	16 רווח מפעולות רגילות לפני מסים
13.9	10	2	8 הפרשה למסים
14.7	9	1	8 רווח נקי
	*	*	* תשואה להון (אחוזים)
0.3	55	7	48 יתרה ממוצעת של נכסים
39.9	6,378	-	6,378 יתרה ממוצעת של התחייבויות
0.4	55	7	48 יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
26.3	1,061	1,061	- יתרה ממוצעת של נכסי קופת"ג וקרנות נאמנות
32.4	2,030	2,030	- יתרה ממוצעת של ניירות ערך
83.9	434	434	- יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
			מרכיבי הרווח מפעילות מימון:
	5	-	5 מרווח מפעילות באשראי
	32	-	32 מרווח מפעילות בפקדונות
	1	1	- אחר
	38	1	37 סה"כ רווח מפעילות מימון

* לא רלוונטי.

ה. מגזר הבנקאות הפרטית (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (המשך)

ההכנסות במגזר "בנקאות פרטית" הסתכמו בשנת 2007 בסך של 89 מיליון ש"ח, לעומת 73 מיליון ש"ח אשתקד - עליה בשיעור של 21.9%.

העליה בהכנסות נובעת משיפור במרווחי הריבית על הפקדונות במגזר זה ומגידול בעמלות בתת מגזר "שוק ההון".

בסיכום שנת 2007, נרשם במגזר זה רווח בסך של 32 מיליון ש"ח, לעומת 9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

העליה ברווח הנקי נובעת משיפור בהכנסות, כאמור - ומזקיפת רווח מפעולות בלתי רגילות בסך 13 מיליון ש"ח, המהווה את חלקו היחסי של המגזר ברווח ממכירת פעילות קופות הגמל - (ראה גם פרק 14 ג' להלן).

ו. מגזר "ניהול הפיננסי"

הרווח הנקי במגזר הסתכם בשנת 2007 בסך של 28 מיליון ש"ח, לעומת 13 מיליון ש"ח בתקופה אשתקד, עליה בשיעור של כ-115%. הגורמים שתורמו לשיפור בתוצאות העסקיות במגזר, היו:

- יציבות ברווח מפעילות מימון, הנובעת משני גורמים בעלי השפעות מקזזות:
- עליה בסך של כ-16 מיליון ש"ח, ברווחים ממימוש אגרות חוב בתקופת הדו"ח.
- גידול בהפסדים מהפרשי עיתוי בגין נכסים צמודים שיש להם "ריצפת מדד" - בסך 11 מיליון ש"ח.
- גידול בהכנסות מדיבידנד בסך 9 מיליון ש"ח.
- ירידה בשיעור המס האפקטיבי, הנובעת מעליה במרכיב ה"ניכוי בשל אינפלציה" - שיוחס למגזר זה.

8. מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם פורט בבאור 1 בדוחות הכספיים.

יישומם של כללי חשבונאות אלו, על ידי הנהלת הבנק בעת עריכת הדוחות הכספיים, כרוך לעיתים בהנחות, הערכות ואומדנים שונים המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות הכספיות המדווחות של הבנק.

ייתכן שהתממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מהאומדנים ומההערכות בהם נעשה שימוש, כרוך במידה רבה של אי ודאות או רגישות למשתנים שונים. אומדנים והערכות מסוג זה שהשתנותם עשויה להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים נחשבים לאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים".

הנהלת הבנק בדעה כי האומדנים וההערכות שישומו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושקול דעתה המקצועי.

בהמשך לאמור לעיל, מובאת להלן סקירה תמציתית של הערכות ואומדנים חשובים בנושאים "קריטיים".

א. הפרשות בגין חובות בעייתיים

(1) הפרשה ספציפית לחובות מסופקים

אחת לרבעון בוחנת הנהלת הבנק את תיק האשראי במטרה להעריך את ההפסד האפשרי הגלום בו. תהליך הערכת ההפסד האפשרי בתיק האשראי כולל שני שלבים:

- זיהוי הלקוחות שחלה הרעה בדרוג האשראי שלהם, עקב אי יכולת לקיים את התחייבויותיהם כלפי הבנק וסווגם, כפועל יוצא מכך, כ"חובות בעייתיים" בהתאם לסיווגים שנקבעו בהוראות בנק ישראל (ועל פי קריטריונים שנקבעו בהוראות הנ"ל), כ: "חובות מסופקים", "חובות שאינם נושאי הכנסה", "חובות שאורגנו מחדש", "חובות בפיגור זמני" ו"חובות בהשגחה מיוחדת".

- עריכת הפרשות המבטאות את ההפסד הצפוי לבנק בגין ה"חובות הבעייתיים". בקביעת הפרשות מתבססת הנהלת הבנק על מידע הקיים בידיה לגבי החייב, כגון: דרוג האשראי שלו, מידת עמידתו בהתחייבויות כלפי הבנק בעבר, איכות הבטחונות שלו ומידת הסיכון של הענף בו הוא פועל.

בנוסף לכך מביאה הנהלת הבנק בחשבון, בעת עריכת ההפרשה הנדרשת, גורמים נוספים, כגון: איכות הניהול של החייב, כושר ההחזר שלו וגמישותו הפיננסית.

יתרת החובות הבעייתיים בבנק ליום 31 בדצמבר 2007 מסתכמת בכ-1,530 מיליוני ש"ח, נטו, ומהווה כ-7.6% מסיכון האשראי הכולל (לרבות סיכון אשראי) לאותו תאריך. ההפרשה המצטברת להפסדי אשראי (קרן וריבית) שנוכחה מחובות אלו ליום המאזן מסתכמת בכ-751 מיליוני ש"ח (כולל 113 מיליון ש"ח הפרשות בגין ריבית) - מזה נזקף לדו"ח רווח והפסד, נטו, בשנת 2007 סך של כ-103 מיליוני ש"ח (לא כולל שינויים בהפרשות לריבית בגין חובות מסופקים).

תהליך הערכת ההפסד הגלום בתיק האשראי, כמתואר לעיל, מתבסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים במידה רבה של אי ודאות (כגון: איכות הבטחונות, כושר ההחזר של החייב וכו') ובהערכות סובייקטיביות, הן לגבי הקטגוריה בה סווג החוב הבעייתי (כגון: הבחנה בין "חוב בפיגור" ל"חוב בפיגור זמני") והן לגבי הגורמים המשמשים בחישוב ההפרשה (כגון: איכות הניהול של החייב ומידת הסיכון של הענף בו הוא פועל).

לשינוי באומדנים או בהערכות שתוארו כאמור לעיל, עשויה להיות השפעה משמעותית על ההפרשה לחובות מסופקים המוצגת בדוחות הכספיים של הבנק.

בנוסף לאמור לעיל, חלק מהאומדנים שצוין לעיל נשען על משתנים כלכליים או משתני שוק וחלקם מתעדכן ככל שהנסיון שנצבר בטיפול בחייב רב יותר. לפיכך, בוחנת הנהלת הבנק אחת לרבעון את האומדנים המשמשים בקביעת הפרשות בגין החובות הבעייתיים ומעדכנת אותם במידת הצורך.

2) הפרשה נוספת לחובות מסופקים

בנוסף להפרשה הספציפית לחובות מסופקים, כאמור - נכללה בדוחות הכספיים גם "הפרשה נוספת" לחובות מסופקים (להבדיל מההפרשה הכללית לחובות מסופקים הכלולה בדוחות הכספיים - בסכום קבוע, משנת 1991 ואילך). ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים מחושבת בהתאם להוראות בנק ישראל בשיעורים מסוימים מסך החובות הבעייתיים (על פי מאפיינים שונים שנקבעו בהוראות בנק ישראל), או בשיעורים מסוימים מיתרות אשראים שניתנו על ידי הבנק וחורגים ממגבלות מסוימות למתן אשראי שנקבעו על ידי בנק ישראל. על אף שמאפייני החובות הבעייתיים נקבעו בהוראות בנק ישראל, כאמור - מאפשרות הוראות אלו מידה מסוימת של שיקול דעת סובייקטיבי בעת סווג החובות הבעייתיים. לשיקול דעת זה עשויה להיות השפעה מהותית על היקף "ההפרשה הנוספת" לחובות מסופקים. מאחר וההוצאה שנזקפת לדוח הרווח והפסד בגין "הפרשה הנוספת" לחובות מסופקים, אינה מוכרת כהוצאה לצורך מס - קיימת לשינויים אפשריים בסכום ההפרשה הנוספת, השלכה מהותית יותר על הרווח הנקי של הבנק. יתרת ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים, על פי המאפיינים שנקבעו על ידי בנק ישראל, כאמור - מסתכמת ליום 31.12.2007 בסך של 33 מיליוני ש"ח (31.12.2006 - 39 מיליוני ש"ח). יתרות אלו אינן כוללות "הפרשה כללית" בסך של 37 מיליון ש"ח.

ב. התחייבויות תלויות

כנגד הבנק תלויות ועומדות תביעות משפטיות (לרבות בקשה להכיר בקצתן כתובענות ייצוגיות) בנושאים שונים, לרבות: חיוב ריבית שלא כדון (או שלא על פי המוסכם), התניית שרות בשרות, גביית עמלות או חיובים שונים שלא כדון, אי ביצוע הוראות והפעלת שיקול דעת מוטעה.

לצורך הערכת ההפסדים האפשריים בגין תביעות אלו, מתבססת הנהלת הבנק על חוות דעתם של היועצים המשפטיים המייצגים את הבנק בתביעות אלו ומסווגת אותן לאחת מכין שלוש הקבוצות הבאות:

- תביעות שצפוי הפסד בגינן - לגביהן נערכת הפרשה בדוחות הכספיים על פי העובדות הידועות לבנק.
- תביעות שהסיכוי להפסד בגינן קלוש - לגביהן לא נערכת הפרשה להפסד, אך ניתן גילוי בגינן כאשר סכום התביעה הינו מהותי מאד.
- תביעות שאפשרות התממשותן איננה קלושה - לגביהן לא נערכת הפרשה להפסד, אך ניתן גילוי לסכום החשיפה הכולל של הבנק בגינן. על פי הוראות בנק ישראל, יש לתת גילוי בגין תביעות מסוג זה - כאשר סכום התביעה הינו מהותי.

כאמור, בשיוך התביעה לאחת הקבוצות שצוינו לעיל ובעריכת הפרשה להפסד, במידת הצורך, מתבססת הנהלת הבנק על חוות דעתם של יועציה המשפטיים.

חוות דעת אלה הינן סובייקטיביות ומתייחסות בחלקן לנושאים - כגון בקשות לאישור תובענות ייצוגיות - שהניסיון והידע שנצברו בהם עד כה, אינם מספיקים. לפיכך, ייתכן שתוצאות התממשותן של חלק מהתביעות בפועל, תהיה שונה מחוות דעתם של היועצים המשפטיים. לאור היקף התביעות התלויות כנגד הבנק, ייתכן שלא יתממשות חוות דעתם של היועצים המשפטיים כאמור, תהיה השפעה משמעותית על התוצאות הכספיות של הבנק.

הנהלת הבנק ויועציו המשפטיים בוחנים את התביעות אחת לרבעון ומעדכנים, במידת הצורך, את הפרשות בגינן, על פי ההתפתחויות המשפטיות.

ג. זכויות עובדים

על פי הסכמי העבודה הקיימים בבנק, זכאים עובדי הבנק לקבלת מענקי ותק הכלליים מספר חודשי משכורת וזיכוי ימי חופשה - לאחר שהשלימו 20, 30 ו-40 שנות ותק בבנק. כמו כן זכאים עובדי הבנק להטבות מסוימות לאחר צאתם לגמלאות.

על פי כללי חשבונאות מקובלים יש לערוך הפרשה שתשקף את התחייבות הבנק בגין זכויות אלו. עם זאת, ההפרשה כפופה לגורמי אי ודאות - מאחר שמימוש הזכויות שתוארו לעיל, מותנה בקיום "תנאי סף" מסוימים בעתיד - שאין ודאות כי אכן יתקיימו. לפיכך, בעת עריכת ההפרשה יש לערוך מבחני הסתברות לפרמטרים מסוימים, לרבות:

- מספר העובדים שישלימו את תקופות הותק המזכות אותם במענק.
- מספר העובדים שיפרשו מהבנק במועד שנקבע לצאתם לגמלאות - ולא לפני כן.
- מספר העובדים שיממשו את ההטבות הניתנות לגימלאי הבנק, בתקופה המבוססת על תוחלת החיים הממוצעת.

לאור אי הודאות הכרוכה בעריכת ההפרשה החשבונאית בגין התחייבויות הבנק, כאמור לעיל, הורה בנק ישראל לתאגידי הבנקאיים, לערוך את ההפרשות החשבונאיות - בגין התחייבויות עתידיות אלו - על בסיס אקטוארי, בהתחשב בהסתברות לשימוש - ולהציג אותן, בדוחות הכספיים על פי ערכן המהוון לתאריך עריכת ההפרשה.

בדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2007, נכללו הפרשות בגין התחייבויות אלה, בהתאם לכללים שנקבעו על ידי בנק ישראל.

יתרת ההפרשה בגין "מענקי יובל", כאמור, ליום 31.12.2007 מסתכמת בסך של 59 מיליון ש"ח (31.12.2006 - 57 מיליון ש"ח). ההפרשות נערכו על בסיס תחשיבים אקטואריים שנערכו על ידי אקטואר מומחה והתבססו על קריטריונים ופרמטרים שונים, לרבות:

- שיעור הפרישה הממוצע של עובדים, ברמות ותק שונות.
- תוחלת החיים הצפויה.
- גיל הפרישה מהעבודה.
- עליית שכר ריאלי עתידית צפויה - בשיעור של 2.5% לשנה, בממוצע.
- הוון זרמי התשלומים הצפויים, בשיעור של 4% לשנה.

ההסתברות לשימוש הזכויות, הנגזרת מההערכה האקטוארית כאמור, מתבססת על פרמטרים וכלים סטטיסטיים, המבוססים על ניסיון העבר ותחזיות לגבי העתיד.

לפיכך, ההפרשה בגין התחייבות הבנק הנגזרת מההערכה האקטוארית כאמור, רגישה לשינויים אפשריים בפרמטרים או בתחזיות עליהם היא מבוססת, באופן שסטיה אפשרית בגורמים אלו עלולה להטות את סכום ההתחייבות הכלולה בדוחות הכספיים של הבנק - במידה מהותית.

ד. מכשירים נגזרים

בהתאם להוראות הדווח הכספי שפרסם המפקח על הבנקים, מוצגים המכשירים הנגזרים בדוחות הכספיים - על פי שוויים ההוגן. השינוי בשוויים ההוגן של המכשירים נזקף לדו"ח הרווח והפסד, או להון העצמי - בהתאם לייעודו של המכשיר הנגזר.

מרבית המכשירים הנגזרים המופעלים על ידי הבנק אינם נסחרים בשוק פעיל ולפיכך לא ניתן להתבסס על מחירי שוק אובייקטיביים לצורך קביעת שוויים ההוגן.

על פי הוראות בנק ישראל יש להעריך במקרים אלו את שוויים ההוגן של המכשירים הנגזרים - בעזרת מודלים מקובלים. המודל המקובל לצורך חישוב השווי ההוגן של מכשירים נגזרים מסוג: חוזי FORWARD, ועסקאות החלף (שהינם עיקר המכשירים הנגזרים המופעלים על ידי הבנק) - מבוסס על הוון תזרימי המזומנים העתידיים הגלומים במכשירים - בריבית "השוק" הרלוונטית לתאריך הדווח הכספי.

ריבית זו מצוטטת באופן שוטף על ידי גורמים הסוחרים במכשירים אלה ועל ידי גורמי הערכה בחטיבה לאסטרטגיה ופיננסיים בבנק - ונגזרת מפרמטרים שונים, לרבות:

- מחירי השוק בהן נערכות עסקאות דומות בבנק, כסמוך למועד הדווח.
- סוג המכשיר הנגזר, ומגזר ההצמדה הרלוונטי.
- תקופת הפרעון של המכשיר הנגזר.
- סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה.

חלק מהפרמטרים שנמנו לעיל חשוף לתנודות ניכרות, וחלקם כרוך בשיקול דעת סובייקטיבי.

מכיוון, שאמדין השווי ההוגן של המכשירים הנגזרים הלא סחירים מבוסס על שימוש בפרמטרים שאינם אובייקטיביים, כאמור - קיימת אפשרות להטיית סכומי השווי ההוגן של מכשירים אלו - במידה מהותית.

בשנת 2007 רשם הבנק הפסד בסך של כ-6 מיליון ש"ח - בגין הפער שבין השינוי בשוויים ההוגן של המכשירים הנגזרים, לבין השינוי בשוויים (המוערך על "בסיס צבירה") של נכסי הבסיס שבגינם נערכו העסקאות במכשירים הנגזרים.

9. מצב הנזילות ומדיניות גיוס המקורות

כללי

הרכב תיק הנכסים שבידי הציבור הושפע מתנאי השוק ששררו במהלך שנת 2007 - ונגזרו מהשיפור באינדיקטורים הכלכליים במשק ומהמדיניות המוניטרית שנוהלה על ידי בנק ישראל.

בשנת 2007 נמשכה מגמת היציבות הפיננסית במשק שהתאפיינה באינדיקטורים הבאים:

- רמת אינפלציה נמוכה יחסית, שהסתכמה בשנת 2007 בשיעור של 3.4% (מעט מעל הרף העליון של יעד האינפלציה השנתי שנקבע על ידי הממשלה).

- התחזקות בשער החליפין של השקל מול מרבית המטבעות הזרים, שהתבטאה בעליה בשיעור של עד 9% בשער השקל לעומת המטבעות העיקריים.
 - תנודתיות נמוכה בשיעור הריבית במכרז המוניטרי של בנק ישראל, על רקע היציבות היחסית שנרשמה במדד המחירים לצרכן.
 - בסוף שנת 2007 הסתכם שיעור הריבית במכרז המוניטרי בשיעור של 4.25%, לעומת 5% בסוף שנת 2006.
 - המשך מגמת הצמצום בהנפקות אגרות חוב, נטו - על ידי ממשלת ישראל, שהסתכמו בשנת 2007 בסך של 3.5 מיליארד ש"ח לעומת 2.7 מיליארד ש"ח אשתקד.
 - עליה בציפיות האינפלציה של הציבור - שהסתכמו בסוף שנת 2007 בשיעור של 2.6%, לעומת כ-1.1% בתחילת השנה.
- על רקע המשך היציבות במשק, כאמור לעיל, וירידת התשואות במגזר הצמוד למדד, הקטין הציבור את חלקו היחסי של תיק הנכסים המושקע באפיקים בנקאיים סולידיים, תוך מתן עדיפות לנכסים סחירים בבורסה.
- על רקע מגמה זו נרשמו בשנת 2007 שינויים בהרכב תיק הנכסים של הציבור, כדלקמן:
- ירידה בשיעור של כ-0.1% במשקל קרנות הנאמנות בתיק הנכסים.
 - ירידה בשיעור של כ-2.4% במשקלם של פקדונות הציבור בכנפים בתיק הנכסים.
 - עליה בשיעור של כ-3.5% במשקל המניות בתיק הנכסים.

הבנק

- מדיניות גיוס המקורות בבנק מכוונת ליצירת תשתית למקורות מימון יציבים ורווחיים לאורך זמן.
- מקור המימון העיקרי לפעילות הבנק הינו ציבור הלקוחות בסניפי הבנק השונים הפרוסים בכל רחבי הארץ וכוללים לקוחות מסחריים ועסקיים, מלכר"ם, לקוחות קמעונאיים ומשקי בית.
- במסגרת השאיפה ליצירת תשתית למקורות מימון יציבים, לגוון תמהיל המקורות ושיפור מבנה הנזילות שלו, פעל הבנק בשנת 2007, כדלקמן:
- השקעת מאמצי שווק במטרה להרחיב בסיס הלקוחות הבינוניים והקטנים, בין היתר באמצעות העמקת הפעילות עם חוסכים בהפקדות חודשיות-פעילות התורמת לקשר ארוך טווח עם הלקוח ולתזרים שוטף של הפקדות בתכניות חסכון.
 - כחלק ממאמצים אלו, פתח הבנק בשנת 2007 שישה סניפים חדשים באזורים בעלי פוטנציאל למתן שרותי בנקאות קמעונאית - והוקם מרכז "בנקאות פרטית", במטרה להרחיב את מעגל הלקוחות בעלי עושר פיננסי.
 - במהלך שנת 2007 השיק הבנק קמפיין פירסומי: "מרכנתיל אקסטרה" המקנה הטבות ייחודיות ללקוחות שכירים שיעבירו את פעילותם לבנק.

להלן ההתפתחות במקורות הבנק בשנת 2007, במגזרים השונים:

פקדונות לא צמודים - היקף הפקדונות הלא צמודים עלה בשנת 2007 בשיעור של 13.5% והסתכם ביום 31 בדצמבר 2007 בסך 10,540 מיליון ש"ח.

העליה בהיקף הפקדונות נובעת מהאטרקטיביות הגבוהה יחסית של אפיק השקעה זה, בהיותו אפיק השקעה נזיל יחסית.

במסגרת מדיניות גיוס הפקדונות הלא צמודים, שואף הבנק להרחיב את תשתית הלקוחות ולהגדיל את פיזור תיק הפקדונות תוך קיום רמת תעריפים דומה למקובל במערכת הבנקאית.

במקביל, מפעיל הבנק חדר "עסקאות שקלים" שנועד לתת מענה לפקדונות גדולים, תוך מתן גמישות בהטבות לפקדונות אלה.

פקדונות צמודים למדד - היקף הפקדונות הצמודים (לרבות תכניות חסכון) הסתכם ביום 31 בדצמבר 2007 בסך של כ-2,472 מיליון ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ-2.9%. הגידול בהיקף הפקדונות הצמודים נובע, בעיקר, מהעליה בשיעור של 2.8% שנרשמה במדד המחירים לצרכן בשנת 2007 (על בסיס "מדד ידוע").

עיקר הגיוס במגזר זה בשנת 2007, התבצע באמצעות הפקדות חד פעמיות לתקופה של שנתיים ובאמצעות הפקדות בהוראות קבע חדשיות.

פקדונות במטבע חוץ וצמודים למטבע חוץ - היקף הפקדונות ליום 31 בדצמבר 2007, הסתכם בכ-2,724 מיליון ש"ח, המהווה ירידה בשיעור של כ-2.6%.

הירידה שנרשמה באפיק חסכון זה, נובעת בעיקר מההחלשות בשיעור של כ-9%, שנרשמה בשער הדולר של ארה"ב, לעומת השקל בשנת 2007.

כתבי התחייבות נדחים - במהלך שנת 2007 לא גויסו על ידי הבנק כתבי התחייבות נדחים נוספים, כנגזר מתכנית העבודה של הבנק - על רקע יחס הלימות ההון הגבוה של הבנק, והעליה המתונה בהיקף שימושי האשראי של הבנק במגזר הצמוד במהלך שנת 2007.

10. החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

פעילות הבנק במכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים, כרוכה בנטילת וניהול סיכונים שהעיקריים שבהם הם: סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים נזילות. תהליך ניהול הסיכונים כולל: הגדרת הסיכונים, מדידתם וקביעת מגבלות לחשיפה לסוגי הסיכונים השונים.

במסגרת ניהול הסיכונים השוטף מתבסס הבנק על תחזיות והערכות להתפתחויות שוטפות בתחומי: אינפלציה, שינוי שער חליפין, שינוי ריבית ומגמות כלכליות בענפי המשק השונים.

א. סיכונים אשראי

סיכון האשראי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מהאפשרות שהצד הנגדי לעסקה לא יעמוד בהתחייבותיו (באופן חלקי או מלא).

• אסטרטגיות ותהליכים -

ככלל, הבנק רואה את עצמו כ"בנק אוניברסלי" המשרת את כל מגזרי הפעילות בתחום מתן האשראי - לרבות: עסקי, מסחרי וקמעונאי.

עם זאת, לאור הנסיון וההתמחות שצבר הבנק במהלך השנים, הושם דגש בשנים האחרונות על התמקדות הבנק בפלחי אוכלוסיה השייכים למגזר הקמעונאי (משקי בית, שכירים, עסקים קטנים).

מדיניות הטיפול בסיכוני האשראי בבנק מתבטאת בפיזור תיק האשראי - על מנת להקטין את הסיכון הגלום בו, ולצורך ניהול סיכונים מבוקר. פיזור תיק האשראי נבחן במספר היבטים, כגון: מספר הלווים, פיזור בין ענפי המשק השונים ופיזור גיאוגרפי.

הקצאת האשראי בין ענפי המשק השונים, נבחנת (מעבר להיבט ריכוזיות האשראי) על סמך ההתפתחויות הכלכליות הצפויות במצב המשק בכלל ובאזורים ספציפיים בפרט.

• המבנה והארגון של פונקציות ניהול סיכון האשראי -

מערך ניהול האשראי בבנק כולל פונקציות ניהול מדורגות, וכן מערך בקרה, פיקוח וביקורת על תהליכי מתן האשראי, התפעול והמעקב אחרי ההתפתחויות באשראי.

גורמי ניהול האשראי בבנק, בפילוח על פי סמכויות האשראי הינם:

- דירקטוריון הבנק.
 - ועדת אשראים של הדירקטוריון.
 - ועדת אשראי (הנהלה), בראשות מנכ"ל הבנק.
 - ועדות אשראי חטיבתיות - בראשות מנהלי החטיבות: החטיבה העסקית* והחטיבה לבנקאות קמעונאית.
 - ועדות אשראי אזוריות ומנהלי האזורים בבנק.
 - מנהלי הסניפים בבנק.
- מערכות הפיקוח והבקרה לגבי תהליכי מתן אשראי, התפעול והמעקב לגבי ההתפתחויות בו, כוללות:
- כלכלנים ובקרי אשראי במנהלות האזור.
 - ביקורות פנים שוטפות בסניפים המבוצעות על ידי אגף הביקורת הפנימית.
 - הקפדה על חידוש מסגרות אשראי לגבי מרבית האשראים בתדירות חצי שנתית.
 - הקפדה על יישום נהלי האשראי בבנק.
 - הקפדה על קבלת אישורים לחריגות ממסגרות אשראי - מהדרג המוסמך.
 - טיפול שוטף ופיקוח עקבי על החובות הבעייתיים וגבייתם.
 - דווחים שוטפים מהסניפים ליחידות המטה.
- תהליכי ניהול סיכון האשראי בבנק כמפורט לעיל, מבוססים על נהלי אשראי מפורטים המגדירים את תהליך מתן האשראי, מדיניות הבטחונות, תהליכי התפעול והבקרה על האשראי שניתן, וסווג חובות בעייתיים.

* מנהל החטיבה העסקית, מר רם הרמלך - משמש כמנהל סיכוני האשראי בבנק.

• מערכות דווח על סיכון ומדידת סיכון האשראי -

הבנק נעזר לצורך ניהול סיכון האשראי בכלים ממוחשבים הכוללים:

- מערכת לדרוג לווים, המבוססת על מודלים לדרוג לווים שפותחו בבנק - באמצעותם מדורגים לקוחות הבנק, בעלי אשראי העולה על 400 אלפי ש"ח. המודלים מיועדים לסוגים שונים של פירמות ולפעילות מגוונת, כגון: עסקי רגיל, מימוני, צרכני, ליווי בניה, משכנתאות ולקוחות פרטיים. הערכת רמת הסיכון של הלווה, במודלים האמורים, מבוססת על כושר ההחזר של הלווה ועל מבנה ורמת כיסוי הבטחונות לאשראי. המודלים מושתתים הן על פרמטרים כלכליים וניהוליים והן על הערכות ספציפיות לגבי כל לווה ולווה, בהתבסס על הנסיון שנצבר לגביהם בתקופת פעילותם בבנק.
- מערכת לפילוח האשראי בבנק כחתך ענפי משק ובחתך מדרגות לווים.
- מערכת "אורות אדומים" לקבלת התראות על קשיים פוטנציאליים במצבם העסקי של לקוחות הבנק.
- מערכת לדווח על חשיפות אשראי "גדולות" וחשיפות אשראי "גדולות מאד".
- מערכת לדווח על סיכון אשראי במטבע חוץ.
- מערכת לדווח על אשראי שניתן לענף הבניה.
- מערכת למעקב אחרי חריגות אשראי בחשבונות עובר ושכ.
- מערכת לניהול ודווח על חובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי בגינם.

• הגישות והשיטות לקביעת הפרשות ספציפיות וכלליות להפסדי אשראי.

הבנק מסווג את החובות הבעייתיים ומעריך את ההפרשות להפסדי אשראי בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 314. ההפרשות להפסדי אשראי בבנק כוללות שני סוגי הפרשות: הפרשה ספציפית לחובות מסופקים והפרשה נוספת לחובות מסופקים.

(א) הפרשה ספציפית לחובות מסופקים

אחת לרבעון נבחן כל תיק האשראי של הבנק, על ידי דרגי ניהול האשראי השונים, במטרה להעריך את ההפסד האפשרי הגלום בו. תהליך הערכת ההפסד האפשרי בתיק האשראי, כולל שני שלבים:

- זיהוי הלקוחות שחלה הרעה בדרוג האשראי שלהם, עקב אי יכולת לקיים את התחייבויותיהם כלפי הבנק, וסווגם - כפועל יוצא מכך (ועל פי קריטריונים שנקבעו בהוראות הנ"ל), כ"חובות מסופקים" "חובות שאינם נושאי הכנסה", "חובות שאורגנו מחדש", "חובות בפיגור זמני" ו"חובות בהשגחה מיוחדת".
- עריכת הפרשות המבטאות את ההפסד הצפוי לבנק בגין ה"חובות הבעייתיים". בקביעת ההפרשות מתבססת הנהלת הבנק על מידע הקיים בידיה לגבי החייב, כגון: דרוג האשראי שלו, מידת עמידתו בהתחייבויות כלפי הבנק בעבר, איכות הבטחונות שלו ומידת הסיכון של הענף בו הוא פועל. בנוסף לכך, מביאה הנהלת הבנק בחשבון, בעת עריכת ההפרשה הנדרשת, גורמים נוספים, כגון: איכות הניהול של החייב, כושר ההחזר שלו וגמישותו הפיננסית. הבנק אינו משתמש בכלים סטטיסטיים לעניין קביעת ההפרשות להפסדי אשראי.

ב) הפרשה נוספת לחובות מסופקים

בנוסף להפרשה הספציפית לחובות מסופקים, כאמור - נכללה בדוחות הכספיים גם "הפרשה נוספת" לחובות מסופקים. ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים מחושבת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 315, בשיעורים מסוימים מסך החובות הבעייתיים (על פי מאפיינים שונים שנקבעו בהוראות בנק ישראל), או בשיעורים מסוימים מיתרות אשראי שניתנו עד ידי הבנק וחורגים ממגבלות מסוימות למתן אשראי שנקבעו על ידי בנק ישראל.

להלן התפתחות החובות הבעייתיים בהתאם לסווגים שנקבעו בהוראות בנק ישראל (במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	
		חובות בעייתיים¹:
528	452	שאינם נושאים הכנסה
137	47	שאורגנו מחדש ²
8	-	מיועדים לארגון מחדש ³
17	18	בפיגור זמני
548	492	בהשגחה מיוחדת ⁴
1,238	1,009	סה"כ אשראי מאזני ללווים בעייתיים ¹
424	521	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין לווים בעייתיים ^{5,1}
1,662	1,530	סיכון אשראי כולל בגין לווים בעייתיים¹

- 1 לא כולל חובות בעייתיים המכוסים על ידי בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים (הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 313).
- 2 אשראי שאורגן מחדש במהלך השנה השוטפת וכן אשראי שאורגן מחדש בשנים קודמות עם יתור על הכנסות.
- 3 אשראי ללווים אשר לגבי קיימת החלטה של הנהלת הבנק על ארגון מחדש, אך הארגון מחדש טרם בוצע בפועל.
- 4 האשראי בהשגחה מיוחדת ליום 31.12.2007 כולל חובות (למעט אשראי לדיר שבגינו קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור) בניגום קיימת הפרשה ספציפית בסך של כ-122 מיליוני ש"ח ואשראי לדיר שבגינו קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור בסך של כ-4 מיליוני ש"ח (31.12.2006: 132 מיליוני ש"ח ו-2 מיליוני ש"ח בהתאמה).
- 5 כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים, למעט בגין ערכויות שנתן לווה להבטחת חבות של צד שלישי.

• גילוי כמותי לסיכון האשראי -

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311, מפולח סיכון האשראי של הבנק לקבוצות משנה, כשלכל קבוצה נקבעת רמת סיכון שונה - בהתאם למאפיינים שנקבעו בהוראה לקבוצות המשנה השונות.

להלן התפלגות נכסי סיכון האשראי בבנק ליום 31.12.07 בהתאם לדרגות הסיכון השונות שנקבעו בהוראה:

סה"כ	100%	50%	20%	0%	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
2,699	-	-	2,302	397	מזומנים ופקדונות בנקים
2,604	533	-	123	1,948	ניירות ערך
13,059	10,843	397	105	1,714	אשראי לציבור
9	-	-	-	9	אשראי לממשלה
75	75	-	-	-	השקעה בחברות כלולות
341	341	-	-	-	בניינים וציוד
105	80	-	24	1	נכסים אחרים
959	868	-	7	84	מכשירים חוץ מאזניים
293	103	-	190	-	מכשירים נגזרים
20,144	12,843	397	2,751	4,153	סך הכל נכסי סיכון אשראי

• הפחתת סיכון האשראי -

(א) מדיניות ותהליכים לגבי קיזוזים מהאשראי

כאמור, החשיפה לסיכון אשראי מהווה את הסיכון העיקרי אליו חשופים התאגידים הבנקאיים. במטרה להפחית את סיכון האשראי, נוקט הבנק באמצעים שונים, ובכללם קבלת בטחונות המשמשים לקיזוז סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני - לרבות:

• בסיכון אשראי מאזני

- קבלת ערבות מדינה בגין תכניות אשראי אותן יוזמת המדינה.
- קבלת ערבויות בנקאיות, כתחליף לפקדונות נזילים.
- שעבוד פקדונות בנקאיים, בגין אשראים שניתנו ללקוחות המחזיקים (באופן ישיר או באמצעות מקורבים) בפקדונות בבנק.
- שעבוד ניירות ערך ממשלתיים, בגין אשראים שניתנו ללקוחות המחזיקים בחשבונותיהם בבנק (באופן ישיר או באמצעות מקורבים), בניירות ערך מסוג זה.

• בסיכון אשראי חוץ מאזני

- הקפדה על המרת קבוצות המשנה של ערבויות לפי חוק מכר לדירות, לאחר שהדירה נמסרה לדייר שלטובתו הוצאה הערבות.
- הקפדה על המרת "ערבות ביצוע" ל"ערבות טיב" - לאחר השלמת עבודת הבניה.
- ביצוע עסקה עתידית הפוכה, כדי לגדר הפסד צפוי בעסקת נגזרים (STOP LOSS), כאשר חשיפת האשראי של הלקוח עולה על מסגרת האשראי שאושרה לו והלקוח לא המציא בטחונות נוספים.

(ב) מדיניות ותהליכים לגבי שערך וניהול בטחונות

- כאמור, האמצעים בהם נוקט הבנק במטרה לגדר את סיכון האשראי שניתן, כוללים גם קבלת בטחונות מהחייבים. מדידה עדכנית של חשיפות האשראי של הבנק, מחייבת שיערוך עדכני של קבוצות הבטחונות השונים. הבנק קבע כללים לשערך סוגי הבטחונות השונים, כגון:
- בפקדונות בנקאים - שערך שוטף בתדירות יומית של הפקדונות, בהתאם לתנאי הפקדון.
 - בניירות ערך סחירים - שערך שוטף, בתדירות יומית - על פי שער עדכני.
 - בשעבוד שוטף - חישוב ערך עדכני להסתמכות, אחת לחצי שנה.
 - בשעבוד ציוד - אחת לשלוש שנים.
 - בשיעבוד נדל"ן - בהתאם להערכת שמאי, בתדירות תלת שנתית.
 - בשיעבוד כלי רכב - בהתאם למחירונים מקובלים בשוק, בתדירות חצי שנתית. במסגרת ניהול הבטחונות ושמירה על ערכם נוקט הבנק באמצעים הבאים:
 - הקפדה על רישום השיעבוד ברשויות המתאימות, כגון: רשם החברות, רשם המשכונות, משרד הרישוי, רשם המקרקעין.
 - קבלת הסכמה מגופים שלטונותם נרשמו שעבודים קודמים - לצורך רישום שעבוד ספציפי.
 - הסבת פוליסות ביטוח לטובת הבנק, בגין נכסים ששועבדו לבנק.

(ג) סוגי הבטחונות

- סוגי הבטחונות העיקריים אותם מקבל הבנק מהחייבים בגין אשראים שניתנו להם, הינם:
- בטחונות נזילים, כגון: פקדונות בנקאיים, ערבויות בנקאיות, שעבוד ניירות ערך סחירים.
 - שיעבוד נכסים קבועים, כגון: כלי רכב, נדל"ן מגורים, נדל"ן מסחרי, מכונות וציוד, שעבוד שוטף.
 - שיעבודים אחרים, כגון: שיעבוד זכויות לקבלת כספים מכח חוזים, שעבוד ממסרים סחירים שהופקדו בבנק, שיעבוד שוברים בגין רכישות בכרטיס אשראי.

ד) מידע לגבי ריכוזיות אשראי

הבנק מנהל את חשיפתו לסיכוני ריכוזיות אשראי, על פי המגבלות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313. להלן נתונים לגבי חשיפות הבנק לריכוזיות אשראי, ליום 31.12.2007, ביחס למגבלות שנקבעו בהוראות בנק ישראל:

- חבות הלווה הגדול ביותר, מהווה כ-11.1% מאמצעי ההון של הבנק (נמוך מהמגבלה שנקבעה, בשיעור של 15%).
- חבות קבוצת הלווים הגדולה ביותר, מהווה כ-26.2%, מאמצעי ההון של הבנק (נמוך מהמגבלה שנקבעה, בשיעור של 30%).
- חבות ששת קבוצות הלווים הגדולות ביותר, מהווה כ-129.9%, מאמצעי ההון של הבנק (נמוך מהמגבלה שנקבעה, בשיעור של 135%).

ה) גילוי כמותי לגבי הפחתת סיכון האשראי

להלן פרטים על הפחתת סיכון האשראי, הגלום בסעיף ה"אשראי לציבור", בגין ניירות ערך, פקדונות צד ג' וערבויות שנתקבלו:

31.12.2006	31.12.2007	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
113	73	ניירות ערך ששועבדו
1,436	1,641	פקדונות צד ג' ששועבדו
73	83	ערבויות שהתקבלו
1,623	1,797	סך הכל

ב. סיכוני שוק

1. כללי

סיכון שוק מוגדר כהסתברות לפגיעה בהכנסות הבנק וברווחיותו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות (מאזני וחוץ מאזני) הנובעים משינויים בתנאי שוק, כגון: שינוי בשיעור האינפלציה, שינוי בשיעורי ריבית, שינוי בשיעור חליפין, שינויים בשוק ההון וכו'.

• אסטרטגיות ותהליכים

מדיניות ניהול סיכוני השוק נועדה להקטין את רמת הסיכון הפיננסי הנוצר בפעילות השוטפת של הבנק מחד גיסא, ולהגדלת ריווחי הבנק כתוצאה מביצוע חשיפות יזומות ומבוקרות, מאידך.

הנושאים הכרוכים בניהול סיכוני השוק, לרבות: המדיניות בתחום סיכוני שוק, החשיפות לסיכוני שוק, המסגרות שנקבעו להן ביחס למצב בפועל, הסמכות שנקבעה לניהולן ואופי המעקב והבקרה עליהן - מובאים לדיון ולאישור הדירקטוריון מדי רבעון במסגרת מסמך חשיפות כולל. כמו כן, מונתה על ידי הדירקטוריון, ועדה בנושא "ניהול הסיכונים". הועדה מפקחת מקרוב אחרי ניהול סיכוני השוק וסיכוני הנזילות בבנק, לרבות בחינת נושאים שונים המתעוררים מעת לעת, כגון: קביעת מגבלות חדשות, מעקב ופקוח על יישום הוראות נהול בנקאי חדשות של בנק ישראל, וכו'.

ניהול סיכוני השוק, בכפוף למסגרות שאושרו על ידי הדירקטוריון ולרבות טיפול בהתפתחויות חריגות בשווקים הפיננסיים, מותווה ומבוקר על ידי ועדת נוסטרו מצומצמת בהשתתפות בעלי תפקידים בכירים בחטיבה לאסטרטגיה ופיננסיים ובחטיבה לנכסי לקוחות.

• המבנה והארגון של פונקציית ניהול סיכוני השוק והנזילות

ניהול סיכוני השוק נמצא באחריות החטיבה לאסטרטגיה ופיננסיים בבנק הכוללת את אגף הפיננסיים ואגף אסטרטגיה.

במסגרת מעקב אחר המגבלות השונות שנקבעו לחשיפות לסיכוני שוק והנזילות מופקים דוחות לכימות הסיכונים. הדוחות מובאים לדיון בוועדת הנוסטרו המצומצמת המתכנסת בתדירות שבועית בה חברים נושאי תפקידים בכירים בחטיבה לאסטרטגיה ופיננסיים ובחטיבה לנכסי לקוחות. הוועדה מדווחת על הערכותיה והחלטותיה למנכ"ל ולהנהלת הבנק.

בנוסף מדווחים דיוני הוועדה - אחת לחודש לוועדת הנוסטרו המורחבת, בראשות המנכ"ל, הכוללת - מלבד חברי הוועדה המצומצמת, גם נושאי תפקידים נוספים בבנק. ועדות הנוסטרו מפוקחות על ידי ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון המתכנסת אחת לרבעון. הוועדה דנה בסיכונים השונים להם חשוף הבנק לרבות המגבלות הרצויות לחשיפות לסיכוני השוק. במידת הצורך ממליצה הוועדה לדירקטוריון על שינויים במגבלות אלו.

• האופי וההיקף של מערכות הדיווח והמדידה -

הבנק נעזר לצורך מדידת החשיפה לסיכוני השוק והנזילות במערכת ייעודית לניהול סיכונים. המערכת מודדת את החשיפה לסיכוני שוק בגין כלל התיק הבנקאי בתדירות שבועית לרבות: סיכוני ריבית, סיכוני נזילות, VAR ותרחישי קיצון. מדידת סיכון הבסיס מתבצעת בתדירות יומית.

• מדיניות גידור ואז הפחתת סיכון

כאמור, מדיניות הבנק בנושא ניהול סיכוני שוק - מבוססת על גידור החשיפות לסיכוני שוק, באמצעות הטלת מגבלות כמותיות על חשיפות אלו.

לצורך עמידה במגבלות שנקבעו, מפעיל אגף הפיננסיים בחטיבה לאסטרטגיה ופיננסיים מערך למדידת הסיכונים ובדיקת קיום חריגות ממגבלות אלו.

האמצעים בהם נעשה שימוש לצורך העמידה במגבלות שנקבעו, כוללים:

- רכישת ומכירת מכשירים סחירים בכל מגזרי ההצמדה (בעיקר ניירות ערך לטווחים שונים).
- השקעה וגיוס מכשירים פיננסיים לא סחירים (בעיקר פקדונות של בנקים ותאגידי בנקאיים מיוחדים).
- פעילות במכשירים פיננסיים נגזרים עם בנקים.

הבנק מחשב את הקצאת ההון הנדרשת בגין החשיפה לסיכוני שוק - בהתאם ל"גישה הסטנדרטית", המפורטת בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 341.

הדיון בפרק זה כולל התייחסות להגדרות שונות של המושג "הון". בכל המקרים (אלא אם צוין במפורש אחרת) - הכוונה במושג זה מתייחסת להגדרה ה"חשבונאית" של המושג (כפי שנכללה בדוחות הכספיים של הבנק).

• ניהול ומדידת סיכוני שוק

על פי הוראה בנושא ניהול סיכונים, שפורסמה על ידי המפקח על הבנקים, נקבעו עקרונות יסוד לניהול ולבקרת הסיכונים השונים. במסגרת ההוראה שהטילה על הדירקטוריון חובה לדון במדיניות הבנק בתחום ניהול הסיכונים ולאשרה, הועמקה מעורבות הדירקטוריון בתחום. בין היתר מתקיים בועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון, אחת לרבעון, דיון במסמך חשיפות המרכז את מכלול הסיכונים להם חשוף הבנק. כמו כן, מונו בבנק במסגרת הוראה זו מנהל סיכונים ובקר סיכונים.

בהתאם להוראת המפקח על הבנקים כאמור, נידרש הבנק לנהל את החשיפה לסיכוני שוק באמצעות מערכת מידע המבוססת על מודל פנימי. המערכת מודדת את חשיפת הבנק לסיכוני שוק באמצעות אומדן VAR (VALUE AT RISK).

ה-VAR אומד את ההפסד המקסימלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת בטחון סטטיסטית קבועה מראש.

הבנק קלט מערכת מיחשוב מתקדמת לניהול ומדידת סיכוני שוק המבצעת אומדן VAR כשיטה הפרמטרית, בתדירות שבועית. ערך ה-VAR בבנק ליום 31 בדצמבר 2007, כשיטה הפרמטרית ברמת מובהקות של 99% לתקופה עתידית של 10 ימים, הינו כ-12 מיליוני ש"ח (31.12.2006 - 6 מיליוני ש"ח). הבנק קבע מגבלות לערך המכסימלי של ההפסד העתידי (על פי אומדן ה-VAR) - ביחס להון העצמי, בשיעור של 3% מההון. בשנת 2007 לא נרשמו חריגות ממגבלה זו.

בנוסף, עורך הבנק אומדנים לגבי השפעה אפשרית של שינויים קיצוניים במשתני השוק (STRESS TESTS) - על השווי ההוגן של ה"הון הכלכלי של הבנק". יצוין בהקשר זה, כי בחודש יוני 2007 קבע הבנק מגבלות לערך המכסימלי של ההפסד הכלכלי האפשרי בגין תרחישים אלו - בשיעור של 12.5% מההון העצמי של הבנק. בשנת 2007 לא נרשמו חריגות ממגבלה זו.

2. סיכוני בסיס

סיכון הבסיס מוגדר כחשיפת הבנק להפסד שעלול להיגרם עקב שינויים באינפלציה ובשערי החליפין. הסיכון נמדד ביחס להפרש שבין הנכסים לבין ההתחייבויות הפיננסיות של הבנק (ה"הון הפעיל") בכל אחד ממגזרי ההצמדה.

מדיניות הבנק בשנת 2007, לגבי סיכוני הבסיס הכרוכים בניהול תיק הנכסים הממומן ממקורות ההון הפעיל הכלכלי שלו, קובעת כי: 0% עד 100% מהון זה יושקעו בנכסים צמודי מדד, בין 10%- עד 25% יושקעו בנכסים במט"ח ובצמודי מט"ח והיתרה הנגזרת תוחזק בשקלים לא צמודים.

ההחלטות לגבי השקעת ההון הפעיל במגזרים השונים מתקבלות, במסגרת המגבלות שנקבעו, בהתבסס על ניתוח, בקרה ותחזיות לגבי התפתחויות כלכליות במשק, שיעורי ריבית במגזרים השונים ושינויים צפויים במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין של השקל. הבנק נעזר, לצורך ניהול סיכוני הבסיס, במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

להלן ריכוז נתוני החשיפה לסיכון בסיס (בבנק בלבד) בהתאם למגזרי ההצמדה השונים:

31 בדצמבר 2006		31 בדצמבר 2007		
חשיפה "חשבונאית"	חשיפה "כלכלית"*	חשיפה "חשבונאית"	חשיפה "כלכלית"*	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
109	295	264	346	שקל לא צמוד
412	385	569	572	שקל צמוד מדד
129	106	(33)	22	מט"ח וצמוד מט"ח
650	786	800	940	סה"כ החשיפה לסיכון בסיס

* ניהול החשיפה לסיכון בסיס מבוצע על פי נתוני ה"חשיפה הכלכלית". המרכיבים העיקריים של ההפרש שבין החשיפה ה"כלכלית", לבין ה"חשיפה החשבונאית" (המוגדרת - כפער שבין יתרות הנכסים וההתחייבויות הכספיים - על פי כללי מדידה חשבונאית מקובלים) - הינם כדלקמן:

1. הפרשות מסוימות כגון: הפרשה כללית ונוספת לחובות מסופקים והפרשות בגין זכויות עובדים - לא נכללו ב"חשיפה הכלכלית".
2. אשראים שאינם נושאים הכנסה, סווגו למגזר הלא צמוד (במקום לבסיס הנגזר מחוזה ההלוואה).
3. מכשירים פיננסיים המכילים אופציה גלומה, סווגו למגזרי ההצמדה השונים על פי מודלים לתמחור אופציות.
4. פקדונות שבסיס ההצמדה שלהם אינו קבוע לאורך כל תקופת הפקדון - מסווגים למגזר ההצמדה ששימש לתמחור הפקדון.

עודף הנכסים במגזר צמוד המדד ליום 31 בדצמבר 2007 הסתכם בכ-572 מיליון ש"ח, ושימש לכיסוי ההון הפעיל בשיעור של כ-61% ממנו, לעומת 49% אשתקד. שיעור השקעת ההון הפעיל במגזר הלא צמוד הגיע ל-37% לעומת 38% אשתקד. עודף הנכסים במגזר מט"ח וצמוד מט"ח, ביחס להון הפעיל הסתכם ביום 31 בדצמבר 2007 בשיעור של כ-2%, לעומת כ-13% אשתקד. הגדלת חלק ההון הפעיל המושקע במגזר הצמוד בסוף שנת 2007, נערכה לאור תחזיות הצופות עליה במדד המחירים לצרכן בחודשים הראשונים של שנת 2008.

נכסי הסיכון בגין חשיפת הבנק לסיכון שער החליפין וסיכון האינפלציה מסתכמים ליום 31.12.07 בכ-20 מיליון ש"ח, והקטינו את יחס הלימות ההון של הבנק ליום 31.12.07 בשיעור של 0.01%.

ניתוח רגישות לשינויים בשער החליפין -

ניתוח הרגישות נערך לגבי תרחישים תאורטיים של שינויים בשערי החליפין של המטבעות העיקריים, בטווח שבין +10%, ל-10%. הניתוח בוחן את השפעת התרחישים הנ"ל על הון הבנק ליום 31.12.07, בהתבסס על היתרות הכספיות של הנכסים וההתחייבות באותם מטבעות (לרבות פעילות במכשירים חוץ מאזניים) ליום 31.12.07, בתוספת התאמות מסוימות (בעיקר בגין "חובות שאינם נושאים הכנסה"). להלן ריכוז תוצאות ניתוח הרגישות (במיליוני ש"ח):

10%	5%	-5%	-10%	
(8)	(4)	4	8	דולר
*	*	*	*	יורו
*	*	*	*	לירה שטרלינג
*	*	*	*	פרנק שוויצרי
*	*	*	*	יין יפני
(8)	(4)	4	8	
1	-	-	-	השפעת אופציות**
7	(4)	4	8	השפעה כוללת

* סכום נמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.
** לא כולל אופציות גלומות.

3. סיכוני ריבית

• כללי

סיכון הריבית מוגדר כחשיפת הבנק להפסד, עקב שינויים עתידיים בשיעור הריבית על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות הפיננסיים של הבנק. כאשר קיים פער בין משך החיים של הנכסים לבין משך החיים של ההתחייבויות, עלולים השינויים בריבית לגרום לשחיקת רווחי הבנק והונו. גם בהעדר פער בין משך החיים הממוצע של הנכסים וההתחייבויות, עלולים שינויים לא מקבילים בעקום התשואה לגרום לשחיקת רווחי הבנק והונו.

• אסטרטגיות ותהליכים

המדיניות באשר לסיכוני ריבית, הנובעים מאי התאמה בין מועדי השתנות הריבית על הנכסים, לבין אלו של ההתחייבויות בתחומי הפעילות השונים, הינה להימנע מפערים במידת האפשר, תוך מתן אפשרות לחשיפה מוגבלת להפסדים בגין סיכון זה. בהתאם למגבלות שאושרו על ידי הדירקטוריון בנושא זה, לא יעלה ההפסד המכסימלי - בגין תזוזה בשיעור של 1 נקודת אחוז בעקום הריבית - על שיעור דיפרנציאלי מהון הבנק - עבור כל אחד ממגזרי ההצמדה, כדלקמן: במגזר השקלי הלא צמוד - עד 1.5% מהון הבנק, במגזר הצמוד למדד - עד 3% מהון הבנק ובמגזר המט"ח - עד 1% מהון הבנק.

עיקר החשיפה האפשרית של הבנק לסיכון הריבית הינו במגזר הצמוד למדד, מאחר שבמגזר זה עיקר הנכסים וההתחייבויות הינם לתקופה ארוכה יחסית ובריבית קבועה.

לצורך מדידת סיכון הריבית עושה הבנק שימוש בהנחות, הנבחנו בתדירות שנתית לגבי היקף הפרעונות המוקדמים של הלוואות משכנתא בריבית קבועה - במגזר הצמוד למדד. שיעור הפרעונות המוקדמים מתבסס על נתוני העבר של פרעונות מוקדמים בהלוואות מסוג זה. בנוסף, הבנק עושה שימוש בהנחות לגבי היקף המשיכות המוקדמות של פקדונות חסכון ותכניות חסכון בהתבסס על נתוני העבר לגבי משיכת תכניות ופקדונות חסכון בתחנות ביניים בסוגי פקדונות שונים. סיכון הריבית בתיק הבנקאי נמדד בתדירות שבועית.

• המבנה והארגון של פונקצית ניהול סיכוני הריבית -

סיכוני הריבית מנוהלים על ידי החטיבה לאסטרטגיה ופיננסים. ניהול הסיכונים כולל מעקב אחר המגבלות שנקבעו לניהול סיכוני הריבית באמצעות הפקת דוחות לכימות ואמידת סיכון זה בתדירות שבועית.

הדוחות מובאים לדיון בועדת הנוסטרו המצומצמת המתכנסת בתדירות שבועית בה חברים נושאי תפקידים בכירים בחטיבה לאסטרטגיה ופיננסים ובחטיבה לנכסי לקוחות. הועדה מדווחת על הערכותיה והחלטותיה למנכ"ל ולהנהלת הבנק.

בנוסף, מדווחים דיוני הועדה אחת לחודש לועדת הנוסטרו המורחבת, בראשות המנכ"ל, הכוללת - מלבד חברי הועדה המצומצמת, גם נושאי תפקידים נוספים בבנק. ועדות הנוסטרו מפוקחות על ידי ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון המתכנסת אחת לרבעון. הועדה דנה בסיכונים השונים להם חשוף הבנק, לרבות המגבלות הרצויות לחשיפות לסיכוני השוק. במידת הצורך ממליצה הועדה לדירקטוריון על שינויים במגבלות אלו.

• **האופי וההיקף של מערכות הדיווח והמדדה -**

הבנק נעזר לצורך מדידת החשיפה לסיכוני ריבית במערכת יעודית לניהול סיכונים המודדת את החשיפה לסיכון הריבית בתדירות שבועית.

• **מדיניות גידור ואו הפחתת סיכון -**

כאמור, מדיניות הבנק בנושא ניהול סיכוני שוק - מבוססת על גידור החשיפות לסיכוני שוק, באמצעות הטלת מגבלות כמותיות על חשיפות אלו.

לצורך עמידה במגבלות שנקבעו מפעיל אגף הפיננסים בחטיבה לאסטרטגיה ופיננסים מערך למדידת הסיכונים ובדיקת קיום חריגות ממגבלות אלו.

האמצעים בהם נעשה שימוש לצורך העמידה במגבלות שנקבעו, כוללים:

- רכישת ומכירת מכשירים סחירים בכל מגזרי ההצמדה (בעיקר ניירות ערך לטווחים שונים).
- השקעה וגיוס מכשירים פיננסיים לא סחירים (בעיקר פקדונות של בנקים ותאגידים בנקאיים מיוחדים).
- פעילות במכשירים פיננסיים נגזרים עם בנקים.

• **מידע כמותי -**

להלן ריכוז נתוני החשיפה לריבית של ההון הפעיל בהתאם למגזרי הפעילות השונים:

31 בדצמבר 2006			31 בדצמבר 2007			
מט"ח וצמוד			מט"ח וצמוד			
מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד	מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד	
3,170	3,926	9,827	2,908	4,087	11,371	סה"כ נכסים (מיליוני ש"ח)
3,041	3,511	9,691	2,941	3,516	11,057	סה"כ התחייבויות (מיליוני ש"ח)
0.32	3.51	0.19	0.34	3.95	0.15	מח"מ הנכסים (שנים)
0.30	3.72	0.27	0.30	3.63	0.25	מח"מ ההתחייבויות (שנים)
0.02	(0.21)	(0.08)	0.04	0.32	(0.10)	פער המח"מ (שנים)
0.18	0.37	0.04	0.01	1.35	0.06	ההפסד המכסימלי ביחס להון* (באחוזים)

* בגין תזוזה בשיעור של 1 נקודת האחוז בעקום הריבית.

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כלולים בסך הנכסים וההתחייבויות אך לא נלקחו בחשבון בעת חישוב מח"מ הנכסים וההתחייבויות. באמצעות המח"מ (משך חיים ממוצע) ניתן למדוד את הרגישות של הנכסים וההתחייבויות לשינויים בריבית.

מנתוני החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31.12.2007 עולה כי במגזר הלא צמוד ובמגזר המט"ח והצמוד מט"ח, מח"מ הנכסים דומה לזה של ההתחייבויות, בדומה לאשתקד. במגזרים אלה מרבית הנכסים וההתחייבויות הינם לתקופת פירעון קצרה של עד 6 חודשים או בתנאים של ריבית משתנה, ולפיכך חשיפת הבנק לסיכון ריבית בגינם - נמוכה יחסית. במגזר המט"ח מבצע הבנק חוזי החלפות פיננסיות בשיעור ריבית (I.R.S) ועסקות פורוורד על שערי ריבית (F.R.A) ומצמצם את החשיפה לסיכון של שינוי בשיעורי הריבית.

במגזר צמוד המדד עולה מח"מ הנכסים על מח"מ ההתחייבויות ליום 31.12.2007 בכ-4 חדשים. חלק מהאשראי במערך המשכנתאות ניתן לפרעון מוקדם - ללא תשלום עמלת פרעון. עם זאת, לאור נסיון העבר חלק גדול מאשראי זה לא ייפרע גם במקרה של ירידת ריבית. הצגת תזרימי המזומנים בגין אשראי זה - בהתבסס על מודל המערך את תקופת הפרעון הצפויה של האשראי, על פי נסיון העבר - היתה מגדילה את מח"מ הנכסים במגזר הצמוד בכ-0.1 שנים.

מועד הפרעון של תוכניות חסכון כולל תחזית לפרעון מוקדם ע"י החוסכים, ב"תחנות יציאה". הצגת תזרימי המזומנים, בהתבסס על תחזית זו, הקטינה את מח"מ ההתחייבויות בכ-0.04 שנים. פערי המח"מ במגזר ה"צמוד למדד" מתייחסים למכשירים פיננסיים "מאזניים" בלבד. הוספת פערי המח"מ הגלומים בעסקאות עתידיות במגזר זה - הייתה מקטינה את פער המח"מ בכ-0.68 שנים (לפער מח"מ שלילי של כ-0.36 שנים).

חישוב נכסי הסיכון והקצאת ההון בגין החשיפה לסיכון הריבית, נערך בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 341, לגבי "התיק הסחיר" של הבנק.

התיק הסחיר של הבנק כולל את תיק אגרות החוב למסחר של הבנק וכן עסקאות עתידיות המבוצעות למטרת מסחר (עסקאות IRS ואופציות מטבע שנרכשו). חישוב הקצאת ההון בגין החשיפה לסיכון הריבית נערך בהתאם לשיטת "התקופות לפרעון".

4. סיכון מניות

סיכון מניות מוגדר כחשיפת הבנק להפסד, עקב ירידה במחירי השוק של המניות הכלולות בתיק ניירות הערך של הבנק. חישוב נכסי הסיכון והקצאת ההון בגין החשיפה לסיכון המניות, נערך בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 341, לגבי התיק הסחיר של הבנק. התיק הסחיר ליום 31.12.07 כולל מניות בהיקף של כ-54 אלפי ש"ח בלבד.

5. סיכון אופציות

סיכון אופציות מוגדר כחשיפת הבנק להפסד עקב שינוי בשווי ההון של אופציות הכלולות בתיק הבנקאי או בתיק למסחר של הבנק (כתוצאה משינוי בנתוני השוק המשמשים בחישוב השווי ההון). דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לכיצוע עסקאות בתחום זה כדלקמן:

- עסקאות בתיק הבנקאי יבוצעו בתנאי "BACK TO BACK" בלבד.

- לביצוע עסקאות בתיק למסחר נקבעה מגבלת היקף פרמיות (נטו) שנתית.

חישוב נכסי הסיכון והקצאת ההון בגין החשיפה לסיכון אופציות, נערך בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 341 - בשיטת הדלתא פלוס - הקצאת ההון בגין הדלתא, הגמא והווגא של האופציות.

6. גילוי כמותי להקצאת ההון הנדרשת בגין החשיפה לסיכוני שוק.

להלן נתונים לגבי נכסי הסיכון של הבנק בגין החשיפה לסיכוני שוק ליום 31.12.07:

מיליוני ש"ח	
16	סיכון ריבית
*	סיכון מניות
20	סיכון שער חליפין
-	סיכון אינפלציה
-	סיכון סחורות
20	סיכון אופציות
56	סה"כ נכסי סיכון

* נמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

ג. סיכון נזילות

סיכון הנזילות נובע מאי הוודאות לגבי היצע המקורות והרכבם ומן הביקוש לשימושים והרכבם. סיכון זה הינו פונקציה של התנהגות הלקוחות והתממשותו עלולה לבוא לידי ביטוי בזמינות ובמחיר המקורות.

להלן נתונים על הנכסים הנזילים של הבנק:

- כ-10.0% מנכסי הבנק הינם מזומנים ופקדונות בבנקים לתקופה של עד שלושה חדשים - מהם כ-21.0% פקדונות בבנק ישראל (31.12.2006: 8.5% ו-25.6%, בהתאמה).
 - כ-12.1% מנכסי הבנק הינם ניירות ערך סחירים בכורסה (31.12.2006 - 9.6%).
- דהיינו, כ-22.1% מסך נכסי הבנק ניתנים למימוש בזמן קצר (31.12.2006 - 18.1%). העליה בהיקף הנכסים הנזילים בשנת 2007 נובעת מיישום מדיניות שכוונה לשפר את יחסי הנזילות בבנק. במסגרת זו, הוסט חלק מהמקורות שגויסו על ידי הבנק, לשימושים נזילים - במקום שימושי אשראי.

מדיניות הבנק הינה כי יש להימנע, ככל האפשר, מסיכון של פערים בתזרים המזומנים. יחד עם זאת, נקבעו מגבלות לחשיפות אפשריות, במגזרי המט"ח ובמגזר הצמוד והלא צמוד במאוחד.

במסגרת מגבלות אלו נקבע כי עודף הנכסים במגזר "מטבע חוץ" המושקע לתקופות בינוניות וארוכות, בניכוי גורמים מסוימים, לא יעלה על 50% ו-40% מההתחייבויות לזמן קצר באותו מגזר, בהתאמה - ובמגזר ה"שקל"י: 30% ו-15%, בהתאמה. ליום 31.12.2007, מסתכם היחס שבין עודף הנכסים לתקופות בינוניות וארוכות, לבין ההתחייבויות לזמן קצר, כדלקמן:

"טווח ארוך"	"טווח בינוני"	
%	%	
(8.7)	5.0	מגזר לא צמוד וצמוד
26.9	41.8	מגזר מט"ח

להלן נתונים על עודף וגרעון בתזרים המזומנים של הבנק ליום 31.12.2007:

במגזר הלא צמוד קיים גרעון בתקופות לפרעון עד חודש (לרבות השפעת עסקאות עתידיות) המסתכם בכ-3.4 מיליארד ש"ח (31.12.2006 - 1.7 מיליארד ש"ח), בין היתר - עקב הוראת בנק ישראל, על פיה יש לסווג אשראי שניתן בתנאי חח"ד - ללא קו אשראי, או בחריגה ממנו (בהיקף של כ-0.3 מיליארד ש"ח) - כ"נכס ללא תקופת פרעון". מרבית הגרעון מכוסה על ידי עודפים בסך של כ-2.4 מיליארד ש"ח בתקופה לפרעון עד שלושה חודשים. נתונים אלו מבוססים על מועדי הפרעון החוזיים של הנכסים וההתחייבויות של הבנק. עם זאת, לאור נסיון העבר - מרבית הפקדונות שסווגו לתקופות פרעון קצרות - מתחדשים באופן שוטף. לפיכך, ובהתבסס על מודל הנזילות שבו עושה הבנק שימוש לצורך ניהול סיכון הנזילות (ראה להלן) - קיים בבנק בפועל ליום 31.12.2007 "פער נזילות" חיובי במגזר זה, לטווח עתידי של חודש, המסתכם ב-1.6 מיליארד ש"ח. בנוסף, ניתן לגשר על פערי נזילות בתקופות זמן שונות באמצעות פעילות בתיק ניירות ערך.

במגזר הצמוד למדד קיים גירעון בתקופות לפרעון עד שנתיים, המסתכם בכ-0.2 מיליארד ש"ח (31.12.06 - עודף בסך 0.2 מיליארד ש"ח) - המכוסה בתקופות לפירעון משנתיים ועד שלוש שנים, שם קיים עודף נכסים על התחייבויות. בנוסף, ניתן לגשר על הפערים במגזר זה - באמצעות פעילות בתיק ניירות הערך.

במגזר המט"ח וצמוד מט"ח קיים גירעון לתקופות של עד שלושה חודשים, המסתכם בכ-0.9 מיליארד ש"ח, בדומה לאשתקד - המכוסה בתקופות הארוכות יותר, כאשר ההנחה היא כי הפיקדונות מתחדשים באופן שוטף. גם כאן ניתן לגשר על פני פערי הזמן שבין פירעון ההתחייבויות לנכסים, באמצעות פעילות בתיק ניירות הערך. יצוין בהקשר זה, כי בהתבסס על מודל הנזילות, המשמש את הבנק לצורך ניהול סיכון הנזילות לטווח קצר, כאמור - קיים בבנק ליום 31.12.2007 פער נזילות חיובי לטווח עתידי של חודש, המסתכם ב-0.6 מיליארד ש"ח.

על פי הוראת בנק ישראל בנושא: "ניהול סיכון נזילות", נדרשים התאגידים הבנקאיים, בין היתר, לשמור בכל עת על היקף "נכסים נזילים" (כהגדרתם בהוראה), בסכום שלא יפחת מההתחייבויות שפרעונן, על פי ההסכמים הקיימים, צפוי בטווח של חודש ימים (להלן: "פער הנזילות"). עם זאת נקבע בהוראה, כי בנקים שיש ברשותם מודל פנימי מבוסס היטב לניהול סיכון הנזילות, רשאים להגדיר את הנכסים הנזילים ואת ההתחייבויות הצפויות להיפרע בטווח של חודש - על פי המודל ולא על פי הגדרתם בהוראה או הגדרתם החוזית.

הבנק מנהל את סיכון הנזילות באמצעות כלים ניהוליים ומיחשוביים שפותחו בנושא זה, הכוללים אמצעים לפיקוח, מעקב ובקרה של נתוני הנזילות לטווח קצר. במסגרת זו פותח "מודל לניהול סיכון הנזילות" - הבודק את הפער שבין הנכסים הנזילים להתחייבויות שפרעונן צפוי בטווח של חודש - בתרחישים שונים, והוכן "מסמך מדיניות" - שאושר על ידי דירקטוריון הבנק. ניהול הנזילות מתבצע על פי המודל, כאמור החל מיום 29 באפריל, 2004.

בהתאם למגבלות שנקבעו במודל, פער הנזילות המינימלי בבנק ינוע בטווח, שבין: עודף נכסים נזילים בסך 500 מיליון ש"ח (עד 20.6.07 - 250 מיליון ש"ח) - בתרחיש "ירוק" (תנאי נזילות נורמליים), לבין עודף התחייבויות בסך 2,000 מיליון ש"ח (עד 20.6.07 - 1,200 מיליון ש"ח) - בתרחיש "אדום" (מצוקת נזילות חריפה, עד כדי חשש לקריסת מערך ניהול הנזילות). בשנת 2007 נרשמו 2 חריגות במגזר השקלי (המתייחסות לתרחיש קיצון "אדום" בלבד) - מהמגבלות שנקבעו. יצוין עם זאת, כי בהיבט סך כל מגזרי ההצמדה - לא נרשמה כל חריגה מהמגבלות.

בנוסף, נקבעו על ידי הבנק מגבלות נוספות בנושא זה המתייחסות לפרמטרים שונים, כגון: ריכוזיות המפקידים וסוגם, התקופות לפרעון של הפקדונות - בחתך של מגזרי הצמדה וכן מגבלות ביחס לפערי הנזילות המותרים - בהתבסס על הגדרתם החוזית של ה"נכסים הנזילים" והתחייבויות הבנק - לתקופות עתידיות שונות, כגון: יום, שבוע, חודש וכו'.

ד. הסיכון התפעולי

• כללי

הסיכון התפעולי מוגדר כ"חשיפת הבנק להפסד העלול להגרם כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים". הגדרה זו נוסחה על ידי "ועדת באזל" (שעניינה קביעת סטנדרטים בנושאי הגדרה וניהול חשיפות בבנקים המרכזיים - במדינות מפותחות) - ואינה כוללת חשיפה לסיכונים אסטרטגיים ותדמיתיים.

השיפורים הנמשכים ביכולות הטכנולוגיות של מערכות המידע הנמצאות בשימוש המוסדות הבנקאיים, שלוו בפיתוח מוצרים ותהליכים פיננסיים חדשניים - תרמו להעלאת מורכבות הפעילות ופרופיל הסיכון של התאגידים הבנקאיים.

בחודש יולי 2007 פרסם בנק ישראל טיוטת הנחיות ליישום המלצות ועדת באזל 2, המסתמכת על המלצות הועדה להתכנסות בינלאומית למדידת הון שפורסמו בחודש יוני 2006. בהמשך לכך הפיץ בנק ישראל, בחודש אוגוסט 2007, טיוטת מסמך: "התייעצות בנושא באזל 2 - הנדבך הראשון הגישה הסטנדרטית" - הכוללת גישות אפשריות להקצאת הון בגין הסיכון התפעולי. בנוסף, הפיץ בנק ישראל בחודש אוקטובר 2007 טיוטת מסמך "התייעצות בנושא באזל 2" - הנדבך השני - ניהול הסיכון התפעולי.

כן נקבע על ידי בנק ישראל - כי הנחיות באזל 2 ייושמו בתאגידים הבנקאיים בישראל, החל מחודש דצמבר 2009. להערכת בנק ישראל, יישום הוראות באזל 2, עתיד לשפר את ניהול הסיכונים התפעוליים בתאגידים הבנקאיים - לרמה המקובלת במערכות הבנקאיות המתקדמות בעולם.

• אסטרטגיות ותהליכים

תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים וגידורם, כולל הטמעת מהות הסיכונים התפעוליים להם חשוף הבנק בכל דרגי הפעילות - במטרה להעלות את רמת המודעות לקיומם, מחד - וליישם בקרות תפעוליות נאותות במטרה להקטין את האפשרות להתממשותם, מאידך. מיפוי הסיכונים התפעוליים מהווה תשתית הכרחית בתהליך ניהול הסיכונים התפעוליים.

לפיכך, מבצע הבנק החל משנת 2007 תהליך מובנה למיפוי הסיכונים התפעוליים בכל יחידות הבנק - הכולל: זיהוי, הערכה, בקרה וגידור של הסיכון התפעולי. התוצאות שיתקבלו בגמר תהליך המיפוי, יהוו תשתית להערכת מידת החשיפה של הבנק לסיכונים התפעוליים ולקבלת החלטות לגבי האמצעים הנדרשים לגידור סיכונים אלו.

• המבנה הארגוני של פונקציות ניהול הסיכון התפעולי

המבנה הארגוני של פונקציות ניהול הסיכון התפעולי מבוסס על הפרדת סמכויות ותפקידים בין הגורמים היוזמים והמבצעים את העסקאות ובין הגופים המאשרים והמבקרים את העסקאות. מנהל הסיכונים התפעוליים בבנק הינו מר צבי שובל, סמנכ"ל ומנהל אגף תפעול ומידע - העומד בראש הוועדה לניהול סיכונים תפעוליים ומייעץ למנהל הסיכונים הראשי, לגבי ניהול הסיכונים התפעוליים בבנק.

בנוסף, מונה בקר סיכונים תפעוליים ראשי וכן רכזים תפעוליים בחטיבות ובמחלקות השונות בבנק האחראים על ניהול הסיכון התפעולי ביחידותיהם, לרבות יישומה של מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים, בדיקת הבקורות בתהליכים החשופים לסיכונים תפעוליים, ודווח על אירועי כשל שנגרמו בגין הסיכונים התפעוליים למערכת מידע לניהול הסיכונים התפעוליים. ניהול הסיכונים התפעוליים בחטיבות ובאגפי הבנק הינם באחריות ראשי החטיבות והאגפים.

• מערכת הדיווח על סיכונים תפעוליים

במהלך שנת 2007 החל הבנק בתהליך לבחירת מערכת מידע לניהול הסיכונים התפעוליים - שתכלול את מיפוי הסיכונים התפעוליים וכן אירועי כשל שנאספו ממערכי הבנק השונים. הנתונים הפרטניים שייכללו במאגר הנתונים של המערכת יתמכו בניתוח הסיכונים בחתכים שונים לצורכי ניהול ובקרה. בנוסף, ישמשו הנתונים שיופקו ממערכת המידע - בסיס להערכת הסיכון התפעולי ולגיבוש האסטרטגיות והאמצעים להפחתתו.

• גידור והפחתת הסיכונים התפעוליים

האמצעים המשמשים את הבנק לגידור הסיכונים התפעוליים כוללים:

- הטמעת תהליכים תפעוליים, המבוססים על הנסיון שנצבר - וכוללים בקורות שנועדו להפחית את הסיכונים התפעוליים.
- עריכת נהלים, הכוללים בקורות שיצמצמו ככל האפשר את האפשרות להתממשות סיכונים תפעוליים והקפדה על יישומם של נהלים אלו.
- שימוש במערכות ממוחשבות הכוללות הגבלות, הרשאות ובקורות נוספות במטרה להפחית ככל האפשר את האפשרות להתממשות הסיכונים התפעוליים.
- יישום שיפורים בתהליכים התפעוליים, לאחר שתוחקרו אירועי כשל - במטרה למנוע את הישנותם של אירועים אלו.
- שימוש בכלי ביקורת ובקרה - לרבות ביקורת פתע שיהוו גורם מרתיע מפני ביצוע מעילות והונאות.
- מתן עדיפות לביצוע ביקורות בתהליכים שזוהו כמוקדים אפשריים להתממשות הסיכון התפעולי.

ה. הסיכון המשפטי

הסיכון המשפטי מוגדר כחשיפת הבנק להפסד העלול להגרם עקב העדר אפשרות לאכוף קיום הסכם באמצעים משפטיים.

הסיכון המשפטי עלול להתרחש, בין היתר, עקב: העדר סמכות או חוסר כשרות של אחד הצדדים להסכם, העדר מסמכים מתאימים, אי חוקיות או אי שלמות של ההסכם, וכו'.

במסגרת ניהול החשיפה לסיכונים משפטיים הוכן בבנק מסמך מדיניות בנושא "ניהול הסיכונים המשפטיים" המגדיר את הסיכונים המשפטיים, דרכי המעקב אחרי סיכונים אלו והצעדים שיש לנקוט כדי למזער אותם. עדכונים בנושא זה מועלים באופן שוטף הן בפני ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון, והן בפני הדירקטוריון (במסגרת "מסמך החשיפות").

ו. הערכת חשיפת הבנק לגורמי הסיכון

להלן ריכוז גורמי הסיכון אליהם חשוף הבנק בפעילותו השוטפת, והתייחסות למידת ההשפעה האפשרית של כל אחד ממרכיבי הסיכונים על הבנק:

גורם הסיכון _____ השפעת הסיכון

1. השפעה כוללת של סיכוני האשראי

• סיכון בגין איכות לווים ובטחונות ⁽¹⁾	בינוני
• סיכון בגין ריכוזיות ענפית ⁽²⁾	קטנה
• סיכון בגין ריכוזיות לווים / קבוצת לווים ⁽³⁾	קטנה

2. השפעה כוללת של סיכוני שוק

• סיכון ריבית ⁽⁴⁾	קטנה
• סיכון אינפלציה ⁽⁵⁾	קטנה
• סיכון שער חליפין ⁽⁶⁾	קטנה
• סיכון מחירי מניות ⁽⁷⁾	קטנה

3. סיכון נזילות⁽⁸⁾

בינונית

4. סיכון תפעולי⁽⁹⁾

בינונית

5. סיכון משפטי⁽¹⁰⁾

קטנה

6. סיכון מוניטין⁽¹¹⁾

קטנה

להלן עיקרי הנימוקים להערכות שצוינו לעיל:

(1) **סיכון בגין איכות לווים ובטחונות** - הדירוג הממוצע של הלווים בבנק נמצא בתחום "בינוני עד טוב". בנוסף לכך, מעריכה הנהלת הבנק כי מדיניות קבלת הבטחונות וטיב הבטחונות שמקבל הבנק מהלווים - אינה שונה מהותית מהמקובל במערכת הבנקאית. לאחר הרעה שחלה לפני מספר שנים במצבם העסקי של מספר לווים ולוונה בגידול בהפרשות לחובות מסופקים לשיעור של 1.0% מסך האשראי, ובהיקף גבוה יחסית של החובות הבעייתיים ביחס לאשראי בבנק (כ-12%) - נרשם בשנת 2007 שיפור בפרמטרים אלו. שיעור הפרשה לחובות מסופקים מסך האשראי הסתכם בשנת 2007 ב-0.7% (2006 - 0.9%), ושיעור החובות הבעייתיים ביחס לסיכון האשראי הכולל הסתכם בכ-7.6%, לעומת 9.8% בשנת 2006. עם זאת, מאחר ויחסים אלו נחותים עדיין מהשיעורים הקיימים במרבית הבנקים, מעריכה הנהלת הבנק כי חשיפת הבנק בגין מרכיב סיכון זה - הינה "בינונית".

(2) **סיכון בגין ריכוזיות ענפית** - שיעור האשראי הגבוה ביותר בבנק, בחתך "ענפי משק" הינו בגין אשראי שניתן ללווים שענף העיסוק שלהם הינו "ענף הבניה". שיעור האשראי שניתן לענף הבניה ביחס לכלל האשראי בבנק - על פי כללי המדידה שנקבעו בהוראות בנק ישראל, ליום 31.12.07, מסתכם בכ-16.7%. שיעור זה נמוך ממגבלת "ריכוזיות ענפית" שנקבעה על ידי בנק ישראל - 20%. מאחר ושיעור האשראי לענף זה - הינו יציב מזה מספר שנים ומכיוון שהבנק מתכוון להתמקד בעתיד במתן אשראי "קמעונאי" ו"מסחרי" - מעריכה הנהלת הבנק, כי חשיפת הבנק בגין מרכיב סיכון זה - "נמוכה".

(3) **סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים** - בהוראות בנק ישראל נקבעו מגבלות ביחס להיקף האשראי שיכול לתת תאגיד בנקאי ל"לווה", "קבוצת לווים" ו-"ששת קבוצות הלווים הגדולות" (כהגדרת מונחים אלו בהוראות בנק ישראל). ליום 31.12.2007 נופל סך האשראי שניתן על ידי הבנק - מהמגבלות שנקבעו בהוראות בנק ישראל - כדלקמן:

- ללווה הגדול ביותר: כ-3.9 נקודות האחוז מתחת למגבלה.
 - לקבוצת הלווים הגדולה ביותר: כ-3.8 נקודות האחוז מתחת למגבלה.
 - לששת קבוצות הלווים הגדולות ביותר: כ-5.1 נקודות האחוז מתחת למגבלה.
- לאור נתונים אלו, מעריכה הנהלת הבנק כי חשיפת הבנק בגין מרכיב סיכון זה - הינה "נמוכה".

(4) **סיכון ריבית** - להערכת הנהלת הבנק המגבלות שקבע הדירקטוריון בנושא זה (כמפורט לעיל), הינן שמרניות - וחשיפת הבנק בפועל נמוכה ממגבלות אלו. לפיכך, מעריכה הנהלת הבנק כי חשיפת הבנק בגין מרכיב סיכון זה - נמוכה.

(5) **סיכון אינפלציה** - המגבלות שהציב הדירקטוריון בנושא השקעת ההון הפעיל הכלכלי במגזר ה"צמוד" (כמפורט לעיל) - מותירות בידי הנהלת הבנק חופש פעולה גדול. עם זאת, מעריכה הנהלת הבנק, כי לאור היציבות השוררת במשק בישראל בשנים האחרונות בתחום ה"שינוי במדד המחירים לצרכן" - ולאור העובדה שהבנק עוקב מקרוב אחרי השינויים בתחזיות המקרו - כלכליות, ומגיב בצורה דינמית לשינויים בתחזיות אלו - כי חשיפת הבנק בגין מרכיב סיכון זה - נמוכה.

(6) **סיכון שער חליפין** - להערכת הנהלת הבנק, המגבלות שקבע הדירקטוריון בנושא זה (כמפורט לעיל) שמרניות. בפועל, חשיפת ההון הפעיל הכלכלי של הבנק למגזר המט"ח - נמוכה במידה ניכרת מהמגבלות שנקבעו, ולפיכך מעריכה הנהלת הבנק כי חשיפת הבנק בגין מרכיב סיכון זה - נמוכה.

(7) **סיכון מחירי מניות** - לאור שיעורי ההשקעה הנמוכים של הבנק במכשיר זה (למעט הצגת חלקו של הבנק בכטוחה שקיבל בגין אשראי לרכישת מניות "בזק" - כ:"השקעה במניות"), מעריכה הנהלת הבנק, כי חשיפת הבנק למרכיב סיכון זה - נמוכה.

(8) **סיכון נזילות** - הבנק מפעיל מודלים ומגבלות שונות לניהול סיכון הנזילות (כמפורט לעיל). עם זאת, לאור העובדה שיחסי הנזילות בבנק - נמוכים יחסית, בהשוואה לחלק ניכר מהבנקים האחרים, מעריכה הנהלת הבנק כי חשיפת הבנק בגין מרכיב סיכון זה - בינונית.

(9) **סיכון תפעולי** - סביבת המחשוב של הבנק מצויה בשנים האחרונות בתהליך של שינויים תכופים, הן עקב דרישות רגולטוריות ועסקיות והן עקב שינויים טכנולוגיים (שהעיקרי שבהם נובע מיישום פרויקט "אופק" בחברה האם - במסגרתו מבוצע חידוש של התשתיות במחשב המרכזי תוך החלפת מערכת ההפעלה הקיימת - במערכת הפעלה של חברת י.ב.מ. - ראה גם פרק 12 להלן). מעבר לכך, החל בבנק במהלך שנת 2007, תהליך - במסגרתו מותאמות מערכות מידע רבות (בחלקן מהותיות) - למערכות המידע הקיימות בחברה האם.

שינויים אלה חושפים את מערכת המחשב לסיכונים של חוסר מתאם בין המערכות, פגיעה ברמת השרות ותקלות מערכתיות. בנוסף, הבנק עבר במהלך שנת 2007 שינויים ארגוניים שכללו שינויים פרסונליים, ושינויים בתהליכי עבודה שלוו בביצוע שינויים שנדרשו במערכות מידע ותהליכי עבודה עקב שינויי רגולציה. לפיכך, מעריכה הנהלת הבנק כי חשיפת הבנק בגין מרכיב זה - בינונית.

(10) **סיכון משפטי** - כאמור, הוגדר הסיכון המשפטי כ"חשיפת הבנק להפסד עקב העדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיום של הסכם". עד כה לא נרשמו בבנק הפסדים מהותיים בתחום זה. לאור האמור לעיל, ומכיוון שהבנק נוקט בבקורות שונות במטרה לצמצם סיכון זה, ככל האפשר - מעריכה הנהלת הבנק - כי חשיפת הבנק בגין מרכיב סיכון זה - נמוכה.

(11) **סיכון מוניטין** - האפשרות להתממשות סיכון זה נגזרת משקלול חשיפת הבנק בגין כלל הסיכונים שפורטו לעיל - וכן מהתממשות האפשרות שפרסומים שונים (נכונים או שגויים) - יגרמו לפגיעה בדימוי הבנק בעיני לקוחותיו, קורספונדנטים בארץ ובחו"ל, גורמי פיקוח ואחרים ועלולים להוביל, לפיכך - לפגיעה במצבו העסקי של הבנק ובתוצאות פעולותיו.

לאור החשיפה המשוקללת הנמוכה של הבנק לכלל הסיכונים שפורטו, לעיל - ומאחר שחשיפת הבנק לפרסומים באמצעי התקשורת - נמוכה, בין היתר עקב גודלו היחסי של הבנק - מעריכה הנהלת הבנק כי חשיפת הבנק בגין מרכיב סיכון זה - נמוכה.

הערה:

קיים קושי רב בהערכת הסיכונים והשפעתם. בכדי להעריך את השפעתו של סיכון, נדרש להניח הנחות בדבר עצמת האירוע העתידי ובדבר ההסתברות שאירוע כזה אכן יקרה. על מנת שהערכה כזו תתבצע באופן אמין, היא חייבת להתבצע באמצעות מודלים מתמטיים או בייקטיביים דוגמת ה-VAR, שאינם זמינים בשלב זה

הערכת הסיכונים והשפעתם, כפי שהובאה בטבלה לעיל, הינה הערכה סובייקטיבית כוללנית של הנהלת הבנק. לאור כל האמור לעיל, יש להיזהר בבחינת גורמי הסיכון והערכת השפעתם, ובעריכת השוואות בעניין זה בין הבנקים.

11. פעילות במכשירים פיננסיים נגזרים

א. אסטרטגיות ותהליכים

הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים מהווה חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. פעילות הבנק בתחום זה מבוצעת עם לקוחות הבנק ועם תאגידי בנקאיים. הפעלת מכשירים פיננסיים נגזרים חדשים ושינוי במדיניות החשיפה של הבנק לגבי מכשירים פיננסיים נגזרים, מתבצעת לאחר אישור ועדת ניהול הסיכונים ודירקטוריון הבנק.

במהלך העסקים הרגיל מבצע הבנק עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כמתווך וכסוחר עבור לקוחותיו וכמשתמש סופי עבור עצמו. בפעילותו כמתווך חשוף הבנק לסיכונים אשראי העולים מהפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, וכן לסיכונים הנובעים מאחריותו כמתווך.

בפעילותו כסוחר מנהל הבנק את הסיכונים הנובעים מהשינויים בשערי החליפין של המטבעות (סיכוני בסיס) ואת סיכוני האשראי של מכשירים פיננסיים נגזרים, יחד עם הסיכונים האמורים המיוחסים למכשירים פיננסיים אחרים.

בפעילותו כמשתמש סופי פועל הבנק בעיקר להגנה מפני חשיפות לסיכונים, בעיקר לכיסוי חשיפה בין מטבעית עקב מקורות ושימושים במטבעות שונים ולכיסוי חשיפת ריבית, כתוצאה מפערים במועדים בהם חלים שינויים בשיעורי הריבית, הגורמים לפערים במשך החיים הממוצע (מח"מ) של הנכסים לעומת ההתחייבויות.

המסגרות (תקרת היקף כספית) עבור כל אחד מסוגי המכשירים המופעלים על ידי הבנק, אושרו על ידי הדירקטוריון בהתחשב בסיכונים הגלומים בפעילות זו. מתבצעת בקרה שוטפת למניעת חריגה מהמגבלות על חשיפות, כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

להלן נתונים לגבי התפתחות היתרות במכשירים פיננסיים נגזרים (ערכים נקובים):

31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
		עסקאות ALM^(*) וגידור
2,631	2,031	• חוזי מטבע
575	726	• חוזי ריבית
2	2	• אחר
3,208	2,759	סך עסקאות ALM וגידור
		עסקאות אחרות
216	99	• חוזי מטבע
200	60	• חוזי ריבית
791	2,159	• חוזים בגין מניות ואחר
1,207	2,318	סך עסקאות אחרות
92	92	חוזי החלפת מטבע חוץ
4,507	5,169	סך הכל

(*) עסקאות המהוות חלק ממערך נהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

להלן נתונים לגבי השווי ההוגן של המכשירים הנגזרים:

31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
43	50	שווי הוגן ברוטו חיובי
4	1	הטבות קיזוז
39	49	שווי הוגן נטו
335	293	חשיפת אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים
374	342	סה"כ סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

ב. המבנה הארגוני של פונקציות ניהול הסיכונים

הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים מבוצעת על ידי חדר העסקאות הכפוף ארגונית לחטיבה העסקית בבנק.

חדר העסקאות כולל שלוש יחידות משנה:

- יחידות המסחר (FRONT OFFICE).
 - יחידת הבקרה (MIDDLE OFFICE)*.
 - יחידת תפעול ורישום חשבונאי (BACK OFFICE).
- *כפופה לחטיבה לאסטרטגיה ופיננסים בבנק.

הסיכונים הכרוכים בפעילות חדר העסקאות מנוטרים ומבוקרים על ידי הגורמים הבאים:

- בדיקת החשיפות לסיכונים אשראי ועמידה במגבלות שנקבעו לחשיפות אלו מבוצעת על ידי יחידת ה-MIDDLE OFFICE.
- בדיקת החשיפות לסיכונים בסיס וריבית ועמידה במגבלות שנקבעו לחשיפות אלו מבוצעת על ידי יחידת ה-BACK OFFICE.

ג. מערכות מדידה ודווח על סיכון

מדידת החשיפות לסיכונים השונים מתבצעת בעזרת מערכות מידע, כמפורט להלן:

- מערכת מידע לדווח על חשיפה לסיכונים אשראי.
- מערכת מידע לדווח על חשיפה לסיכונים ריבית.
- מערכת מידע לדווח על חשיפה לסיכונים בסיס.
- מערכת מידע לדווח על הנפח המצטבר של העסקאות בסוגי המכשירים הנגזרים השונים - לצורך בדיקת חריגה מהמגבלות שנקבעו.

ד. חשיפה לסיכונים

הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה בגורמי סיכון מיוחדים ובכללם סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים נזילות.

סיכונים אשראי - הסכום הנקוב של העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים אינו משקף בהכרח את סיכון האשראי שלהן. סיכון האשראי הינו השווי ההוגן של המכשיר הנגזר ומהווה את ההפסד המירבי שעלול להגרם לבנק, אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי העסקה וזאת לאחר ניכוי הסכמי קיזוז כרי אכיפה ובהנחה שהביטחונות הקיימים הם חסרי ערך.

בניגוד לחשיפת הבנק לסיכון אשראי באמצעות מתן הלוואה, שבה התאגיד הבנקאי המלווה נושא לבדו בסיכון להפסד - סיכון אשראי של צד נגדי הנגרם בכיצוע עסקה במכשירים נגזרים - יוצר סיכון לשני הצדדים: ערך השוק של העסקה יכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים לעסקה. ערך השוק אינו ודאי לעסקה, ועשוי להשתנות בכל תקופת העסקה, בהתאם לתנודות במחירי השוק העומדים בבסיס העסקה.

הבנק קובע מסגרות ספציפיות ללקוחות הפועלים במכשירים פיננסיים נגזרים. חשיפת האשראי הנגרמת בגין פעילות זו מבוקרת באופן שוטף, כמקובל לגבי מסגרות אשראי אחרות. חשיפת האשראי נקבעת על פי חשיפת האשראי הנוכחית בתוספת חשיפה עתידית.

חשיפת האשראי הנוכחית נמדדת, בעסקאות שבהן צפוי לצד הנגדי הפסד - או שלצד הנגדי קיימת התחייבות, על פי מודלים כלכליים מקובלים:

- בעסקאות אקדמה (FORWARD) ו-SWAP: על פי שיטת הוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים.

- באופציות אשר אינן נסחרות בבורסה: על פי מודל BLACK AND SCHOLES.

- באופציות הנסחרות בבורסה: לפי שיטת התרחישים הנהוגה בבורסה לניירות ערך בת"א.

החשיפה העתידית (למעט אופציות סחירות) מחושבת בהתאם לערך הנקוב של העסקה. חשיפת האשראי בגין פעילות במכשירים פיננסיים נגזרים מתווספת לחבות הלקוח ומהווה חלק בלתי נפרד ממסגרת האשראי ומיתרת האשראי. הבטחונות הנדרשים מהלקוח בעת קביעת מסגרת האשראי, משמשים, בדרך כלל, להבטחת חשיפת האשראי הנובעת מפעילותו במכשירים פיננסיים נגזרים.

המסגרות לפעילות עם תאגידים בנקאיים, נקבעות בהתחשב בדרוג התאגיד על פי מוסדות דרוג בינלאומיים מקובלים, ובהתאם למדינה בה פועל הבנק.

סיכון השוק - הנובע מעסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים זהה במהותו לסיכון השוק בגין מכשירים פיננסיים אחרים, תוך התאמות נדרשות עקב אופייה השונה של מכשירים אלו. הבנק מנהל את סיכוני השוק הנובעים ממכשירים פיננסיים נגזרים במסגרת הניהול הכולל של הנכסים וההתחייבויות הפיננסיים.

סיכון נזילות - הינו סיכון הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור את החשיפה במהירות, על ידי סילוקה במזומן או על ידי יצירת חשיפה הפוכה. סיכון זה קיים בעיקר לגבי עסקאות שהסחירות שלהן נמוכה או שאינן נסחרות בבורסות או בשווקים מוסדרים. להערכת הנהלת הבנק, בהתחשב בחלקו בפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים במערכת הבנקאית, יכול הבנק לסגור את הפוזיציות שלו במכשירים פיננסיים נגזרים במהירות ולכן אין הבנק חשוף לסיכון נזילות משמעותי מפעילות זו.

ה. מדיניות גידור והפחתת חשיפה לסיכונים

- גידור החשיפה לסיכוני אשראי מתבצע באמצעות קביעת מסגרות אשראי לצד הנגדי לחוזה, וקבלת בטחונות בהתאם לקביעת גורמי האשראי הרלבנטיים. המעקב אחרי עמידה במגבלות האשראי והבטחונות שנקבעו, מתבצע באמצעות נתונים המתקבלים ממערכת מידע יעודית בתדירות יומית. מערכת המידע מתריעה בכל עת שהפער בין חשיפת האשראי העדכנית של הלקוח לבין מסגרת האשראי שאושרה לו - נופל משיעור של-15%, מסך המסגרת המאושרת.

- גידור החשיפה לסיכוני ריבית מבוצע בעזרת חוזי החלפות פיננסיות על שיעור הריבית (I.R.S) ועסקאות FORWARD על שערי ריבית (F.R.A). הבקרה על האפקטיביות של גידורים אלה, מתבצעת באמצעות נתונים המתקבלים ממערכת מידע יעודית ביחידת ה-BACK-OFFICE, בתדירות שבועית.

10. מדיניות הגנה על בטחונות וקביעת הפרשות בגין הפסדי אשראי

מדיניות הבנק בכל הקשור להגנה על הבטחונות שקיבל הבנק מהצד הנגדי לחוזה, כתנאי לביצוע העסקה במכשירים נגזרים, פורטה בפרק על סיכוני האשראי (ראה פרק 10 א, לעיל).

קביעת ההפרשות להפסדי אשראי בגין עסקאות במכשירים נגזרים, נבחנת במסגרת בדיקת מכלול הפעילות ופוזיצית האשראי של הלקוח.

11. היבטים חשבונאיים

רוב נכסי הבסיס שחשיפתם לסיכוני שוק כאמור, כוסתה על ידי עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים - אינם סחירים. ההכנסות וההוצאות הנובעות מנכסים אלה נזקפים לדוח הרווח והפסד על בסיס צבירה, בעוד שתוצאות העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים - שהוגדרו כ"עסקאות ALM" - מחושבות לפי השווי ההוגן (המהווה את שווי השוק - במכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל, או שווי המחושב על פי מודל - במכשירים נגזרים אחרים).

לפיכך, לא מתקיימת הקבלה בין עקרונות הרישום החשבונאי של נכסי הבסיס והתוצאות הנובעות מהם, לבין העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים בגין אותם נכסי שנקללו ב"עסקאות אחרות". הפרשים אלו (המהווים "הפרש עיתוי") הקטינו את הרווח מפעילות מימון של הבנק בשנת 2007 בסך של 6 מיליון ש"ח (בשנת 2006 - זהה).

לגבי היקף העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים על סוגיהם השונים - ראה באור 18 ד' לדוחות הכספיים. הכנסות המימון ממכשירים פיננסיים נגזרים מפורטות בבאור 21 לדוחות הכספיים.

12. שינויים במערכת המחשב המרכזית

מערכות המיחשוב המרכזיות של הבנק מבוססות על מערכות משותפות עם חברת האם, המתפעלת ומתחזקת אותן. במהלך שנת 2001 גיבשה חברת האם תוכנית עבודה לביצוע פרויקט חידוש תשתיות המחשב המרכזי, תוך החלפת מערכת ההפעלה הקיימת ומעבר למערכת הפעלה של י.ב.מ. במסגרת זו, הושלם בחברה האם, תהליך איתור "חבילת תוכנה" אשר תחליף, בכפוף לביצוע התאמות נדרשות, את מרבית התוכנה הבנקאית הקיימת.

בסוף שנת 2001 נחתם חוזה בין החברה האם לשתי חברות תכנה לרכישת מערכת CORE BANKING, לקבלת שירותים להתאמת המערכת ולהטמעתה במערך המחשוב של החברה האם. השלב הראשון בפיתוח המערכת כלל את הגדרת מהלכי ההתאמה הנדרשים להטמעת התכנה (P.D.P), הגדרת שינויי התכנה הנדרשים, סדר הפיתוח ומתן פתרונות לתקופת הביניים.

עד ליום 31.12.2006 הוטמעו במסגרת פרויקט זה שלוש תת מערכות ליבה מרכזיות, המהוות כ-70% מתכולת פרויקט חידוש תשתיות המחשב. לאור זאת, העריכה הנהלת חברת האם כי עיקר הפרויקט הסתיים למעשה - והשלמת הסבת יתרת המערכות, תתבצע במהלך פעילות הפיתוח השוטפת בחברת האם. במסגרת זו הושלמה בשנת 2007 הסבתם של שלושה מודולים נוספים, שהושקו עם סיום פיתוחן השוטף של "מהדורות תכנה".

חלקו של הבנק בעלות הפרויקט, טרם נקבע סופית - אך בכל מקרה הוסכם בין הבנק לחברה האם כי סך ההשקעה של הבנק בפרויקט (לא כולל עלויות הדרכה והטמעה) לא יעלה על 20 מיליון דולר (לא כולל מע"מ). ההשקעה המצטברת של הבנק בפרויקט ליום 31 בדצמבר 2007 מסתכמת בסך של כ-18.8 מיליון דולר (לא כולל מע"מ).

13. פעילות בשוק ההון ובשרותים פיננסיים

פעילות הבנק בניירות ערך

הבנק מבצע פעילות בניירות ערך עבור לקוחותיו וכן עבור עצמו לכיסוי התחייבויותיו בגין פקדונות הציבור ולשימושי הון פעיל. היקף תיק ניירות הערך שהחזיק הבנק ליום 31.12.2007 עבור עצמו ועבור לקוחותיו באופן ישיר, לרבות השקעה באמצעות קופות גמל וקרנות נאמנות עבור לקוחותיו, הסתכם בכ-12.5 מיליארד ש"ח (31.12.2006 - כ-11.4 מיליארד ש"ח).

היקף תיק הלקוחות הסתכם בכ-7.0 מיליארד ש"ח, המהווה גידול בשיעור של כ-6%. היקף התיק הסחיר של קופות הגמל שהבנק משמש כבנקאי שלהן הסתכם בכ-2.9 מיליארד ש"ח, המהווה גידול בשיעור של כ-3.6%. היקף העמלות מעסקי לקוחות בניירות ערך הסתכם בשנת 2007 בכ-24 מיליון ש"ח, לעומת 18 מיליון ש"ח אשתקד.

פעילות הבנק בניהול קופות גמל

הבנק וחברת הבת שלו לניהול קופות גמל ניהלו עד ליום 5 בדצמבר 2007 שמונה קופות גמל לתגמולים, פיצויים, קרן השתלמות וקופה מרכזית לדמי מחלה אשר היקף נכסיהן לאותו תאריך הסתכם בכ-3.8 מיליארד ש"ח. ביום 5 בדצמבר 2007 השלימו הבנק ומרכנתיל השקעות בע"מ (לשעבר מרכנתיל ניהול קופות גמל בע"מ) את מכירת השליטה בפעילות קופות הגמל שלהם (ראה גם פרק 14 ג' להלן).

הכנסות הבנק מניהול קופות הגמל השונות הסתכמו בשנת 2007 בסך של כ-26 מיליון ש"ח. לענין השלכות מכירת פעילות קופות הגמל על הרווח הנקי של הבנק בשנת 2008, ראה פרק 14 ג' להלן.

פעילות הבנק בניהול קרנות נאמנות

הבנק מנהל באמצעות חברה בת לניהול קרנות נאמנות - "מרכנתיל קרנות נאמנות בע"מ" - 15 קרנות נאמנות. ליום 31 בדצמבר 2007 מסתכמים נכסי הקרנות שבניהול החברה בסך של כ-382 מיליון ש"ח, ירידה בשיעור של 11.5% לעומת השנה הקודמת. הכנסות הבנק מניהול קרנות הנאמנות בשנת 2007 הסתכמו בכ-6 מיליון ש"ח, בדומה לאשתקד. בסוף חודש ינואר 2008 הסתכמו נכסי קרנות הנאמנות שבניהול החברה, בכ-410 מיליון ש"ח.

לענין השלכות ה"רפורמה בשוק ההון" על הבנק בנושא זה - ראה פרק 14 להלן.

שירותי בנקאות ישירה וכרטיסים מגנטיים

בנקאות ישירה

במטרה לאפשר ללקוחותיו לקבל מידע ולבצע פעולות בנקאיות מסוימות מחוץ למערכת הסניפים ומעבר לשעות הפתיחה של הסניפים, מפעיל הבנק, בשיתוף עם החברה האם מערכת בנקאית ישירה הכוללת "טלבנק טלפוני" ושירותי אינטרנט, המאפשרים ללקוחות גישה ישירה למחשב הבנק.

מספר הלקוחות המנויים על שירותי הטלבנק - שירות טלפוני, ירד בשנת 2007 בכ-6.3% בהשוואה למספרם בשנה הקודמת ומספר המנויים על שירותי האינטרנט הבנקאיים "מרכנתיל באינטרנט" ירד בכ-5.2%.

כרטיסים מגנטיים

הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו כרטיסי שרות מגנטיים (כספומט) וכרטיסי אשראי מסוג "ויזה" ו"דיינרס". מספר כרטיסי הכספומט בבנק עלה בשנת 2007 בכ-4.0% בהשוואה לשנה הקודמת, ובמספר כרטיסי האשראי נרשמה עליה בשיעור של כ-2.5%. להלן נתונים כספיים לגבי הפעילות בכרטיסי אשראי:

א. ההכנסות מריבית בגין אשראי שניתן ללקוחות הסתכמו בשנת 2007 בכ-10 מיליון ש"ח, לעומת 9 מיליון ש"ח אשתקד.

ב. סך ההכנסות מעמלות בגין תפעול מערך כרטיסי אשראי הסתכמו בשנת 2007 בכ-16 מיליון ש"ח, לעומת 14 מיליון ש"ח אשתקד.

14. הרפורמה בשוק ההון

א. כללי

1. החקיקה

במסגרת הרפורמה בשוק ההון, אותה יזמה הממשלה, נחקקו ביום 25.7.2005 בכנסת שלושת החוקים הבאים:

- חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה - 2005.
- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005.
- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשווק פנסיוני), התשס"ה - 2005.

ההשלכות העיקריות של חוקים אלו על התאגידים הבנקאיים, הינן כדלקמן:

- נאסר על התאגידים הבנקאיים להחזיק אמצעי שליטה כלשהם בקופות גמל (לרבות חברה לניהול קופות גמל) או בחברה לניהול קרנות נאמנות. על פי הוראות החוק תוכל ההפרדות להתבצע במדורג לאורך תקופות, כדלקמן:

- לגבי ההחזקות בקופות הגמל (לרבות החברות לניהול קופות גמל) - בתוך תקופה של שלוש שנים מפרסום החוק (עבור "הבנקים הגדולים"), ועד שש שנים (עבור הבנקים "הבינוניים והקטנים" - עליהם נמנה הבנק).
- לגבי ההחזקות בקרנות הנאמנות (לרבות חברות לניהול קרנות נאמנות) בתוך תקופה של ארבע שנים מפרסום החוק (עבור "הבנקים הגדולים"), ועד שמונה שנים (עבור "הבנקים הבינוניים והקטנים" - עמם נמנה הבנק).
- נאסר על תאגידים בנקאיים, לעסוק בשווק מוצרים פנסיוניים (לרבות: קופות גמל, ביטוחי חיים משתתפים ופנסיה) ומוצרים פנסיוניים מסוימים (כגון: ניירות ערך, קרנות נאמנות ו"תעודות סל" - העשויות להוות תחליף לקרנות נאמנות). לתאגידים הבנקאיים הותר להעניק בגין מוצרים אלו שרותי "ייעוץ השקעות" בלבד.
- הותר לתאגידים הבנקאיים לעסוק ב"ייעוץ פנסיוני" (להבדיל מ"שווק פנסיוני"), שעניינו בחינת כדאיות ההשקעה במוצרים פנסיוניים (כהגדרתם בחוק). עם זאת, הותר לתאגידים בנקאיים שעסקו ב"ייעוץ השקעות" - להעניק ייעוץ פנסיוני לגבי קופות גמל לתגמולים ולפיצויים (שאינן קופות ביטוח), אף אם אין בידם רשיון "ייעוץ פנסיוני" בתקופה שלא תעלה על שלוש וחצי שנים מיום כניסת החוק לתוקף. על פי הוראות החוק חויבו הבנקים למכור את מלוא החזקותיהם בקופות הגמל וקרנות הנאמנות כתנאי מוקדם לקבלת רשיון ל"ייעוץ פנסיוני". עם זאת התיר המחוקק לממונה על שוק ההון הביטוח והחסכון במשרד האוצר (להלן: "הממונה"), להעניק יתרון לבנקים הבינוניים והקטנים על פני הבנקים הגדולים בתחום העיסוק ב"ייעוץ פנסיוני", באופן - שיתאפשר לממונה להעניק לבנקים ה"בינוניים והקטנים" רשיון לעסוק ב"ייעוץ פנסיוני" - עוד קודם להשלמת מכירת החזקותיהם בקופות הגמל ובקרנות הנאמנות.
- הותר לתאגידים בנקאיים שיעסקו ב"ייעוץ השקעות" וב"ייעוץ פנסיוני" לקבל עמלת הפצה ממנהלי קרנות נאמנות והחברות לניהול קופות גמל בגין עסקאות שביצעו לקוחות הבנקים במוצריהם של מנהלים אלו, במגבלות הבאות:
 - עמלת הפצה תהיה אחידה, ללא תלות בגוף המנהל שממנו התקבלה.
 - הלקוח הסכים מראש ובכתב לתשלום העמלה ולשיעורה.
- שיעור העמלה ייקבע על ידי שר האוצר, בתקנות שיותקנו על ידו.

2. תקנות

עמלות הפצה שאושרו על ידי ועדת הכספים של הכנסת, הינן בשיעורים, כדלקמן:

- (1) לגבי קרנות נאמנות - הותר ליועצי השקעות ולחברי בורסה שבאמצעותם נרכשו יחידות ההשתתפות בקרנות נאמנות, לגבות עמלות הפצה בשיעורים שנתיים מכסימליים מדורגים, המחושבים כשיעור משווי השוק של היחידות - ונעים בין 0.25% עבור קרן נאמנות שהשקעותיה העיקריות הינן קצרות טווח ובסיכון נמוך ועד 0.8% עבור קרן נאמנות המשקיעה בעיקר במניות.
- (2) לגבי קופות גמל - הותר ל"יועצים פנסיוניים" לגבות מגופים המנהלים מוצרים פנסיוניים (כגון: קופות גמל לתגמולים, פיצויים וקצבה), עמלת הפצה בשיעור מקסימלי של 0.25% מהסכום שנצבר בגין המוצר הפנסיוני שרכישתו נעשתה באמצעות היועץ הפנסיוני.

ב. הבנק

(1) בעקבות כניסתם לתוקף של החוקים האמורים ואישור התקנות לגביית עמלות הפצה, כאמור - חתמו הבנק והחברות המאחדות הרלבנטיות שלו, על הסכמי הפצה, כדלקמן:

- כ-34 הסכמי הפצה בין הבנק לבין חברות לניהול קרנות נאמנות.
 - 7 הסכמי הפצה בין מרכזתיל קרנות נאמנות בע"מ, לבין חברי בורסה ויועצי השקעות המפיצים את קרנות הנאמנות של הבנק.
 - 16 הסכמי הפצה בין הבנק לבין "צדדים" פנסיוניים, (שייכנסו לתוקף עם קבלת הרשיון ל"ייעוץ פנסיוני").
- (2) להערכת הבנק, ההיתר שניתן לבנקים לעסוק ב"ייעוץ פנסיוני" - מהווה פוטנציאל לפיתוח מקורות הכנסה נוספים לבנק. לפיכך, החל הבנק להעריך לקראת כניסתו לפעילות בתחום זה. הערכות זו כללה את הצדדים הבאים:
- הוכנה תכנית עסקית שהוצגה לדירקטוריון הבנק.
 - הוחל בבניית תשתית ארגונית למתן ייעוץ פנסיוני בפריסה ארצית, לרבות: הכשרת 25 מיועצי ההשקעות של הבנק לעיסוק בתחום זה, והכשרת יועצים נוספים בחודשים הקרובים בהיקף הנדרש לעמידה במטרה זו.
 - פיתוח מערכות מיחשוב שיתמכו בייעוץ הפנסיוני ובהפצת המוצרים הפנסיוניים - בשיתוף עם חברת האם.
 - הכנת תשתית משפטית מתאימה הכוללת: הסכמי ייעוץ, הסכמי הפצה והתאמתנהלי העבודה בבנק.
 - פניה ל"ממונה" בבקשה לקבלת רישיון לעסוק ב"ייעוץ פנסיוני".
- (3) על פי הכנות שהושגו בין הבנק לבין ה"ממונה", יותר לבנק לעסוק בייעוץ פנסיוני בתקופת הביניים (עד לתום שש שנים ממועד פרסום החוק) ובתנאי שלא ישלוט בחברה לניהול קופות גמל (דהיינו, החזקותיו במניות החברה לניהול קופות גמל, יפחתו משיעור של 50%).
- (4) יצוין בהקשר זה כי בחודש דצמבר 2007 החליט ה"ממונה" לתת העדפה לתאגידים בנקאיים שהונם העצמי אינו עולה על 10 מיליארד ש"ח (ובהם הבנק) - באמצעות דחיית המועד בו יורשו הבנקים הגדולים יותר להתחיל במתן ייעוץ פנסיוני לשכירים - לשנת 2010. עם זאת, הוראת הממונה לא תחול על יישובים הנמצאים באזורי ה"פריפריה". ביישובים אלו יותר לבנקים הגדולים לתת שרותי ייעוץ פנסיוני כבר בשנת 2008.
- (5) לאור האיסור שהוטל על התאגידים הבנקאיים, להחזיק בלמעלה מ-10% מאמצעי השליטה של תאגיד שהוא סוכן ביטוח או סוכן פנסיוני (כתנאי הכרחי לקבלת רישיון לייעוץ פנסיוני), מכר הבנק ביום 3.9.2007, כ-56% מהחזקותיו בחברת נ.פ.א. ניהול פיננסי אישי בע"מ (ראה גם פרק 18 ב'להלן).

ג. מכירת קופות הגמל

לאור ההבנות שהושגו בין הבנק לבין ה"ממונה", כאמור - ובמטרה לממש את ההעדפות שניתנו ל"בנקים הבינוניים", מוקדם ככל האפשר - חתם הבנק ביום 30 ביולי 2007 על הסכם למכירת פעילות קופות הגמל של הבנק. ביום 5 בדצמבר 2007, הושלם הליך המכירה (לאחר שמולאו כל התנאים המתלים שנכללו בהסכם). במסגרת ההסכם מכר הבנק 51% מפעילות קופות הגמל, לקבוצת משקיעים (שעיקרם תושבי חוץ) בראשות מר אייזיק סאטון - בתמורה לסך של כ-76 מיליון ש"ח - הנגזרת משיעור של כ-4.25% מהיקף הנכסים המנוהלים על ידי קופות הגמל שנמכרו (כ-3.8 מיליארד ש"ח). יתרת הפעילות (49%) תימכר על ידי הבנק לרוכשים לכל המאוחר בחודש אוגוסט 2011 (להלן: "מועד המימוש הסופי"), במחיר שייגזר (בעיקר) משיעור של 4.25% מהיקף נכסי קופות הגמל, ומשיעור דמי הניהול הממוצעים שיהיו בתוקף באותו מועד.

לאחר המכירה מחזיקים: הבנק (49%), וקבוצת הרוכשים (51%) במשותף בחברה חדשה - הדס מרכנתיל קופות גמל בע"מ - שהוקמה מכח ההסכם וקלטה את פעילות קופות הגמל של הבנק.

במסגרת ההסכם ניתנו לבנק על ידי הרוכשים שתי אופציות, כדלקמן:

- אופציה למימוש מוקדם של יתרת פעילות קופות הגמל (49%), במחיר שייגזר מהמחיר ב"מועד המימוש הסופי", בכפוף להתאמות. עם זאת, יפחת מחיר המימוש בשיעורים שבין 15% ל-20%, אם יחליט הבנק לממש את האופציה במהלך השנתיים הראשונות ממועד השלמת העסקה.
- אופציה (הניתנת למימוש ב"מועד המימוש הסופי", או קודם לכן - אם יממש הבנק את האופציה הראשונה), לרכוש 5% ממניות החברה הרוכשת (או 10% - בתנאי, שהיקף הפעילות של הרוכשת בתחום קופות הגמל - במועד מימוש האופציה, לא יהיה מהותי).

מחיר מימוש האופציה ייגזר מהחלק היחסי של המחיר שישולם בגין יתרת פעילות קופות הגמל (כאמור לעיל) ומשווי החלק היחסי של יתרת הפעילות של הרוכשת (ולא פעילות קופות הגמל) - שייקבע על ידי מעריך מוסכם. הבנק יוכל למכור לבעלי המניות של הרוכשת את החזקותיו ברוכשת בתקופה של עשר שנים ממועד הרכישה במחיר שיתבסס על המנגנון ששימש בקביעת מחיר הרכישה.

במסגרת ההסכם הוארך תוקף הערבות שנתן הבנק בעבר לעמיתי "מרכנתיל קופה מרכזית לפיצויים" - לפיה, התחייב הבנק לפצות את עמיתי הקופה, במקרה בו יפחת שווי זכויותיהם מהסכום הנומינלי שהופקד על ידם בקופה. על פי ההסכם תפקע ערבות הבנק - לכל המאוחר - ב"מועד המימוש הסופי" (ראה גם באור 18 ג' 6 בדוחות הכספיים).

הרווח בגין השלמת השלב הראשון בעסקה, כאמור לעיל - מסתכם בכ-49 מיליון ש"ח, ונזקק לדוח הרווח והפסד בתקופת הדוח. עם השלמת השלב השני בעסקה, ב"מועד המימוש" הסופי (או במועד מוקדם יותר - אם יחליט הבנק לממש את האופציה המוקדמת), צפוי הבנק לרשום רווח נוסף.

להערכת הנהלת הבנק צפוי הרווח הנקי של הבנק בשנת 2008, לקטון - בעקבות מכירת פעילות קופות הגמל, כאמור - בסך של כ-10 מיליון ש"ח.

15. מבנה ארגוני ומשאבי אנוש

מבנה ארגוני

המבנה הארגוני של הבנק מתבסס בעיקרו על חלוקה לתחומי פעילויות (מגזרים ומוצרים). להלן נתונים על המרכיבים העיקריים במבנה הארגוני של הבנק, ותחומי אחריותם:

החטיבה לבנקאות קמעונאית - חטיבה זו מרכזת את הטיפול בלקוחות הקמעונאים - Retail (משקי בית ועסקים קטנים) ובלקוחות "מסחריים בינוניים" Middle - Market (שהיקף האשראי שניתן להם אינו עולה, בדרך כלל, על 15 מיליון ש"ח). כמו כן, נכללת באחריות החטיבה לבנקאות קמעונאית גם פעילות המשכנתאות של הבנק (הלוואות לדיור ומשכנתאות מסחריות). החטיבה אחראית גם על האגף לשווק וקידום עסקים.

חטיבה עסקית - החטיבה אחראית על תחומי הפעילות הבאים:

- טיפול בתאגידיים עסקיים גדולים - (Corporate Market) הנמנים עם השורה הראשונה של החברות במשק. השרות ללקוחות אלה ניתן באמצעות האגף העסקי, בחטיבה.
- טיפול בלקוחות "מסחריים גדולים" - שהיקף האשראי שניתן להם עולה, בדרך כלל על 15 מיליון ש"ח. השרות ללקוחות אלו ניתן באמצעות האגף המסחרי, בחטיבה.
- טיפול בחברות קבלניות ופרויקטים במגזר הנדל"ן - הנמצא באחריות מחלקת ליווי בניה, בחטיבה העסקית.
- מתן שרותים ללקוחות בתחום סחר חוץ - באמצעות מחלקת סחר חוץ, בחטיבה העסקית.
- מתן שרותים לביצוע עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים - באמצעות חדר עסקאות חוץ של הבנק.
- טיפול בחובות בעיתיים גדולים (שהיקף החבות שלהם עולה, בדרך כלל, על 15 מיליון ש"ח) - באמצעות המחלקה לאשראים מיוחדים (שהוקמה בבנק בתחילת שנת 2007).

החטיבה לנכסי לקוחות - חטיבה זו אחראית על מתן שרותים ללקוחות ותמיכה מקצועית לסניפי הבנק בתחום גיוס פקדונות, ניהול תיקי השקעות, קרנות נאמנות ושרותים אחרים בשוק ההון,

פעילויות אלו ושרותים עסקיים אחרים הניתנים ללקוחות הבנק, מבוצעים באמצעות מערך סניפי הבנק המונה 70 סניפים, המאורגנים בחמישה אזורים, על פי קוי חלוקה גיאוגרפית, כדלקמן:

- אזור "נצרת".
- אזור "עכו".
- אזור "חיפה והשרון".
- אזור "ירושלים והדרום".
- אזור "תל אביב והמרכז".

האזורים הנ"ל כפופים לחטיבה לבנקאות קמעונאית של הבנק, האחראית גם על ה"סניף הראשי" הפועל בתל אביב - שאינו כלול בחלוקה האזורית.

בנוסף למבנה הארגוני העסקי, קיימות בבנק יחידות מטה הנותנות שרותים ליחידות העסקיות, כדלקמן:

חטיבת משאבי אנוש ומנהל - אחראית על תחום כח האדם בבנק, לרבות: מיון והשמת עובדים, תגמול עובדים, נושא השכר, יחסי עבודה, פיתוח וקידום עובדים, הכשרה בנקאית במסגרת מחלקת ההדרכה וטיפול בנכסי הבנק ושמירתם.

כן נמצאים באחריות החטיבה מחלקת הרכש, מחסן הבנק ומחלקת הביטחון של הבנק, האחראית על נושא האבטחה בבנק - באמצעות מערכי מיגון ממוחשבים ואנושיים - ועל נושא הבטיחות, לרבות בטיחות אש.

החטיבה לאסטרטגיה ופיננסים - החטיבה כוללת שני אגפים:

- אגף פיננסים: המרכז את הפעילות הפיננסית שאינה משויכת ללקוחות הבנק, לרבות: פעילות עם בנקים ופעילות בתיק ניירות הערך של הבנק. בנוסף, אחראי האגף גם על ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק ועל ניהול הסיכונים (במסגרת זו מטפל האגף גם בהערכות הבנק ליישום עקרונות "באזל 2").

- אגף אסטרטגיה: האגף הוקם בבנק בתחילת שנת 2007, ומטפל בכחינת ובפיתוח האסטרטגיה העסקית של הבנק. כמו כן, עוסק האגף במדידה ניהולית של התוצאות העסקיות של היחידות השונות בבנק, ואחראי על בנית ופיתוח מוצרים פיננסיים חדשים.

אגף תפעול ומידע - באחריות האגף נמצאת התקשורת עם חברת האם בכל נושאי המיחשוב (מאחר שמערכת המידע המרכזית בבנק מבוססת על מערכת הליבה הבנקאית של החברה האם). כן נוטל האגף חלק פעיל בפרויקט "הסבת מערכת הליבה הבנקאית של חברת האם למערכות מחשוב והפעלה של חברת I.B.M.", המתנהל בחברת האם מאז שנת 2002.

האגף מטפל בקליטה והטמעה של מערכות תכנה חדשות, לרבות מערכות מקומיות, תמיכה בסניפים בנושאי מחשוב, טפול בתקלות, רכש ציוד ותכנות מדף, אבטחת המידע של מערכות המחשב המקומיות בבנק, טיפול בתשתית התקשורת הטלפונית והמחשבוית בבנק.

אגף החשבות - אחראי על הדווח הכספי של הבנק לציבור ולבנק ישראל ועל דווחי נזילות ודווחים אחרים הנובעים מיישום הוראות ניהול בנקאי תקין.

אגף הביקורת הפנימית - אחראי על הביקורת הפנימית בבנק ובחברות המאוחדות שלו, בדיקת הציות להוראות רגולטריות ובדיקת תקינות הפעילויות השונות בבנק, ביחס לנהלים ולהוראות הקיימות בבנק.

אגף הייעוץ המשפטי - אחראי על הייעוץ המשפטי הכולל של הבנק, לרבות טפול בתביעות כנגד הבנק. כן אחראי האגף על עריכת הסכמים משפטיים, רישום נכסי הבנק וטיפול בגביית חובות.

משאבי אנוש

א. מצבת כח אדם

מספר המועסקים בבנק ובחברות מאוחדות שלו, על בסיס משרה מלאה, עלה ב-70 עובדים והסתכם בסוף שנת 2007 ב-1,334 עובדים, לעומת 1,264 בסוף שנת 2006. בממוצע, עלה מספר המועסקים ב-78 משרות והסתכם בשנת 2007 ב-1,302 משרות, לעומת 1,224 בשנת 2006.

2006	2007	
1,264	1,334	מספר משרות לסוף השנה
1,224	1,302	מספר משרות ממוצע

מנתונים אלה עולה כי בשנת 2007 חל גידול בשיעור של כ-6.4% בכח אדם המועסק בבנק (על בסיס מספר משרות ממוצע), בהשוואה לגידול בשיעור של כ-3.6% שנרשם בשנה הקודמת. הגידול נובע מההתפתחות העסקית השוטפת בבנק, הרחבת פריסת הסניפים בשנת 2007, השינויים הארגוניים שיושמו בבנק בשנת 2007 (לרבות הקמת יחידות חדשות, כגון: מחלקת אסטרטגיה, מחלקה לאשראים מיוחדים ומחלקה ללקוחות מסחריים גדולים בחטיבה העסקית), וכן מהצורך להגדיל תשומות כח אדם לשם מלוי הוראות רגולטוריות שונות.

במטרה להעלות את איכות כח האדם בבנק - אושרה על ידי הדירקטוריון ביום 27 בדצמבר 2007, תכנית "פרישה מרצון" שתיושם לגבי עובדים שצברו ותק העולה על 20 שנה. עלות ביצוע התכנית (שתיושם במהלך שנת 2008) מוערכת בכ-23 מיליון ש"ח. בדוחות הכספיים לשנת 2007 נכללה הפרשה מתאימה בגין העלויות הכרוכות ביישום התכנית.

ב. זכויות עובדים

יחסי העבודה בין הבנק לעובדיו, למעט עובדים בעלי חוזה אישי, מושתתים בעיקרם, על הסכם עבודה קיבוצי בסיסי הקרוי "חוקת עבודה" והסכמים קיבוציים משלימים. במסגרת הסכמים אלו נקבע כי תנאי השכר, העבודה והתנאים הנלווים להם, יוצמדו לתנאים הקיימים בבנק לאומי לישראל בע"מ. פרט להסכמים אלו, נחתמים מעת לעת הסכמים פרטניים בין ההנהלה לנציגות העובדים, בגין נושאים ספציפיים.

תנאי העבודה של חברי הנהלת הבנק מוסדרים בחוזה העסקה אישיים.

ביום 22.5.05 נחתם הסכם בין ההסתדרות החדשה, נציגות העובדים והחשב הכללי במשרד האוצר - הקובע, בין היתר, כי תקפם של ההסכמים הקיבוציים הקיימים בבנק, יוארך עד ליום 31 בדצמבר 2009. לאחר תאריך זה יחולו על ההסכמים הקיבוציים הוראות סעיף 5 להסכם העבודה מיום 17 במאי 1968. דהיינו, תוקף ההסכם יוארך אוטומטית לשנתיים נוספות, אלא אם יודיע אחד מן הצדדים להסכם - על כוונתו להכניס בו שינויים.

ג. מערך התגמולים ומבנה השכר

מערכות השכר והתגמולים לעובדי הבנק מבוססות בדרך כלל, על התאמה בין תפקיד העובד ותרומתו לבנק, לבין השכר המשולם לו ועל פי המתחייב מ"חוקת העבודה" בבנק. תוספות השכר השנתיות משולמות כמתכונת דיפרנציאלית, בהתאם לסוג התפקיד, יכולתו האישית של העובד, ההערכה השנתית והפוטנציאל האישי הגלום.

ד. הדרכה והכשרה

ככלל, פועלת הנהלת הבנק לשיפור רמתם המקצועית והכשרתם הניהולית של עובדי הבנק, כאמצעי להשגת יעדים עסקיים - באמצעות קיום הדרכות שוטפות בנושאים מגוונים. בשנת 2007 השתתפו העובדים ב-13,226 ימי הדרכה. כמו כן, הועמקה פעילות הלמידה העצמית ביחידות הבנק, במגמה לשפר את יכולת העובדים לשלב רכישת ידע במהלך עבודתם השוטפת ולהרחיב את מספר העובדים הלומדים בבנק. הנושאים העיקריים שטופלו על ידי מחלקת ההדרכה בשנת 2007 היו: המשך הטמעת מערכות שהושקו במסגרת פרויקט חידוש תשתיות המחשב (מהדורות 2007), "איסור הלכנת הון ומימון טרור", נושאים הקשורים ב"ייעוץ פנסיוני", "הכרת הבנק" לעובדים חדשים, קורס "עתודה ניהולית" ו"עבודת הטלר".

סינוף

בסוף שנת 2007 כלל הבנק 70 סניפים, לעומת 65 סניפים בסוף שנת 2006. במהלך שנת 2007, פתח הבנק שישה סניפים חדשים - במטרה להרחיב את פעילות הבנק עם לקוחות המגזר הקמעונאי - ומוזגה פעילותו של אחד הסניפים לסניף אחר.

בשנת 2008 מתעתד הבנק במסגרת מדיניות הסינוף שלו להרחיב את מערך הסניפים שלו, ולפתוח עד 8 סניפים נוספים, שיפעלו גם הם באזורים בעלי פוטנציאל גבוה למתן שרותי בנקאות קמעונאית ("משקי בית" ו"עסקים קטנים").

16. המבקר הפנימי

פרטי המבקר הפנימי

המבקר הפנימי של הבנק הוא מר גלעד אליגון, רו"ח, המכהן בתפקידו מתאריך 1 באוגוסט 2002.

המבקר הפנימי אינו בעל עניין בבנק, נושא משרה בבנק, קרוב של כל אחד מאלה, ואינו רואה החשבון המבקר או מי מטעמו.

המבקר הפנימי ועובדי הביקורת הפנימית עומדים בהוראות סעיף 146 (ב) לחוק החברות, סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית וסעיף 8 לכללי הבנקאות (הביקורת הפנימית).

המבקר הפנימי הינו עובד הבנק, ובנוסף לתפקיד זה הוא משמש כמבקר פנימי בחברות בנות של הבנק כדלקמן: מרכנתיל ניהול תיקים בע"מ, מרכנתיל קרנות נאמנות בע"מ, מרכנתיל-גולדהר ניהול תיקים גלובלי בע"מ, ב.מ.ד - חיתומים ויזום השקעות בע"מ, מרכנתיל השקעות בע"מ. בחברות אלה הוא פועל מול ועדות הביקורת והדירקטוריונים שלהן.

דרך המינוי

מינוי המבקר הפנימי אושר על ידי ועדת הביקורת בתאריך 11 ביוני 2002, ועל ידי הדירקטוריון בתאריך 18 ביוני 2002. המינוי אושר על סמך הכישורים, הניסיון וההשכלה של מר גלעד אליגון, אשר הינו רואה חשבון מוסמך, בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה, בעל תואר שני במנהל ציבורי עם התמחות בניהול מערכות פיננסיות, עובד בביקורת הפנימית של הבנק מאז נובמבר 1990, ושימש כסגן המבקר הפנימי מאז נובמבר 1994.

זהות הממונה על המבקר הפנימי

הממונה הארגוני על המבקר הפנימי הינו יו"ר הדירקטוריון.

תכנית העבודה

הביקורת הפנימית פועלת על פי תכנית עבודה שנתית, שהיא חלק מתכנית עבודה רב שנתית לחמש שנים.

תכניות העבודה השנתית והרב שנתית (להלן: תכניות העבודה) נקבעו תוך הסתמכות על סקר הערכת סיכונים שביצע המבקר הפנימי, על פי מתודולוגיות מקובלות, ותוך התבססות על מסמכים שונים המפורטים בסעיף 3(ב) לכללי הבנקאות (הביקורת הפנימית).

תכנית העבודה אינה כוללת ביקורת על מערכות מחשב המנוהלות על ידי החברה האם, הואיל והביקורת עליהן מתבצעת על ידי המבקר הפנימי של החברה האם.

בהכנת תכניות העבודה היו מעורבים הנהלת הביקורת הפנימית, וחברת יעוץ חיצונית שביצעה את סקר הערכת הסיכונים.

טיוטת תכניות העבודה הוגשה לעיון יו"ר הדירקטוריון, המנהל הכללי והמבקר הפנימי של החברה האם. לאחר קבלת התייחסותם, נדונו תכניות העבודה בועדת הביקורת של הדירקטוריון, ובהמלצתה הן הועלו לדיון בדירקטוריון ואושרו על ידי יו"ר הדירקטוריון.

בתכניות העבודה אין התייחסות לשיקול הדעת שיש למבקר הפנימי לסטות מהן, אולם בנוהל הביקורת הפנימית נקבע, כי ביטול מטלה מתכנית העבודה כרוך באישור יו"ר הדירקטוריון ובדיווח לועדת הביקורת, ובמקרים בהם יש סטייה משמעותית מהתכנון על המבקר הפנימי לדווח על כך ליו"ר הדירקטוריון וליו"ר ועדת הביקורת.

בתקופת הדיווח בוצעו עסקאות מהותיות כהגדרתן בהוראות בנק ישראל וחלק מהן נבדקו על ידי המבקר הפנימי, לרבות הליכי אישורן.

ביקורות של תאגידים מוחזקים

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית כוללת גם ביקורת בתאגידים מוחזקים מהותיים של הבנק, למעט חברת הדס מרכנתיל קופות גמל בע"מ, שבה אין לבנק שליטה, והביקורת הפנימית בה מתבצעת על ידי מבקר פנימי המועסק על ידה. לבנק ולתאגידים המוחזקים על ידו אין פעילות מחוץ לישראל.

היקף העסקה

המבקר הפנימי והעובדים הכפופים לו מועסקים במשרה מלאה. מספר המשרות הממוצע של עובדים שעסקו בביקורת פנימית (מלבד המבקר הפנימי) בתקופת הדיווח הסתכם ב-13.7 משרות. הביקורת בתאגידים המוחזקים בוצעה על ידי עובדי האגף לביקורת פנים של הבנק, כחלק מהיקף העסקה האמור לעיל. המספר הממוצע של המשרות המתייחסות לעובדי האגף לביקורת פנים, הכפופים למבקר הפנימי, ועסקו בתחומים אחרים (כגון: טיפול בפניות הציבור, מנהלה וכו') - הסתכם בשנת 2007 בכ-3.8 משרות.

בנוסף לאמור לעיל, בוצעו מספר ביקורות פנימיות בבנק ובתאגידים מוחזקים, על ידי המבקר הפנימי של החברה האם (בהיקף של כ-שליש משרה), ועל ידי מבקר שהועסק על ידי הבנק ב"מיקור חוץ" (בהיקף של כ-1.3 משרות).

עריכת הביקורת

תכנית הביקורת הפנימית נערכת, בין היתר, בהתאם להוראות והנחיות בפקודת הבנקאות, כללי הבנקאות (הביקורת הפנימית), חוק הביקורת הפנימית, הוראות ניהול בנקאי תקין, הנחיות של המפקח על הבנקים, ותקנים מקצועיים של לשכת המבקרים הפנימיים.

הדירקטוריון וועדת הביקורת קיימו דיונים, בין היתר, על תכנית העבודה של הביקורת הפנימית, על סיכום הפעילות השנתי של הביקורת הפנימית, ועל דוחות ביקורת של הפיקוח על הבנקים.

ועדת הביקורת קיימה דיונים גם על דוחות ביקורת של המבקר הפנימי, על דוחות ביקורת של המבקר הפנימי של חברת האם, ועל נוהל הביקורת הפנימית.

בדיונים הנ"ל קיבלו חברי הדירקטוריון וועדת הביקורת מידע על דרך פעילותו של המבקר הפנימי, ונחה דעתם כי הוא פועל על פי החוקים, ההוראות והתקנים האמורים לעיל.

גישה למידע

למבקר הפנימי הומצאו כל המסמכים והמידע שנדרשו על ידו, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, וכן ניתנה לו גישה למידע כאמור באותו סעיף, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות מידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים. בתאגידים מוחזקים הובטח קיום האמור לעיל בנוהלי הביקורת הפנימית ובסדרי עבודתה.

דין וחשבון המבקר הפנימי

כל דוחות המבקר הפנימי מוגשים בכתב.

כל דו"ח ביקורת מוגש, בין היתר, ליו"ר הדירקטוריון, למנהל הכללי, ליו"ר ועדת הביקורת ולרואי החשבון המבקרים. בדיונים השוטפים של ועדת הביקורת נדונים תקצירים של הדוחות, כאשר דוחות מהותיים נידונים במלואם.

כמו כן, התקיימו דיונים בוועדת הביקורת ובמליאת הדירקטוריון בדוחות הסיכום החצי שנתיים של המבקר הפנימי, הכוללים בין היתר רשימה של דוחות הביקורת שפורסמו, כדלקמן:

- הדו"ח על סיכום פעילות האגף לביקורת פנים לשנת 2006 הוגש ביום 13 ביוני 2007, נדון בוועדת הביקורת ביום 19 ביוני 2007 וביום 14 באוגוסט 2007, ובמליאת הדירקטוריון ביום 29 ביולי 2007.
- הדו"ח על סיכום פעילות האגף לביקורת פנים למחצית הראשונה של שנת 2007 הוגש ביום 24 באוקטובר 2007, נדון בוועדת הביקורת ביום 30 באוקטובר 2007 ובמליאת הדירקטוריון ביום 25 בנובמבר 2007.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות פעילות המבקר הפנימי ותכנית עבודתו סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בבנק.

תגמול

היקף התשלומים למבקר הפנימי בשנת 2007 הסתכם כדלקמן:

אלפי ש"ח	
593	שכר ומענקים
159	הוצאות נלוות
51	השלמת עתודות
803	סה"כ שכר ונלוות

לדעת הדירקטוריון, אין בתשלומים אלה השפעה על שיקול דעתו המקצועי של המבקר הפנימי.

17. שכר רואי החשבון המבקרים

רואי החשבון המבקרים של הבנק הינם סומך חייקין וזיו האפט - מבקרים משותפים. להלן פרטים על השכר ששולם לרואי החשבון המבקרים המשותפים עבור הבנק וחברות מאוחדות שלו, בגין שרותים כדלקמן:

הבנק		המאוחד		
2006	2007	2006	2007	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
*1,658	1,742	*1,835	1,881	ביקורת
*321	387	*321	387	שרותים קשורים לביקורת ⁽¹⁾
-	-	-	-	שרותי מס
1,979	2,129	2,156	2,268	

1. כולל בעיקר ביקורת לצורך אישורים מיוחדים.

* סווג מחדש.

18. חברות מוחזקות עיקריות

א. חברות מאוחדות

מרכנתיל נכסים בע"מ

לחברה אין כיום פעילות עסקית לבד מהשכרת נכס הנמצא בשימוש הבנק.

מאזן החברה לתום שנת 2007 מסתכם בכ-7.6 מיליון ש"ח וההון העצמי שלה מסתכם בכ-7.5 מיליון ש"ח. בשנת 2007 הסתכמו הכנסות הבנק בגין דמי נהול מהחברה בסך 0.1 מיליוני ש"ח. לאור אופי פעילות החברה כאמור לעיל, אין לחברה תרומה לרווחי הבנק במאוחד.

מרכנתיל השקעות בע"מ (לשעבר - מרכנתיל ניהול קופות גמל בע"מ)

עד ליום 5.12.07 ניהלה החברה שבע קופות גמל: "בר יציב" קופות גמל, מרכנתיל קופה מרכזית לפיצויים, "יבול" קופת גמל לחברי קיבוץ, "קרן השתלמות של מרכנתיל דיסקונט", "סנונית" - קופה מסלולית לפיצויים, "מרכנתיל מסלולים" - קופת תגמולים מסלולית ו"מרכנתיל קופה לתשלום דמי מחלה". בתאריך 5.12.07, מכרה החברה את פעילות קופות הגמל שלה (ראה גם פרק 14 ג' לעיל) להלן. לאחר המכירה לא נותרה בחברה פעילות עסקית כלשהי. בשנת 2007 הסתכמו הכנסות החברה מניהול קופות גמל בסך 26 מיליון ש"ח, ותרומת החברה לרווח הנקי של הבנק הסתכמה בסך של כ-24 מיליון ש"ח (כולל רווח מפעולות בלתי רגילות, בגין מכירת פעילות קופות הגמל בסך 18 מיליון ש"ח), לעומת 4 מיליון ש"ח אשתקד. ביום 14 בינואר 2008 שונה שם החברה לשמה הנוכחי.

מרכנתיל - ניהול תיקים בע"מ

החברה עוסקת בניהול תיקי השקעות עבור מוסדות, חברות ויחידים. כן מחזיקה החברה במלוא זכויות הבעלות והשליטה בחברת "מרכנתיל קרנות נאמנות" וב-51% מזכויות הבעלות והשליטה בחברת "מרכנתיל - גולדהר ניהול השקעות גלובלי בע"מ. מאז החברה ליום 31 בדצמבר 2007 מסתכם בסך כ-16.9 מיליון ש"ח וההון העצמי שלה מסתכם בכ-16.0 מיליון ש"ח. תרומת החברה לרווח הנקי של הבנק בשנת 2007 (ללא פעילות החברה לנהול קרנות נאמנות) הסתכמה בכ-1.9 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של כ-1.2 מיליון ש"ח בשנת 2006.

מרכנתיל - גולדהר ניהול השקעות גלובלי בע"מ

החברה הוקמה ביום 9.7.2007 על ידי מרכנתיל ניהול תיקים בע"מ (חברה בבעלות מלאה של הבנק) ואחרים. בהתאם להסכם שנחתם בין מרכנתיל ניהול תיקים בע"מ לבין יתר השותפים, מסתכם חלקו של הבנק (באמצעות מרכנתיל ניהול תיקים), בהון ובזכויות הצבעה של החברה - בשיעור של 51%. החברה החלה את פעילותה בחודש אוקטובר 2007 ועוסקת בניהול השקעות גלובלי עבור לקוחות מוסדיים, עסקיים ופרטיים.

מאז החברה ליום 31.12.2007 מסתכם בסך כ-0.5 מיליון ש"ח. חלק הבנק בהפסד החברה לשנת 2007 הסתכם ב-0.1 מיליון ש"ח.

מרכנתיל קרנות נאמנות בע"מ

החברה עוסקת בניהול קרנות נאמנות והינה בבעלות מלאה של "מרכנתיל ניהול תיקים בע"מ". ליום 31 בדצמבר 2007 מנהלת החברה 15 קרנות נאמנות שהיקף נכסיהן לאותו תאריך הסתכם בסך של כ-382 מיליון ש"ח, לעומת כ-432 מיליון ש"ח אשתקד.

מאז החברה ליום 31 בדצמבר 2007 מסתכם בסך של כ-6.8 מיליון ש"ח וההון העצמי שלה מסתכם בכ-6.4 מיליון ש"ח. תרומת החברה לרווח הנקי של הבנק בשנת 2007, הסתכמה בסך של כ-1.1 מיליון ש"ח, לעומת 1.6 מיליון ש"ח אשתקד.

לעניין הכנסות הבנק מניהול קרנות נאמנות, ראה באור 24 לדוחות הכספיים. לענין השפעת ה"רפורמה בשוק ההון" על הבנק, ראה פרק 14, לעיל.

ב. חברות כלולות

גולדן גייט ברידג' פאנד

הבנק השקיע ביחד עם אחרים בקרן הון סיכון: "גולדן גייט ברידג' פאנד" העוסקת במתן הלוואות לחברות הזנק. חלקו של הבנק בהון הקרן מסתכם ב-20%. על פי הסכם היסוד, התחייב הבנק להשקיע בקרן סכום הנמוך מבין 3 מיליון \$ או 20% מהון הקרן. בשל היקף ההתחייבויות שגויסו בקרן, מסתכמת התחייבות ההשקעה של הבנק בכ-1.2 מיליון דולר. ליום 31.12.07 מסתכמת השקעת הבנק בקרן בסך של כ-2.1 מיליון ש"ח.

תרומת הקרן לרווח הנקי של הבנק הסתכמה ברווח בסך של כ-0.1 מיליון ש"ח.

נ.פ.א. ניהול פיננסי אישי

עד ליום 3.9.07 הבנק החזיק ב-20% מההון וזכויות ההצבעה של חברת נ.פ.א. ניהול פיננסי אישי בע"מ (להלן: נ.פ.א.), העוסקת במתן שרותי ניהול וייעוץ בנושאי ביטוח מנהלים, קרנות פנסיה, קופות גמל וקרנות השתלמות. בתאריך זה נחתם הסכם בין הבנק לבין החברה לפיו מכר הבנק לנ.פ.א. כ-56% מהחזקותיו בחברה תמורה 1.3 מיליון ש"ח.

הרווח הנקי שנבע לבנק ממכירת המניות, כאמור, הסתכם בסך של 632 אלף ש"ח. לאחר המכירה מסתכמות החזקות הבנק בנ.פ.א. בשיעור של 10%. בנוסף, ניתנה לבנק - במסגרת הסכם המכירה, אופציה (הניתנת למימוש בתוך שלוש שנים ממועד ההסכם) - למכור לנ.פ.א. את יתרת החזקותיו של הבנק בחברה תמורת 1.0 מיליון ש"ח (העולה בכ-0.4 מיליון ש"ח על עלות ההשקעה הכלולה בספרי הבנק) - ראה גם באור 5 בדוחות הכספיים.

הדס מרכנתיל קופות גמל בע"מ

חברת הדס מרכנתיל קופות גמל בע"מ הוקמה על ידי הבנק ואחרים ביום 12 באוגוסט 2007, כחלק מההסכם למכירת פעילות קופות הגמל של הבנק (ראה גם פרק 14 לעיל) - במסגרתו נמכרה הפעילות לחברת הדס מרכנתיל קופות גמל בע"מ. חלקו של הבנק בהון וזכויות ההצבעה בחברה מסתכם ב-49%.

ליום 31 בדצמבר 2007, מסתכמת השקעת הבנק בחברה בסך של כ-73 מיליון ש"ח.

מאז החברה ליום 31 בדצמבר 2007 הסתכם בסך של כ-152 מיליון ש"ח וההון העצמי שלה מסתכם בכ-149 מיליון ש"ח. חלק הבנק בהפסד החברה לשנת 2007 הסתכם בכ-0.5 מיליון ש"ח.

19. חקיקה והסדרים הנוגעים למערכת הבנקאית

א. הוראה בנושא: "ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עו"ש"

ביום 8 בפברואר 2005, פרסם בנק ישראל את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325, בנושא: "ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב". ההוראה נועדה להסדיר את דפוסי הפעולה בנושא זה - על רקע פרקטיקה שהתפתחה במשך השנים במערכת הבנקאית, שאפשרה היווצרות חריגות מתמשכות, ולעיתים משמעותיות - ממסגרות אשראי מאושרות בחשבונות עובר ושב.

לדעת בנק ישראל, פרקטיקה זו - אינה עולה בקנה אחד עם העקרונות הבנקאיים שיש ליישם בתחום ניהול האשראי וסיכונים, והגדילה את גורם אי הודאות בניהול האשראי, הן מנקודת מבטו של הלקוח - שלא היה מודע לסכום המדויק של מסגרת האשראי שהועמדה לרשותו בפועל, והן מנקודת מבטו של התאגיד הבנקאי - שנפגמה יכולתו לשלוט ולהעריך את סיכוני האשראי של הלקוח.

על פי ההוראה חויבו התאגידים הבנקאים לעגן את האשראי שניתן ללקוחות בחשבונות העובר ושכ, במסגרת אשראי מוסכמת ומאושרת בכתב (המבוססת על ניתוח צרכי האשראי של הלקוח) - ולמנוע, ככל האפשר, חריגות ממסגרת אשראי זו (למעט במקרים מסוימים שפורטו בהוראה).

ההוראה נכנסה לתוקף ביום 1.1.2006 - תוך מתן הקלות מסוימות בתקופה הראשונה ליישומה - שמרביתן פגו במהלך שנת 2006.

לאור הנסיון שנצבר במערכת הבנקאית בחודשים הראשונים ליישום ההוראה - במהלכם התברר כי לקוחות רבים מתקשים להסתגל למשטר החדש לניהול חשבונות העו"ש שנכפה עליהם, פרסם בנק ישראל ביום 17 בדצמבר 2006, תיקון להוראה, לפיו - חריגות ממסגרת אשראי מאושרת, סכומים שאינם עולם על 1,000 ש"ח, ואינן חריגות מתמשכות - לא יכנסו לתחולת ההוראה. בנוסף, הוארכה התקופה שבה יכולים התאגידים הבנקאיים להעמיד מסגרות אשראי חד צדדיות בחשבונות העובר ושכ - ללקוחות שטרם חתמו על מסגרת אשראי מוסכמת - עד ליום 1.7.2007 (במקום 1.1.2007).

מבדיקה שערך הבנק בסוף חודש דצמבר 2007 נמצא - כי באותו מועד חרגו עדיין כ-5.3% מלקוחות הבנק - ממסגרת האשראי המאושרת בחשבונות העובר ושכ שלהם - בסכום העולה מעל 1,000 ש"ח (המהווה את תקרת החריגה המותרת על ידי בנק ישראל) עם זאת מרבית החריגות הנ"ל (כ-67%) הינן בסכומים נמוכים יחסית (עד 5,000 ש"ח).

עד לסוף חודש ינואר 2008 הסדירו מחדש כ-86% מלקוחות הבנק את מסגרת האשראי שלהם (בהתייחס ללקוחות שהיקף החריגה שלהם עולה על 1,000 ש"ח - מסתכם שיעור זה בכ-96%). ליישום ההוראה לא הייתה השפעה מהותית על התוצאות העסקיות של הבנק בשנת 2007.

ב. החוק לאיסור מימון טרור

ביום 29 בדצמבר 2004 התקבל בכנסת חוק איסור מימון טרור, התשס"ד - 2004 אשר נכנס לתוקף בתחילת חודש אוגוסט 2005. על פי החוק, מי שעושה פעולה ברכוש של אדם בהיותו מודע לכך שאותו אדם הוא פעיל טרור או שהוא מוכרז ככזה (בהליך הקבוע בחוק) - עובר עבירה פלילית. כמו כן נקבע, כי בנק חייב לדווח על נסיון לביצוע פעולה כאמור ו/או על ביצועה, וכי אי דווח כאמור מהווה אף הוא עבירה פלילית.

ביום 12.12.06 פורסם תיקון לצו איסור הלבנת הון (חובת זיהוי, דיווח לניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א - 2001.

התיקון לצו מתייחס בין היתר לפעילות התאגיד הבנקאי מול מוסדות פיננסיים ותושבים ברשות הפלסטינית.

ביום 28.11.2006 חתם שר האוצר, בתוקף סמכותו לפי סעיף 9(ד) לחוק איסור מימון טרור, התשס"ה - 2005, על היתר ספציפי, לפיו מותרת לבנק עשיית פעולה ברכוש של אדם במהלך עסקיו, עבור תאגיד בנקאי אחר, לקוח של תאגיד בנקאי אחר, בנק הדואר או לקוח של בנק הדואר-באמצעות חשבון קורספונדנט המנוהל אצלו ובלבד שאם ניתנו הנחיות ממשרתת ישראל לגבי אותה פעולה ברכוש - יפעל הבנק לפי הנחיות כאמור.

הבנק קשור בהסכם למתן שרותי סליקה לבנק אחר הנמצא ברשות הפלסטינאית. על פי היתר זה רשאי הבנק להמשיך ולהעניק שרותי סליקה לבנק האחר כאשר אחריות הבדיקה לגבי כל פעולה כנ"ל מוטלת על הבנק הסופי (ולא על הבנק הסולק). לאור ההיתר של שר האוצר, כאמור - החליט הבנק להמשיך, בשלב זה, את ההתקשרות הקיימת עם הבנק האחר.

בחודש אוקטובר 2007 החליט הקבינט הבטחוני להכריז על החמאס ברצועת עזה - כעל יישות עויינת. בעקבות החלטה זו, החליט הבנק (כדומה לצעדים שננקטו על ידי בנקים אחרים בישראל) להגביל את פעילותו עם הבנקים המאוגדים ברצועת עזה ועם סניפי הבנקים האחרים הממוקמים שם, לסליקת שקים בשקלים וקבלת העברות בשקלים, בלבד - עד לקבלת היתר מבנק ישראל - להפסקת ייצוג הבנקים הפלסטינאים הפועלים ברצועה. עם קבלת ההיתר, כאמור - יופסקו כל השרותים הבנקאיים שמעניק הבנק לתושבי רצועת עזה.

לעניין הודעת צד ג' שהוגשה כנגד הבנק ובנקים אחרים בנושא זה - ראה באור 18 ג' (8) בדוחות הכספיים.

ג. הצעת חקיקה בנושא הרשויות המקומיות

ביום 13.3.2007 פורסמה מטעם ועדת הכספים של הכנסת: "הצעת חוק הרשויות המקומיות (תיקון - ייעוד כספי הקצבות לתשלום משכורות) (הוראה שעה), התשס"ז - 2007, על פיה יתאפשר לרשויות מקומיות מסוימות שבהן קיימת "הלנת שכר" לפתוח חשבונות בנק מיוחדים, שיהיו חסינים מפני עיקול לתקופה של שלושה חדשים והכספים שיופקדו בהם ישמשו לתשלום משכורות לעובדי הרשויות.

עד כה טרם הושלמו הליכי החקיקה בגין הצעת החוק. להערכת הנהלת הבנק, השפעת הצעת החוק על הבנק (גם אם תתקבל כלשונה) איננה מהותית.

ד. חקיקה בנושא העמלות הבנקאיות

בעקבות החלטות שקיבלו מספר בנקים במערכת הבנקאית - במחצית השניה של שנת 2006 - לעדכן את תעריפי העמלות בגין השרותים הניתנים על ידם במספר תחומים, לאחר שתמה התקופה שבה התחייבו הבנקים להקפיא את תעריפי העמלות - התפתח דיון ציבורי בנושא זה. במהלך הדיון נשמעו קריאות מצד גופים צרכניים המצדדות בהגברת הפיקוח על הבנקים בנושא זה.

בהמשך לכך נפתחו בכנסת הליכי חקיקה בנושא זה, שכללו ארבע הצעות חוק פרטיות מטעם חברי הכנסת והצעת חוק נוספת מטעם הממשלה. בדיון שהתקיים ביום 20 ביוני 2007 בוועדת הכנסת הוחלט למזג את כל חמש הצעות החוק הנ"ל להצעת חוק אחת - הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 12) התשס"ז - 2007.

המטרות שעמדו בבסיס הצעת החוק כללו, בין היתר:

- יצירת אחידות בשמות השרותים הבנקאיים.
 - צמצום מספר השרותים שבשלם נגבות עמלות.
 - שיפור יכולת התמצאות הלקוחות במחירי השרותים הבנקאיים, והשוואה בינם למחירים בבנקים אחרים.
- ביום 26 ביוני 2007, אישרה הכנסת את חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 12), התשס"ז 2007. עיקרי ההוראות שנכללו בחוק, הינן כדלקמן:
- הוטל על הנגיד, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, לקבוע את רשימת השרותים שבגינם רשאי תאגיד בנקאי לגבות עמלות מלקוחותיו ("התעריפון המלא") ואת אופן חישובן של העמלות שניתן לגבות בגין שרותים אלה.
 - הנגיד רשאי לקבוע "תעריפונים מצומצמים" (המהווים חלק מ"התעריפון המלא") לגבי סוגים מסוימים של שרותים בנקאיים או לגבי סוגי לקוחות מסוימים.
 - תאגיד בנקאי יוכל להוסיף שרות נוסף, שאינו כלול ב"תעריפון המלא" - רק לאחר הגשת בקשה מנומקת למפקח על הבנקים. המפקח יהיה רשאי לאשר את הבקשה או לדחותה - בתוך 30 יום מקבלתה.
 - הנגיד יהיה רשאי לקבוע "סל שרותים בנקאיים", שתאגיד בנקאי יחויב להציע ללקוחותיו, ושבגינם תגבה עמלה כוללת אחת.
 - הנגיד רשאי להכריז על שירותים בנקאיים מסוימים כ"שירותים ברי פיקוח", בהתקיים אחת העילות הבאות:

1. התשלום בגין השרות עלול להפחית את התחרות בגין אותו שרות.

2. הלקוח יכול לקבל את השרות רק בתאגיד הבנקאי שבו מתנהל חשבונו.

3. מדובר ב"שרות חיוני" ויש צורך בפיקוח עליו מטעמים של טובת הציבור.

הנגיד יהיה רשאי לקבוע לגבי "שרות בר פיקוח" את סכום העמלה שתגבה בגינו, או את סכומה המכסימלי, או לאסור על גביית עמלה כלשהי בגינו.

- הוטלה חובה על תאגידים בנקאיים להודיע מראש למפקח על הבנקים על כוונתם להעלות את תעריף העמלה בגין שירות בנקאי שאינו "בר פיקוח" - לפחות 30 יום לפני המועד המתוכנן להעלאת התעריף.

- המפקח על הבנקים רשאי להטיל עיצום כספי על תאגיד בנקאי שגבה עמלות בגין שירותים שאינם כלולים ב"תעריפון המלא", או שהעלה את תעריפי העמלות שהוא גובה - מבלי שהודיע על כך מראש למפקח.

ההוראות העיקריות הכלולות בחוק (קביעת ה"תעריפון המלא" וה"תעריפונים המצומצמים") ייכנסו לתוקף בתום שלושה חודשים מיום פרסום החוק - עם זאת הותר לנגיד בנק ישראל לדחות מועד זה בשלושה חודשים נוספים.

בעקבות אישור החוק, פרסם נגיד בנק ישראל ביום 8 בינואר 2008, את: כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח - 2008.

התקנות כוללות את "תעריפון העמלות המלא" (החל על לקוחות המקבלים שירות בנקאי מלא), ו"תעריפונים מצומצמים" (שיחולו על מגזרי לקוחות - שמקבלים שירותים בנקאיים חלקיים, כגון: שירותי ניהול חשבון עובר ושכ", "שירותים בגין הלוואות לדירור" ו"שירותים בגין כרטיסי אשראי", בלבד).

הלקוחות עליהם חלים תעריפוני עמלות אלו, כוללים שני פלחי לקוחות:

- יחידים.
 - תאגידיים שמחזור הכנסותיהם השנתי, אינו עולה על מיליון ש"ח (להלן: "עסקים קטנים").
- עיקר השינויים שנכללו בתקנות ובתעריפונים שצורפו אליהן, כאמור - הינם:
- מספר העמלות הכלולות בתעריפונים החדשים, הופחת משמעותית ביחס למספרן כיום (בשיעור של כ-66%) והובהר כי לא ניתן יהיה לגבות עמלות ממגזרי הלקוחות עליהם חלה ההוראה - שאינן כלולות בתעריפונים החדשים.
 - יחיד יהיה פטור מתשלום "דמי ניהול קבועים" בגין חשבון עובר ושכ, למעט תשלום בגין פעולות המבוצעות בחשבונו על ידי פקיד או באמצעות ערוצים ישירים, כמפורט להלן.
 - ניתן יהיה לגבות עמלה בגין "הקצאת מסגרת אשראי", מלקוח יחיד - רק אם הלקוח לא ניצל כלל את מסגרת האשראי שהוקצתה לו. לקוח שניצל את מסגרת האשראי - בחלקה או במלואה - יחויב בריבית או בעמלת הקצאת אשראי, כגבוה מביניהן.
 - נאסר לגבות עמלה בגין "טיפול באשראי" מ"עסקים קטנים" ומלקוחות "יחידים" (בגין הלוואות בהיקף שאינו עולה על 50,000 ש"ח). כמו כן, נאסר לגבות עמלה זו בעת חידוש אשראי שאינו כרוך בשינוי או בהגדלת בטחונות. במקרה של הגדלת האשראי - ניתן יהיה לגבות עמלה רק בגין תוספת האשראי.
 - נערכה הבחנה בין עמלות שייגבו בגין שירותים כ"חשבון עובר ושכ" - הניתנים על ידי פקיד (וכוללים רשימה סגורה של 8 סוגי פעולות), לבין עמלות שייגבו בגין שירותים כנ"ל - הניתנים באמצעות ערוצים ישירים (וכוללים רשימה סגורה של 10 סוגי פעולות).
- הכללים החדשים שנכללו בתקנות צפויים להכנס לתוקף, במחצית שנת 2008.
- יישום ההנחיות הכלולות בתקנות, כרוך בפילוח לקוחות הבנק על פי פרמטרים שונים - שחלקם אינו מצוי בידי הבנק בשלב זה. לפיכך, ומכיוון שמחירי עמלות מסוימות שנכללו ב"תעריפון" - טרם נקבעו על ידי הבנק קיים קושי להעריך במדויק את השלכות ההוראה על הכנסותיו של הבנק בעתיד.
- עם זאת, על פי אמדנים מוקדמים שנערכו בבנק - מעריכה הנהלת הבנק כי יישום ההוראה עלול להקטין את הכנסותיו העתידיות מעמלות של הבנק, בסכום של כ-40 מיליון ש"ח לשנה.
- יחד עם זאת, לאור גורמי אי הודאות שצוינו לעיל - ייתכן שההשלכות בפועל יהיו שונות מאומדן זה.

ה. חקיקה בתחום המסים

חבות המס של התאגידים בישראל מחושבת, בין היתר, על פי הוראת חוק מס הכנסה (תאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה - 1985 (להלן: "חוק התאומים") - שנחקק בעקבות חוקי מס קודמים באותו נושא, ואושר בתקופה בה שררו במדינת ישראל שיעורי אינפלציה גבוהים מאוד - במטרה למנוע תשלום מס על רווחים אינפלציוניים.

לאור הירידה המתמשכת בשיעורי האינפלציה - לשיעורים המקובלים בעולם המערבי, והציפיה להמשך מגמת היציבות הכלכלית - סבור כעת משרד האוצר כי "חוק התאומים" במתכונתו הנוכחית - התייטר למעשה, מכיוון שהטרחו הכרוכה בהמשך הפעלת החוק אינה מצדיקה את התועלת הנמוכה הנובעת ממנו.

לאור האמור לעיל פורסמה מטעם הממשלה ביום 11 בדצמבר 2007 הצעת "חוק מס הכנסה (תאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20), התשס"ח - 2007.

על פי הצעת החוק - יבוטלו מרבית הסעיפים שנכללו ב"חוק התאומים" - החל משנת 2008. עד כה טרם אושרה הצעת החוק.

הצעת החוק משנה את חישוב חבות המס של התאגידים הבנקאיים בשני מרכיבים עיקריים:

- הוספת חבות מס בגין "רווחים אינפלציוניים", עקב הכוונה לבטל את הסעיף שהתיר לתאגידים לנכות מהרווחים החייבים במס את "שחיקת" ההון העצמי במונחים ריאליים ("ניכוי בשל אינפלציה") - הנגזר משיעור עליית מדד המחירים לצרכן, ומהיקף ההון החשוף לאינפלציה (כהגדרתו ב"חוק התאומים").

- הקפאת שיעור עליית המדד (המשמש, בין היתר, לחישוב מרכיב ה"ניכוי בשל פחת") - על פי המדד שפורסם בתום שנת 2007 - ללא מתן אפשרות לעדכנו על פי השינויים שיחולו בשיעור עליית המדד - לאחר תום שנת 2007.

ההשלכות שעשויות להיות להצעת החוק על רווחי הבנק בעתיד, אם תאושר ההצעה - נגזרות משיעורי האינפלציה שישררו בישראל בעתיד. לפיכך, לא ניתן להעריך למפרע את השלכות הצעת החוק על רווחי הבנק בשנים הבאות.

בשנת 2007 (שבה עלה מדד המחירים לצרכן - על בסיס "המדד הידוע" - בשיעור של 2.8%), רשם הבנק הטבת מס בגין מרכיב ה"ניכוי בשל אינפלציה" - בסך של 9 מיליון ש"ח.

20. באזל 2

א. כללי

בהמשך למסמך ועדת "באזל 1" שפורסם בשנת 1988 וקבע את דרישות הלימות ההון בתאגידים בנקאיים בהתייחס לחשיפת התאגיד הבנקאי לסיכונים אשראי ב"גישה סטנדרטית", פרסמה "ועדת באזל" בחודש יוני 2004, אמנה חדשה להלימות הון (להלן: "מסמך באזל 2"). בחודש יוני 2006 פורסם הנוסח הסופי של המלצות הועדה.

בבסיס מסמך "באזל 2" שני עקרונות חדשים:

- דרישה להקצאת ההון בגין החשיפה לסיכוני אשראי, על פי מאפייני האשראי. חישוב הקצאת ההון בגין סיכוני האשראי אפשר שיעשה באחת מהגישות הבאות:
- **גישה סטנדרטית:** לפיה יערך בידול של סיכוני האשראי, בהתאם לפרמטרים שונים, כגון: דרוג האשראי (שייקבע על ידי חברות לדרוג אשראי), סוג האשראי, פיזור האשראי וכו'.
- **גישות דרוג פנימי:** לפיהן יחושב סיכון האשראי בהתבסס על דירוגים פנימיים למדידת רכיבי סיכון הנשענים על מודלים כמותיים וסטטיסטיים לניהול סיכונים, וכוללים שימוש בפרמטרים סטטיסטיים, כגון: ההסתברות לכשל אשראי (PD), גודל החשיפה בעת כשל אשראי (EAD) ושיעור ההפסד כתוצאה מכשל אשראי (LGD). השימוש בגישות אלה יתאפשר בכפוף לקבלת אישור מוקדם מהמפקח על הבנקים.
- דרישה להקצאת הון בגין החשיפה לסיכונים תפעוליים. חישוב הקצאת ההון הנדרשת כאמור, אפשר שיעשה באחת מהגישות הבאות:
- **גישת אינדיקטור בסיסי** - המבוססת על הקצאת הון בשיעור של 15% מההכנסה הגולמית הממוצעת של התאגיד הבנקאי בשלוש השנים האחרונות.
- **גישה סטנדרטית** - המבוססת על הקצאת הון בשיעור מסוים מההכנסה הגולמית של הבנק - בחתך קווי פעילות עסקיים. מקדם הקצאת ההון, בגין ההכנסה המופקת בכל אחד מקווי הפעילות העסקיים, ינוע בטווח שבין: 18% (לגבי הכנסה הנובעת מ"מימון תאגידי"), לבין 12% (לגבי הכנסה הנובעת מ"בנקאות קמעונאית"). במסגרת גישה זו מאפשר בנק ישראל לתאגידי הבנקאיים לנקוט בחלופות שונות (גישות סטנדרטיות אלטרנטיביות).
- **גישה מתקדמת** - המבוססת על מדידת סיכונים תפעוליים באמצעות שימוש במודלים פנימיים.

בחודש אוגוסט 2007 הפיץ בנק ישראל טיוטת "מסמך התייעצות בנושא באזל 2, הנדבך הראשון - הגישה הסטנדרטית" - המפרט את הקריטריונים שלפיהם יקבע כל תאגיד בנקאי את החלופה שתחול עליו, בנושא זה (על פי מאפייניו הספציפיים): גישת ה"אינדיקטור הבסיסי" (הקלה יותר ליישום), או הגישה הסטנדרטית (המורכבת יותר). על פי קריטריונים אלו הבנק רשאי לאמץ את גישת ה"אינדיקטור הבסיסי" - לחישוב הקצאת ההון הנדרשת בגין הסיכונים התפעוליים.

עם זאת - מכיוון שעל פי קריטריונים אלו חייבת החברה האם של הבנק לחשב את הקצאת ההון הנדרשת ממנה על פי הגישה הסטנדרטית" - ומכיוון שחברת האם מחשבת את הקצאת ההון על בסיס מאוחד - פנה הבנק בחודש אוקטובר 2007 לפיקוח על הבנקים, בבקשה לקבל הבהרות בשאלה: מהי החלופה המתאימה לבנק - שתעמוד בקריטריונים החלים על הבנק מחד, ותענה על הדרישות החלות על חברת האם, מאידך.

העקרונות שנקבעו במסמך "באזל 2", נועדו לשפר - הן את ניהול הסיכונים בתאגידי הבנקאיים והן את היכולת של הגופים המפקחים לבקר את ניהול הסיכונים ולנקוט בצעדים מתאימים בתגובה לאומדנים שהתקבלו.

כן מעודדת ועדת "באזל 2" פיתוח דרישות גילוי - שיאפשרו למשקיעים ולצרכני מידע אחרים לקבל נתונים לגבי פרופיל הסיכון ביחס לרמת ההון של התאגיד הבנקאי. בחודש ינואר 2007 הודיע המפקח על הבנקים כי בכוונת בנק ישראל להחיל את הוראות "ועדת באזל 2" על הבנקים בישראל בשנת 2009.

בהמשך לכך הופצה על ידי בנק ישראל בחודש יולי 2007 טיוטת הוראה המהווה שלב ראשון בתהליך ליישום המלצות "ועדת באזל 2". כמו כן הודיע בנק ישראל כי בכוונתו לאפשר לבנקים השונים לבחור במועד היישום לראשונה (לעניין חישוב הקצאת ההון הנדרשת בשל החשיפה לסיכונים אשראי), את הגישה המתאימה להם ליישום הוראות "באזל 2" - בהתאם לדרגת מוכנותם.

הבנק נערך, בשיתוף עם חברת האם, ליישום העקרונות שנקבעו במסמך "באזל 2" ובטיוטת ההוראות של בנק ישראל. במסגרת הערכות זו הסתייע הבנק במומחה חיצוני - שהגיש את המלצותיו לגיבוש תפיסה אסטרטגית לניהול סיכונים וטיפול בפערים שבין הנתונים הדרושים לצורך יישום עקרונות "באזל 2", לבין הנתונים הזמינים שבידי הבנק.

בהמשך לכך נערך הבנק בשיתוף עם חברת האם, לבחירת ספקים בנושאי מערכות מידע ומודלים לדרוג אשראי - והחל לבצע, בשיתוף עם חברת האם, תהליך לעריכת סקר סיכונים תפעוליים בסיוע מומחה חיצוני.

בהמשך לצעדים אלו, הפיץ בנק ישראל לבנקים בחודש אוגוסט 2007 מסמך המפרט את המתכונת לביצוע "סקר השפעה כמותית" (QIS) שנועד לאמוד את השפעת יישום ה"מודלים הסטנדרטיים" - על התאגידים הבנקאיים. התאגידים הבנקאיים חויבו לסיים את עריכת האמדן, כאמור - בתוך ששה חדשים ממועד הפצת המסמך.

על פי נתונים ראשוניים שהתקבלו מביצוע הסקר, עולה - כי יחס הלימות ההון של הבנק לא צפוי להשתנות מהותית, עם יישום המודלים הסטנדרטיים (הערכה זו אינה כוללת תוספות אפשריות לנכסי הסיכון של הבנק, שעשויות להדרש בעקבות יישום הנחיות הגורמים המפקחים, על פי ה"נדבך השני" להוראות "באזל 2").

בהמשך לכך, הפיץ בנק ישראל בחודש ספטמבר 2007, חוזר - על פיו נדרשים התאגידים הבנקאיים למפות את הפערים בין העקרונות הנדרשים לניהול חשיפות הבנק לסיכונים השונים כפי שפורטו ב-14 ה"מסמכים הישימים" שפורסמו במהלך העשור האחרון על ידי הבנק לקביעת סטנדרטים בינלאומיים (BIS) - לבין התהליכים והנהלים הנהוגים בבנק - בתחומים אלו.

הבנק נערך בשיתוף עם חברת האם לביצוע המיפוי, כאמור. במסגרת הערכות זו בוחן הבנק הצעות של מספר מומחים חיצוניים לביצוע הפרוייקט.

ב. מידע נוסף לגבי ניהול הסיכונים בבנק ("הנדבך השלישי")

הוראות "באזל 2" כוללות דרישות גילוי איכותיות וכמותיות מפורטות לגבי ניהול הסיכונים בתאגיד הבנקאי ("הנדבך השלישי" בהוראות "באזל 2").

במסגרת ההערכות ליישום הוראות "באזל 2", נדרשו התאגידים הבנקאיים לפרט בדוחות הכספיים לשנת 2007 ואילך, מידע נוסף בנושא ניהול הסיכונים - לקראת הכללת ההנחיות הכלולות ב"נדבך השלישי" להוראות "באזל 2", בדווחי התאגידים הבנקאיים בעתיד.

המידע שנדרש בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, כאמור (מידע נוסף נכלל בפרקים 10 ו-11 לעיל), כולל:

(1) תחולת היישום

הוראות בנק ישראל מחייבות לנהל את הסיכונים השונים ולמדוד אותם על בסיס מאוחד. עם זאת, הוראות בנק ישראל לגבי הישויות שיכללו בבסיס זה שונות מכללי חשבונאות מקובלים, כמפורט להלן:

- הוראות בנק ישראל - ניהול בנקאי תקין מס' 311:
- ההוראה חלה על התאגיד הבנקאי וחברות הבת המאוחדות שלו.
- נכסי הסיכון הנמדדים לצורך יישום ההוראה כוללים את נכסי הבנק ונכסי חברות הבת שלו - כפי שנכללו במאזן התאגיד הבנקאי - על בסיס מאוחד.
- השקעות במניות ובכתבי התחייבות נדחים של חברות בת שדוחותיהן הכספיים לא נכללו בדוחות הכספיים המאוחדים והשקעות בחברות כלולות שאינן תאגידיים ריאליים - יופחתו מההון העצמי של התאגיד הבנקאי.
- כללי חשבונאות מקובלים:
- הדוחות הכספיים של הבנק, על בסיס מאוחד, כוללים את הדוחות הכספיים של הבנק בצירוף דוחותיהן הכספיים של חברות בת: חברות מוחזקות שלתאגיד המדווח יש שליטה בהן במישרין או בעקיפין - בזכויות הצבעה.
- החברות המוחזקות העיקריות שאוחדו בדוחות הכספיים של הבנק ליום 31.12.07, הינן:
 - מרכנתיל השקעות בע"מ (לשעבר: "מרכנתיל ניהול קופות גמל בע"מ").
 - ב.מ.ד. חיתומים וייזום השקעות בע"מ.
 - מרכנתיל ניהול תיקים בע"מ.
 - מרכנתיל קרנות נאמנות בע"מ.
 - מרכנתיל גולדהר - ניהול השקעות גלובלי בע"מ.
- השקעה במניות של חברות כלולות, נכללה במאזן של הבנק על בסיס השווי המאזני בסעיף "השקעות בחרות מוחזקות".
- השקעה בחברות מוחזקות אחרות כלולה במאזן הבנק על בסיס השווי ההונן ומוצגת בסעיף "ניירות ערך".
- ליום 31.12.07 לא מחזיק הבנק בחברות מוחזקות המאוחדות באיחוד יחסי, או חברות מוחזקות המופחתות מההון - כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311.

(2) מבנה ההון

- ההון המשמש בחישוב יחס הלימות ההון של הבנק כולל את הרכיבים הבאים:
 - הון מניות נפרע.
 - קרנות הון.
 - עודפים.

- להלן נתונים לגבי מרכיבי ההון ברוכד העליון:

31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
51	51	הון מניות
152	152	קרנות הון
930	1,144	עודפים
*	*	בניכוי - עודף עלות השקעה בחברה מוחזקת שלא יוחס לנכס מוחשי
1,133	1,347	סך הכל

* נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

(3) הלימות ההון

- על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 311 - נדרשו התאגידים הבנקאיים (ובכללם הבנק) לשמר יחס הלימות הון מינימלי ("יחס הון מזערי") - שלא יפחת מ-9%.

הדרישה לשמירה על יחס הלימות הון מינימלי - נועדה לגדר את חשיפת הבנקים לסיכון האשראי באמצעות קיום יחס מינימלי בין הון התאגיד הבנקאי לבין חשיפת האשראי שלו.

כאמור, יחס ההון המזערי אותו נדרש הכנק לקיים על פי הוראות בנק ישראל מסתכם ב-9%.

עם זאת, לאור הערכות הבנק ליישום הוראות "באזל 2" (המיישמות כללים שונים למדידת החשיפה לסיכון אשראי, מהכללים הנוכחיים, וכן דרישה להקצאת הון גם בגין סיכונים תפעוליים) - ולאור המגמה הקיימת היום בבנקאות המקומית והעולמית, לקיים יחס הלימות הון העולה על דרישת ההון המינימלית שקבעו הגורמים הפיקוחים - החליט דירקטוריון הבנק ביום 27.12.2007, לשמר בבנק יחס הלימות הון מינימלי שלא יפחת מ-12%. ליום 31.12.2007 מסתכם יחס הלימות ההון בבנק בשיעור של 13.2%.

- הקצאת ההון הנדרשת בגין סיכוני האשראי בבנק ליום 31.12.07, הינה כדלקמן:

דרישת הון	יתרות סיכון	יתרות	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
			נכסים
41	460	2,699	מזומנים ופקדונות מבנקים
50	577	2,604	ניירות ערך
996	11,063	13,059	אשראי לציבור
-	-	9	אשראי לממשלה
7	75	75	השקעה בחברות כלולות
31	341	341	בניינים וציוד
8	83	105	נכסים אחרים
1,133	12,581	18,892	סה"כ נכסים
			מכשירים חוץ מאזניים
78	869	959	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
13	141	293	מכשירים נגזרים
91	1,010	1,252	סה"כ מכשירים חוץ מאזניים
1,224	13,591	20,144	סה"כ נכסי סיכון אשראי

- הקצאת ההון הנדרשת בגין סיכוני השוק בבנק ליום 31.12.2007, על פי הפוזיציות הקיימות בבנק לתאריך זה ובהתאם ל"גישה הסטנדרטית" כהגדרתה בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 341 - מסתכמת בכ-5 מיליוני ש"ח.

(4) מניות - גילוי לגבי פוזיציות בתיק הבנקאי

• אסטרטגיות ותהליכים

כעקרון, הבנק נמנע - בדרך כלל מהשקעה במניות בתיק הבנקאי. ליום 31.12.07 כולל התיק הבנקאי שלושה סוגי מניות:

- השקעה בקרנות הון סיכון - המתמחות בהשקעה בהון ובמתן אשראי ל"חברות הזנק" בתחום ה"היי טק".

- מניות בחברת "בזק", המהוות את חלקו היחסי של הבנק כבטוחה שקיבל הבנק מלווה, בגין הלואה שהועמדה לו במסגרת קונסורציום בנקים לרכישת מניותיה של חברת "בזק". לאחר שהלקוח לא עמד בתנאי ההלוואה ולא שילם את הריבית התקופתית מינה בית המשפט, לבקשת קונסורציום הבנקים, כונס נכסים למימוש הבטוחה.

על פי הנחיה שהוצאה על ידי הפיקוח על הבנקים בשנת 2003 - נדרשו הבנקים החברים בקונסורציום (ובכללם הבנק) להפסיק ולנהוג ביתרת החוב של הלווה כביתרת "אשראי", ולסווגה לסעיף "ניירות ערך" (ראה גם באור 3 בדוחות הכספיים).

- אחזקות ריאליות בחברת א.י. אמריקה ישראל בע"מ (בשיעור של 14.8%), ובחברת נ.פ.א. ניהול פיננסי אישי בע"מ (בשיעור של 10%).

• המבנה הארגוני של פונקציות ניהול הסיכונים

ככלל הגורם האחראי על השקעות הבנק בניירות ערך בכלל, ובמניות בפרט - הוא "מרכז ניירות ערך" בבנק, הכפוף לחטיבה לנכסי לקוחות. מנהל מרכז ניירות ערך ומנהל החטיבה לנכסי לקוחות - נמנים על "ועדת הנוסטרו המצומצמת", המהווה את הגוף האחראי על ניהול סיכוני השוק בבנק.

עם זאת, מאחר והשקעות הנוכחיות של הבנק במניות הכלולות בתיק הבנקאי - נובעות ברובן מעסקאות אשראי שבוצעו על ידי החטיבה העסקית, או שהן מהוות תחליף לעסקאות אשראי של הבנק - מנוהל הסיכון בגין השקעות אלו על ידי האגף העסקי בחטיבה העסקית של הבנק.

• האופי וההיקף של המערכות למדידת ודווח על סיכון מניות

הבנק נעזר במערכת מידע ייעודית לניהול ומדידת ניירות ערך סחירים הנמצאים בתיק הבנקאי ובתיק למסחר. מערכת זו כוללת מידע הן לגבי העלות המופחתת של ניירות הערך והן לגבי שוויים ההוגן.

עם זאת, מאחר והמניות הכלולות בתיק הבנקאי של הבנק ליום 31.12.2007, אינן סחירות - לא נכללות השקעות אלו במערכת המידע הייעודית. הדווח לגבי מניות אלו, נערך כדלקמן:

- השווי ההוגן של ההשקעה בקרנות הון סיכון מתבסס על דוחותיהן הכספיים של הקרנות.

- השווי ההוגן של הבטוחה מבוסס על שער המניה בבורסה לתאריך הדו"ח (הבטוחה אינה כלולה במערכת המידע - מכיוון שהבעלות על הבטוחה טרם הועברה לבנק).

לאור היקף החשיפה הנמוך של הבנק להשקעה במניות ומאחר ותיק המניות של הבנק כלול בתיק הבנקאי ולא בתיק הסחיר - הבנק אינו מודד חשיפה לסיכוני שוק בגין השקעותיו במניות. בנוסף, לא נכללות ההשקעות במניות במדידת ערך ה-VAR - מכיוון שההשקעה העיקרית (מניית בזק) - אינה בשליטת הבנק ויתר ההשקעות אינן מהותיות.

• מדיניות הגידור והפחתת החשיפה לסיכון מניות

מדיניות הבנק לגבי הפחתת החשיפה לסיכון מניות מבוססת על קביעת מגבלות להשקעה במניות בתיק הבנקאי.

על פי מגבלות לא תעלה השקעת הבנק במניות בתיק הבנק על סך של 7.5 מיליון דולר.

בדיקת חשיפת הבנק לסיכוני המניות והאפקטיביות של מדיניות הגידור נערכת באופן שוטף על ידי החטיבה העסקית בבנק, ומפוקחת על ידי הדירקטוריון, אחת לרבעון.

• סוגי המניות בתיק הבנקאי

כאמור, כולל התיק הבנקאי של הבנק שלושה סוגי מניות:

- השקעה ב-5 קרנות הון סיכון, המשקיעות בחברות הזנק שונות בתחום ה"ה"י טק" שונים. ההשקעה בקרנות אלו מהווה תחליף למתן אשראי לעסקים הנמצאים בשלבי הקמה ללא מחזור הכנסות ולפיכך אינם עומדים בקריטריונים לקבלת אשראי בנקאי.

- השקעה במניות חברת בזק, שהתקבלה במסגרת עסקה למתן אשראי.

- השקעה בשתי חברות ריאליות (בתחום הנדל"ן ובתחום הפנסיוני), במטרה לגוון את שימושי הבנק ולקבלת תשואה הולמת.

• המדיניות והטיפול החשבונאי בהחזקות במניות

הטיפול החשבונאי במניות הכלולות בתיק הבנקאי של הבנק, הינו כדלקמן:

- ההשקעה בקרנות הון סיכון מוצגת על בסיס השווי הוגן. השווי ההוגן של השקעה נקבע על פי חלקו היחסי של הבנק בהון העצמי של הקרנות - בהתאם לדוחות הכספיים העדכניים של הקרנות.

במקרים בהם היה השווי ההוגן, כאמור - נמוך מעלות ההשקעה בקרנות, ערך הבנק הפרשה לירידת ערך בגין השקעה זו. הפחתת הערך נזקפה לדוח רווח והפסד.

- ההשקעה במניות חברת "בזק" מוצגת לפי שוויה ההוגן המבוסס על שווי השוק של החברה בבורסה לניירות ערך ביום הדו"ח. הפער בין עלות ההשקעה במניה (המהווה את יתרת האשראי ללקוח, בניכוי הפרשות - לחובות מסופקים ליום 30.6.03) - לבין שוויה ההוגן, כאמור - נזקף לקרן הון הכלולה בהון העצמי של הבנק.

- ההשקעה בחברת א.י. אמריקה ישראל בע"מ, ו-נ.פ.א. ניהול פיננסי אישי בע"מ - מוצגת על בסיס העלות.

• גילוי כמותי

- להלן נתונים לגבי עלות המניות בתיק הבנקאי והשווי ההוגן שלהן ליום 31.12.07:

מיליוני ש"ח	עלות
117	התאמה לשווי הוגן*
29	שווי הוגן**
146	

* כולל הפרשה לירידת ערך שנזקפה לדוח רווח והפסד בסך של כ-5 מיליון ש"ח, והתאמות לשווי הוגן שנזקפו לקרן "מהתאמת בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן בסך 34 מיליון ש"ח.

** מזה שווי הוגן המבוסס על מחיר מצוטט בבורסה, בסך 125 מיליון ש"ח.

- להלן נתונים לגבי התפלגות ההשקעות במניות, כחתך סחירות:

מיליוני ש"ח	השקעות לא סחירות
21	השקעות סחירות*
125	סך הכל
146	

* המניות בחברת "בזק" טרם הועברו לידי הבנק.

21. עניינים אחרים

א. הוראה בנושא: "מדידת הפרשות וגילוי לגבי חובות בעייתיים"

ביום 31 בדצמבר 2007 פורסמה על ידי בנק ישראל הוראה חדשה בנושא: "המדידה והגילוי של חובות בעייתיים והפרשה לחובות מסופקים, בדוחות כספיים של תאגידים בנקאיים".

ההוראה מבוססת על התקינה החשבונאית הקיימת בארה"ב לגבי תאגידים בנקאיים. העקרונות הגלומים בבסיס ההוראה החדשה, מהווים שינוי מרחיק לכת ביחס להוראות הנוכחיות - בנושא סוג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו השינויים העיקריים שנכללו בהוראה החדשה, ביחס להוראות הקיימות, הינם:

- הוטל על התאגידים הבנקאיים לערוך הפרשות לירידת ערך נכסים, בגין אשראים בעייתיים, באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית" - כמפורט להלן:

- **"הפרשה פרטנית להפסדי אשראי"** - תיושם בגין ירידת ערך של אשראים בעייתיים שהיקפם החוזי עולה על מיליון ש"ח וכן עבור הפרשות בגין חייבים בעייתיים מזהים אחרים (שההפרשה לירידת ערך בגינם אינה נכללת ב"הפרשה הקבוצתית"). ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי תערך בהתבסס על תזרימי התקבולים המהוונים הצפויים מהחייבים, או על פי השווי ההוגן של הבטחות ששועבדו להבטחת אותם אשראים.

- **"הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי"** - תיושם עבור ירידת ערך של קבוצות אשראים הומוגניות, המורכבות מאשראים בסכומים קטנים יחסית (כגון: אשראים בגין כרטיסי אשראי, אשראי לדיוור, אשראי "צרכני" בתשלומים וכו'), וכן בגין אשראים אחרים - שנבדקו פרטנית - ולא סווגו כ"חובות פגומים". ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי תערך בהתבסס על שיעורי ההפסד שתועדו כעבר בגין כל אחת מהקבוצות ההומוגניות.

- הוגדרו סוגים חדשים של חובות בעייתיים, כגון:
- **"סיכון אשראי נחות" (substandard)** - מוגדר כאשראי שאינו מוגן באופן מספק על ידי בטחונות ו/או יכולת התשלום של החייב - באופן שקיימת אפשרות שהבנק יספוג הפסד מסוים בגין אשראי זה - אם לא יתוקנו הליקויים.
- **"חוב פגום"** - אשראי שהתאגיד הבנקאי צופה כי לא יגבה במועד את כל הסכומים המגיעים בגינו - וההפרשה להפסדי אשראי בגינו נמדדת במסלול "הפרשה פרטנית".
- על פי ההוראה יש להחיל את הסווג הנ"ל, גם על: אשראים המצויים בפיגור העולה על 90 יום, חובות ש"אורגנו מחדש", ויתרות בחשבונות עובר ושכ הנמצאים בחריגה - שהוגדרו כ"חובות בעייתיים בפיגור" בהתאם לסעיף 4 (ג) בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325.
- כמו כן אוסרת ההוראה לזקוף הכנסות ריבית (לא כולל הפרשי הצמדה ושער על קרן החוב), בגין חובות פגומים - על בסיס צבירה.
- **"סיכון אשראי בסווג שלילי" (classified)** - המונח מתייחס לקבוצת אשראים (לרבות סיכוני אשראי) בעייתיים - הכוללת את כל האשראים שסווגו: כ-"סיכון אשראי נחות" או כ-"חוב פגום".
- הוחמרו ההוראות בגין מחיקה חשבונאית של חובות בעייתיים. בין היתר קובעת ההוראה בנושא זה, כי:
 - יש למחוק חשבונאית כל חוב שנחשב בלתי ניתן לגביה, או חוב בעל ערך נמוך מאוד שהותרו כנכס - אינה מוצדקת.
 - יש למחוק חשבונאית באופן מיידי (כנגד הפרשה להפסד אשראי), כל חלק של חוב העודף על שווי הבטחונות - שזוהה כסכום שאינו בר גביה.
 - אין לדחות מחיקה חשבונאית של חוב - שנערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי, אלא אם צפויים ארועים ספציפיים שיחזקו את שווי החוב. דחייה זו לא תמשך, בדרך כלל, למעלה משנתיים.
 - לגבי חובות בעייתיים שההפרשה בגינם נמדדת על בסיס "הפרשה קבוצתית", נקבע כי:
 1. חובות בפיגור המובטחים בבטחון שאינו דירת מגורים, או חובות שאינם מובטחים - יימחקו חשבונאית אם תקופת הפיגור בגינם עולה על 150 יום.
 2. בחובות המובטחים בבטחון דירת מגורים - יש למחוק את חלק החוב העודף על שווי הבטוחה - אם תקופת הפיגור עולה על 180 יום.
 3. חובות של יחידים בפשיטת רגל או של תאגידיים שניתן לגביהם צו פרוק - יימחקו חשבונאית תוך 60 יום ממועד מתן צו הכינוס (או הפירוק לפי העניין).

- הורחבו דרישות הגילוי בדוחות הכספיים בגין חובות בעייתיים. על פי טיוטת ההוראה נדרשים הבנקים, בין היתר:

- לפרט את המדיניות החשבונאית בכל הנוגע: לשיטות ולתהליכים שיישם התאגיד הבנקאי בקביעת סכום ההפרשות להפסדי אשראי, לבסיס לפיו נקבעות הקבוצות שבגין נערכת ההפרשה להפסדי אשראי על "בסיס קבוצתי", לשיטות לפיהן נקבעים שיעורי ההפסד בקבוצות אלו, להשפעת השינויים בגורמים הסביבתיים על שיעורי ההפסד, לסוג "חובות פגומים", לכללים למחיקת חובות, ולמדיניות בכל הנוגע להכרה בהכנסות ריבית בגין חובות פגומים.

- לפרט בדוח הדיסקוריון את השינויים שחלו בתקופת הדווח בכל אחד ממרכיבי ההפרשה להפסדי אשראי, להסביר (במידת הצורך) את הסיבות לשוני (אם היה) שבין ההפרשה להפסדי אשראי - לבין האמדן המקורי, לפרט את השינויים שחלו באיכות תיק האשראי של התאגיד הבנקאי בתקופה המדווחת, ולהסביר כיצד שינויים אלו השפיעו על ההפרשה להפסדי אשראי.

- לתת גילוי כמותי נרחב ל"חובות פגומים", שיכלול בין היתר, מידע לגבי יתרת ה"חובות הפגומים" בחתכים שונים, הכוללים: אבחנה בין חובות פגומים "צוברים" לכאלה "שאינם צוברים", פירוט יתרת ה"חובות הפגומים" בכל אחד מהמסלולים לעריכת ההפרשה להפסדי אשראי, פירוט לגבי היתרה הממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדווח, מתן מידע כמותי - הן לגבי הכנסות הריבית שנזקפו בתקופת הדווח בגין "חובות פגומים" והן לגבי הכנסות הריבית שהיו אמורות להזקף בגינם על פי חוזה ההלוואה המקורי.

- נקבעו כללים לעריכת נהלים, לתעוד ולבקרה פנימית - בגין השיטות והתהליכים לזיהוי, מדידה, ודווח של חובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי בניגום כללים אלו כוללים בין היתר:

- הטלת חובה על התאגידים הבנקאיים לפתח שיטה עקבית לקביעת ההפרשה להפסדי אשראי באמצעות תהליך שיטתי שיושם בעקביות. השיטה תתועד בכתב ותכלול הסברים וניתוחים מבוססים.

- הטלת חובה על הנהלת התאגידים הבנקאיים לסקור תקופתית את השיטה לקביעת הפסדי אשראי, לבצע בדיקות לתקפותה (Validation), ולתעד את הקשר שבין ממצאי הסקירה התקופתית של תיק האשראי לבין יתרת ההפרשה להפסדי אשראי.

- עדכון נהלי התאגיד הבנקאי בקשר לשיטה לקביעת הפסדי אשראי שיתייחסו, בין היתר: לשיטות לפיצול תיק האשראי, השיטות לזיהוי חובות בעייתיים שההפרשה להפסדי אשראי בניגום נמדדת על "בסיס פרטני", השיטות הקיימות למדידת הפרשה לירידת ערך והדרך לבחירת השיטה המתאימה ביותר - עבור כל אחד מסוגי האשראים הבעייתיים, השיטות לקביעת קבוצות הומוגניות, השיטה לבחירת שיעורי ההפרשות להפסדי אשראי על "בסיס קבוצתי", השפעת גורמים סביבתיים על שיעור ההפרשות להפסדי אשראי, וכו'.

- תעוד הגורמים ונושאי התפקידים בכנק המעורבים בקביעת ההפרשה להפסדי אשראי.

- תעוד מכלול המערכות הקיימות בבנק, לרבות: מערכות המידע, מערכות דרוג האשראי והשיטות לזיהוי חובות בעייתיים ועריכת הפרשות להפסדי אשראי בהן נוקט התאגיד הבנקאי - המבטיחות את נאותות ההפרשות להפסדי אשראי.
 - תעוד הבקורות הפנימיות המבטיחות שתהליך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי תואם את הוראות הדווח לציבור. על מערך הבקרה הפנימית לכלול תהליך בקרת אשראי, לרבות: מערכת אפקטיבית לדרוג אשראי שתיושם באופן עקבי ותזהה מאפייני סיכון שונים באיכות האשראי, בקרה פנימית שתבטיח הכללת מלוא המידע הרלבנטי שנצבר בעת סקירת ההלוואות - בתהליך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי, ותקשורת ותאום בין כל הגורמים המעורבים בתהליך קביעת דווח ההפרשות להפסדי אשראי.
- ההוראה עתידה להכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2010. בעת יישומה לראשונה של ההוראה - יחולו ההוראות הבאות:
- יימחקו חשבונאית יתרות החובות הבעייתיים, העומדים בקריטריונים, שנקבעו בהוראה - למחיקה חשבונאית.
 - יבוטלו כל הכנסות הריבית שנצברו ליום 1.1.2010 - וטרם נגבו בפועל, בגין חובות בעייתיים שהוגדרו בהוראה.
 - הפרשים שיווצרו במועד היישום לראשונה של ההנחיות החדשות - בין יתרת ההפרשות להפסדי אשראי ביום 31 בדצמבר 2009, לבין יתרתן המחושבת על פי ההנחיות החדשות - ייזקפו לסעיף העודפים בהון העצמי.
- הבנק החל בהערכות ליישום הכללים החדשים שנכללו בהוראה. הערכות זו כוללת:
- הקמת ועדת היגוי עליונה, בראשות החשבונאי הראשי - שנקבע כחבר ההנהלה האחראי לביצוע הפרוייקט.
 - מינוי מנהל מיוחד לריכוז וניהול הפרוייקט.
 - הקמת צוותי עבודה, בתחומי: מתודולוגיה, חשבונאות, מערכות מידע, בסיסי נתונים, נהלים ובקרה - שיבחנו את ההיבטים השונים, בתחומי אחריותם ויקבעו את הכללים, הפרמטרים ושיטות העבודה - בנושאים שנכללו בהוראה - שיישמו בבנק ויהוו בסיס לאיפיון ופיתוח מערכות המידע הנדרשות ליישום ההוראות.
 - התנעת תהליך לבחירת ספק לביצוע פרויקט "הקמת בסיס נתונים", עליו עתיד להשען הבנק לצורך עריכת ההפרשות על "בסיס קבוצתי".
 - הקמת צוותי קשר עם צוותים מקבילים בחברה האם שיקבעו את דפוסי הפעולה הנחוצים לאיפיון ושדרוג מערכות המידע היעודיות לביצוע הפרוייקט.
- מכיוון שהבנק טרם גיבש את עמדתו בנושאי המתודולוגיה ובסיסי הנתונים הכלולים בהוראה (לרבות: השיטות לפיצול תיק האשראי, השיטות לקביעת "קבוצות הומוגניות" והתאמת שיעור ההפרשה להפסדי אשראי - לכל אחת מהקבוצות) - לא ניתן להעריך, בשלב זה את השלכות יישום ההוראה, על תוצאותיו הכספיות של הבנק בעתיד.

ב. רפורמה במערכות התשלומים והסליקה הבנקאיות

בעקבות סקר שנערך על ידי "קרן המטבע הבינלאומית", שהצביע על אי עמידתה של מערכת הסליקה שהיתה נהוגה בישראל, בסטנדרטים המקובלים בבנקים מרכזיים אחרים בעולם וחשפה את הבנק המרכזי לסיכוני "כשל סליקה" - החליט בנק ישראל לאמץ את הסטנדרטים הבינלאומים בנושא זה ולהנהיג מערכת לסליקת תשלומים גדולים ב"זמן אמת" (RTGS), המאפשרת סליקת תשלומים בין בנקאיים רק בעת שקיימת נזילות מספיקה כנגד התשלומים. הסליקה מבוצעת באמצעות המערכת ב"זמן אמת" והינה סופית.

במסגרת שלבי הביניים בפרייקט, יישם בנק ישראל את השינויים הבאים במשטר הסליקה הבינבנקאי:

- החל מיום 1.11.2005 בוטל ההסדר שאיפשר לבנקים "לסחור בנזילות" בפיגור של יום (לאחר שהתבררו תוצאות הסליקה).
- החל מיום 1.9.2005 ביטל בנק ישראל את ההסדר שאיפשר לבנקים לקבל "הלוואות מוניטריות במכסות" והחל להעמיד במקומן "חלון הלוואות" יומי ללא מכסה - כנגד בטחונות, כריבית העולה בשיעור של 1% על "ריבית בנק ישראל".
- החל מיום 21.2.2006, הוארכה שעת הסיום של "יום העסקים" הבנקאי מ-15:00 ל-18:30.

ביום 30.7.2007 הושק בהצלחה השלב הראשון של המערכת על ידי בנק ישראל - שכלל את ה"מסלקות הרב צדדיות" (מס"ב, מסלקת השקים ומסלקת הבורסה), עסקאות סחר נזילות בין בנקאיות ומרכזי הנזילות של בנק ישראל. הפעלתה המלאה של המערכת - הכוללת גם העברות כספיות בין לקוחות ובין חדרי עסקאות - הושקה בתחילת חודש ספטמבר 2007. בהמשך לכך, פרסם בנק ישראל ביום 31 באוקטובר 2007 הנחיה, לפיה - נאסר על הבנקים, החל מיום 4.11.2007, לבצע העברות כספיות בסכום העולה על 3 מיליון ש"ח - שלא באמצעות המערכת החדשה.

הצטרפות הבנק להסדרי הסליקה החדשים, כאמור - עוגנה בהסכמים שנחתמו בחודש יולי 2007 בין הבנק לבנק ישראל ולמסלקת הבורסה (המתירים למסלקת הבורסה להפעיל מערכת לניהול בטחונות - במקרה של "כשל סליקה").

הסכמים אלו כוללים הסדרים שנועדו להבטיח את סופיות הסליקה. במסגרת הסדרים אלו הסכימו התאגידים הבנקאיים השותפים להסכם - ליישום מנגנון שיופעל אוטומטית במקרה של "כשל סליקה" - ויחייב את הבנקים לשאת בעלות שנגרמה עקב "כשל הסליקה" - על פי משקלו היחסי של כל בנק.

הסדרי הסליקה החדשים חושפים את הבנק (כמו גם את יתר התאגידים הבנקאיים) לתנועות כספיות גדולות ב"זמן אמת". לפיכך, עשוי הבנק להזדקק, מעת לעת, לקבלת אשראי לפרקי זמן קצרים מבנק ישראל. במטרה להבטיח את התשלום המלא של הסכומים שיגיעו לבנק ישראל בגין האשראי שמתעתד הבנק לקבל מבנק ישראל - שעבד הבנק ביום 23 ביולי 2007, לטובת בנק ישראל - בשעבוד צף, בדרגה ראשונה - את כל החזקותיו באגרות חוב של ממשלת ישראל, הכלולות בתיק ניירות הערך של הבנק.

בנוסף, הפקיד הבנק ביום 29.7.07 (במסגרת הסכמתו להפעלת מערכת לניהול בטחונות על ידי מסלקת הבורסה, כאמור), לחשבון בנק ישראל המתנהל במסלקת הבורסה - אגרות חוב בסכום של כ-549 מיליון ש"ח.

ג. חקירה בנושא "חוק איסור הלבנת הון"

ביום 7 במרס 2006, פתחה משטרת ישראל בחקירה גלויה, בנושא: "חשד לביצוע עבירות על החוק לאיסור הלבנת הון", באחד מסניפי הבנק. במהלך החקירה נעצרו למשך מספר ימים ארבעה מעובדי הבנק הקשורים לסניף ונחקרו מספר עובדים נוספים, לרבות ארבעה מחברי הנהלת הבנק.

למיטב ידיעת הבנק, עיקר החקירה בנושא זה הסתיים - וחומר החקירה הועבר לעיון הפרקליטות, שהחליטה עד כה להגיש כתב אישום כנגד אחד מעובדי הסניף לשעבר (שהושעה מתפקידו עוד במהלך החקירה) ולסגור את תיקי החקירה כנגד יתר העובדים. לאור האמור לעיל מעריכה הנהלת הבנק כי לחקירה לא תהיינה השלכות מהותיות, אם ככלל, על תוצאותיו הכספיות של הבנק בעתיד.

ד. הרחבת שיתוף הפעולה עם חברת האם

במהלך השנה, החל הבנק בביצוע סקר - המבוצע בשיתוף עם חברת האם - במסגרתו נערך מיפוי של תהליכים תפעוליים בשני הבנקים - במטרה לבחון אפשרות לשיתוף פעולה בין הבנקים בתהליכים תפעוליים ומנהלתיים שונים - בכדי לשפר את איכות השרות ולייעל את תהליכי העבודה. עד כה גובשו מספר המלצות לגבי תהליכים בנושאי: תפעול, נכסי לקוחות, בנקאות ישירה, ועוד. בשלב זה, לא ניתן עדיין להעריך את החסכון בעלויות עקב ייעול התהליכים התפעוליים והחיסכון העקיף שיושג עקב הרחבת מקורות הידע העומדים לרשות הבנק. החלטות בנושאים אחרים טרם יושמו ולא ניתן להעריך בשלב זה את השפעתן - לכשייושמו - על תוצאות פעילותו של הבנק בעתיד.

ה. איתור והשבת נכסים של נספי השואה

בחודש פברואר 2000 הוקמה על ידי הכנסת ועדת חקירה פרלמנטרית בנושא: "איתור והשבת נכסים של נספי השואה" - במקביל לועדות בדיקה ואיתור אחרות שהוקמו ברחבי העולם בנושא זה.

בין היתר, בחנה הוועדה היבטים הקשורים בכספי לקוחות שהוחרמו על ידי שלטונות המנדט הבריטי במהלך מלחמת העולם השנייה - ובחשבונות בנק רדומים שנותרו בבנקים. עבודת הוועדה (שפעלה במשך 4 שנים) כללה גם את הבנק - על אף שהבנק הוקם רק ביום 31 בדצמבר 1971, משום שהבנק רכש בעת הקמתו את הנכסים וההתחייבויות בישראל של סניפי בנק ברקליס אינטרנשיונל בע"מ (להלן: "בנק ברקליס") שפעל בתקופה שנבדקה על ידי הוועדה בישראל.

ביום 3 בנובמבר 2004 פרסמה הוועדה, דו"ח המפרט את ממצאי הוועדה לגבי כל הבנקים שנבחנו על ידה. הדו"ח מפרט, בהתייחס לבנק, את העובדות והמסקנות הבאות:

- הוועדה בדקה כ-3,400 חשבונות, שהיו לקוחות "בנק ברקליס" - בתקופה הנבדקת.
- לגבי מרביתם (כ-3,000 חשבונות), קבעה הוועדה - כי חשבונות אלו לא השתייכו לנספי שואה, או שלא ניתן היה לקבוע את השתייכותם ברמת ודאות מספקת.
- לגבי מקצתם (כ-400 חשבונות), נקבע על ידי הוועדה - כי קיימת סבירות גבוהה שהכספים שהופקדו בהם השתייכו לנספי שואה, אך מכיוון שהם הוחרמו על ידי שלטונות המנדט הבריטי בזמן מלחמת העולם השנייה - ולא הושבו על ידם (או הושבו ב"ערך חסר") - המדינה היא שנושאת באחריות לכספים ולחוסרים אלו (מכח הסכמים שנחתמו בין המדינה לממשלת בריטניה, עם סיום המנדט הבריטי).

לפיכך, קבעה הועדה כי לבנק אין כל חבות בגין כספים של לקוחות שנספו בשואה (בשונה מהמסקנות שנקבעו לגבי בנקים אחרים שנבדקו על ידי הועדה).

במטרה לממש את ממצאי ועדת החקירה הפרלמנטרית (שהתייחסו, כאמור, לכל הבנקים שפעלו בארץ ישראל בתקופת מלחמת העולם השנייה) - הוקמה על ידי המדינה ביום 31 באוגוסט 2006, ה"חברה לאיתור ולהשבת נכסים של נספי השואה בע"מ" (להלן: "החברה").

ביום 21 ביוני 2007 פנתה החברה, באמצעות יועציה המשפטיים, לבנק - בבקשה להמציא לה רשימות של נכסים שבעליהם לא יצרו קשר עם הבנק ממועד פרוץ מלחמת העולם השנייה וכל נתון או מסמך אחר הקשור לנכסים של נספי השואה. פניית החברה מתבססת, בין היתר, על ממצאי ועדת החקירה הפרלמנטרית - ומציינת, כי לאור הממצאים הנ"ל - הבנק מחזיק, או החזיק בכ-400 חשבונות השייכים לכאורה לנספי השואה. לאור זאת, ציינה החברה, כי יש בכוונתה להעריך את חבותו של הבנק בנושא זה ולדרוש את פרעונה. עד כה טרם הועברה לבנק הערכת החברה.

כאמור, הבנק העביר בשעתו לועדת החקירה את כל המסמכים והנתונים הרלוונטיים שהיו ברשותו. לאור מסמכים אלו ונתונים אחרים עליהם התבססה ועדת החקירה - קבעה הועדה, כאמור, כי בבנק לא נותרו נכסים השייכים לנספי השואה, וממילא אין לו כל חבות בנושא זה. מאידך, הוטל על המדינה לשאת במלוא החבות בגין הנכסים שהופקדו ב"בנק ברקליס" לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה והוחרמו על ידי שלטונות המנדט הבריטי (לרבות החשבונות אליהם התייחסה החברה בפנייתה לבנק).

לדעת הנהלת הבנק, בהתבסס על ממצאי ועדת החקירה הפרלמנטרית ועל ממצאי בדיקות נוספות שנערכו בנושא - הבנק איננו מחזיק בנכסים כלשהם של נספי השואה, ולפיכך לא צפויה לבנק כל חבות בנושא זה.

1. תיקון להוראות הדווח בנושא: "תשואת הרווח הנקי על ההון"

ביום 2.5.2007 פרסם בנק ישראל תיקון להוראות הדווח לציבור בנושא זה. על פי התיקון יתבססו חישובי התשואה ביחס להון - על "ההון הממוצע" בתקופת הדווח (הכולל גם רווחים שוטפים שנצברו בתקופת הדווח) - במקום על ההון "לתחילת התקופה", כפי שהיה נהוג עד לאותו מועד. התיקון חל על הדוחות הכספיים הנערכים לתקופות שמיים 1 בינואר 2007 ואילך. לאור התיקון להוראות, כאמור - הוצגו נתוני תשואת הרווח ביחס להון העצמי - בהתאם להנחיות החדשות. החישוב על פי כללים אלו הקטין את שיעור תשואת הרווח הנקי ביחס להון, בשנת 2007 בשיעור של כ-1.3 נקודות האחוז.

נתוני ההשוואה לשנים הקודמות הוצגו מחדש - על מנת להתאים את נתוני תשואת הרווח ביחס להון העצמי - לכללים החדשים (שיעורי התשואה להון, שחושבו בהתאם להנחיות הקודמות בשנים הקודמות, היו: בשנת 2006 - 5.8%; בשנת 2005 - 11.7%).

2. הצהרה לגבי גילוי בדוחות הרבעוניים והשנתיים של תאגידים בנקאיים

בעקבות חוק סרבנס אוקסלי (Sarbanes - Oxley), שנחקק בארה"ב במטרה לשפר את הדיוק, האמינות והשקיפות בדוחות הכספיים של החברות הציבוריות (לאור השערוריות החשבונאיות שנחשפו שם) - פרסם המפקח על הבנקים בחודש נובמבר 2004 תיקון להוראות הדווח לציבור (המתבסס על סעיף 302 בחוק האמור), לפיו מחויבים המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של כל תאגיד בנקאי, להצהיר אישית - במסגרת הדוחות הכספיים - הצהרות (הכלולות בדוחות אלו) לגבי הגילוי הנכלל בדוחות, בהסתמך על סקירת הדוחות הכספיים והערכת יעילות הבקורות והנהלים לגבי המידע שנכלל בדוחות אלו.

במטרה לבסס הצהרות אלו נבחנו על ידי הבנק - בסיוע חברת יעוץ חיצונית - תהליכי הפקת והעברת המידע - הקשור לדוחות הכספיים - ביחידות השונות של הבנק ונבדקו הבקורות הקיימות בתהליכים אלו. במסגרת בחינה זו מופו תהליכי העברת המידע ותועדו במפורט - לרבות תהליכי הבקרה המיושמים בתהליכים אלו. קיומן של בקורות אלו ותקפותן נבחנות ביחידות השונות של הבנק מידי רבעון. בנוסף, הוקמה בבנק "ועדת גילוי" בראשות מנכ"ל הבנק הכוללת את כל חברי הנהלת הבנק. הועדה מתכנסת אחת לרבעון ודנה בנושאים שונים שהתעוררו במהלך פעילותו העסקית של הבנק, שעשויה להיות להם השלכה על הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים.

בהסתמך על ממצאי בחינה מפורטת זו ותוצאות הדיונים שנערכו ב"ועדת הגילוי", העריכה הנהלת הבנק בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי של הבנק את האפקטיביות של הבקורות והנהלים בתקופה המכוסה בדוח זה - לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל והחשבונאי הראשי של הבנק, הסיקו - כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק - הינן אפקטיביות כדי: לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני, בהתאם להוראות הדווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

כמו כן, במהלך הרבעון הרביעי שמסתיים ביום 31.12.2007, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דוח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או שסביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דוח כספי.

ח. אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דוח כספי

בהמשך להנחיות שהוצאו על ידי המפקח על הבנקים בנושא הצהרות ההנהלה לגבי הגילוי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים - המבוססות על סעיף 302 בחוק Sarbanes Oxley - (ראה סעיף ז', לעיל) - הוציא המפקח על הבנקים, בחודש דצמבר 2005, הוראה בדבר: "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דוח כספי", המבוססת על סעיף 404 בחוק האמור. בהתאם להוראה זו יכלול בכל דוח שנתי "דוח בקרה פנימית", שיכלול:

- הצהרה על אחריות ההנהלה לקיומו ותחזוקתו של מערך ונהלי בקרה פנימית נאותים על דוח כספי.

- הערכה לגבי יעילותם של מערך ונהלי הבקרה הפנימית על דוח כספי. הערכת התאגיד הבנקאי, כאמור, תבוקר על ידי רואה החשבון המבקר - בהתאם לתקני ביקורת שיאומצו או שיתפרסמו על ידי ה-PCAOB, ובסיומה תומצא על ידו חוות דעת.

על פי ההוראה, צפוי יישומה החל מהדוחות השנתיים ליום 31 בדצמבר 2008. בנוסף, הונחו התאגידיים הבנקאיים להשלים את שלב ההערכות המקדימה לביצוע פרויקט שיבסס את ההצהרות הנדרשות, כאמור, לרבות: תכנון הפרויקט, מינוי צוות היגוי, הגדרת הבקרה הפנימית והיקף העבודה, קביעת המתודולוגיה, קביעת תכנית עבודה, ועוד - עד ליום פרסום הדוח לרבעון הראשון של שנת 2006. במהלך שנת 2006 השלים הבנק את שלב ההערכות המקדימה, בהתאם למועדים שנקבעו והחל בביצוע הפרויקט בהתאם להוראה.

לצורך ביצוע הפרויקט, התקשר הבנק (בשיתוף חברת האם), עם חברת ייעוץ חיצונית המלווה את הבנק בביצוע הפרויקט. במסגרת זו נערכו הכשרות והדרכות מתאימות לעובדי הבנק הרלבנטיים, נסקרו התהליכים העסקיים בבנק - המשלימים על הדוח הכספי והוערכה חשיפת הבנק ל"סיכוני דוח כספי" בכל אחד מתהליכים אלו. בשנת 2007 הושלמו סקירת ותיעוד הבקורות בכ-70% מתהליכים המשפיעים על הדוח הכספי.

בנוסף, נרכשה בשנת 2007, בשיתוף עם חברת האם, מערכת מידע יעודית, שתכיל את כל המידע שנצבר לגבי התהליכים העסקיים שנסקרו, כאמור - לרבות: תיאור התהליך, הסיכונים האפשריים בתהליך, הבקורות הקיימות לגביו, ודרוג החשיפה השווייית בהתחשב בבקורות הקיימות. בעתיד תשמש המערכת ככלי מרכזי לניהול הפרויקט והמעקב השוטף לגבי אפקטיביות הבקורות הפנימיות על דוח כספי.

22. שכר נושאי משרה בכירה

בסכומים מדווחים (באלפי ש"ח)

שנת 2007

הלוואות שניתנו בתנאי הטבה									
שם העובד	שכר ומענקים	הוצאות נלוות ⁽¹⁾	השלמת עתודות ⁽²⁾	סה"כ שכר ונלוות	יתרת הלוואות	תקופה ממוצעת לפרעון (שנים)	הטבה שנתית	הלוואות אחרות	הטבות אחרות
טננבאום יעקב	1,807	591	15	2,413	-	-	-	-	62
הרמלך רם	1,334	212	113	1,659	196	2.46	7	158	39
רישפן אבי	939	212	80	1,231	259	4.91	9	-	39
נצר יאיר	996	177	42	1,215	60	2.60	2	-	29
שובל צבי	734	154	144	1,032	60	2.60	2	-	28

שנת 2006

הלוואות שניתנו בתנאי הטבה									
שם העובד	שכר ומענקים	הוצאות נלוות ⁽¹⁾	השלמת עתודות ⁽²⁾	סה"כ שכר ונלוות	יתרת הלוואות	תקופה ממוצעת לפרעון (שנים)	הטבה שנתית	הלוואות אחרות	הטבות אחרות
טננבאום יעקב*	710	308	-	1,018	-	-	-	-	31
פרופ' הוכמן שלום**	1,555	228	1,837	3,620	-	-	1	-	42
ברון מלי***	1,446	250	1,002	2,698	75	0.04	4	-	27
הרמלך רם	1,557	238	107	1,902	215	2.85	7	199	41
חוגי איבון****	1,369	261	1,197	2,827	89	0.33	3	-	45
כץ צבי****	1,337	161	748	2,246	-	-	1	-	38

* החל מיום 1.7.2006

** פרש מהבנק ביום 31.7.2006

*** פרשה) מהבנק ביום 31.12.2006

**** פרשה מהבנק ביום 30.4.2007

בקביעת השכר והמענקים נלקחו בחשבון בין היתר היקף העסקים של הבנק, הרווחיות ושיעור התשואה על ההון.

(1) כולל: תגמולים, קרן השתלמות, פיצויי פרישה, חופשה, ביטוח לאומי, מענקי יובל והסתגלות.

(2) כולל: השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת הדוח.

23. הדירקטוריון וההנהלה

א. כללי

בשנת 2007 קיים הדירקטוריון 17 ישיבות. כן התקיימו 55 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

ב. מידע על חברי הדירקטוריון

שלמה זהר

יו"ר הדירקטוריון;

חבר בוועדת אשראים; ועדת מאזן (יו"ר) ובוועדת שכר בכירים (יו"ר). מכהן כחבר בדירקטוריון הבנק החל מיום 9 בפברואר 2006.

בנוסף - מכהן בתפקיד יו"ר דירקטוריון בנק דיסקונט לישראל בע"מ, דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ, קופת התגמולים של עובדי ב.ד.ל בע"מ ו.א.ל - כרטיסי אשראי לישראל בע"מ; דירקטור וסגן יו"ר הדירקטוריון ב-Israel Discount Bank Of New York; חבר דירקטוריון ב-Discount Bancorp Inc, ובש. זהר ייעוץ וניהול בע"מ. שימש כרו"ח - שותף בזהר את זהר, רואי חשבון (עד חודש דצמבר 2005). בעל תואר שני במינהל עסקים מאוניברסיטת McGill, מונטריאול, קנדה ובעל תואר בכלכלה ובחשבונאות מאוניברסיטת בר אילן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית (ראה סעיף ד' להלן).

אורית אלסטר

מכהנת כחברה בדירקטוריון הבנק החל מיום 25 ביולי 2006;

החל מחודש ינואר 2007 מנהלת אגף חברות גדולות בבנק דיסקונט לישראל בע"מ. בשנים 2006 - 2000 כיהנה כמנהלת המחלקה לאשראים מיוחדים בבנק דיסקונט לישראל בע"מ. בעלת תואר ראשון בכלכלה, תואר שני במינהל עסקים, תואר ראשון במשפטים מאוניברסיטת תל אביב ובעלת רישיון עריכת דין ישראלי.

דוד דוד*

חבר בוועדת מינהלה וארגון (יו"ר); ועדת ניהול סיכונים (יו"ר); ועדת אשראים; ועדת ביקורת; ועדת מאזן וועדת שכר בכירים. מכהן כחבר בדירקטוריון הבנק החל מיום 3 בנובמבר 2002.

בנוסף - עוסק בייעוץ פיננסי; חבר דירקטוריון במעלות - דירוג קרנות נאמנות בע"מ. בעל תואר ראשון בכלכלה ובחשבונאות ובעל רישיון רואה חשבון מהאוניברסיטה העברית בירושלים. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית (ראה סעיף ד' להלן).

נחום הדסי

חבר בוועדת אשראים; ועדת מאזן וועדת ניהול סיכונים. מכהן כחבר בדירקטוריון הבנק החל מיום 10 במאי 2006.

בנוסף - משמש כיועץ כלכלי בתחום הנדל"ן; יו"ר דירקטוריון הדסי נחום ייעוץ עסקי בע"מ; חבר דירקטוריון בחברת ישראלום נכסים בע"מ (עד לחודש ינואר 2008). בשנים 2002-2005 כיהן בתפקיד סמנכ"ל בקבוצת שיכון ובינוי אחזקות בע"מ, יו"ר וחבר בדירקטוריונים של חברות הבת בקבוצה זו. בשנים 2002 - 1994 כיהן כסמנכ"ל חברת שיכון עובדים בע"מ. בעל תואר ראשון בכלכלה ומדעי המדינה מהאוניברסיטה העברית בתל אביב ותואר שני במינהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב.

נעם הנבי

חבר בועדת ניהול סיכונים. מכהן כחבר בדירקטוריון הבנק החל מיום 25 ביולי 2006. בנוסף - מכהן בתפקיד סמנכ"ל בכיר בבנק דיסקונט לישראל בע"מ; מנהל חטיבת התפעול והמידע בבנק דיסקונט לישראל בע"מ; מנכ"ל ויו"ר בד"ל מחשבים בע"מ; יו"ר דירקטוריון ש.ב.א - שרותי בנק אוטומטיים בע"מ ומ.ס.ב - מרכז סליקה בנקאי בע"מ; חבר דירקטוריון בכ.א.ל - כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ובנדב"ך לנדל"ן והשקעות (חברות בת של בנק דיסקונט לישראל בע"מ). בעל תואר ראשון בכלכלה ומדעי המחשב מאוניברסיטת בר אילן.

שושנה וינשל

חברה בועדת אשראים (יו"ר); ועדת מאזן ובעדת שכר בכירים. מכהנת כחברה בדירקטוריון הבנק החל מיום 11 בנובמבר 1997. בנוסף - חברה בדירקטוריון בקרור אחזקות בע"מ, בגב-ים בע"מ, ובקרן ההשתלמות לשופטים. בעלת תואר ראשון במשפטים מאוניברסיטת תל אביב ובעלת רישיון עריכת דין ישראלי. בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית (ראה סעיף ד' להלן).

אלי חוטר

חבר בועדת מינהלה וארגון. מכהן כחבר בדירקטוריון הבנק החל מיום 25 ביולי 2006. בנוסף - מכהן בתפקיד סמנכ"ל בכיר בבנק דיסקונט לישראל בע"מ; החל משנת 2006 מכהן בתפקיד מנהל חטיבת שיווק ותכנון אסטרטגי בבנק דיסקונט לישראל בע"מ. יו"ר דירקטוריון נדב"ך לנדל"ן והשקעות בע"מ, ציר חברה למסחר בע"מ ונכסי הר לוי בע"מ (חברות בת של בנק דיסקונט לישראל בע"מ); חבר דירקטוריון בבנק דיסקונט ג'נבה ובכ.א.ל - כרטיסי אשראי לישראל בע"מ. בשנים 2001-2006 כיהן בתפקיד סמנכ"ל משאבי אנוש בבנק דיסקונט לישראל בע"מ. בעל תואר ראשון בפסיכולוגיה מאוניברסיטת חיפה, ותואר שני במינהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב.

נחום לנגנטל*

חבר בועדת ביקורת. מכהן כחבר בדירקטוריון הבנק החל מיום 25 ביוני 2007. בנוסף - מכהן החל משנת 2003 בתפקיד מנכ"ל חברות ההשקעה יומנטרה השקעות בע"מ וסמסרה השקעות בע"מ. יו"ר דירקטוריון פז שרותי תעופה בע"מ ופז נכסי תעופה בע"מ (עד לחודש ינואר 2008); חבר דירקטוריון במסיקה חסון מסחר 2002 בע"מ, אלהר הנדסה ובנין בע"מ, כלל תעשיות והשקעות בע"מ, שמן תעשיות בע"מ ובאגרי אינווסט קמור בע"מ. בעל תואר ראשון במשפטים ותואר שני בהיסטוריה מאוניברסיטת בר אילן.

שמואל מסנברג*

חבר בוועדת אשראים ובוועדת ניהול סיכונים. מכהן כחבר בדירקטוריון הבנק החל מיום 16 בינואר 2007.

בנוסף - משמש כיועץ עסקי; מנכ"ל מסרג - פיתוח עסקים בע"מ; חבר דירקטוריון בגזית אינק. (פנמה), ויליפוד השקעות בע"מ, מימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ, מימון ישיר (ליסינג) מקבוצת ישיר בע"מ, מיקה קפיטל בע"מ (עד לחודש ינואר 2008), פסגות אופק ניהול השקעות בע"מ ובקרן מידאס השקעות בע"מ. בשנים 2006-1993 כיהן בתפקיד סמנכ"ל וחבר הנהלה בבנק מזרחי טפחות בע"מ (מנהל החטיבה העסקית). בעל תואר ראשון בכלכלה ותואר שני במינהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב.

אהוד נחתומי*

חבר בוועדת אשראים; ועדת מינהלה וארגון; ועדת ביקורת וועדת מאזן. מכהן כחבר בדירקטוריון הבנק החל מיום 30 במאי, 2006.

בנוסף - עוסק בייעוץ פנסיוני ופיננסי; חבר דירקטוריון במחוג - מינהל גמל לעובדי חברת החשמל לישראל בע"מ. בשנים 2003-2006 כיהן בתפקיד מנכ"ל קרן פנסיה "מקפת"; בשנים 2001-2003 כיהן בתפקיד משנה למנכ"ל מגדל - חברה לכיטוח בע"מ. בעל תואר שני במינהל עסקים ובכלכלה מאוניברסיטה העברית בירושלים.

מאיר שביט*

חבר בוועדת ביקורת (יו"ר); ועדת אשראים; ועדת מינהלה וארגון; ועדת מאזן; ועדת ניהול סיכונים וועדת שכר בכירים. מכהן כחבר בדירקטוריון הבנק החל מיום 2 במרס 2003.

בנוסף - משמש כמנהל בחברות ויועץ; מנכ"ל ויו"ר דירקטוריון מאיר שביט ניהול והשקעות בע"מ; חבר דירקטוריון בתאגיד המנהל של המאגר לכיטוח רכב חובה (ה"פול") בע"מ (עד לחודש ינואר 2008) ובמחוג - מינהל גמל לעובדי חברת החשמל לישראל בע"מ. בעל תואר שני במינהל עסקים ומהנדס תעשייה וניהול (BSC) מאוניברסיטת תל אביב. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית (ראה סעיף ד' להלן).

* דירקטור חיצוני

ג. מידע על נושאי משרה בכירים

יעקב טננבאום

מנכ"ל הבנק; מכהן בתפקידו החל מיום 2 ביולי 2006; בעל תעודה מהמרכז להשתלמות בניהול שליד אוניברסיטת בר אילן, בדבר קורס פיתוח מנהלים (בשנים 1985-1986). בין השנים 1997-2006 כיהן כמנכ"ל בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ.

רם הרמלך

משנה למנכ"ל ומנהל החטיבה העסקית. מכהן בתפקידו החל מיום 1 בפברואר 1998, ואחראי, בין היתר, על האגף העסקי, מחלקת ליווי בניה, המחלקה המסחרית, מחלקת אשראים מיוחדים וחדר עסקאות חוץ בבנק; בעל תואר ראשון בסטטיסטיקה ותואר שני במינהל עסקים (מימון) מאוניברסיטת תל אביב.

אבי רישפן

סמנכ"ל בכיר והחשבונאי הראשי של הבנק. מכהן בתפקידו החל מיום 15 במרס 1999; בעל רשיון רואה חשבון; בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת חיפה.

ישראל ארליך

סמנכ"ל ומנהל החטיבה לבנקאות קמעונאית. מכהן בתפקידו החל מיום 15 באוקטובר 2006; בעל תואר ראשון בכלכלה ותואר שני במינהל עסקים (מימון) מאוניברסיטת תל אביב. בשנים 2001-2006 שימש כיועץ עסקי ומנהל חברות.

אלון בירון

סמנכ"ל, מנהל החטיבה לאסטרטגיה ופיננסים ומנהל הסיכונים. מכהן בתפקידו החל מיום 15 באוקטובר 2006; בעל תואר ראשון בפיזיקה ואלקטרו אופטיקה מאוניברסיטת בן גוריון ותואר שני במינהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב. בשנים 2003-2006 כיהן כראש תחום אסטרטגיה ותפעול בחברת "דלויט".

יאיר נצר

סמנכ"ל וראש חטיבת נכסי לקוחות. מכהן בתפקידו החל מיום 23 באפריל 2000; בעל תואר ראשון בכלכלה ותואר שני במינהל עסקים (מימון) מאוניברסיטת תל אביב.

עדו שבח

סמנכ"ל ומנהל חטיבת משאבי אנוש ומינהל. מכהן בתפקידו החל מיום 1 בפברואר 2007; בעל תואר ראשון בכלכלה ומינהל עסקים, תואר שני במינהל עסקים ותואר שני במדעי המדינה מאוניברסיטת חיפה. בשנים 2003-2004 - שימש כמפקד פו"מ "אפק" (רב זרועי); בשנים 2004-2006 - שימש בתפקיד ראש מספן כח-אדם בחיל הים.

צבי שובל

סמנכ"ל ומנהל אגף תפעול ומידע. מכהן בתפקידו החל מיום 1 במאי 1992; בעל תואר ראשון ושני בהנדסת תעשייה וניהול מאוניברסיטת בן גוריון בבאר שבע והתמחות לבעלי תואר שני במערכות מידע מאוניברסיטת תל אביב.

גלעד אליגון

עוזר לסמנכ"ל והמבקר הפנימי של הבנק וחברות הבת שלו. מכהן בתפקידו החל מיום 1 באוגוסט 2002; רואה חשבון; בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת בר אילן ותואר שני במינהל ציבורי מהמכללה לישראל - Clark Univ. (התמחות במינהל מערכות פיננסיות).

ד. דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית

על פי הוראות בנק ישראל, הוטל על התאגידיים הבנקאיים לקבוע את המספר המזערי הראוי של דירקטורים שהינם "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" - זאת בהתייחס, בין היתר, לגודל התאגיד הבנקאי, סוג פעילותו ומורכבות פעילותו, באופן שיאפשר לדירקטוריון לעמוד בחובות המוטלות עליו ובמיוחד בהתייחס לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד הבנקאי ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם.

עוד נקבע בהוראות, כי בדו"ח הדירקטוריון יצוין מיהם הדירקטורים "בעלי המיומנות החשבונאית והפיננסית", מכלל חברי הדירקטוריון, אף אם מספרם עולה על המספר המזערי הראוי שנקבע על ידי התאגיד הבנקאי.

לאור האמור, ובשים לב לסוג ומורכבות פעילותו של הבנק, קבע הדירקטוריון, בישיבתו מיום 23 בפברואר 2004, כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", יעמוד על שלושה דירקטורים, או רבע מבין חברי הדירקטוריון, הנמוך מבין השניים.

כן קבע הדירקטוריון בישיבתו מיום 12 בפברואר 2006, כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" החברים ב"ועדת הביקורת" וב"ועדת המאזן" יעמוד על דירקטור אחד.

ליום אישור דוחות כספיים אלו מונות "ועדת הביקורת" ו"ועדת המאזן" 2 ו-4 דירקטורים, בהתאמה, שהינם דירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית".

חברי הדירקטוריון, שהינם "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", והרקע העובדתי שבגיניו ניתן לראותם כבעלי מיומנות זו, הינם כמפורט להלן:

שלמה זהר - רואה חשבון; בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות ותואר מוסמך במינהל עסקים (התמחות בחשבונאות ומימון); משנת 1980 ועד וכולל חודש דצמבר 2005, שימש כשותף במשרד רואי חשבון זהר את זהר ושות'; כיהן כדירקטור בחברות שונות; מכהן כיו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת המאזן וחבר ועדת האשראים של דירקטוריון הבנק.

דוד דוד - רו"ח על פי הכשרתו; בין השנים 1983-1987 כיהן כמנכ"ל מלונות הירדן, חברה ציבורית; שימש בין השנים 1994 - 1987 כאחראי על תחום החשבונאות וההנפקות ברשות ניירות ערך; מנכ"ל ודירקטור בחברות ציבוריות בין השנים 2001 - 1994; בין השנים 2002 - 1996 דירקטור ומ"מ יו"ר דירקטוריון "מעלות"-החברה הישראלית לדירוג ניירות ערך בע"מ; החל משנת 2005 משמש דירקטור במעלות - דירוג קרנות נאמנות בע"מ; כיום, משמש כיועץ פיננסי, חבר בועדת הביקורת, בועדת המאזן ובעדת האשראים של דירקטוריון הבנק.

שושנה וינשל - עו"ד עפ"י הכשרתה; בין השנים 1991-1956 שימשה בתפקידים שונים בבנק לאומי לישראל בע"מ, ובין השאר, שימשה כיועצת המשפטית וניהלה את מחלקת החיתום וההנפקות של בל"ל. בתפקידה האחרון בכל"ל שימשה כראש החטיבה העסקית וחברת ההנהלה המצומצמת של בל"ל; החל משנת 1991 כיהנה כחברת דירקטוריון בחברות ציבוריות, כגון: אל-על נתיבי אויר לישראל בע"מ, חברת הדלק הישראלית בע"מ, "בזק" - החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, מלונות דן בע"מ, רפאל אמצעי לחימה בע"מ ובחברות נוספות; מכהנת כיו"ר ועדת האשראים וחברה בועדת המאזן של דירקטוריון הבנק.

מאיר שביט - בעל תואר מוסמך במינהל עסקים; שימש בין השנים 1986-1992 כסמנכ"ל כספים באררט חברה לביטוח בע"מ; כיהן בין השנים 1995-1992 כממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר; בין השנים 1996-1992 שימש חבר מליאת רשות ניירות ערך וחבר בוועדות שונות וכיהן כמשנה ליו"ר רשות ניירות ערך; בין השנים 1995-1992 שימש כדירקטור בכנסים מ.י. בע"מ; בין השנים 2002 - 1997 שימש כדירקטור, חבר בוועדת מאזן, ועדת אשראים ויו"ר ועדת הביקורת בבנק איגוד בע"מ; כיום, חבר בוועדת המאזן, בוועדת הביקורת ובוועדת האשראים של דירקטוריון הבנק ומשמש בנוסף כיועץ בתחומי שוק ההון, ביטוח, בנקאות וחסכון - למגוון לקוחות מוסדיים.

ה. שינויים בדירקטוריון הבנק

- ביום 19.4.2007 פרש מר רון ברקמן מדירקטוריון הבנק.
- ביום 25.6.2007 מונה מר נחום לנגנטל* כחבר בדירקטוריון הבנק.

* דירקטור חיצוני

יעקב טננבאום
המנהל הכללי

שלמה זהר
יו"ר הדירקטוריון

27 בפברואר 2008

נתונים כספיים עיקריים

שינוי לעומת		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2005	2006	2005	2006	2007	
%	%	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
17.5	15.4	542	552	637	רווח ורווחיות
(22.4)	(15.7)	125	115	97	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
15.4	13.5	298	303	344	הפרשה לחובות מסופקים
19.3	2.5	522	*608	623	הכנסות תפעוליות ואחרות
35.2	97.7	193	132	261	הוצאות תפעוליות ואחרות
46.9	176.7	113	60	166	רווח מפעולות רגילות לפני מסים
92.8	250.8	111	61	214	רווח מפעולות רגילות לאחר מסים
					רווח נקי

* בניכוי מענק הפרטה - 571 מיליון ש"ח

שינוי לעומת		ליום 31 בדצמבר			
2005	2006	2005	2006	2007	
%	%	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
12.2	9.1	16,813	17,280	18,860	מאזן - סעיפים עיקריים
0.3	3.5	*12,986	*12,583	13,027	סך כל המאזן
77.9	31.0	*1,464	*1,988	2,604	אשראי לציבור
11.5	8.6	14,119	14,484	15,736	ניירות ערך
29.2	17.5	1,055	1,160	1,363	פקדונות הציבור
					הון עצמי

* סווג מחדש

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2005	2006	2007	
%	%	%	
6.3	6.7	7.2	הון עצמי לסך מאזן
12.2	12.7	13.2	הון לרכיבי סיכון
77.2	*72.8	69.1	אשראי לציבור לסך המאזן
84.0	83.8	83.4	פקדונות הציבור לסך המאזן
57.1	49.8	55.2	הכנסות תפעוליות להוצאות תפעוליות
35.5	35.4	35.1	הכנסות תפעוליות לסך ההכנסות
1.0	0.9	0.7	הפרשה לחובות מסופקים מתוך האשראי לציבור
2.8	2.7	2.8	מרווח פיננסי כולל
*10.9	*5.6	17.2	תשואת הרווח הנקי להון העצמי

* הוצג מחדש

מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי

(במיליוני ש"ח)

ליום 31 בדצמבר					
2003	2004	2005	2006	2007	
<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> סכומים מותאמים** סכומים מדווחים* </div>					
נכסים					
1,313	1,523	1,902	2,266	2,699	מזומנים ופקדונות בבנקים
1,052	* 1,173	* 1,464	* 1,988	2,604	ניירות ערך
12,519	* 12,929	* 12,986	* 12,583	13,027	אשראי לציבור
2	1	-	9	9	אשראי לממשלה
3	2	4	* 3	75	השקעה בחברות כלולות
288	298	338	331	341	בניינים וציוד
116	108	* 119	* 100	105	נכסים אחרים
15,293	16,034	16,813	17,280	18,860	סך הכל נכסים
התחייבויות והון					
13,265	13,894	14,119	14,484	15,736	פקדונות הציבור
151	101	338	372	342	פקדונות מבנקים
50	47	65	55	50	פקדונות הממשלה
532	548	795	754	729	כתבי התחייבות נדחים
397	493	441	455	640	התחייבויות אחרות
14,395	15,083	15,758	16,120	17,497	סך הכל התחייבויות
898	951	1,055	1,160	1,363	הון עצמי
15,293	16,034	16,813	17,280	18,860	סך הכל התחייבויות והון

* סווג מחדש.
** ראה באור 1ב.

דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2003	2004	2005	2006	2007	
477	516	542	552	637	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
87	95	125	115	97	הפרשה לחובות מסופקים
390	421	417	437	540	רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
הכנסות תפעוליות ואחרות					
236	246	251	255	285	עמלות תפעוליות
3	1	1	12	22	רווח מהשקעה במניות, נטו
30	32	46	36	37	הכנסות אחרות
269	279	298	303	344	סך הכל הכנסות תפעוליות ואחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות					
292	298	*314	*376	381	משכורות והוצאות נלוות
75	79	80	84	94	אחזקה ופחת בניינים וציוד
126	127	*128	*148	148	הוצאות אחרות
493	504	522	608	623	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
166	196	193	132	261	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים בסכומים מדווחים
7	-	-	-	-	שחיקות והתאמות
173	196	193	132	261	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
86	92	80	72	95	הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות
87	104	113	60	166	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
(1)	(1)	-	1	48	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, נטו
-	-	(2)	-	-	השפעה מצטברת, נטו, לתחילת השנה, של שינוי שיטה חשבונאית
86	103	111	61	214	רווח נקי לשנה

רווח למניה (באלפי שקלים חדשים)

מניה בת 0.1 שקלים חדשים - ערך נקוב:					
0.70	0.84	0.91	0.48	1.33	רווח נקי מפעולות רגילות
(0.01)	(0.01)	(0.02)	0.01	0.39	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס
0.69	0.83	0.89	0.49	1.72	סך-הכל

מניה בת 0.01 שקלים חדשים - ערך נקוב:

0.07	0.08	0.09	0.05	0.13	רווח נקי מפעולות רגילות
-	-	-	-	0.04	רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס
0.07	0.08	0.09	0.05	0.17	סך-הכל

* סווג מחדש

שיעורי הכנסה והוצאה של הבנק וחברות מאוחדות שלו¹

נסכמים מדווחים

2006				2007			
שיעור הכנסה (הוצאה)				שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	ללא	הכנסות (הוצאות)	יתרה	כולל	ללא	הכנסות (הוצאות)	יתרה
השפעת נגזרים ³	השפעת נגזרים	מימון	ממוצעת ² מיליוני ש"ח	השפעת נגזרים ³	השפעת נגזרים	מימון	ממוצעת ² מיליוני ש"ח
אחוזים				אחוזים			
	8.01	768	*9,582		7.32	753	10,293
		8	151			6	137
7.97		776	9,733	7.28		759	10,430
	(4.08)	(386)	*9,463		(3.15)	(315)	10,009
		(8)	163			(6)	155
(4.09)		(394)	9,626	(3.15)		(321)	10,164
3.88	3.93			4.13	4.17		
מטבע ישראלי לא צמוד:							
							נכסים ⁴
							השפעת נגזרים משוכצים ו-ALM ³
							סה"כ נכסים
							התחייבויות ⁴
							השפעת נגזרים משוכצים ו-ALM ³
							סה"כ התחייבויות
							פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד:							
							נכסים ⁴
							השפעת נגזרים ו-ALM ⁽³⁾
							סה"כ נכסים
							התחייבויות ⁴
							השפעת נגזרים ו-ALM ⁽³⁾
							סה"כ התחייבויות
							פער הריבית
מטבע חוץ⁵:							
							נכסים ⁴
							השפעת נגזרים משוכצים ו-ALM ³
							סה"כ נכסים
							התחייבויות ⁴
							השפעת נגזרים משוכצים ו-ALM ³
							סה"כ התחייבויות
							פער הריבית
סך הכל:							
							נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון ⁴
							השפעת נגזרים ו-ALM משוכצים ³
							סה"כ נכסים
							התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון ⁴
							השפעת נגזרים ו-ALM משוכצים ³
							סה"כ התחייבויות
							פער הריבית

* סווג מחדש.

שיעורי הכנסה והוצאה של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

בסכומים מדווחים

2006				2007			
שיעור הכנסה (הוצאה)				שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	לא	הכנסות	יתרה	כולל	לא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ²	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ²
נגזרים ³	נגזרים	מימון	מיליוני ש"ח	נגזרים ³	נגזרים	מימון	מיליוני ש"ח
אחוזים				אחוזים			
			500				564
			9				3
			3				3
			42				67
			(2)				-
			552				637
			(115)				(97)
			437				540
			16,467				17,046
			22				40
			*168				187
			(78)				(73)
			16,579				17,200
			15,693				16,102
			18				53
			*230				290
			15,941				16,445
			638				755
			476				503
			(16)				(15)
			1,098				1,243

סך הכל הכנסות מימון מנכסים כספיים נטו, לרבות נגזרים

הכנסות מימון אחרות:

בגין אופציות

בגין מכשירים פיננסיים נגזרים אחרים (לא כולל אופציות, נגזרים בגידור ב-ALM, ונגזרים משוככים שהופרדו)

עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות⁶

הוצאות מימון אחרות

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

הפרשה לחובות מסופקים (לרבות הפרשה כללית ונוספת)

רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים

סך כל הנכסים הכספיים שהניבו הכנסות מימון⁴

נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים⁷

נכסים כספיים אחרים⁴

הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים

סה"כ הנכסים הכספיים

סך כל ההתחייבויות הכספיות שגרמו הוצאות מימון⁴

התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים⁷

התחייבויות כספיות אחרות⁴

סה"כ ההתחייבויות הכספיות

סה"כ עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות

נכסים לא כספיים

התחייבויות לא כספיות

סה"כ האמצעים הונויים

* סווג מחדש.

שיעורי הכנסה והוצאה של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

בדולרים של ארה"ב

2006				2007			
שיעור הכנסה (הוצאה)				שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ²	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ²
נגזרים ³	נגזרים	מימון		נגזרים ³	נגזרים	מימון	
אחוזים		מיליוני \$ ארה"ב		אחוזים		מיליוני \$ ארה"ב	
מטבע חוץ - נומינלי ב-\$ ארה"ב⁵							
				נכסים⁴			
	5.24	36	690	5.12	35	676	
				השפעת נגזרים משוכצים³ ALM-I			
		14	345			27	514
4.85		50	1,035	5.20		62	1,190
				התחייבויות⁴			
	(3.32)	(22)	672	(2.71)	(20)	736	
				השפעת נגזרים משוכצים³ ALM-I			
		(12)	325			(19)	423
(3.39)		(34)	997	(3.33)		(39)	1,159
				פער הריבית			
1.46	1.92			1.87	2.41		

הערות לגבי הנתונים בדבר שיעורי הכנסה והוצאה בעמודים 135-137:

1. הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
2. על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר הלא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.
3. מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משוכצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
4. מהיתרה הממוצעת של הנכסים נכתה היתרה הממוצעת של רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר ושל אגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בסך 2.3, 1.4, ו-0 מיליוני ש"ח במגזרים הלא צמוד, צמוד מדד והמט"ח, בהתאמה (2006 - 1.8, (3.0), ו-(0.2) מיליוני ש"ח בהתאמה).
4. למעט מכשירים נגזרים.
5. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
6. לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר.
7. יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

הערה: נתונים מלאים על שיעורי הכנסה והוצאה בכל מגזר לפי סעיפי המאזן השונים ימסרו לכל מבקש.

החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2007

בסכומים מדווחים

מ-3 ועד 5 שנים	משנה ועד 3 שנים	מ-3 חודשים ועד שנה	מחודש ועד 3 חודשים	עם דרישה ועד חודש
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח

מטבע ישראלי לא צמוד

21	196	481	928	9,341	סך הכל נכסים
118	260	719	305	9,606	סך הכל התחייבויות
(97)	(64)	(238)	623	(265)	הפרש
13	21	53	22	(31)	השפעת עסקאות עתידיות
(84)	(43)	(185)	645	(296)	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
37	121	164	349	(296)	החשיפה המצטברת במגזר

מטבע ישראלי צמוד למדד

948	1,119	573	138	176	סך הכל נכסים
664	900	538	149	31	סך הכל התחייבויות
284	219	35	(11)	145	הפרש
(37)	(42)	-	(23)	62	השפעת עסקאות עתידיות
247	177	35	(34)	207	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
632	385	208	173	207	החשיפה המצטברת במגזר

מטבע חוץ**

3	11	386	647	1,636	סך הכל נכסים
30	50	356	635	1,769	סך הכל התחייבויות
(27)	(39)	30	12	(133)	הפרש
(7)	12	(52)	255	84	השפעת עסקאות עתידיות
(34)	(27)	(22)	267	(49)	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
135	169	196	218	(49)	החשיפה המצטברת במגזר

חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית

972	1,326	1,440	1,713	11,153	סך הכל נכסים***
					יתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי
					סה"כ נכסים במאזן
812	1,210	1,613	1,089	11,406	סך הכל התחייבויות***
					זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
					סה"כ התחייבויות במאזן
160	116	(173)	624	(253)	הפרש
(31)	(9)	1	254	115	השפעת עסקאות עתידיות***
129	107	(172)	878	(138)	החשיפה לשינויים בשיעורי ריבית במגזר
804	675	568	740	(138)	החשיפה המצטברת במגזר

הערות כלליות:

- נתונים מלאים על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מציגים את הערך הנוכחי של זרמים עתידיים כשהם מהווים לפי שיעור התשואה הפנימי של הסעיף המאזני. הזרמים העתידיים שהווננו כאמור, כוללים ריבית שתצטבר עד למועד הפרעון, או עד למועד שינוי הריבית, המוקדם שבהם.
- השפעת עסקאות גידור כלולה בסך כל הנכסים או סך ההתחייבויות לפי עניין.

2006		2007		סך הכל	ללא תקופת פרעון*	מ-20 ועד 20	מ-10 ועד 20	מ-5 ועד 10
שיעור תשואה פנימי ממוצע	משך חיים אחוזים	שיעור תשואה פנימי ממוצע	משך חיים אחוזים					
0.19	6.52	0.15	7.41	11,240	272	-	-	1
0.27	3.12	0.25	2.95	11,057	1	2	22	24
(0.08)	3.40	(0.10)	4.46	183	271	(2)	(22)	(23)
				131	-	-	28	25
				314	271	(2)	6	2
				314	314	43	45	39
3.51	5.09	3.95	4.76	4,087	-	17	190	926
3.72	4.16	3.63	3.88	3,163	-	-	148	733
(0.21)	0.93	0.32	0.88	924	-	17	42	193
				(353)	-	-	(237)	(76)
				571	-	17	(195)	117
				571	571	571	554	749
0.32	5.80	0.34	5.78	2,686	-	-	6	(3)
0.30	4.70	0.30	4.57	2,941	-	-	41	60
0.02	1.10	0.04	1.21	(255)	-	-	(35)	(63)
				222	-	-	(55)	(15)
				(33)	-	-	(90)	(78)
				(33)	(33)	(33)	(33)	57
1.02	-	1.05	-	18,584	843	17	196	924
				276				
				18,860				
0.96	-	0.88	-	17,221	61	2	211	817
				276				
				17,497				
0.06	-	0.17	-	1,363	782	15	(15)	107
				-	-	-	(264)	(66)
				1,363	782	15	(279)	41
				1,363	1,363	581	566	845

* בטור "ללא תקופת פרעון" מוצגות יתרות מאזניות.
 ** פעילות מקומית, לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
 *** כולל נכסים והתחייבויות לא כספיים המוצגים בטור "ללא תקופת פרעון".

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ההוצאה השנתית בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים		סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ²	סיכון אשראי מאזני ¹	31 בדצמבר 2007
יתרות חובות בעייתיים ³					
3	-	328	75	253	חקלאות
132	14	3,498	1,216	2,282	תעשייה
809	40	2,666	1,409	1,257	בינוי
105	(1)	1,513	626	887	נדל"ן
-	-	243	61	182	חשמל ומים
166	17	2,713	996	1,717	מסחר
9	-	246	70	176	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
11	1	971	226	745	תחבורה ואחסנה
3	-	204	92	112	תקשורת ושרותי מחשב
15	-	1,033	356	677	שירותים פיננסיים
68	5	1,854	486	1,368	שירותים עסקיים אחרים
13	1	478	146	332	שירותים ציבוריים וקהילתיים
43	3	1,136	157	979	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
153	23	2,197	187	2,010	אנשים פרטיים - אחר
-	-	1,018	399	619	בגין פעילות לווים בחו"ל
1,530	103	20,098	6,502	13,596	סך הכל
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:					
2	-	50	13	37	תנועות ההתיישבות ⁴
3	-	67	29	38	רשויות מקומיות ⁵
31 בדצמבר 2006					
4	-	299	74	225	חקלאות
157	12	3,335	1,169	2,166	תעשייה
807	32	2,522	1,294	1,228	בינוי
156	18	1,316	383	933	נדל"ן
-	-	320	98	222	חשמל ומים
189	14	2,596	715	1,881	מסחר
12	1	230	57	173	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
13	2	798	137	661	תחבורה ואחסנה
3	1	159	83	76	תקשורת ושרותי מחשב
35	7	1,038	321	*717	שירותים פיננסיים
61	7	1,605	383	1,222	שירותים עסקיים אחרים
8	2	387	125	262	שירותים ציבוריים וקהילתיים
36	2	1,268	*280	*988	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
181	20	2,491	*499	*1,992	אנשים פרטיים - אחר
-	-	530	231	299	בגין פעילות לווים בחו"ל
1,662	118	18,894	5,849	13,045	סך הכל
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:					
3	-	*50	*8	42	תנועות ההתיישבות ⁴
1	-	*62	*29	*33	רשויות מקומיות ⁵

1. אשראי לציבור, וכן השקעות באגרות חוב של הציבור בסך 502 מיליון ש"ח ונכסים הנובעים מפעילות במכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך 4 מיליון ש"ח (31.12.2006) 388 מיליון ש"ח (7-1 מיליון ש"ח, בהתאמה).

2. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווים.

3. יתרות חובות בעייתיים בינוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לינוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים, כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.

4. קיבוצים ומושבים, ארגונים אזורים וארציים ותאגידים שכשליטת תנועות ההתיישבות.

5. לרבות תאגידים בשליטתם.

סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

* סווג מחדש.

סיכון האשראי על בסיס מאוחד, לפי אזור גאוגרפי של סיכון סופי

סכומים מדווחים

31 בדצמבר 2007					
הוצאה שנתית בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	יתרת הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	סה"כ	סיכון אשראי חוץ מאזני***	אשראי**	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
103	638	18,758	6,144	12,614	ישראל
-	-	212	91	121	מערב אירופה
-	-	437	241	196	ארצות הברית וקנדה
-	-	185	26	159	אחר
103	638	19,592	6,502	13,090	סך כל סיכון האשראי

31 בדצמבר 2006					
הוצאה שנתית בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	יתרת הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	סה"כ	סיכון אשראי חוץ מאזני***	אשראי**	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
118	574	*18,066	*5,464	*12,420	ישראל
-	-	*97	*20	*77	מערב אירופה
-	-	*173	*151	*22	ארצות הברית וקנדה
-	-	*163	*32	*131	אחר
118	574	18,499	5,849	12,650	סך כל סיכון האשראי

* סווג מחדש.

** לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

*** סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

תמצית מאזן מאוחד לסופי רבעונים - מידע רב רבעוני

(במיליוני ש"ח)

2006				2007				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
2,386	2,583	2,468	2,266	2,312	2,512	2,105	2,699	נכסים
*1,655	*1,553	*2,000	*1,988	*2,223	*2,497	2,505	2,604	מזומנים ופקדונות בבנקים
*12,786	**12,526	*12,459	*12,583	*12,671	*12,892	12,973	13,027	ניירות ערך
9	9	9	9	9	9	9	9	אשראי לציבור
*3	*3	*3	*3	*3	*3	2	75	אשראי לממשלה
331	329	329	331	332	341	343	341	השקעה בחברות כלולות
*134	*130	*128	*100	112	*106	114	105	בניינים וציוד
17,304	17,133	17,396	17,280	17,662	18,360	18,051	18,860	נכסים אחרים
								סך הכל נכסים

2006				2007				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
14,526	14,451	14,823	14,484	15,005	15,585	15,081	15,736	התחייבויות והון
425	334	196	372	186	248	394	342	פקדונות הציבור
59	56	52	55	55	54	52	50	פקדונות מבנקים
787	781	774	754	740	733	738	729	פקדונות הממשלה
*446	*421	*427	455	469	480	495	640	כתבי התחייבות נדחים
16,243	16,043	16,272	16,120	16,455	17,100	16,760	17,497	התחייבויות אחרות
1,061	1,090	1,124	1,160	1,207	1,260	1,291	1,363	סך הכל התחייבויות
17,304	17,133	17,396	17,280	17,662	18,360	18,051	18,860	הון עצמי
								סך הכל התחייבויות והון

* סווג מחדש.

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב רבעוני

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

2006				2007				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
140	137	132	143	145	150	188	154	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
39	20	22	34	14	29	19	35	הפרשה לחובות מסופקים
101	117	110	109	131	121	169	119	רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
הכנסות תפעוליות ואחרות								
62	63	63	67	69	70	72	74	עמלות תפעוליות
-	9	(1)	4	15	1	-	6	רווח (הפסד) מהשקעה במניות, נטו
10	8	9	9	10	18	9	7	הכנסות אחרות
72	80	71	80	94	89	81	87	סך הכל הכנסות תפעוליות ואחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות								
137	71	73	*95	92	80	95	121	משכורות והוצאות נלוות
20	20	22	22	22	22	23	27	אחזקה ופחת בניינים וציוד
35	36	37	*40	33	41	37	37	הוצאות אחרות
192	127	132	157	147	143	155	185	סה"כ הוצאות תפעוליות ואחרות
(19)	70	49	32	78	67	95	21	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מסים
5	24	19	24	34	23	27	11	הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות
(24)	46	30	8	44	44	68	10	רווח נקי (הפסד) מפעולות רגילות
-	-	-	1	-	-	(1)	49	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, נטו
(24)	46	30	9	44	44	67	59	רווח נקי (הפסד) לתקופה
רווח נקי (הפסד) למניה (באלפי שקלים חדשים):								
• מניה בת 0.1 שקלים חדשים - ערך נקוב								
(0.19)	0.37	0.24	0.06	0.35	0.35	0.55	0.08	רווח נקי מפעולות רגילות
-	-	-	0.01	-	-	(0.01)	0.40	רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס
(0.19)	0.37	0.24	0.07	0.35	0.35	0.54	0.48	סך הכל
• מניה בת 0.01 שקלים חדשים - ערך נקוב								
(0.02)	0.04	0.02	0.01	0.04	0.04	*0.05	-	רווח נקי מפעולות רגילות
-	-	-	-	-	-	-	0.04	רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס
(0.02)	0.04	0.02	0.01	0.04	0.04	0.05	0.04	סך הכל

* סווג מחדש.

אני, יעקב טננבאום, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2007 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הכינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח הבנק, וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידיים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידיים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.
 - ב. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ג. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

יעקב טננבאום
מנכ"ל הבנק

27 בפברואר, 2008

אני, אבי רישפן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2007 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח הבנק, וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.
 - ב. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ג. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לראיה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אבי רישפן
סמנכ"ל בכיר, חשבונאי ראשי

27 בפברואר, 2008

דוח הדירקטוריון והנהלה על אחריותם לדוח השנתי

הדוח השנתי הוכן על ידי הנהלת הבנק והיא האחראית לנאותותו. דוח זה כולל דוחות כספיים ערוכים בהתאם לעקרונות חשבונאיים מקובלים וכללי הדיווח שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים ובהנחיותיו, מידע נוסף הערוך בהתאמה להם וכן מידע אחר.

עריכת דוחות כספיים תקופתיים מחייבת גם עריכת אומדנים לצורך קביעתם של סכומים וסעיפים מסוימים בדוחות. אומדנים אלה נערכו על ידי הנהלה בהתאם למיטב שיקול דעתה.

כדי להבטיח את נאותות הדיווח הכספי של הבנק, מקיימת הנהלת הבנק מערכת מקיפה של בקרה פנימית שמטרתה להבטיח, כי כל העסקות בבנק נערכו על פי הרשאות נאותות, וכי נכסי הבנק מוגנים, שלמותם מובטחת, והרשומות החשבונאיות מהוות בסיס מהימן לעריכת הדוחות הכספיים. מערכת הבקרה הפנימית מוגבלת מטבעה בכך שאין היא מעניקה בטחון מוחלט, אלא בטחון סביר בלבד לגבי יכולתה לגלות ולמנוע טעויות ופעולות חריגות. העיקרון של הבטחון הסביר מבוסס על ההכרה, כי ההחלטה לגבי כמות המשאבים שתושקע בהפעלתם של אמצעי הבקרה חייבת מטבע הדברים לקחת בחשבון את התועלת שתצמח מהפעלתם של אמצעים אלה.

דירקטוריון הבנק, שהינו אחראי לדוחות הכספיים ולאישורם בהתאם לסעיף 92 לחוק החברות, קובע את המדיניות החשבונאית ומפקח על ישומה וכן קובע את מבנה מערכת הבקרה הפנימית ומפקח על תפקודה. המנהל הכללי אחראי לניהול השוטף של ענייני הבנק במסגרת המדיניות שקבע הדירקטוריון וכפוף להנחיותיו. הנהלת הבנק פועלת לפי המדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון. הדירקטוריון, באמצעות וועדותיו, מקיים מפגשים שוטפים עם הנהלת הבנק וכן עם המבקר הפנימי ועם רואי החשבון המבקרים של הבנק, במטרה לסקר את היקף עבודתם ואת תוצאותיה.

רואי החשבון המבקרים המשותפים של הבנק, ה"ה זיו האפט וה"ה סומך חייקין, ערכו ביקורת של הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון, התשל"ג-1973) ותקני ביקורת מסויימים שפורסמו על ידי לשכת רואי חשבון בארה"ב ושיישומם חוייב על פי ההנחיות של המפקח על הבנקים. מטרת הביקורת לאפשר לרואי החשבון המבקרים לחוות את דעתם באיזו מידה משקפים דוחות אלה, בהתאם לעקרונות חשבונאיים מקובלים וכללי הדיווח שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים ובהנחיותיו, את מצבו הכספי של הבנק, את תוצאות פעולותיו, את השינויים בהונו העצמי ואת תזרימי המזומנים שלו. בהתאם לסעיף 170 לחוק החברות אחראים רואי החשבון המבקרים כלפי הבנק ובעלי מניותיו לאמור בחוות דעתם לגבי הדוחות הכספיים. חוות הדעת של רואי החשבון המבקרים מצורפת לדוחות הכספיים השנתיים.

כמו כן, נמסר לעיונם של רואי החשבון המבקרים המידע בדוח הדירקטוריון ובסקירת הנהלה (להלן - המידע הנלווה) על מנת שיוכלו להודיע אם קיימת אי התאמה מהותית בין המידע בדוחות הכספיים לבין המידע הנלווה או אם המידע הנלווה כולל מידע שבאופן מהותי אינו תואם ראיות או מידע אחר שהגיעו לידיעת רואי החשבון המבקרים במהלך הביקורת. לא נתקבלה הודעה כאמור מרואי החשבון המבקרים. רואי החשבון המבקרים לא נקטו לצורך זה נהלי ביקורת נוספים על אלה שהיו חייבים לנקוט לצורך ביקורת הדוחות הכספיים.

אבי רישפן
סמנכ"ל בכיר, חשבונאי ראשי

יעקב טננבאום
מנהל כללי

שלמה זהר
יו"ר הדירקטוריון

27 בפברואר, 2008

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

ביקרנו את הדוחות הכספיים של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן - הבנק) ואת הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (להלן - המאוחד) המפורטים להלן:

- מאזנים ליום 31 בדצמבר 2007 וליום 31 בדצמבר 2006.
 - דוחות רווח והפסד, דוחות על השינויים בהון העצמי ודוחות על תזרימי המזומנים לשלוש השנים, שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007.
- דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות כלולות, אשר ההשקעות בהן ליום 31 בדצמבר 2007, מסתכמות בסך 2 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2006 - 3 מיליון ש"ח; 31 בדצמבר 2005 - 3 מיליון ש"ח). הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת שישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי ההנחיות של המפקח על הבנקים. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים, מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק והמאוחד - ליום 31 בדצמבר 2007 וליום 31 בדצמבר 2006 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים - של הבנק והמאוחד - לכל אחת משלוש השנים, שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007. כמו כן, לדעתנו הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

כמוסבר בכאור 1 ב', הדוחות הכספיים הנ"ל מוצגים בסכומים מדווחים, בהתאם לתקני חשבונאות של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים.

אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בכאור 18(ג)8(א) לדוחות הכספיים, בדבר הודעת צד ג' שהוגשה נגד הבנק.

סומך חייקין
רואי חשבון

זיו האפט
רואי חשבון

מבקרים משותפים

מאזנים ליום 31 בדצמבר

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

נכסים	באור	מאוחד		הבנק	
		2007	2006	2007	2006
מזומנים ופקדונות בבנקים	2	2,699	2,266	2,697	2,266
ניירות ערך	3	2,604	*1,988	2,581	*1,969
אשראי לציבור	4	13,027	*12,583	13,027	*12,583
אשראי לממשלה		9	9	9	9
השקעה בחברות מוחזקות	5	75	*3	131	39
בניינים וציוד	6	341	331	341	330
נכסים אחרים	7	105	*100	93	99
סך הכל נכסים		18,860	17,280	18,879	17,295
התחייבויות והון					
פקדונות הציבור	8	15,736	14,484	15,751	14,503
פקדונות מבנקים	9	342	372	342	372
פקדונות הממשלה		50	55	50	55
כתבי התחייבות נדחים	10	729	754	729	754
התחייבויות אחרות	11	640	455	644	451
סך הכל התחייבויות		17,497	16,120	17,516	16,135
הון עצמי		1,363	1,160	1,363	1,160
סך הכל התחייבויות והון		18,860	17,280	18,879	17,295

* סוג מחדש.
הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

אבי רישפן
סמנכ"ל בכיר, חשבונאי ראשי

יעקב טננבאום
מנהל כללי

שלמה זהר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 27 בפברואר 2008

דוחות רווח והפסד לשנים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר

(במיליוני ש"ח)

הבנק			מאוחד			באור	
2005	2006	2007	2005	2006	2007		
541	550	636	542	552	637	21	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
125	115	97	125	115	97	ד'4	הפרשה לחובות מסופקים
416	435	539	417	437	540		רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
הכנסות תפעוליות ואחרות							
249	254	283	251	255	285	22	עמלות תפעוליות
1	12	22	1	12	22	23	רווח מהשקעה במניות, נטו
33	17	16	46	36	37	24	הכנסות אחרות
283	283	321	298	303	344		סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות							
*309	*370	375	*314	*376	381	25	משכורות והוצאות נלות
80	85	94	80	84	94		אחזקה ופחת בניינים וציוד
*127	*146	146	*128	*148	148	26	הוצאות אחרות
516	601	615	522	608	623		סך הכל ההוצאות התפעוליות והאחרות
183	117	245	193	132	261		רווח מפעולות רגילות לפני מסים
75	66	89	80	72	95	27	הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות
108	51	156	113	60	166		רווח מפעולות רגילות לאחר מסים
5	9	28	-	-	-	ב'5	חלק הבנק בתוצאות הפעולות, נטו, של חברות מוחזקות, לאחר מסים
113	60	184	113	60	166		רווח נקי מפעולות רגילות
-	1	30	-	1	48	28	רווח מפעולות בלתי רגילות, נטו
(2)	-	-	(2)	-	-	י'1	השפעה מצטברת, נטו, לתחילת השנה, של שינוי שיטה חשבונאית
111	61	214	111	61	214		רווח נקי לשנה
רווח למניה (באלפי שקלים חדשים)							
						29	
מניה בת 0.1 שקלים חדשים - ערך נקוב:							
*0.91	*0.48	1.48	*0.91	*0.48	1.33		רווח נקי מפעולות רגילות
(0.02)	0.01	0.24	(0.02)	0.01	0.39		רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס
0.89	0.49	1.72	0.89	0.49	1.72		סך הכל
מניה בת 0.01 שקלים חדשים - ערך נקוב							
*0.09	*0.05	0.15	*0.09	*0.05	0.13		רווח נקי מפעולות רגילות
-	-	0.02	-	-	0.04		רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס
0.09	0.05	0.17	0.09	0.05	0.17		סך הכל

* סווג מחדש.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון העצמי

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)						
סך הכל הון עצמי	רווח כולל אחר יתרת רווח	רווח כולל אחר מצטבר*	סך הכל הון וקרנות הון	קרנות הון	הון מניות נפרע	
951	758	18	175	124	51	יתרה ליום 1 בינואר 2005
						התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:
(15)	-	(15)	-	-	-	• התאמת ערך
2	-	2	-	-	-	• נזקף לרווח הפסד בגין מימושים
6	-	6	-	-	-	• השפעת המס המתייחס
111	111	-	-	-	-	רווח נקי לשנה
1,055	869	11	175	124	51	יתרה ליום 31 בדצמבר 2005
						התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:
24	-	24	-	-	-	• התאמת ערך
2	-	2	-	-	-	• נזקף לרווח הפסד בגין מימושים
(10)	-	(10)	-	-	-	• השפעת המס המתייחס
28	-	-	28	28	-	מענק המדינה לעובדים ("הפרטה")
61	61	-	-	-	-	רווח נקי לשנה
1,160	930	27	203	152	51	יתרה ליום 31 בדצמבר 2006
						התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:
-	-	-	-	-	-	• התאמת ערך
(18)	-	(18)	-	-	-	• נזקף לרווח הפסד בגין מימושים
7	-	7	-	-	-	• השפעת המס המתייחס
214	214	-	-	-	-	רווח נקי לשנה
1,363	1,144	16	203	152	51	יתרה ליום 31 בדצמבר 2007

* מהווה "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על תזרימי המזומנים לשנים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר

(במיליוני ש"ח)

הבנק			מאוחד		
2005	2006	2007	2005	2006	2007
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת					
111	61	214	111	61	214
רווח נקי לשנה					
151	239	190	157	246	200
התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעולות (נספח א')					
262	300	404	268	307	414
מזומנים נטו מפעילות שוטפת					
תזרימי מזומנים לפעילות בנכסים					
(8)	(198)	16	(8)	(198)	14
פקדונות בבנקים, נטו					
-	-	148	-	-	148
תמורה נטו ממכירת פעילות קופות הגמל					
-	-	1	-	-	1
תמורה ממכירת חברה מוחזקת					
*(895)	*(1,032)	(2,423)	*(895)	*(1,032)	(2,423)
רכישת ניירות ערך זמינים למכירה					
181	363	1,220	181	363	1,220
תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה					
282	240	781	282	240	781
תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה					
10	(46)	(9)	7	(51)	(13)
ניירות ערך למסחר, נטו					
*(51)	*261	(714)	*(51)	*261	(714)
אשראי לציבור, נטו					
1	(9)	-	1	(9)	-
אשראי לממשלה, נטו					
-	-	8	-	-	-
דיבידנד שהתקבל מחברה מוחזקת					
(2)	-	(73)	(2)	-	(73)
השקעה בחברות מוחזקות					
(68)	(37)	(51)	(68)	(37)	(51)
רכישת בניינים וציוד					
2	4	-	2	4	-
תמורה ממימוש בניינים וציוד					
(548)	(454)	(1,096)	(551)	(459)	(1,110)
מזומנים נטו לפעילות בנכסים					
תזרימי מזומנים מפעילות בהתחייבויות ובהון					
228	367	1,248	225	365	1,252
פקדונות מהציבור, נטו					
237	34	(30)	237	34	(30)
פקדונות מבנקים, נטו					
18	(10)	(5)	18	(10)	(5)
פקדונות מהממשלה, נטו					
(50)	-	-	(50)	-	-
דיבידנד ששולם					
257	4	-	257	4	-
הנפקת כתבי התחייבות נדחים					
(33)	(75)	(74)	(33)	(75)	(74)
פרעון כתבי התחייבות נדחים					
657	320	1,139	654	318	1,143
מזומנים נטו מפעילות בהתחייבויות ובהון					
371	166	447	371	166	447
גידול במזומנים					
907	1,278	1,444	907	1,278	1,444
יתרת מזומנים לתחילת השנה					
1,278	1,444	1,891	1,278	1,444	1,891
יתרת מזומנים לסוף השנה					

* סווג מחדש.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספחים לדוחות על תזרימי המזומנים לשנים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

הבנק			מאוחד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
						נספח א' - התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעולות
						חלקו של הבנק ברווחים, נטו, של חברות מוחזקות
(5)	(9)	(28)	-	-	-	
-	28	-	-	28	-	מענק המדינה לעובדים ("הפרטה")
32	34	39	32	34	40	פחת על בניינים וציוד
128	117	100	128	117	100	הפרשה לחובות מסופקים
(13)	6	(28)	(13)	6	(28)	ריבית, נטו, ורווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
(3)	(1)	(1)	(4)	(1)	(1)	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
-	1	(1)	-	1	(1)	הפרשה לירידת ערך השקעות
-	(2)	2	-	(2)	2	הפסד (רווח) ממימוש בניינים וציוד, נטו
-	-	(31)	-	-	(49)	רווח ממכירת פעילות קופות הגמל
-	-	(1)	-	-	(1)	רווח ממכירת חברה מוחזקת
18	(11)	4	18	(11)	4	מסים נדחים, נטו
(3)	30	9	(3)	30	9	קיטון (גידול) ביעודה לפיצויי פרישה, נטו
23	30	49	23	30	49	התאמת ערכם של כתבי התחייבות נדחים
						שינויים בסעיפים מאזניים
(24)	(7)	17	(23)	(10)	16	נכסים אחרים
(2)	23	60	(1)	24	60	התחייבויות אחרות
151	239	190	157	246	200	סה"כ התאמות למזומנים מפעולות
						נספח ב' - פעולות שלא במזמן
9	1	1	9	1	1	רכישת בניינים וציוד
143	25	35	143	25	35	השאלת ניירות ערך
-	(49)	(203)	-	(49)	(203)	החזר ניירות ערך מושאלים

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

א. כללי

- (1) הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
- (2) מאחר ובחלק מסעיפי הדוחות הכספיים אין שינוי מהותי בין נתוני הבנק לנתונים במאוחד, מתייחסים אותם באורים בדוחות הכספיים לנתונים המאוחדים בלבד.
- (3) בדוחות כספיים אלה -
 - (א) **חברות מאוחדות** - חברות בהן יש לבנק שליטה במישרין או בעקיפין בזכויות הצבעה ואשר דוחותיהן אוחדו עם דוחות הבנק.
 - (ב) **חברות כלולות** - חברות, למעט חברות מאוחדות, שהשקעת הבנק בהן כלולה בדוחות הכספיים של הבנק, על בסיס השווי המאזני.
 - (ג) **חברות מוחזקות** - חברות מאוחדות וחברות כלולות.

ב. הפסקת התאמת הדוחות הכספיים לאינפלציה

בחודש אוקטובר 2001 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מס' 12 (להלן: "תקן 12"), על פיו ובהתאם לתקן חשבונאות מספר 17 שפורסם בחודש דצמבר 2002, הופסקה התאמת הדוחות הכספיים להשפעת האינפלציה, החל מיום 1 בינואר 2004. בתאריך 11 בינואר 2004 פרסם המפקח על הבנקים הוראות ליישום תקן 12 בתאגידים הבנקאיים, החל מיום 1 בינואר 2004.

עד ליום 31 בדצמבר 2003, ערך הבנק את דוחותיו הכספיים, כשהם מותאמים להשפעת האינפלציה בהתאם לגילוי דעת 36 של לשכת רואי חשבון בישראל. הסכומים המותאמים שנכללו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2003, שימשו נקודת מוצא לדוח הכספי הנומינלי החל מיום 1 בינואר 2004.

הבנק יישם את הוראות תקן 12 והוראות המפקח על הבנקים בנושא זה (להלן: "ההוראות") החל מיום 1 בינואר 2004. הנתונים הכלולים בדוחות כספיים אלה מוצגים על פי ההוראות ב"סכומים מדווחים", כדלקמן:

(א) נתונים מאזניים

- (1) פריטים כספיים - מוצגים בערכים נומינליים.
- (2) פריטים לא כספיים - מוצגים על פי ערכם המותאם ליום 31 בדצמבר 2003, בתוספת סכומים נומינליים שנוספו לאחר 1 בינואר 2004 ובניכוי הסכומים שנגרעו לאחר 1 בינואר 2004.
- (3) סכומי הנכסים הלא כספיים אינם מייצגים בהכרח שווי מימוש, או שווי כלכלי עדכני, אלא רק את הסכומים המדווחים של אותם נכסים.
- (4) בדוחות הכספיים "עלות" - משמעותה עלות בסכום מדווח.

(ב) נתונים תוצאתיים

- (1) הכנסות והוצאות הנובעות מפריטים כספיים - מוצגות בערכים נומינליים.
- (2) הכנסות והוצאות הנובעות מפריטים לא כספיים - מוצגות במקביל לסעיף המאזני.

ג. יישום לראשונה של כללי חשבונאות חדשים

(1) בחודש מרס 2007 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מס' 30 בדבר נכסים בלתי מוחשיים, המבוסס על תקן החשבונאות הבינלאומי מס' 38.

התקן קובע כי נכס בלתי מוחשי יוכר, אם ורק אם צפויות (probable) בגינו הטבות כלכליות עתידיות ועלותו ניתנת למדידה באופן מהימן.

על פי התקן יש לערוך הבחנה בין נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר (שיש להפחיתם על פני תקופה זו), לבין נכסים בלתי מוחשיים אחרים (שאין להפחיתם) - אך יש לבדוק קיום נסיבות להפחתה בגין ירידת ערכם, מדי שנה, או במועד קרוב יותר - אם חלו שינויים כלכליים או עסקיים - המחייבים בדיקה זו).

התקן מתיר למדוד נכס בלתי מוחשי (לאחר שהוכר לראשונה), באחת משתי החלופות הבאות:

• על פי העלות המופחתת של הנכס.

• על פי סכומו המשוערך, המהווה את שווי ההוגן של הנכס במועד ההערכה מחדש.

התקן חל על הדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2007 או לאחר מכן. בתאריך 5 באוגוסט 2007 פרסם בנק ישראל הוראות בנוגע לאופן יישום התקן על ידי התאגידים הבנקאיים, לפיהן - יש להחיל את התקן על הדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים במועדים שנקבעו בתקן. עם זאת, נקבע בהוראות - כי יאסר על תאגידים בנקאיים ליישם סעיפים מסוימים בתקן, לרבות הסעיף המתיר למדוד נכס מוחשי בסכום משוערך. ליישום התקן לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

(2) בחודש ספטמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מס' 27 - בדבר "רכוש קבוע". התקן עוסק במגוון נושאים הקשורים ב"רכוש קבוע", לרבות: הכרה בנכסים, רישום פחת בגינם, טיפול בפיצוי בגין ירידת ערך של נכס, גריעת נכסים וטיפול בהתחייבות בגין עלויות פירוק ופינוי של פריט ושיקום האתר בו ממוקם הפריט.

בין היתר מתיר התקן, לראשונה - למדוד פריטי רכוש קבוע (שניתן למדוד את שווי ההוגן, באופן מהימן) - על פי ערכם המשוערך (המהווה את שווי ההוגן במועד ההערכה מחדש) ובנכחי פחת שנצבר. לאחר מכן תבוצענה הערכות מחדש, באופן סדיר, לגבי פריטי רכוש אלה, כדי לוודא ששווי ההוגן אינו שונה מהותית מערכם בספרים. התקן חל על דוחות כספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2007 ואילך. בעת אימוץ התקן לראשונה נדרש ליישם אותו בדרך של "יישום למפרע", למעט שני חריגים שנבעו בתקן.

בתאריך 5 באוגוסט 2007, פרסם בנק ישראל הוראות בנוגע לאופן יישום התקן על ידי תאגידים בנקאיים, לפיהן - יש להחיל את התקן על הדוחות הכספיים של התאגידים הבנקאיים במועדים שנקבעו בתקן. עם זאת, נקבע בהוראות כי יאסר על תאגידים בנקאיים למדוד את פריטי הרכוש הקבוע שלא על "בסיס עלות". ליישום התקן לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ד. מידע לגבי השפעה של תקני חשבונאות חדשים בתקופה שלפני יישומם

(1) בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מס' 23 - בדבר "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה". תקן זה מחליף את תקנות ניירות ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות הכספיים), התשנ"ו - 1996, שאומצו בהוראות הדוח לציבור של המפקח על הבנקים. התקן קובע כי נכסים והתחייבויות הנובעים מעסקה שבוצעה בין הישות לבין בעל השליטה בה - יימדדו במועד העסקה לפי שווי הוגן - וההפרש שבין השווי ההוגן כאמור, לבין התמורה שנקבעה בעסקה - ייזקף להון העצמי. התקן חל על עסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה שבוצעו לאחר 1 בינואר 2007, ועל הלוואה שניתנה (או נתקבלה) מבעל שליטה, החל ממועד יישום התקן (גם אם תאריך הביצוע קדם לתאריך יישום התקן). ביום 7 בינואר 2008, הודיע בנק ישראל, כי בכונתו להחיל את הוראות התקן על התאגידים הבנקאיים החל מיום 1 בינואר 2008. עם זאת, טרם פורסמו הוראות כלשהן בנוגע לאופן אימוץ התקן על ידי התאגידים הבנקאיים.

ד. מידע לגבי השפעה של תקני חשבונאות חדשים בתקופה שלפני יישום (המשך)

(2) בחודש יולי, 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 29, בדבר אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) (להלן: "התקן"). התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך התשכ"ח - 1968 ומחויבות לדווח על פי תקנותיו של חוק זה, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות מיום 1 בינואר 2008. האמור אינו חל על תאגידים בנקאיים שדוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בהתייחס לאופן יישום התקן על ידי תאגידים בנקאיים, המפקח על הבנקים הודיע לתאגידים הבנקאיים, כי:

- בכונתו לקבוע באופן שוטף הוראות ליישום תקנים ישראליים שמפרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, המבוססים על תקני ה-IFRS, שאינם נוגעים לליבת העסק הבנקאי.
 - במחצית השניה של שנת 2009 יפרסם החלטתו לגבי מועד היישום של תקני IFRS הנוגעים לליבת העסק הבנקאי - זאת כאשר הוא מביא בחשבון את תוצאות תהליך האימוץ של תקנים אלו בישראל מחד, ואת התקדמות תהליך ההתכנסות (Convergence) בין תקני IFRS - לבין התקנים האמריקאיים, מאידך.
 - לפיכך, בהתייחס לליבת העסק הבנקאי - דוחות כספיים של תאגיד בנקאי הערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ימשיכו להיות ערוכים לפי התקנים האמריקאיים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור.
 - (3) ביום 31 בדצמבר 2007 פורסמה על ידי בנק ישראל הוראה חדשה בנושא: "המדידה והגילוי של חובות בעייתיים והפרשה לחובות מסופקים, בדוחות כספיים של תאגידים בנקאיים". טיוטת ההוראה מבוססת על התקינה החשבונאית הקיימת בארה"ב לגבי תאגידים בנקאיים. העקרונות הגלומים בבסיס טיוטת ההוראה, מהווים שינוי מרחיק לכת ביחס להוראות הנוכחיות - בנושא סווג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו.
- השינויים העיקריים שנכללו בהוראה, ביחס להוראות הקיימות, הינם:
- הוטל על התאגידים הבנקאיים לערוך הפרשות לירידת ערך נכסים, בגין אשראים בעייתיים, באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית" - כמפורט להלן:
 - **"הפרשה פרטנית להפסדי אשראי"** - תיושם בגין ירידת ערך של אשראים בעייתיים שהיקפם החוזי עולה על מיליון ש"ח, וכן בגין חייבים בעייתיים מזהים אחרים (שההפרשה לירידת ערך בגינם אינה נכללת ב"הפרשה הקבוצתית").
 - ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי תערך בהתבסס על תזרימי התקבולים המהוונים הצפויים מהחייבים, או על פי השווי ההוגן של הבטוחות ששועבדו להבטחת אותם אשראים.
 - **"הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי"** - תיושם עבור הפרשות לירידת ערך של קבוצות אשראים הומוגניות, המורכבות מאשראים בסכומים קטנים יחסית (כגון: אשראים בגין כרטיסי אשראי, אשראי לדיור, אשראי "צרכני" בתשלומים וכו'), וכן בגין אשראים אחרים - שנבדקו פרטנית - ולא סווגו כ"חובות פגומים". ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי תערך בהתבסס על שיעורי ההפסד שתועדו בעבר בגין כל אחת מהקבוצות ההומוגניות.
 - הוגדרו סוגים חדשים של חובות בעייתיים, כגון:
 - **"סיכון אשראי נחות" (substandard)** - מוגדר כאשראי שאינו מוגן באופן מספק על ידי בטחונות ו/או יכולת התשלום של החייב - באופן שקיימת אפשרות שהבנק יספוג הפסד מסוים בגין אשראי זה - אם לא יתקנום הליקויים.

ד. מידע לגבי השפעה של תקני חשבונאות חדשים בתקופה שלפני יישום (המשך):

- **"חוב פגום"** - אשראי שהתאגיד הבנקאי צופה כי לא יגבה במועד את כל הסכומים המגיעים בגינו - וההפרשה להפסדי אשראי בגינו נמדדת במסלול "הפרשה פרטנית".
- על פי ההוראה יש להחיל את הסווג הנ"ל, גם על: אשראים המצויים בפיגור העולה על 90 יום, חובות ש"אורגנו מחדש", ויתרות בחשבונות עובר ושכ הנמצאים בחריגה - שהוגדרו כ"חובות בעייתיים בפיגור" בהתאם לסעיף 4(ג) בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325.
- כמו כן, אוסרת ההוראה לזקוף הכנסות ריבית (לא כולל הפרשי הצמדה ושער על קרן החוב), בגין חובות פגומים - על בסיס צבירה.
- **"סיכון אשראי בסווג שלילי" (classified)** - המונח מתייחס לקבוצת אשראים (לרבות סיכוני אשראי) בעייתיים - הכוללת את כל האשראים שסווגו: כ-"סיכון אשראי נחות" או כ-"חוב פגום".
- הוחמרו ההוראות בגין מחיקה חשבונאית של חובות בעייתיים. בין היתר קובעת ההוראה בנושא זה, כי:
 - יש למחוק חשבונאית כל חוב שנחשב בלתי ניתן לגביה, או חוב בעל ערך נמוך מאוד שהותרו כנסכ - אינה מוצדקת.
 - יש למחוק חשבונאית באופן מיידי (כנגד הפרשה להפסד אשראי), כל חלק של חוב העודף על שווי הבטחונות - שזוהה כסכום שאינו בר גביה.
 - אין לדחות מחיקה חשבונאית של חוב - שנערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי, אלא אם צפויים ארועים ספציפיים שיחזקו את שווי החוב. דחייה זו לא תמשך, בדרך כלל, למעלה משנתיים.
 - לגבי חובות בעייתיים שההפרשה בגינם נמדדת על בסיס "הפרשה קבוצתית", נקבע כי:
 1. חובות בפיגור המובטחים בבטחון שאינו דירת מגורים, או חובות שאינם מובטחים - יימחקו חשבונאית אם תקופת הפיגור בגינם עולה על 150 יום.
 2. בחובות המובטחים בבטחון דירת מגורים - יש למחוק את חלק החוב העודף של שווי הבטחון, אם תקופת הפיגור עולה על 180 יום.
 3. חובות של יחידים בפשיטת רגל או של תאגידים שניתן לגביהם צו פרוק - יימחקו חשבונאית תוך 60 יום ממועד מתן צו הכינוס (או הפירוק לפי העניין).
 - הורחבו דרישות הגילוי בדוחות הכספיים בגין חובות בעייתיים ונקבעו כללים לעריכת נהלים, תעוד ובקרה פנימית - בגין השיטות והתהליכים לזיהוי מדידה ודוחו של חובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי בגינם.
 - יישומן של ההנחיות הכלולות בהוראה יכנס לתוקף, החל מיום 1 בינואר 2010 ואילך. בנוסף, הוטל על התאגידיים הבנקאיים לנקוט בצעדים הבאים - בעת יישום ההוראה לראשונה (1.1.2010):
 - למחוק חשבונאית את יתרות החובות הבעייתיים, העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראה, למחיקה חשבונאית.
 - לבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו ליום 1.1.2010 - וטרם נגבו בפועל, בגין חובות בעייתיים שהוגדרו בהוראה.
 - הפרשים שיווצרו במועד היישום לראשונה של ההנחיות החדשות: בין יתרת ההפרשות להפסדי אשראי, על פי ההנחיות הקיימות - לבין יתרתן, על פי ההנחיות החדשות - ייזקפו לסעיף העודפים בהון העצמי. יישום ההנחיות החדשות הכלולות בהוראה מחייב הערכות ושינויים מהותיים במערכות המידע הקיימות, שאינן מותאמות, בשלב זה, לדוח על פי הכללים החדשים.
 - מכיוון שהבנק טרם גיבש את עמדתו בנושאי המתודולוגיה ובסיסי הנתונים הכלולים בהוראה (לרבות: השיטות לפיצול תיק האשראי, השיטות לקביעת "קבוצות הומוגניות" והתאמת שיעור הפרשה להפסדי אשראי - לכל אחת מהקבוצות), - לא ניתן להעריך, בשלב זה את השלכות יישום ההוראה, על תוצאותיו הכספיות של הבנק בעתיד.

באור 1 - כללי ועיקרי דוח ומדיניות חשבונאית (המשך)

ה. איחוד הדוחות הכספיים

- (1) הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות הכספיים של הבנק ושל החברות המאוחדות שלו. יתרות ועסקאות הדדיות בין החברות שאוחדו בוטלו בדוחות הכספיים המאוחדים.
- (2) הדוחות הכספיים של הבנק כוללים גם את הדוחות הכספיים של חברת מרכנתיל הנפקות בע"מ, שהינה "חברת שרות" כהגדרתה בהוראות בנק ישראל.

ו. השקעה בחברות מוחזקות

ההשקעה בחברות מוחזקות כלולה לפי שיטת השווי המאזני, בהתבסס על דוחותיהן הכספיים המבוקרים.

ז. מטבע חוץ והצמדה

- (1) נכסים (למעט ניירות ערך) והתחייבויות במטבע חוץ או הצמודים לו או הצמודים למדד המחירים לצרכן, כלולים בדוחות הכספיים כדלקמן:
- אלה במטבע חוץ או הצמודים לו:
 - לפי שערי החליפין היציגים שפורסמו על ידי בנק ישראל לתאריך המאזן, או לתאריך אחר בהתאם לתנאי העסקאות.
 - אלה הצמודים במלואם למדד המחירים לצרכן:
 - לפי המדד הידוע בתאריך המאזן, או לפי המדד בגין החודש האחרון של השנה, בהתאם לתנאי העסקאות.
 - (2) הכנסות והוצאות במטבע חוץ נכללו בדוחות רווח והפסד לפי שערי החליפין היציגים ששררו בעת התהוותן.
 - (3) הפרשי שער והצמדה שהתהוו עקב התאמת נכסים והתחייבויות במטבע חוץ או הצמודים לו או למדד המחירים לצרכן, כלולים בדוחות רווח והפסד בסעיפים המתאימים.
 - (4) פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן:

שיעור השינוי באחוזים			31 בדצמבר				
2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007	
2.4	(0.1)	3.4	100.6	103.0	102.9	106.4	מדד המחירים לצרכן ("בגין" חודש דצמבר) - בנקודות
2.7	(0.3)	2.8	100.5	103.2	102.9	105.8	מדד המחירים לצרכן ("ידוע" בחודש דצמבר) - בנקודות
6.8	(8.2)	(9.0)	4.308	4.603	4.225	3.846	שער החליפין של הדולר של ארצות הברית - בשקלים חדשים

ח. ניירות ערך

(1) ניירות ערך בידי הבנק

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מסווגים ניירות הערך שבידי הבנק, לשתי קטגוריות:

א. **ניירות ערך למסחר** - מהווים ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים בעיקרון במטרה למוכרם בתקופה קרובה - מוצגים לפי השווי ההוגן ליום הדיווח. רווחים והפסדים בגין התאמות לשווי השוק - נזקפו לדוח רווח והפסד.

ב. **ניירות ערך זמינים למכירה** - מהווים ניירות ערך שלא סווגו בקטגוריה הקודמת - מוצגים לפי השווי ההוגן ליום הדיווח, למעט מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין ומוצגות לפי העלות בניכוי הפרשה לירידת ערך - במידת הצורך. ההפרש בין העלות המופחתת של ניירות ערך אלה לבין השווי ההוגן, בניכוי השפעת המס, מוצג בסעיף נפרד בדוח על השינויים בהון העצמי. הפרשים בין עלות ניירות הערך לעלותם המופחתת - נזקפים לרווח והפסד על בסיס צבירה.

ג. עלות ניירות ערך שמומשו נזקפת לדוח רווח והפסד על בסיס "ממוצע נע".

(2) ניירות ערך בידי אחרים

ניירות ערך זמינים למכירה שהושאלו על ידי הבנק לאחרים - מוצגים לפי שוויים ההוגן בסעיף "אשראי לציבור". השינויים בערכם של ניירות ערך אלו, על בסיס צבירה, נזקפים לדוח הרווח והפסד לסעיף "הכנסות מאשראי לציבור". ההפרש בין שווי השוק של ניירות ערך אלו, לבין עלותם המופחתת, נזקף לדוח על השינויים בהון העצמי.

ט. הפרשה לחובות מסופקים

(1) הפרשה ספציפית

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים, המשקפות בצורה נאותה, לפי הערכת ההנהלה, את ההפסד הגלום בתיק האשראי, לרבות חבויות בסעיפים חוץ מאזניים. בקביעת נאותות ההפרשות, התבססה הנהלת הבנק על הערכת הסיכון הגלום בתיק האשראי, על סמך המידע שבידה בדבר מצבם הכספי של החייבים, מידת עמידתם בהתחייבויותיהם בעבר והערכת הבטחונות שנתקבלו מהם.

כן נכללו בדוחות הכספיים הפרשות בגין "הלוואות לדירור" (כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 314), הנקבעות על פי עומק הפיגור, ההולכות וגדלות ככל שמעמיק הפיגור.

מחיקת חובות נעשית לאחר שמוצו כל ההליכים המשפטיים והאחרים לגבייתם והובהר כי אין סיכוי ממשי לגבותם.

(2) הפרשה נוספת וכללית

בדוחות הכספיים נכללה הפרשה לחובות מסופקים מעבר להפרשה הספציפית, הנקבעת בהתאם למאפיינים של תיק החבויות, כפי שהוגדר בהוראות המפקח על הבנקים. בנוסף לכך נכללה הפרשה כללית המחושבת לפי 1% מסך חבות הלקוחות שהיתה ליום 31 בדצמבר 1991 בערכים מותאמים לאינפלציה (לפי מדד חודש דצמבר 2003).

יתרת הפרשה הכללית וההפרשה הנוספת לחובות מסופקים, מהווה כ-0.35% מסך סיכון האשראי הכולל ליום 31 בדצמבר 2007 (31.12.2006 - 0.40%).

י. בניינים וציוד

בניינים וציוד מוצגים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר. הפחת מחושב לפי שיטת הפחת השווה בהתאם לתקופת השימוש המשוערת בנכסים. עלויות מסוימות בגין פיתוח עצמי של תוכנות מחשב מהוונות להשקעה בציוד. עלויות אלה מופחתות בשיטת "הקו הישר", ממועד תחילת השימוש בתוכנה לאורך תקופת ההנאה הכלכלית בגינם.

יא. הוצאות הנפקה

הוצאות הנפקת כתיב התחייבות נדחים מופחתות יחסית ליתרות שטרם נפרעו, בכל שנה.

יב. ירידת ערך נכסים

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בתקן חשבונאות מס' 15 לגבי נכסים הכלולים בתחולת התקן (בעיקר מבנים), שעלותם עולה על "סכום בר ההשבה" בגינם. ההפרשה לירידת ערך נבחנת, עבור כל מבנה בנפרד. ערכם של הסכומים "ברי ההשבה", נקבעו כדלקמן:

- במבנים המשמשים כסניפי הבנק: על פי הוון תזרים המזומנים העתידי הצפוי מהסניף.
- במבנים אחרים, על פי הערכות שמאי תקופתיות.

יג. זכויות עובדים

(1) התחייבויות הבנק והחברות המאוחדות שלו בגין פיצויי פרישה וזכויות אחרות לעובדיהם, על פי הסכמי העבודה, מכוסות על ידי עתודות מתאימות. העתודות בגין חלק מההתחייבויות כאמור, חושבו על בסיס אקטוארי ומוצגות בערך הנוכחי לתאריך המאזן (ראה גם באור 15).

(2) לכיסוי התחייבויותיהם בגין פיצוי פרישה הפקידו הבנק והחברות המאוחדות שלו סכומים בקופות גמל לפיצויים.

יד. התחייבויות תלויות

(1) נערכו הפרשות מתאימות לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק ויועציו המשפטיים צפוי הפסד בגינם.
(2) בהתאם להוראות בנק ישראל מסווג הבנק את התביעות שהוגשו נגדו - לאחת מהקטגוריות הבאות, בהתאם להסתברות של מימוש החשיפה להפסד בגין תביעות אלו, כדלקמן:

- תביעות שצפוי הפסד בגינן (Probable): מוגדרות, בדרך כלל, כתביעות שהסתברות למימוש החשיפה להפסד בגינן - עולה על 70%. בגין תביעות אלו נערכה הפרשה להפסד בדוחות הכספיים בהתאם לעובדות הידועות לבנק.
- תביעות שהסיכוי להפסד בגינן אפשרי (Reasonably Possible): מוגדרות, בדרך כלל, כתביעות שהסתברות למימוש החשיפה להפסד בגינן - עולה על 20% ונמוכה מ-70%. לא נערכה הפרשה להפסד בגינן, אך ניתן גילוי לגביהן - כאשר סכום התביעה, מהותי (ראה באור 18).
- תביעות שהסיכוי להפסד בגינן קלוש (Remote): מוגדרות, בדרך כלל, כתביעות שהסתברות למימוש החשיפה להפסד בגינן - נמוכה מ-20%. לא נערכה הפרשה להפסד בגינן - אך ניתן גילוי לגביהן - כאשר סכום התביעה מהותי ביותר.

טו. עסקאות בכרטיסי אשראי

האשראי לציבור כולל גם יתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי שבוצעו על ידי לקוחות הבנק - באמצעות כרטיסי אשראי שהונפקו ללקוח על ידי הבנק, בשיתוף עם חברות כרטיסי האשראי (גם אם הודעת החיוב טרם נשלחה ללקוח על ידי חברת כרטיסי האשראי).

טז. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

- (1) הכנסות והוצאות כלולות על בסיס צבירה.
- (2) לגבי מדיניות הכרה בהכנסות והוצאות ממכשירים פיננסיים נגזרים, ראה סעיף יז' להלן.
- (3) הקטנת הפרשות לחובות מסופקים בגין חובות בעייתיים שההפרשה בגינם נערכת לפי עומק הפיגור ובגין חובות מסופקים שנמחקו - נרשמת על בסיס הגביה בפועל.
- (4) הכנסות מימון בגין חובות שאינם נושאים הכנסה ובגין ריבית פיגורים על הלוואות לדיור, נזקפות לדוח רווח והפסד על בסיס הגביה בפועל.
- (5) הכנסות ריבית מראש בגין כתבי התחייבות נדחים, מופחתות לפי שיטת "התשואה האחידה".

יז. מכשירים פיננסיים נגזרים

- (1) במהלך פעילותו מבצע הבנק עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים (כגון: חוזי מטבע, חוזי ריבית, עסקאות החלפה פיננסיות של מטבע (SWAP), אופציות על שערי מטבע חוץ וכו') הן עבור לקוחותיו במסגרת פעילותו כסוחר והן עבור עצמו - במסגרת ניהול סיכוני השוק אליהם חשוף הבנק (סיכון בסיס, סיכון ריבית וסיכון נזילות) ובמטרה להקטין ככל האפשר את חשיפתו לסיכונים אלה.
- (2) בהתאם להוראות בנק ישראל יוצגו המכשירים הנגזרים, בדוחות הכספיים, על פי שוויים ההוגן. השינוי בשוויים ההוגן של המכשירים הנגזרים ייקף לדוח רווח והפסד או להון העצמי (כמרכיב של "רווח כולל אחר") - בהתאם לייעודו של המכשיר הנגזר.
- בהתאם להוראות אלו יש לראות בהטבות מסוימות הגלומות בחלק מחוזי ההתקשרות שמבצע הבנק "מכשירים נגזרים משובצים" (ראה באור 18 ד' (1)(ג)), ולטפל בהן כמפורט להלן:
- על פי ההוראה יש להפריד את אותן הטבות שהוגדרו כ"מכשירים נגזרים משובצים", מ"החוזים המארחים" ולטפל בהן כמכשירים נגזרים - דהיינו, למדוד אותם על בסיס שוויים ההוגן בכל עת. המכשיר הנגזר המשובץ מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח והשינוי בשווי ההוגן נזקף לדוח רווח והפסד.
- (3) לתאריך המאזן לא היו בבנק מכשירים נגזרים מגדרים.

יח. קיזוז מכשירים פיננסיים

נכסים והתחייבויות ממכשירים פיננסיים מוצגים בסכומם נטו, כאשר לבנק יש זכות חוקית בת איכיפה לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים, ובכוונתו לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית. בהתאם לכך מקוזזים מהאשראי פקדונות שפרעונם למפקיד מותנה במידת הגביה של האשראים שניתנו מפקדונות אלה. ההכנסות, נטו, מהפעילות הנ"ל נכללו בסעיף "עמלות תפעוליות".

יט. מסים על ההכנסה

- (1) הבנק וחברות מאוחדות שלו נוקטים בשיטה של ייחוס מסים בשל הפרשים בעיתוי זקיפת הכנסות והוצאות מסוימות לצרכי מס. כן נכללה עתודה למסים בגין ההפרש שבין עלותם המופחתת של נכסים לא כספיים בני פחת המוצגת בדוחות הכספיים, לבין העלות המופחתת כאמור, לצרכי מס.
- המסים הנדחים חושבו לפי שיטת ההתחייבות ובהתאם לשיעור המס הצפוי לחול בתקופה בה צפוי מימוש המסים הנדחים, בהתבסס על שיעור המס וחוקי המס אשר נחקקו עד לתאריך המאזן.
- מימושם של המסים הנדחים מותנה בקיום רווחים חייבים במס בעתיד. להערכת ההנהלה יהיו מסים נדחים אלה ניתנים למימוש בעתיד.
- (2) בחישוב המסים הנדחים לא הובאו בחשבון המסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעה בחברות מוחזקות, מאחר שהבנק מתכוון להמשיך להחזיק בחברות אלו (בכפוף לאמור להלן) ולא לממשן.
- כמו כן לא נערכו מסים נדחים לגבי החזקות הבנק בחברה לניהול קרנות נאמנות, שיהיה על הבנק לממש את השקעותיו בה, בעתיד - מכח החוקים שנחקקו במסגרת ה"רפורמה בשוק ההון" - (ראה גם באור 31ב), משום שסכום ההשקעה בחברות אלו ליום 31 בדצמבר 2007, אינו מגלם בתוכו רווחים חייבים במס.
- בנוסף לכך, לא נערכה הפרשה למסים נדחים בגין החזקותיו של הבנק בחברת "הדס מרכנתיל בע"מ" - שהבנק התחייב לממשן עד לחודש אוגוסט 2011 - לכל המאוחר (ראה גם ביאור 31ב(1)ג) להלן), משום שסכום ההשקעה בחברה זו ליום 31.12.2007 - אינו מגלם בתוכו רווחים חייבים במס.
- (3) לא נערכה עתודה למסים נדחים בגין עודפים שנצברו בחברות מאוחדות שאינן "מוסדות כספיים" מאחר שאין כוונת חברות אלו לחלק עודפים אלו כדיבידנד בעתיד הנראה לעין.
- (4) ההפרשה למסים על הכנסות הבנק וחברות מאוחדות מסוימות שהינן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר של מוסדות כספיים נכלל בדוחות רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".
- (5) הבנק מיישם החל מיום 1 בינואר 2005 את תקן חשבונאות מספר 19 - "מסים על ההכנסה". התקן קובע כי יש לערוך הפרשות בגין התחייבות לתשלום מס ("עתודה למס") או בגין מסים שתשלומם הוקדם ("מסים נדחים לקבל") - בעיקר בשל הפרשים שנוצרים מזקיפת הכנסות והוצאות בדוח הכספי, בעתוי שונה מזקיפתן לצורכי מס.
- כן נקבע בתקן כי הפרשות ל"מסים נדחים לקבל" או ל"עתודה למס", יחושבו על פי שיעורי המס שיחולו בתקופות בהן צפוי מימושן של הפרשות אלו.
- בנושאים מסוימים המתייחסים לטיפול החשבונאי במסים על ההכנסה, לרבות התנאים לרישום הפרשות בגין "מסים נדחים לקבל", נקבעו על ידי המפקח על הבנקים מגבלות נוספות. בנושאים אלו חלות על הבנק הוראות המפקח, לרבות המגבלות שנקבעו בהוראות אלו.
- בעקבות היישום לראשונה של הוראות התקן בשנת 2005, נכללה בדוח הרווח והפסד לאותה שנה הוצאה בסך 2 מיליון ש"ח בגין ההשפעה המצטברת של השינוי בכללי החשבונאות, כאמור, עקב יישום הוראות התקן לראשונה. הוצאה נזקה לדוח הרווח והפסד לשנת 2005 - בסעיף "השפעה מצטברת, נטו, לתחילת השנה, של שינוי שיטה חשבונאית".

באור 1 - כללי ועיקרי דוח ומדיניות חשבונאית (המשך)

כ. דוח על תזרימי מזומנים

בדוח זה הוצגו נטו תזרימי המזומנים הנובעים מפעילות המתייחסת הן לנכסים והן להתחייבויות, למעט תזרימי המזומנים בקשר לבניינים וציוד, ניירות ערך זמינים למכירה והשקעות בחברות מוחזקות. סעיף המזומנים כולל מזומנים ופקדונות בבנקים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים.

כא. רווח למניה

הרווח למניה מחושב על בסיס מספר המניות הון המניות שהיה במחזור בשנים המדווחות עבור כל סוג מניה בנפרד.

כב. שימוש באומדנים

הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים דורשת מהנהלה שימוש באומדנים והערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, ועל הגילוי המתייחס לנכסים והתחייבויות תלויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופות הדיווח. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מהאומדנים.

באור 2 - מזומנים ופקדונות בבנקים

ההרכב במאוחד ובבנק:

31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
370	397	מזומנים ופקדונות בבנק ישראל
1,530	1,988	פקדונות בבנקים מסחריים
366	314	פקדונות בתאגידים בנקאיים מיוחדים
2,266	2,699	סך הכל מזומנים ופקדונות בבנקים
1,444	1,891	כולל מזומנים ופקדונות בבנק ישראל ובבנקים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

באור 3 - ניירות ערך

ההרכב במאוחד:

31 בדצמבר 2007

הערך במאזן מיליוני ש"ח	התאמה לשווי הוגן			עלות מופחתת* מיליוני ש"ח	רווחים מיליוני ש"ח	הפסדים מיליוני ש"ח	שווי הוגן** מיליוני ש"ח
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח				
ניירות ערך זמינים למכירה							
אגרות חוב ומלוות ⁽¹⁾ -							
1,866	8	3	1,871	3	8	1,866	1,866
508	8	3	513	3	8	508	508
2,374	16	6	2,384	6	16	2,374	2,374
מניות של חברות אחרות ⁽²⁾							
146	-	34	112	34	-	146	146
2,520	16***	40***	2,496	40***	16***	2,520	2,520
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה							
ניירות ערך למסחר							
אגרות חוב ומלוות ⁽¹⁾ -							
81	-	-	81	-	-	81	81
1	-	-	1	-	-	1	1
82	-	-	82	-	-	82	82
מניות של חברות אחרות							
2	-	-	2	-	-	2	2
84	-	-	84	-	-	84	84
סך הכל ניירות ערך למסחר							
2,604	16	40	2,580	40	16	2,604	2,604
סך הכל ניירות ערך							

* במניות - עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - במידת הצורך.

** נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים. כן כוללים נתוני השווי הוגן בתיק הזמין למכירה - מניות בסך 21 מיליון ש"ח, שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - שעל פי הערכת ההנהלה אינה עולה על שוויין ההוגן.

*** כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן", בניכוי השפעת המס.

הערות:

- (1) פירוט לגבי תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה באור 21.
- (2) הסעיף כולל יתרה בסך של כ-125 מיליוני ש"ח בגין השקעה במניות חברת "בזק", המייצגת את חלקו היחסי של הבנק בבטוחה שקיבל הבנק מלווה, בגין הלואה שהועמדה לו במסגרת קונסורציום בנקים, לרכישת מניותיה של חברת "בזק". לאחר שהלקוח לא עמד בתנאי ההלוואה ולא שילם את הריבית התקופתית מינה בית המשפט, לבקשת קונסורציום הבנקים, כונס נכסים למימוש הבטוחה.
- על פי הנחיה שהוצאה על ידי הפיקוח על הבנקים, נדרשו הבנקים החברים בקונסורציום - לאור מצבו של הלווה - להפסיק ולנהוג ביתרת החוב של הלווה כביתרת אשראי ולסווגה, לסעיף "ניירות ערך", במסגרת ה"תיק הזמין למכירה" - על פי שווי השוק של הבטוחה (עד לגובה יתרת החוב של הלווה). השינויים בשווי השוק של הבטוחה, בכפוף לאמור, נזקפים באופן שוטף לקרן ההון "התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן". ליום 31 בדצמבר 2007, עולה השווי ההוגן של הבטוחה, בסך של כ-34 מיליון ש"ח, על עלותה (שנקבעה בהנחיות הפיקוח על הבנקים).
- (3) לעניין שיעבודים - ראה באור 14.

באור 3 - ניירות ערך (המשך)

ההרכב במאוחד:

31 בדצמבר 2006

הערך במאזן מיליוני ש"ח	עלות מופחתת** מיליוני ש"ח	התאמה לשווי הוגן		שווי הוגן*** מיליוני ש"ח
		רווחים מיליוני ש"ח	הפסדים מיליוני ש"ח	
ניירות ערך זמינים למכירה				
אגרות חוב ומלוות ⁽¹⁾ -				
1,305*	1,297*	9	1	1,305
465	465	2	2	465
1,770	1,762	11	3	1,770
מניות של חברות אחרות ⁽²⁾				
148	113	35	-	148
1,918	1,875	46****	3****	1,918
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה				
ניירות ערך למסחר				
אגרות חוב ומלוות ⁽¹⁾ -				
68	68	-	-	68
1	1	-	-	1
69	69	-	-	69
1	1	-	-	1
מניות של חברות אחרות				
70	70	-	-	70
1,988	1,945	46	3	1,988
סך הכל ניירות ערך למסחר				
סך הכל ניירות ערך				

* סווג מחדש.

** במניות - עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - במידת הצורך.

*** נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים. כן כוללים נתוני השווי הוגן בתיק הזמין למכירה - מניות בסך 20 מיליון ש"ח, שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - שעל פי הערכת ההנהלה אינה עולה על שוויין ההוגן.

**** כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן", בניכוי השפעת המס.

הערות:

(1) פירוט לגבי תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה באור 21.

(2) הסעיף כולל יתרה בסך של כ-127 מיליוני ש"ח בגין השקעה במניות חברת "בזק", המייצגת את חלקו היחסי של הבנק בבטוחה שקיבל הבנק מלווה, בגין הלואה שהועמדה לו במסגרת קונסורציום בנקים, לרכישת מניותיה של חברת "בזק". לאחר שהלקוח לא עמד בתנאי ההלוואה ולא שילם את הריבית התקופתית מינה בית המשפט, לבקשת קונסורציום הבנקים, כונס נכסים למימוש הבטוחה.

על פי הנחיה שהוצאה על ידי הפיקוח על הבנקים, נדרשו הבנקים החברים בקונסורציום - לאור מצבו של הלווה - להפסיק ולנהוג כיתרת החוב של הלווה כביתרת אשראי ולסווגה, לסעיף "ניירות ערך", במסגרת ה"תיק הזמין למכירה" - על פי שווי השוק של הבטוחה (עד לגובה יתרת החוב של הלווה). השינויים בשווי השוק של הבטוחה, בכפוף לאמור, נזקפים באופן שוטף לקרן ההון "התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן". ליום 31 בדצמבר 2006, עולה השווי ההוגן של הבטוחה, בסך של כ-35 מיליון ש"ח, על עלותה (שנקבעה בהנחיות הפיקוח על הבנקים).

(3) לעניין שיעבודים - ראה באור 14.

באור 4 - אשראי לציבור (בניכוי הפרשה לחובות מסופקים)

א. ההרכב במאוחד:

31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
11,610*	12,063	אשראי
52	48	התחייבויות לקוחות עבור קיבולים
988*	979	הלוואות לדיור**
12,650	13,090	סך כל האשראי
67	63	בניכוי-הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים***
12,583	13,027	סך כל האשראי לציבור

* סוג מחדש

** כולל הלוואות לדיור בריבית משתנה בסך של כ-428 מיליוני ש"ח (31.12.06 - כ-397 מיליוני ש"ח).

*** הפרשה הספציפית לחובות מסופקים נכתה מסעיפי האשראי המתאימים.

ב. האשראי לציבור כולל:

1. אשראי ללווים בעייתיים (שאינם רשויות מקומיות ושלגביהם לא נרשמה הפרשה לחובות מסופקים לפי עומק הפיגור) - במאוחד ובבנק

(א) אשראי שאינו נושא הכנסה

31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
436	439	במטבע ישראלי לא צמוד
30	8	במטבע ישראלי צמוד למדד
58	17	במטבע חוץ (לרבות צמוד למטבע חוץ)
524	464	סך הכל אשראי שאינו נושא הכנסה

באור 4 - אשראי לציבור (בניכוי הפרשה לחובות מסופקים) (המשך)

ב. האשראי לציבור כולל (המשך):

1. אשראי ללווים בעייתיים (שאינם רשויות מקומיות ושלגביהם לא נרשמה הפרשה לחובות מסופקים לפי עומק הפיגור) - במאוחד ובבנק (המשך)

ב) אשראי שאורגן מחדש

מטבע ישראלי לא צמוד	מטבע ישראלי צמוד למדד	מטבע חוץ (לרבות צמוד למטבע חוץ)
1) אשראי שאורגן מחדש במהלך השנה עם ויתור על הכנסות		
ליום 31 בדצמבר 2007		
-	3	-
יתרת האשראי (במיליוני ש"ח)		
-	11.8	-
תקופה ממוצעת לפרעון (בשנים)		
שעור הכנסה אפקטיבי (באחוזים):		
-	3.9	-
לפי ההסכמים החדשים		
7.0	-	15.0
לפי ההסכמים המקוריים		
ליום 31 בדצמבר 2006		
-	-	1
יתרת האשראי (במיליוני ש"ח)		
-	-	6
תקופה ממוצעת לפרעון (בשנים)		
שעור הכנסה אפקטיבי (באחוזים):		
-	-	6.3
לפי ההסכמים החדשים		
-	-	8.5
לפי ההסכמים המקוריים		
2) אשראי שאורגן מחדש במהלך השנה ללא ויתור על הכנסות		
ליום 31 בדצמבר 2007		
1	11	24
יתרת האשראי (במיליוני ש"ח)		
27	54	47
ליום 31 בדצמבר 2006		
יתרת האשראי (במיליוני ש"ח)		
3) אשראי שאורגן מחדש בשנים קודמות עם ויתור על הכנסות		
ליום 31 בדצמבר 2007		
-	6	2
יתרת האשראי (במיליוני ש"ח)		
ליום 31 בדצמבר 2006		
-	7	1
יתרת האשראי (במיליוני ש"ח)		
ג) אשראי ללווים אשר לגביהם קיימת החלטה של הנהלת הבנק על ארגון מחדש שטרם בוצע		
יתרת האשראי		
8	-	-
ד) אשראי בפיגור זמני		
יתרת האשראי		
15	14	-
ריבית שנזקפה לדוח רווח והפסד בגינו		
-	1	-
ה) אשראי בהשגחה מיוחדת		
יתרת האשראי		
545	492	-

באור 4 - אשראי לציבור (בניכוי הפרשה לחובות מסופקים) (המשך)

ב. האשראי לציבור כולל (המשך)

2. אשראי לרשויות המקומיות - במאוחד ובבנק

(א) ההרכב:

31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
30	36	יתרה ליום המאזן

(ב) האשראי לרשויות המקומיות כולל:

31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
		(1) אשראי שאורגן מחדש
		אשראי שאורגן מחדש בשנים קודמות ללא ויתור על הכנסות
1	1	יתרת האשראי במטבע ישראלי צמוד למדד
		(1) אשראי שאורגן מחדש
		אשראי בהשגחה מיוחדת
-	2	יתרת האשראי
		(3) אשראי לרשויות המקומיות שלא נכלל במסגרת
		האשראי ללווים בעייתיים כנ"ל
29	33	יתרת האשראי
4	4	ריבית שנזקפה בנינו בדוח רווח והפסד

(ג) הצעת חקיקה בנושא הרשויות המקומיות:

ביום 13.3.2007 פורסמה מטעם ועדת הכספים של הכנסת: "הצעת חוק הרשויות המקומיות (תיקון) - ייעוד כספי הקצבות לתשלום משכורות (הוראה שעה), התשס"ז - 2007, על פיה יתאפשר לרשויות מקומיות מסוימות שבהן קיימת "הלנת שכר" לפתוח חשבונות בנק מיוחדים, שיהיו חסינים מפני עיקול לתקופה של שלושה חדשים והכספים שיופקדו בהם ישמשו לתשלום משכורות לעובדי הרשויות. עד כה טרם הושלמו הליכי החקיקה בגין הצעת החוק. להערכת הנהלת הבנק, השפעת הצעת החוק על הבנק (גם אם תתקבל כלשונה) אינה מהותית.

באור 4 - אשראי לציבור (בניכוי הפרשה לחובות מסופקים) (המשך)

ג. מיון יתרות האשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה

מאוחד

31 בדצמבר 2007				
מדרגות האשראי (אלפי ש"ח)	מספר לווים***	אשראי* מיליוני ש"ח	סיכון אשראי מיליוני ש"ח	מ
עד				עד
-	70,325	233	66	-
10	23,405	317	43	10
20	19,404	543	35	20
40	12,672	671	123	40
80	6,384	642	129	80
150	4,461	854	85	150
300	2,709	979	146	300
600	1,558	967	297	600
1,200	621	653	262	1,200
2,000	530	1,027	397	2,000
4,000	288	1,063	507	4,000
8,000	207	1,574	1,036	8,000
20,000	73	1,279	802	20,000
40,000	71	2,588	2,350	40,000
200,000	2	206	224	200,000
	142,710	13,596	6,502	

31 בדצמבר 2006				
מדרגות האשראי (אלפי ש"ח)	מספר לווים***	אשראי* מיליוני ש"ח	סיכון אשראי** מיליוני ש"ח	מ
עד				עד
-	89,940	382	172	-
10	21,785	342	84	10
20	16,290	476	53	20
40	10,188	537	62	40
80	5,571	571	66	80
150	4,110	774	107	150
300	2,800	994	184	300
600	1,693	956	431	600
1,200	621	610	341	1,200
2,000	547	1,034	471	2,000
4,000	242	865	490	4,000
8,000	208	1,533	1,069	8,000
20,000	80	1,469	789	20,000
40,000	59	2,502	1,530	40,000
200,000				
	154,134	13,045	5,849	

* לרבות השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים הנובעים מפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים של הציבור ובניכוי הפרשה ספציפית לחובות מסופקים.
 ** סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה.
 *** מספר הלווים לפי סה"כ אשראי וסיכון אשראי.

תקרת האשראי במדרגה העליונה הינה בסך של 230 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2006 - 148 מיליוני ש"ח).

באור 4 - אשראי לציבור (בניכוי הפרשה לחובות מסופקים) (המשך)

ד. הפרשה לחובות מסופקים - במאוחד ובבנק (במיליוני ש"ח)

2007

סך הכל	הפרשה ספציפית*		לפי עומק הפיגור	
	הפרשה נוספת**	אחרת		
650	76	571	3	יתרה לתחילת השנה
138	-	137	1	הפרשות בשנת החשבון
(38)	(6)	(31)	(1)	הקטנת הפרשות
(3)	-	(3)	-	גביית חובות שנמחקו בעבר
97	(6)	103	-	סכום שנזקף לדוח רווח והפסד
(39)	-	(39)	-	מחיקות, נטו***
708	70	635	3	יתרה לסוף השנה
8	7	1	-	כולל - יתרת הפרשה שלא נכתה מאשראי לציבור***

* לא כולל הפרשה בגין ריבית על חובות מסופקים, לאחר שהחובות הוגדרו כמסופקים. בהלוואות שלגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, לא כולל הפרשה לריבית בגין החוב שבפיגור.
 ** כולל הפרשה כללית לחובות מסופקים.
 *** בניכוי גביית חובות שנמחקו השנה.

2005				2006			
סך הכל	הפרשה ספציפית*			סך הכל	הפרשה ספציפית*		
	הפרשה נוספת**	אחרת	לפי עומק הפיגור		הפרשה נוספת**	אחרת	לפי עומק הפיגור
510	75	432	3	573	79	490	4
148	8	139	1	138	2	134	2
(20)	(4)	(16)	-	(20)	(5)	(14)	(1)
(3)	-	(3)	-	(3)	-	(3)	-
125	4	120	1	115	(3)	117	1
(62)	-	(62)	-	(38)	-	(36)	(2)
573	79	490	4	650	76	571	3
11	9	2	-	10	9	1	-

באור 4 - אשראי לציבור (בניכוי הפרשה לחובות מסופקים) (המשך)

ה. הלוואות לדיור שבגינן נערכה הפרשה לחובות מסופקים לפי עומק הפיגור - במאוחד ובבנק (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2007

סך הכל	הלוואות שאורגנו מחדש	מעל 33 חודשים	מעל 15 עד 33 חודשים	מעל 6 עד 15 חודשים	מעל 3 עד 6 חודשים	
2	-	1	1	-	-	סכום הפיגור
**-	-	-	-	-	-	מזה: ריבית על סכום הפיגור
3	-	1	1	1	-	יתרת ההפרשה לחובות מסופקים לפי עומק הפיגור*
9	1	-	1	3	4	יתרת הלוואות בניכוי הפרשה

31 בדצמבר 2006

סך הכל	הלוואות שאורגנו מחדש	מעל 33 חודשים	מעל 15 עד 33 חודשים	מעל 6 עד 15 חודשים	מעל 3 עד 6 חודשים	
2	-	1	-	1	-	סכום הפיגור
**-	-	-	-	-	-	מזה: ריבית על סכום הפיגור
3	-	2	-	1	-	יתרת ההפרשה לחובות מסופקים לפי עומק הפיגור*
8	1	-	-	4	3	יתרת הלוואות בניכוי הפרשה

* לא כולל הפרשה בגין ריבית על סכום הפיגור.
** נמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

ו. פרטים על אופן חישוב ההפרשה הספציפית בהלוואות לדיור - במאוחד ובבנק (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2007

חובות בעייתיים לדיור						
הפרשה ספציפית						
סך הכל	אחרת	לפי עומק הפיגור	יתרה בפיגור	יתרת חוב מאזנית	אשראי	
4	-	****4	4	26	664	הלוואות לדיור**
3	3	-	5	11	304	הלוואות "גדולות"***
1	1	-	5	5	11	הלוואות אחרות
8	4	4	14	42	979	סך הכל

31 בדצמבר 2006

חובות בעייתיים לדיור*						
הפרשה ספציפית						
סך הכל	אחרת	לפי עומק הפיגור	יתרה בפיגור	יתרת חוב מאזנית	אשראי	
3	-	3	2	21	736	הלוואות לדיור**
-	-	-	3	8	247	הלוואות "גדולות"***
2	2	-	1	7	5	הלוואות אחרות
5	2	3	6	36	988	סך הכל

* הוצג מחדש.
** הלוואות, שעל פי הוראות בנק ישראל, קיימת חובה לערוך בגינן הפרשה לפי עומק הפיגור.
*** הלוואות לדיור שיתרת כל אחת מהן עולה על 807 אלפי ש"ח (31 בדצמבר 2006 - 785 אלפי ש"ח).
**** כולל הפרשה ספציפית, בסך 1 מיליון ש"ח - שנוספה להפרשה לפי עומק הפיגור.

באור 5 - השקעה בחברות מוחזקות

א. ההרכב:

הבנק		מאוחד	
31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
(1) חברות מאוחדות			
			השקעה במניות לפי שיטת השווי המאזני, לרבות מוניטין
7	*7	-	-
3	3	-	-
			הלוואות בעלים
46	26	-	-
			רווחים שנצברו ממועד הרכישה
56	36	-	-
			סך הכל השקעות בחברות מאוחדות
			(2) חברות כלולות
			השקעה במניות לפי שיטת השווי המאזני, לרבות מוניטין
78	*6	78	*6
(3)	(3)	(3)	(3)
			הפסדים שנצברו ממועד הרכישה
75	3	75	3
			סך הכל השקעות בחברות כלולות
131	39	75	3
			סך הכל השקעות בחברות מוחזקות

* סווג מחדש.

ב. חלק הבנק ברווחים של חברות מוחזקות (במאוחד כלולות)

				חלק הבנק ברווחים מפעולות רגילות של חברות מוחזקות
10	9	-	-	
-	-	-	-	הפרשה למס
10	9	-	-	חלק הבנק ברווחים מפעולות רגילות של חברות מוחזקות, לאחר מסים
18	-	-	-	חלק הבנק ברווחים מפעולות בלתי רגילות של חברה מאוחדת, לאחר מס
28	9	-	-	סך הכל

ג. פרטים בדבר מוניטין

ההשקעה במניות ליום 31.12.2006, במאוחד ובבנק, כללה מוניטין בגין השקעה בחברה הכלולה - נ.פ.א. ניהול פיננסי אישי בע"מ בסך 0.5 מיליון ש"ח, נטו (לאחר קיזוז הפרשה לירידת ערך בסך 0.4 מיליון ש"ח).

באור 5 - השקעה בחברות מוחזקות (המשך)

ד. להלן פרטים על חברות מוחזקות:

דיבידנד שנרשם	תרומה לרווח הנקי		ערך השקעה לפי שווי מאזני		חלק בהון, בזכויות הצבעה ובזכות לקבלת רווחים	תחום פעילות עקרי	אחוזים
	2007	2006	31 בדצמבר 2007	31 בדצמבר 2006			
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח			
							חברות מוחזקות עיקריות
-	1	1	7	8	99.62	חברת נכסים	מרכנתיל נכסים בע"מ
8	5	24	7	23	100.0	שוק ההון	מרכנתיל השקעות בע"מ ^{(3)**}
-	*2	1	2	3	100.0	ניהול קרנות נאמנות	מרכנתיל קרנות נאמנות בע"מ ⁽²⁾⁽³⁾
-	*1	2	13	15	100.0	ניהול תיקי השקעות	מרכנתיל ניהול תיקים בע"מ ⁽¹⁾
-	-	-	*2	2	20.0	קרו הון סיכון	גולדן גייט ברידג' פאנד
-	-	-	1	-	10.0	ייעוץ פנסיוני	נ.פ.א. ניהול פיננסי אישיו ⁽⁴⁾
-	-	-	-	73	49.0	ניהול קופות גמל	הדס מרכנתיל קופות גמל בע"מ ⁽⁵⁾
							חברות אחרות
-	-	-	-	-	100.0	חברה להנפקות	מרכנתיל הנפקות בע"מ
-	-	-	7	7	100.0	חתמות להנפקות	ב.מ.ד. חיתומים ויזום השקעות בע"מ
-	-	-	-	-	100.0	סוכנות בטוח	מרכיט סוכנות לביטוח (1996) בע"מ
8	9	28	39	131			סך הכל

* סווג מחדש.

** לשעבר מרכנתיל ניהול קופות גמל בע"מ.

הערות:

- ההשקעה כוללת הלוואת בעלים בסך של כ-2 מיליון ש"ח (31.12.06 - כ-2 מיליון ש"ח). ההלוואה צמודה למדד, אינה נושאת ריבית ועומדת לפרעון בעת פרוק החברה בלבד.
- החברה הינה בבעלות מלאה של מרכנתיל ניהול תיקים בע"מ (חברה מאוחדת בבעלות מלאה של הבנק). ההשקעה כוללת הלוואת בעלים בסך של כ-1 מיליון ש"ח. ההלוואה צמודה למדד, אינה נושאת ריבית ועומדת לפרעון בעת פרוק החברה בלבד.
- לעניין החוקים שנחקקו בעקבות המלצות "ועדת בכר" - ראה באור 331(1).
- ביום 3.9.2007 נחתם הסכם בין הבנק, לבין נ.פ.א. ניהול פיננסי בע"מ (להלן: "נ.פ.א."), במסגרתו מכר הבנק ל- נ.פ.א. 56% מהחזקותיו ב-נ.פ.א., תמורת 1.3 מיליון ש"ח. הרווח הנקי שנבע לבנק מהמכירה כאמור הסתכם בסך 632 אלף ש"ח. לאחר המכירה מסתכמות החזקות הבנק ב- נ.פ.א. בשיעור של 10%. בעקבות הירידה בשיעור האחזקה בחברה, סווגה ההשקעה בחברה לסעיף ניירות ערך. בנוסף ניתנה לבנק - במסגרת הסכם המכירה, אופציה - למכור ל-נ.פ.א. עד ליום 3 בספטמבר 2010 את יתרת החזקותיו בחברה תמורת מיליון ש"ח. במקביל העניק הבנק לחברה אופציה לרכוש מהבנק את יתרת החזקותיו בחברה - עד ליום 3.9.2010, בסך 1.5 מיליון ש"ח.
- ביום 5 בדצמבר 2007 הושלמה עסקת מכירת פעילות קופות הגמל שנוהלו על ידי מרכנתיל ניהול קופות גמל בע"מ (ראה גם באור 331(1) להלן) לחברת הדס מרכנתיל קופות גמל בע"מ. חברת הדס מרכנתיל בע"מ הוקמה ביום 12 באוגוסט 2007 על ידי הבנק ואחרים, כחלק מההסכם למכירת פעילות קופות הגמל.
- בהתאם להסכם מסתכם חלקו של הבנק בהון ובזכויות ההצבעה בחברה בשיעור של 49%. כמו כן התחייב הבנק במסגרת הסכם המכירה למכור את יתרת החזקותיו בחברה עד לחודש אוגוסט 2011 - ראה באור 331(1)(ג).

באור 6 - בניינים וציוד

א. ההרכב במאוחד:

בניינים ומקרקעין	ציוד, ריהוט וכלי רכב	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
עלות⁽¹⁾			
*304	*502	806	יתרה לתחילת השנה
12	40	52	תוספות
(4)	(4)	(8)	גריעות
312	538	850	יתרה לסוף השנה
פחת שנצבר⁽²⁾			
146	329	475	יתרה לתחילת השנה
8	30	38	פחת השנה
2	-	2	הפסדים מירידות ערך שהוכרו
(4)	(2)	(6)	פחת שנצבר בגין גריעות
152	357	509	יתרה לסוף השנה
160	181	341	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2007
158	173	331	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2006
3.5	12.9	8.4	שיעור הפחת הממוצע בשנת 2007 (אחוזים)
3.8	12.2	8.0	שיעור הפחת הממוצע בשנת 2006 (אחוזים)

(1) היתרה כוללת עלויות פיתוח תוכנות שהונו בסך של כ-34 מיליון ש"ח (31.12.06 - כ-29 מיליון ש"ח).
 (2) הפחת שנצבר כולל הפסדים שנצברו מירידת ערך בסך 2 מיליון ש"ח.

ב. זכויות במקרקעין

(1) הבנק הינו בעל זכויות בדרך של חכירה ושכירות מוגנת בבניינים ומקרקעין לתקופות המסתיימות בשנים שבין 2016 עד 2044. יתרתן המופחתת של הזכויות הנ"ל הסתכמה כדלקמן:

31 בדצמבר 2007	31 בדצמבר 2006	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
28	30	חכירה מהוונת
3	4	שכירות מוגנת וחכירה בלתי מהוונת
31	34	סך הכל

(2) מקרקעין ומבנים שעלותם המופחתת הסתכמה בסך של כ-5 מיליוני ש"ח אינם בשימוש הבנק (31 בדצמבר 2006 - כ-7* מיליוני ש"ח). בשנת 2007 הוכרו הפסדים מירידת ערך בגין מקרקעין ומבנים כאמור בסך 2 מיליון ש"ח. המקרקעין הנ"ל כוללים מקרקעין ומבנים העומדים למכירה שעלותם המופחתת ליום 31.12.07 הסתכמה בסך של כ-2 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2006, כ-4 מיליון ש"ח). בשנת 2007 הוכרו הפסדים מירידת ערך בגין מקרקעין ומבנים אלו בסך של 1 מיליון ש"ח.

(3) זכויות במקרקעין שעלותן המופחתת הסתכמה בסך של כ-49 מיליוני ש"ח טרם נרשמו על שם הבנק בלשכות רישום המקרקעין (31 בדצמבר 2006 - כ-51 מיליוני ש"ח), עקב עיכובים בפעולות מקדימות לרישום מצד מנהל מקרקעי ישראל.

* סווג מחדש.

באור 7 - נכסים אחרים

ההרכב:

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
23	-	24	2	מסים שוטפים - עודף מקדמות ששולמו על הפרשה
-	20	-	30	מסים נדחים לקבל, נטו
6	5	6	5	הוצאות מראש
8	-	8	-	עודף היעודה לפיצויי פיטורין ופרישה על העתודה (ראה באור 15א')
17	19	17	19	עודף היעודה לדמי מחלה על העתודה
2	1	2	1	הוצאות הנפקה להפחתה של כתבי התחייבות נדחים
27	36	27	36	יתרות חובה בגין מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט נגזרים משובצים) (ראה באור 18ד')
16	12	* 16	12	חייבים אחרים ויתרות חובה
99	93	100	105	סך הכל נכסים אחרים

* סווג מחדש

באור 8 - פקדונות הציבור

ההרכב במאוחד:

31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
1,665	2,026	פקדונות לפי דרישה
12,042	12,998	פקדונות לזמן קצוב ואחרים
777	712	פקדונות בתוכניות חסכון
14,484	15,736	סך הכל פקדונות הציבור

באור 9 - פקדונות מבנקים

ההרכב במאוחד ובבנק:

31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
		בנקים מסחריים
58	86	פקדונות לפי דרישה
87	67	פקדונות לזמן קצוב
52	48	קיבולים
197	201	סך הכל פקדונות מבנקים מסחריים
		תאגידים בנקאיים מיוחדים
175	141	פקדונות לזמן קצוב
372	342	סך הכל פקדונות מבנקים

באור 10 - כתבי התחייבות נדחים

א. ההרכב :

במאוחד ובבנק		שעור תשואה פנימי*	משך חיים ממוצע*	שעור הריבית אחוזים	
31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007				
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים	שנים	אחוזים	
690	671	5.0	3.5	4.3-6.9	במטבע ישראלי צמוד מדד
64	58	5.6	1.0	L + 0.85	במטבע חוץ
754	729				סך הכל כתבי התחייבות נדחים

* משך חיים ממוצע הינו ממוצע תקופות התשלומים, על פי שקלול תזרימי המזומנים העתידיים, המהווים לפי שעור התשואה הפנימי. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הריבית הנדרש כדי לנכות את תזרימי המזומנים העתידיים - ליתרה המאזנית של הסעיף.

- ב. בשנת הדוח הקודמת הנפיק הבנק כתבי התחייבות נדחים (צמודים למדד המחירים לצרכן) בסך של כ-4 מיליוני ש"ח.
- ג. זכויותיהם של כתבי ההתחייבות הנדחים, נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של הבנק בין מובטחים ובין שאינם מובטחים.
- ד. הריבית על כתבי ההתחייבות במטבע חוץ נקבעת אחת לחצי שנה לתקופה עתידית של חצי שנה. המועד הבא לשינוי בשיעור הריבית, נקבע ליום 30.6.08.

באור 11 - התחייבויות אחרות

ההרכב:

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
-	1	-	1	עתודה למיסים נדחים (ראה באור 26 ד')
57	59	57	59	הפרשה ל"מענקי וותק" (ראה באור 15 ב')
57	91	57	91	הפרשות בגין הוצאות שכר ונלוות
3	4	3	4	הפרשות בגין שירותי מחשב
-	21	3	41	מיסים שוטפים - עודף הפרשה על מקדמות ששולמו
10	8	10	8	הפרשה לחובות מסופקים בגין סעיפים חוץ מאזניים (ראה באור 24 ד')
15	59	15	86	הכנסות מראש
-	52	-	-	חברה מאוחדת
31	48	31	48	יתרות זכות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט נגזרים משוכצים)
4	3	4	3	מוסדות
252	276	252	276	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
22	22	23	23	זכאים אחרים ויתרות זכות
451	644	455	640	סך הכל התחייבויות אחרות

* סווג מחדש

באור 12 - הון עצמי

הרכב

ליום 31 בדצמבר 2006		ליום 31 בדצמבר 2007		
מונפק ונפרע	רשום	מונפק ונפרע	רשום	
שקל חדש	שקל חדש	שקל חדש	שקל חדש	
6,222	12,250	6,222	12,250	מניות רגילות א' בנות 0.1 שקל חדש
6,205	12,250	6,205	12,250	מניות רגילות ב' בנות 0.1 שקל חדש
16	500	16	500	מניות רגילות בנות 0.01 שקל חדש
12,443	25,000	12,443	25,000	סך מניות

באור 13 - הלימות ההון

הלימות ההון מחושבת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מספר 311 ו-341 בדבר "יחס הון מזערי" ו"הקצאת הון בגין החשיפה לסיכונים שוק". הנתונים הינם על בסיס מאוחד.

א. הון לצורך חישוב יחס הלימות ההון:

31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
1,133	1,347	הון ראשוני
		הון משני
37	37	• הון משני עליון**
504	422	• הון משני אחר
1,674	1,806	סה"כ הון כולל

ב. יתרות משוקללות של סיכון:

2006		2007		
יתרות סיכון	יתרות***	יתרות סיכון	יתרות***	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
				סיכון אשראי
				נכסים
379	2,266	460	2,699	מזומנים ופקדונות בבנקים
503	* 1,988	557	2,604	ניירות ערך
10,808	* 12,615	11,063	13,059	אשראי לציבור**
-	9	-	9	אשראי לממשלה
3	* 3	75	75	השקעה בחברות כלולות
331	331	341	341	בניינים וציוד
62	* 100	85	105	נכסים אחרים
12,086	17,312	12,581	18,892	סה"כ נכסים
				מכשירים חוץ מאזניים
				עסקאות שבהן היתרה מייצגת
822	959	869	959	סיכון אשראי
152	335	141	293	מכשירים נגזרים
974	1,294	1,010	1,252	סה"כ מכשירים חוץ מאזניים
13,060	18,606	13,591	20,144	סה"כ נכסי סיכון אשראי
106	-	56	-	סיכון שוק
13,166	18,606	13,647	20,144	סה"כ נכסי סיכון

* סווג מחדש
 ** ההפרשה הכללית לחובות מסופקים בסך 37 מיליוני ש"ח (31.12.2006 - 37 מיליוני ש"ח) נכללה בהון המשני העליון. חלק ההפרשה הכללית שלא נוכה מהאשראי לציבור מסתכם ב-32 מיליון ש"ח (31.12.2006 - 32 מיליון ש"ח).
 *** נכסים - יתרות מאזניים; מכשירים חוץ מאזניים - יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי ההמרה לאשראי.

ג. יחס ההון לרכיבי סיכון:

31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	
אחוזים	אחוזים	
8.6	9.9	יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון
12.7	13.2	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.0	9.0	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

א. בהתאם להסכם שנחתם בין הבנק לבין מסלקת המעו"ף, הפקיד הבנק בטוחה - אגרות חוב ממשלתיות - לטובת מסלקת מעו"ף, בגין אחריותו כלפי המסלקה עבור עסקאות שביצע הבנק ושביצעו לקוחותיו ועבור חלקו בקרן הסיכונים. בהתאם להסכם התחייבה המסלקה להשיב את סכום הבטוחה על פירותיה לבנק. עם זאת, למסלקת מעו"ף זכות לממש את הבטוחה - כולה או חלקה - על פי שיקול דעתה, כנגד הפחתת חוב הבנק כלפיה - בסכום זהה. שווי הבטוחה לטובת מסלקת מעו"ף כאמור ליום 31 בדצמבר 2007 מסתכם בסך של כ-181 מיליון ש"ח ונכלל בדוחות הכספיים בסעיף "ניירות ערך".

מסלקת המעו"ף הקימה קרן סיכונים בסכום שיקבע בידי דירקטוריון המסלקה מעת לעת. חבר מסלקת מעו"ף אחראי כלפי המסלקה לחלקו בקרן הסיכונים, הנקבע בשיעור יחסי לפעילותו באופציות או לסך הבטוחות שעליו להעמיד למסלקת המעו"ף (ראה באור 18ג'5).

ב. בשנת 2002 החליט דירקטוריון מסלקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב על הקמת קרן סיכונים, בה ישתתפו כל חברי מסלקת הבורסה ובכללם הבנק. חלקו של הבנק בקרן הסיכונים, כאמור לעיל, נקבע ביום 1 במרס 2007 בסך של כ-5 מיליון ש"ח. סכום זה יעודכן על ידי מסלקת הבורסה מידי שנה.

להבטחת התחייבותו לקרן הסיכונים כאמור, ולאחריותו כלפי המסלקה עבור עסקאות שביצע הבנק ושביצעו לקוחותיו - חתם הבנק ביום 10 באפריל 2005 על הסכם לפיו יפקיד הבנק לטובת מסלקת הבורסה, בטוחה - אגרות חוב ממשלתיות.

להבטחת ההסכם רשם הבנק ביום 13.4.2005 שעבוד קבוע, בדרגה ראשונה, לטובת מסלקת הבורסה בגין בטוחה זו והזכויות בגינה. שווי הבטוחה ליום 31.12.2007 מסתכם ב-6 מיליון ש"ח.

ג. במסגרת הסכם כללי לקבלת אשראי מבנק ישראל ולהבטחת התשלום המלא של כל הסכומים שמגיעים או שיגיעו לבנק ישראל - בגין אשראי שקיבל או שמתעתד הבנק לקבל מבנק ישראל, שיעבד הבנק ביום 30.5.2005, לטובת בנק ישראל בשעבוד צף בדרגה ראשונה - שני סוגי אגרות חוב של ממשלת ישראל, הכלולים בתיק ניירות הערך של הבנק (למעט אגרות חוב שהושאלו לציבור).

להלן נתונים המתייחסים להסדרי שיעבוד זה:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2007	היתרה הגבוהה במשך השנה	יתרה ממוצעת בשנת 2007	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
-	1,130	910	ניירות ערך ששועבדו (שווי שוק)
169	471	175	פקדונות בבנק ישראל
-	350	3	פקדונות מבנק ישראל

ד. בחודש יולי 2007 הושקה על ידי בנק ישראל מערכת לסליקת תשלומים גדולים ב"זמן אמת" (מערכת RTGS) המאפשרת העברת כספים מהירה וסופית בין הבנקים המקושרים למערכת - ובתנאי שיתרת הנזילות בבנקים לא תפחת מההיקף הנדרש לכיצוע העברות הכספיים. לאור הסדרי הסליקה החדשים - הבנק עשוי להזדקק, מעת לעת, לקבלת אשראי לפרקי זמן קצרים מבנק ישראל. במטרה להבטיח את התשלום המלא של הסכומים שיגיעו לבנק ישראל בגין אשראי זה - שיעבד הבנק ביום 23 ביולי 2007, לטובת בנק ישראל - בשעבוד צף בדרגה ראשונה - את כל החזקותיו באגרות חוב של ממשלת ישראל, הכלולות בתיק ניירות הערך של הבנק. שווי אגרות החוב ששועבדו ליום 31 בדצמבר 2007 מסתכמים ב-1,926 מיליוני ש"ח (היתרה הגבוהה בשנת 2007 מסתכמת ב-2,045 מיליוני ש"ח והיתרה הממוצעת בשנת 2007 - 1,851 מיליוני ש"ח). בנוסף, הפקיד הבנק ביום 29.7.2007 (במסגרת הצטרפותו למערכת ניהול הבטחונות המופעלת על ידי מסלקת הבורסה, בנושא זה), לחשבון בנק ישראל במסלקת הבורסה - אגרות חוב בסכום של כ-549 מיליון ש"ח.

א. פיצויי פרישה

(1) התחייבויות הבנק והחברות המאוחדות שלו לתשלום פיצויי פרישה לעובדיהם מכוסות על ידי הפקדות בקופות פיצויים ועל ידי הפרשות מתאימות. ההתחייבויות לפיצויים מחושבות על בסיס משכורת חודשית לכל שנת עבודה כמקובל (בכפוף לסעיף 2 להלן). כמו כן זכאים המנהל הכללי ומספר מנהלים נוספים למענק נוסף בהיקף שבין 6 ל-12 משכורות חודשיות (לעניין זכויות נוספות, להן זכאי המנכ"ל, בתנאים מסויימים עם פרישתו - ראה באור 20ג', להלן).

סכומי היעודה והעתודה הינם כדלקמן:

מאוחד והבנק		
31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
236	233	סכום היעודה
228	234	סכום העתודה
8	(1)	עודף יעודה (עתודה), נטו*

* עודף היעודה (עתודה) נכלל בסעיף "נכסים אחרים" ("התחייבויות אחרות")

הבנק והחברות המאוחדות שלו אינם רשאים למשוך את כספי היעודה אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה. (2) התחייבות הבנק לפיצויי פרישה אינה כוללת את ההתחייבות בגין העובדים שהצטרפו להסכם פנסיה - ממועד הצטרפותם להסכם, מאחר שעל פי ההסכם נושאת בהתחייבות זו קרן הפנסיה. כן לא כוללת היעודה לפיצויים את הצטברות ההפקדות בקרן הפנסיה, שכן כספים אלו אינם נמצאים בשליטתו של הבנק.

ב. מענקי וותק

על-פי הסכמי העבודה בבנק, זכאים העובדים לקבלת מענקים בשל וותק בהגיעם לרמות וותק מסוימות ("מענקי יובל"). המענקים האמורים כוללים תשלום בגובה של מספר משכורות חודשיות וזיכוי של ימי חופש, הכל בהתאם לדרגת העובד ורמות הוותק השונות.

בדוחות הכספיים נכללה הפרשה בשל מלוא התחייבות הבנק לתשלום המענקים האמורים על פי חישוב אקטוארי, בהתחשב בהסתברות מימושם של המענקים בסך של כ-59 מיליון ש"ח (31.12.2006 - כ-57 מיליון ש"ח).

ההפרשה למענקים אלה חושבה בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים לפי שיעור הוון של 1.5%. שיעור זה הינו לאחר ניכוי של 2.5% בגין הגידול הצפוי בשכר הריאלי, על פי הערכת ההנהלה.

ג. חופשות

עובדי הבנק זכאים לחופשה שנתית לפי הסכמי העבודה הקיימים ובכפוף להוראות חוק חופשה שנתית התשי"א - 1951. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 נכללו הפרשות לחופשה במאוחד ובבנק בסך של כ-18 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2006 - כ-17 מיליוני ש"ח). חישוב ההפרשה מבוסס על השכר האחרון בתוספת הוצאות נלוות.

ד. ביטוח רפואי

על פי ההסכם למיזוג עסקי שנחתם בין הבנק לחברה מאוחדת, התחייב הבנק להמשיך ולשלם דמי ביטוח רפואי לגמלאי החברה המאוחדת אשר יצאו לגמלאות עד למועד המיזוג.

הבנק ערך הפרשה בגין התחייבות זו על בסיס אקטוארי. סכום ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2007 המחושב לפי שיעור הוון של 4% הסתכם לסך של 2 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2006 - 1 מיליון ש"ח).

ה. זכויות אחרות

עובדי הבנק זכאים להטבות מסוימות לאחר צאתם לגמלאות. התחייבות הבנק לתאריך המאזן בשל הטבות אלו חושבה על בסיס אקטוארי. סכום ההתחייבות כאמור ליום 31 בדצמבר 2007, לאחר הוון בשעור של 4%, הסתכם בכ-19 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2006 - כ-17 מיליון ש"ח).

באור 16 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

במאזן המאוחד (במליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2007						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים**	מטבע חוץ*		מטבע ישראלי		
		אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים						
2,699	-	107	1,009	403	1,180	מזומנים ופקדונות בבנקים
2,604	148	-	11	1,328	1,117	ניירות ערך
13,027	-	372	1,164	2,356	9,135	אשראי לציבור
9	-	-	-	-	9	אשראי לממשלה
75	75	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
331	341	-	-	-	-	בניינים וציוד
105	7	17	6	-	75	נכסים אחרים
18,860	571	496	2,190	4,087	11,516	סך הכל נכסים
התחייבויות						
15,736	-	738	1,986	2,472	10,540	פקדונות הציבור
342	-	16	83	2	241	פקדונות מבנקים
50	-	-	39	-	11	פקדונות הממשלה
729	-	-	58	671	-	כתבי התחייבות נדחים
640	60	13	8	18	541	התחייבויות אחרות
17,497	60	767	2,174	3,163	11,333	סך הכל התחייבויות
1,363	511	(271)	16	924	183	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	-	275	24	(353)	54	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	(75)	-	75	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	-	(2)	-	2	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
1,363	511	4	(37)	571	314	סך הכל כללי
-	-	-	(126)	-	126	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	1	4	(11)	-	6	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

* כולל צמודי מטבע חוץ.
** לרבות יתרות בגין מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם הינו פריט לא כספי.

באור 16 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

במאזן המאוחד (במליוני ש"ח)

		31 בדצמבר 2006				
סך הכל	פריטים שאינם כספיים***	מטבע חוץ**		מטבע ישראלי		
		אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים						
2,266	-	88	1,162	457	559	מזומנים ופקדונות בבנקים
1,988	150	-	69	762	*1,007	ניירות ערך
12,583	-	479	1,190	2,707	*8,207	אשראי לציבור
9	-	-	-	-	9	אשראי לממשלה
3	*3	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
331	331	-	-	-	-	בניינים וציוד
100	8	12	9	-	*71	נכסים אחרים
17,280	492	579	2,430	3,926	9,853	סך הכל נכסים
התחייבויות						
14,484	-	667	2,131	2,402	9,284	פקדונות הציבור
372	-	16	111	2	243	פקדונות מבנקים
55	-	-	43	1	11	פקדונות הממשלה
754	-	-	64	690	-	כתבי התחייבות נדחים
455	15	5	4	26	405	התחייבויות אחרות
16,120	15	688	2,353	3,121	9,943	סך הכל התחייבויות
הפרש						
1,160	477	(109)	77	805	(90)	
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	-	197	19	(390)	174	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	1	-	(39)	-	38	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	1	-	(16)	-	15	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
1,160	479	88	41	415	137	סך הכל כללי
-	1	-	(100)	-	99	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	1	-	(63)	-	62	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

* סווג מחדש.
 ** כולל צמודי מטבע חוץ.
 *** לרבות יתרות בגין מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם הינו פריט לא כספי.

באור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפרעון

במאזן המאוחד (במליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2007

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים⁽¹⁾

מטבע ישראלי לא צמוד	עם דרישה ועד חודש	מחודש ועד שלושה חודשים	משלושה חודשים ועד שנה	משנה ועד שנתיים	משנתיים ועד שלוש שנים
נכסים ⁽³⁾	3,862	3,176	2,034	947	772
התחייבויות הפרש	7,218	807	2,780	228	126
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(3,356)	2,369	(746)	659	646
אופציות (במונחי נכס בסיס)	4	3	22	11	9

מטבע ישראלי צמוד למדד

נכסים	47	102	455	500	555
התחייבויות הפרש	40	149	535	565	392
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	7	(47)	(80)	(65)	163
אופציות (במונחי נכס בסיס)	60	(19)	-	(19)	(19)

מטבע חוץ⁽⁴⁾

נכסים ⁽⁵⁾	1,062	406	614	246	95
התחייבויות הפרש	1,757	632	423	55	60
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(695)	(226)	191	191	35
אופציות (במונחי נכס בסיס)	(4)	(3)	(22)	(11)	(9)

פריטים לא כספיים

נכסים	-	-	-	-	-
התחייבויות הפרש	-	-	-	-	-
אופציות (במונחי נכס בסיס)	-	-	-	-	-

סה"כ ליום 31 בדצמבר 2007

נכסים	4,971	3,684	3,103	1,693	1,422
התחייבויות הפרש	9,015	1,588	3,738	908	578
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	1	(11)	13	3	4

- הנתונים בבאור זה מוצגים על פי תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנתונות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.
- כולל נכסים בסך 234 מיליוני ש"ח שזמן פרעונם עבר.
- כולל אשראי בתנאי חח"ד בשקלים: לפי דרישה ועד חודש - בסך 157 מיליוני ש"ח, מחודש ועד שלושה חודשים - 1,953 מיליוני ש"ח, משלושה חודשים ועד שנה - 3 מיליוני ש"ח, ללא תקופת פרעון 268 מיליוני ש"ח.
- כולל צמודי מטבע חוץ.
- כולל אשראי בתנאי חח"ד במט"ח: לפי דרישה ועד חודש - בסך 3 מיליוני ש"ח, מחודש ועד שלושה חודשים - 177 מיליוני ש"ח, ללא תקופת פרעון - 52 מיליוני ש"ח.
- כפי שנכללה בבאור מס' 16 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.

יתרה מאזנית ⁽⁶⁾		סך-הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעשר ועד עשרים שנה	מחמש ועד עשר שנים	מארבע ועד חמש שנים	משלוש ועד ארבע שנים
ללא תקופת פרעון	סך הכל						
11,516	541 ⁽²⁾	11,651	-	96	210	126	428
11,333	1	11,490	2	110	24	49	86
183	540	161	(2)	(14)	186	77	342
54	-	69	-	38	11	1	1
77	-	77	-	2	14	6	6
4,087	-	5,222	88	633	1,602	731	509
3,163	-	3,682	-	215	1,006	333	447
924	-	1,540	88	418	596	398	62
(353)	-	(591)	-	(460)	(96)	(19)	(19)
2,686	52	2,806	-	76	143	67	97
2,941	-	2,998	-	38	21	1	11
(255)	52	(192)	-	38	122	66	86
299	-	592	-	444	113	23	23
(77)	-	(77)	-	(2)	(14)	(6)	(6)
571	571	-	-	-	-	-	-
60	60	-	-	-	-	-	-
511	511	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
18,860	1,164	19,679	88	805	1,955	924	1,034
17,497	61	18,170	2	363	1,051	383	544
1,363	1,103	1,509	86	442	904	541	490
-	-	70	-	22	28	5	5

באור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפרעון

במאזן המאוחד (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2006

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים⁽¹⁾

מטבע ישראלי לא צמוד	עם דרישה ועד חודש	מחודש ועד שלושה חודשים	משלושה חודשים ועד שנה	משנה ועד שנתיים	משנתיים ועד שלוש שנים
נכסים ⁽³⁾	4,305	1,371	1,879	872	615
התחייבויות הפרש	6,014	559	2,871	253	136
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(1,709)	812	(992)	619	479
אופציות (במונחי נכס בסיס)	(14)	2	2	22	10

מטבע ישראלי צמוד למדד

נכסים	54	85	739	597	457
התחייבויות הפרש	88	165	404	619	216
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(34)	(80)	335	(22)	241
אופציות (במונחי נכס בסיס)	-	(8)	-	(19)	(19)

מטבע חוץ⁽⁴⁾

נכסים ⁽⁵⁾	1,411	187	700	205	134
התחייבויות הפרש	1,762	733	343	95	54
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(351)	(546)	357	110	80
אופציות (במונחי נכס בסיס)	(110)	(11)	(13)	20	21
אופציות (במונחי נכס בסיס)	14	(2)	(3)	(22)	(11)

פריטים לא כספיים

נכסים	-	-	-	-	-
התחייבויות הפרש	-	-	-	-	-
אופציות (במונחי נכס בסיס)	-	-	1	-	1

סה"כ ליום 31 בדצמבר 2006

נכסים	5,770	1,643	3,318	1,674	1,206
התחייבויות הפרש	7,864	1,457	3,618	967	406
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(2,094)	186	(300)	707	800
אופציות (למעט אופציות)	3	3	11	2	2

- הנתונים בבאור זה מוצגים על פי תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנתונות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.
- כולל נכסים בסך 281 מיליוני ש"ח שזמן פרעונם עבר.
- כולל אשראי בתנאי חח"ד בשקלים: לפי דרישה ועד חודש - בסך 1,306 מיליוני ש"ח, מחודש ועד שלושה חודשים - 546 מיליוני ש"ח, משלושה חודשים ועד שנה - 1 מיליוני ש"ח, ללא תקופת פרעון 312 מיליוני ש"ח.
- כולל צמודי מטבע חוץ.
- כולל אשראי בתנאי חח"ד במט"ח: לפי דרישה ועד חודש - בסך 5 מיליוני ש"ח, מחודש ועד שלושה חודשים - 4 מיליוני ש"ח, משלושה חודשים ועד שנה - 1 מיליון ש"ח, ללא תקופת פרעון - 170 מיליוני ש"ח.
- כפי שנכללה בבאור מס' 16 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים. * סווג מחדש.

יתרה מאזנית ⁽⁶⁾		סך-הכל	מעל	מעשר ועד	מחמש ועד	מארבע ועד	משלוש ועד
ללא	תקופת פרעון	תזרימי	עשרים שנה	עשרים שנה	עשר שנים	חמש שנים	ארבע שנים
סך הכל		מזומנים					
*9,853	⁽²⁾ 615	9,728	-	30	122	179	355
9,943	-	10,066	2	52	20	50	109
(90)	615	(338)	(2)	(22)	102	129	246
174	-	178	-	7	10	-	1
53	-	53	-	8	9	6	8
3,926	-	5,047	99	703	1,516	431	366
3,121	-	3,707	-	152	1,244	446	373
805	-	1,340	99	551	272	(15)	(7)
(390)	-	(658)	-	(479)	(95)	(19)	(19)
3,009	170	3,065	4	95	175	74	80
3,041	-	3,119	4	40	19	4	65
(32)	170	(54)	-	55	156	70	15
216	-	518	-	468	102	21	20
(55)	-	(55)	-	(8)	(9)	(6)	(8)
*492	493	-	-	-	-	-	-
15	15	-	-	-	-	-	-
477	478	-	-	-	-	-	-
2	-	2	-	-	-	-	-
17,280	1,278	17,840	103	828	1,813	684	801
16,120	15	16,892	6	244	1,283	500	547
1,160	1,263	948	97	584	530	184	254
-	-	38	-	(4)	17	2	2

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה

מאוחד והבנק		מאוחד והבנק	
31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
			עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
95	151		אשראי תעודות
238	265		ערכויות להבטחת אשראי
706	569		ערכויות לרוכשי דירות
509	554		ערכויות והתחייבויות אחרות
646	648		מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
1,257	956		מסגרות חו"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
920	907		התחייבויות להוצאת ערכויות
563	425		התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן

ב. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה⁽¹⁾

מאוחד והבנק		מאוחד והבנק	
31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח

(1) יתרת האשראי מפקדונות לפי מידת הגביה⁽²⁾

46	45	במטבע ישראלי צמוד למדד
----	----	------------------------

(2) תזרימים בגין עמלת גביה מפעילות זו - במאוחד ובבנק:

(במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	מסך	מסך	מסך	מסך	מסך	מסך
				עד 20 שנה*	עד 20 שנה*	עד 20 שנה*	עד 20 שנה*	עד 20 שנה*	עד 20 שנה*
1	1	-	1	-	1	-	1	-	1
1	1	-	1	-	1	-	1	-	1
1	1	-	1	-	1	-	1	-	1

במגזר הצמוד למדד:

- תזרימים חוזים עתידיים
- תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת ההנהלה לפרעונות מוקדמים
- תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת ההנהלה לפרעונות מוקדמים⁽³⁾

(1) אשראים ופקדונות שהחזרתם למשקיע מותנית בכביית האשראים (או הפקדונות), עם עמלת גביה במקום מרווח.
 (2) הלוואות עומדות ופקדונות ממשלה שנתנו בגינם בסך 7 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2006 - 7 מיליוני ש"ח) לא נכללו בלוח זה.
 (3) ההיוון בוצע לפי שיעור של 4.4% (31 בדצמבר 2006 - 4.5%).
 * סך ההכנסות הצפויות בתקופה זו - נמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

(1) קיימות התחייבויות והתקשרויות אחרות לתאריך המאזן כדלהלן:

מאוחד והבנק		
31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
25	15	התקשרות להשקעה בבניינים וציוד (ראה גם סעיף 10 להלן)
47	71	חוזי שכירות לזמן ארוך
		להלן פירוט דמי השכירות לתשלום בשנים הבאות:
10	10	שנה ראשונה
7	9	שנה שניה
7	6	שנה שלישית
3	6	שנה רביעית
20	40	שנה חמישית ואילך
47	71	סך הכל דמי שכירות לתשלום

(2) בנוסף לאמור לעיל, חלק מסניפי הבנק נמצאים במבנים השכורים בשכירות מוגנת. דמי השכירות לתשלום בשנת 2007, מסתכמים בכ-0.6 מיליוני ש"ח.

(3) הבנק התקשר בהסכמים להשקעה בחמש קרנות הון סיכון. ההתחייבות העתידית המכסימלית של הבנק להשקעה בקרנות אלו, מעבר להשקעה שבוצעה עד ליום המאזן, מסתכמת בכ-3 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2006 - 4 מיליון ש"ח).

(4) הבנק שהינו חבר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב התחייב לפצות, ביחד עם חברי הבורסה האחרים, את המסלקה של הבורסה אם יגרם לה נזק כתוצאה מחוסר מלאי או מחוסר כיסוי כספי של אחד מחברי הבורסה (ראה גם באור 14 ב').

(5) הבנק הנמנה עם החברים במסלקת מעו"ף בע"מ, אחראי ביחד עם חברי מסלקת המעו"ף כלפי המסלקה לכל חבות כספית המתחייבת מעסקאות באופציות המתבצעות בבורסה.

לצורך כך הקימה מסלקת מעו"ף קרן סיכונים. חלקו של הבנק בקרן הסיכונים לתאריך המאזן מסתכם בסך של כ-6 מיליון ש"ח שהם 0.5% מסך קרן הסיכונים באותו מועד. הבנק נדרש להעמיד לטובת מסלקת מעו"ף בטוחות (אגרות חוב ממשלתיות) בסכום שיבטיח הן את חבותו האפשרית בגין חלקו בקרן הסיכונים, כאמור וסכום נוסף הנגזר מהיקף פעילות הבנק בתחום זה (ראה באור 14 א').

כמו כן התחייב הבנק כלפי מסלקת מעו"ף לשלם כל חיוב כספי העשוי לנבוע מפעילות לקוחותיו בגין כתיבת אופציות הנסחרות במסגרת המסלקה.

(6) הבנק התחייב לפצות את עמיתי "מרכנתיל קופה מרכזית לפיצויים", במקרה בו יפחת שווי זכויותיהם, מהסכום הנומינלי שהופקד על ידם בקופה. סכומי ההפקדות הנומינליים של העמיתים בקופה, שבגינם ניתנה הערבות, כאמור, מסתכמים ליום 31 בדצמבר 2007 בסך של כ-103 מיליון ש"ח. ליום 31 בדצמבר 2007 מסתכמת חשיפת הבנק (בגין ההפרשים השליליים שבין שווי זכויות העמיתים, לבין סכום הפקדות הנומינלי, כאמור) בסך של 16 אלפי ש"ח. בהתאם להוראות בנק ישראל חישב הבנק את שוויה ההוגן של התחייבות זו, בהתבסס על הערכה אקטוארית. ההפרשה בגין התחייבות זו כלולה בדוחות הכספיים בסעיף "התחייבויות אחרות". לאחרונה אושר תיקון חקיקה, על פיו תאסר בעתיד הצטרפות עמיתים חדשים ל"קופות מרכזיות לפיצויים".

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

(7) במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק תובענות משפטיות, לרבות תביעות ייצוגיות ובקשות לאישור תביעות ייצוגיות. בין היתר עולות בתביעות אלה טענות בדבר חיובי ריבית שלא כדין (או שלא על פי המוסכם), התנית שרות בשרות, אי ביצוע הוראות, חיוב חשבונות שלא כדין והפעלת שיקול דעת מוטעה. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי התובענות, לרבות הבקשות לאישור התביעות הייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי חבות אפשרית של הבנק כתוצאה מהתובענות האמורות.

סכום החשיפה הנוספת בשל תובענות שהוגשו נגד הבנק, כאמור לעיל, בנושאים שונים, ואשר סבירות התממשותן אינה קלושה, מסתכם בסך של כ-20 מיליון ש"ח.

להלן פירוט של התובענות המהותיות שהוגשו כנגד הבנק:

(א) תובענה, ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, שהוגשה כנגד הבנק ביום 10 ביולי 2003 על ידי לקוח שנטל משכנתא מהבנק וטען כי סכום מס הבולים בו חיוב בעת ביול חוזה המשכנתא גבוה מדי. סכום הנזק הכולל הנקוב בבקשה לתביעה ייצוגית מסתכם בכ-40 מיליון ש"ח.

לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעתם של יועציו המשפטיים, הבנק פעל כראוי ועל פי ההנחיות שנתקבלו ממנהל המכס ומס בולים ובכל מקרה הבנק שימש כגובה בלבד עבור משרד האוצר.

(ב) תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית שהוגשה כנגד הבנק ביום 28 בינואר 2002 על ידי לקוח של הבנק בגין "עלויות עודפות" שנגרמו לו, לטענתו, עקב הליך טכני לפיו נוהג הבנק לרשום בחשבון הלקוח את סכומי הפרעון של המחאות דחויים המגיעות לפרעון במועד מסוים, בשורה נפרדת עבור כל המחאה, במקום לקבץ אותן בשורה אחת.

הסכום הנקוב בבקשה לתביעה ייצוגית, המייצג - לטענת התובע - את ה"עלות העודפת" עבור כלל לקוחות הבנק, מסתכם לטענתו, בכ-17 מיליון ש"ח. בתאריך 20 באוקטובר 2003 החליט בית המשפט המחוזי לקבל את בקשת הלקוח ואישר את הגשת התביעה כ"תביעה ייצוגית". בחודש דצמבר 2003 הגיש הבנק בקשה למתן רשות ערעור על החלטת בית המשפט, לבית המשפט העליון ובקשה לעיכוב ביצוע פסק הדין. בקשת הבנק לעיכוב ביצוע פסק הדין התקבלה על ידי בית המשפט.

ביום 25 באוקטובר 2007 החליט בית המשפט העליון לקבל את בקשת הערעור של הבנק, לבטל את החלטת בית המשפט המחוזי ולהחזיר את התביעה לדיון נוסף בבית המשפט המחוזי - מכיוון שהחלטת בית המשפט המחוזי ניתנה קודם לאישורו של "חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו 2006 (להלן: "החוק"). על פי נוסח החוק, יש לדון בכל ההליכים המשפטיים שהיו תלויים ועומדים, במועד אישור החוק - על פי הוראות החוק.

(ג) תובענה ובקשה לרישומה כתובענה ייצוגית על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א - 1981, שהוגשה ביום 8 בדצמבר 2002 כנגד הבנק וחברת האם שלו על ידי לקוח, שהגיש בעבר תובענה באותה עילה ובקשה להכיר בתובענה כתביעה ייצוגית על פי חוק ניירות ערך, אולם תביעתו נמחקה לאחר שלא עמד בתשלום האגרה.

עילת התביעה הינה נזקים שנגרמו ללקוח, לטענתו, כתוצאה מירידת שוויים של ניירות ערך שנרכשו עבורו על ידי מנהלי תיקים, שגרמו להעלאת שערי אותם ניירות ערך באופן לא חוקי. הקשר של הבנק לנזקים אלו נובע, לטענת התובע, מהאשראי שהעמיד הבנק למנהלי תיקים אלו אשר איפשר להם לבצע את הפעולות באותם ניירות ערך ומהרושם שקיבל אותו לקוח שיש בפעולות מתן האשראי כדי לתמוך בשערי ניירות הערך.

הבנק הגיש שלוש בקשות למחיקת התביעה על הסף ובקשה נוספת למחיקת נספחים וסעיפים בכתב התביעה, שנכללו בכתב התביעה, לדעת הבנק - שלא כדין. ביום 23 באוקטובר 2006, אישר בית המשפט את אחת מבקשות הבנק - וחייב את התובעים בתשלום אגרה בגין תביעותיהם האישיות. לגבי יתר הבקשות, כאמור - טרם ניתנה פסיקה על ידי בית המשפט.

סכום הנזק שנגרם ללקוח, על פי הערכתו, מוערך על ידו בכ-735 אלף ש"ח. סכום הנזק הכולל, הנקוב בבקשה לתביעה הייצוגית כלפי הבנק והחברה האם שלו מסתכם בכ-500 מיליון ש"ח.

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

(7) (המשך):

(ד) ביום 25 בינואר 2006, הוגשה כנגד הבנק וחברת האם שלו, תובענה - ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית, על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א - 1981 - על ידי לקוחות, שלטענתם - הבנק וחברת האם שלו שינו שלא כדין את אופן חישוב חיובי הריבית בגין חריגות ממסגרת אשראי - ולא קיימו לפיכך, הוראות שונות בחוק הבנקאות, לרבות: גילוי נאות, הוראות חישוב הריבית, מסירת מידע הנהוג למהות ולמחיר של השרות, ועוד.

סכום הנזק שנגרם ללקוח מסתכם, על פי כתב התביעה, בכ-14 אלף ש"ח. סכום הנזק הכולל הנקוב בבקשה לתביעה ייצוגית כנגד הבנק מסתכם בכ-10 מיליון ש"ח.

(ה) ביום 19 ביוני 2006 הוגשה כנגד עשרה תאגידים בנקאיים (ובכללם הבנק), עשר חברות ביטוח, שתיים עשרה חברות לניהול קופות גמל (ובכללן מרכנתיל ניהול קופות גמל בע"מ) ואגף ההוצאה לפועל של מדינת ישראל (להלן: "הגופים הנתבעים") - תביעה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית, בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו - 2006 - על ידי שמונה תובעים, בגין נזקים שגרמו לכאורה הגופים הנתבעים, לתובעים - שביקשו להטיל "עיקולי צד ג" (באמצעות לשכת ההוצאה לפועל) - על פקדונות של חייבים שייתכן והיו בחזקתם של הגופים הנתבעים.

לטענת התובעים - על אף ששילמו, כחוק, אגרות הוצאה לפועל עבור המידע אותו הם זכאים לקבל מהגופים הנתבעים (הדרוש להם לצורך הטלת העיקולים), כאמור לעיל - בפועל, השירות והמידע שהתקבל מ"הגופים הנתבעים" היה לקוי, שכן הגופים הנתבעים לא היו ערוכים להשיב על הבקשות לקבלת מידע, כאמור, באמצעות "מדיה אלקטרונית" ולפיכך התשובות שקיבלו התובעים מהגופים הנתבעים היו חלקיות, ניתנו לעיתים באחור (או שלא ניתנו כלל) ובמקרים מסוימים ניתנו תשובות מוטעות.

כמו כן, לטענת התובעים נהגים הבנקים וחברות הביטוח לגבות תשלום אגרות הוצאה לפועל, נפרדות עבור כל קופת גמל הנמצאת בניהולם - במקום תשלום אחד עבור כל קופות הגמל המנוהלות על ידם (באמצעות החברה לניהול קופות גמל שבשליטתם).

סכום הנזק הכלול בבקשה לתביעה ייצוגית כנגד כל התובעים מסתכם בכ-239 מיליון ש"ח. כתב התביעה אינו נוקב בחלקו של הבנק והחברה המאוחדת שלו - בנזק שנגרם, לכאורה, לתובעים. עם זאת, להערכת הנהלת הבנק, החשיפה המקסימלית של הבנק בגין תביעה זו - אינה עולה על סך של כ-7 מיליון ש"ח.

ביום 18.10.2006 הגיש הבנק לבית המשפט, ביחד עם נתבעים נוספים - בקשה לסלק על הסף את בקשת התובעים להכיר בתובענה כתובענה ייצוגית - מכיוון שחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו - 2006, אינו מאפשר זאת. ביום 10 בפברואר 2008, החליט בית המשפט לדחות את בקשת הבנק (ויתר הבנקים) לסילוק התביעה על הסף (עם זאת קיבל בית המשפט את בקשת חברות הביטוח בנושא זה).

הנהלת הבנק סבורה, כי הבנק פעל כשורה ומילא אחר כל החובות המוטלות עליו בנושא זה מכח "חוק הבנקאות", חוק "הגנת הצרכן", וחוק "ההוצאה לפועל".

(ו) ביום 19.12.2006 הוגשה כנגד הבנק תביעה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981 - על ידי לקוח, שלטענתו חויב על ידי הבנק בעמלות בשעור מופרז ונגבתה ממנו ריבית למרות שבאותה עת היתה לו יתרת זכות בחשבון העובר ושכ שלו.

סכום הנזק שנגרם ללקוח מסתכם על פי כתב התביעה, בכ-226 ש"ח. סכום הנזק הכולל הנקוב בבקשה לתביעה ייצוגית מסתכם ב-50 מיליון ש"ח.

ביום 22.4.2007 דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את הבקשה לתביעה ייצוגית.

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

(8) להלן פרטים בקשר לתובענות שהוגשו כנגד הבנק, שלא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייהן:

(א) בחודש אפריל 2007 הועברה לבנק ולבנקים אחרים (ובכללם חברת האם) "הודעת צד ג" על ידי בנק זר (להלן: "הבנק הנתבע") בגין חמש תובענות שהוגשו כנגדו, לבית משפט בניו-יורק, על ידי אזרחים שנפגעו בפעולות טרור (לרבות יורשים ומנהלי עיזבון של אזרחים שנספו בפעולות טרור) - בטענה, שלאותו בנק היתה מעורבות בפעולות הקשורות למימון פעולות וגופים שעסקו בטרור.

התביעות כנגד "הבנק הנתבע" מתבססות על הדין האמריקאי ואינן נוקבות בסכום - בין היתר, משום שחוקים שנחקקו בארה"ב - קובעים פיצוי קבוע לכל נפגע - ללא הוכחת נזק. לטענת "הבנק הנתבע" (הכלולה בהודעת צד ג'), יש להטיל אחריות - בגין פעולותיו ומחדליו, אם יחויב בדין - על הבנק ובנקים אחרים בישראל (הנכללים בהודעת צד ג'), מבלי לנקוב בחלקם היחסי של כל אחד מהבנקים - ולחייב אותם לשפות אותו במלוא הסכום בו יחויב.

"הודעת צד ג" שנתקבלה - אינה כוללת תימוכין ממשיים הקושרים את הבנק ויתר הבנקים לפעולות שתוארו בתובענות - ומבוססת על טענה, לפיה - הבנק היה מעורב, לכאורה, בחלק מן ההעברות הכספיות שיוחסו ל"בנק הנתבע", וכי על יסוד חקיקה אמריקאית - די בכך כדי ליצור זכות ל"בנק הנתבע" - להשתתפות מצד הבנק בכל פיצוי שייפסק כנגדו. הבנק ויתר הבנקים שנכללו ב"הודעת צד ג" הגישו בקשה לסילוק על הסף של ההודעה, בטענה של העדר סמכות בינלאומית לקיום הדיון בארה"ב, העדר אפשרות להגשת הודעת צד ג' מכח החקיקה נגד טרור, ובטענת "פורום לא נאות". עד כה טרם התקיים דיון בבקשת הבנקים לסילוק על הסף.

בשלב מקדמי זה בו הטענות נגד הבנק אינן בהירות, כתבי הטענות אינם נוקבים בסכומים כלשהם וטרם מתן החלטת בית המשפט בעניין הבקשה ל"סילוק הודעת צד ג' - על הסף" - לא ניתן להעריך, את השלכות התביעה על הבנק בעתיד.

(ב) ביום 28.11.2007 הוגשה כנגד הבנק תביעה על ידי אחד מבעלי מניותיו (להלן: "התובע") של תאגיד (שקיבל בעבר מימון מהבנק למטרת ביצוע פרויקט בניה, ונקלע לקשיים) - עקב נזקים שגרמו לו, לטענתו - פעולותיהם של הבנק והמנהל המיוחד שמונה לתאגיד (בשל הקשיים הכספיים אליהם נקלע, כאמור) - שנעשו תוך רשלנות וגרימת הוצאות מיותרות והפסדים כספיים ניכרים לתאגיד - תוך העדפת האינטרסים של הבנק ושל אחרים - על טובת התאגיד.

התביעה כוללת דרישה לפיצוי כספי בגין הנזקים - המוערכים על ידי התובע בכ-41 מיליון ש"ח - והוגשה כנגד הבנק והמנהל המיוחד. על אף שמרבית טענותיו של התובע מופנות כלפי המנהל המיוחד, סבור התובע כי יש להטיל גם על הבנק אחריות בגין פעולותיו של המנהל המיוחד, מכיוון שהמנהל המיוחד שימש גם ככא כוחו של הבנק ופעולותיו בוצעו בידיעת הבנק. כמו כן, מיחס התובע לבנק נזקים ספציפיים בסך של כ-12 מיליון ש"ח (מתוך כלל הנזקים, כאמור), בשל סכומי עמלות עודפים שנכה הבנק מחשבון החברה, בגין תשלומי יתר למפקחי הבניה ובשל "הפרשים", לכאורה - בין הריבית על האשראי (השקלי) שהעמיד הבנק לחברה, לבין הריבית על האשראי (הדולרי) שביקשה החברה. במקביל הגיש התובע בקשה לפטור מאגרה - והבנק מצידו הגיש התנגדות לבקשת התובע.

הנהלת הבנק סבורה כי הבנק פעל כשורה והסכומים אותם גבה הבנק מהחברה, בוצעו בהתאם למערכת ההסכמים שנחתמה בין הבנק לחברה. מכיוון שעד כה לא התקבלה החלטת בית המשפט בנוגע לבקשת התובע לפטור מאגרה - טרם הוגש כתב הגנה על ידי הבנק. לפיכך, ולאור הזמן הקצר שחלף ממועד הגשת התביעה - לא ניתן להעריך, בשלב זה, את השלכות התביעה על הבנק בעתיד.

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

(9) מערכות המיחשוב המרכזיות של הבנק מבוססות על מערכות משותפות עם חברת האם, המתפעלת ומתחזקת אותן.

במהלך שנת 2001 גיבשה חברת האם תוכנית עבודה לביצוע פרוייקט חידוש תשתיות המחשב המרכזי, תוך החלפת מערכת ההפעלה הקיימת ומעבר למערכת הפעלה של י.ב.מ. במסגרת זו, אותרה "חבילת תוכנה" שתחליף בהדרגה, בכפוף לביצוע התאמות נדרשות, את מרבית התוכנה הבנקאית הקיימת.

בסוף שנת 2001 נחתם חוזה בין החברה האם לשתי חברות תכנה לרכישת מערכת CORE BANKING, לקבלת שירותים להתאמת המערכת ולהטמעתה במערך המיחשוב של החברה האם. השלב הראשון בפיתוח המערכת כלל את הגדרת מהלכי ההתאמה הנדרשים להטמעת התכנה (P.D.P), הגדרת שינויי התכנה הנדרשים, סדר הפיתוח ומתן פתרונות לתקופת הביניים.

עד ליום 31.12.2006 הוטמעו במסגרת פרוייקט זה שלוש תת מערכות ליבה מרכזיות, המהוות כ-70% מתכולת פרוייקט חידוש תשתיות המחשב. לאור זאת, העריכה הנהלת חברת האם כי עיקר הפרוייקט הסתיים למעשה - והשלמת הסבת יתרת המערכות, תבצע במהלך פעילות הפיתוח השוטפת בחברת האם.

במסגרת זו הושלמה בשנת 2007 הסבתם של שלושה מודולים נוספים שהושקו עם סיום פיתוחן השוטף של "מהדורות תוכנה".

חלקו של הבנק בעלות הפרוייקט, טרם נקבע סופית - אך בכל מקרה הוסכם בין הבנק לחברה האם כי סך ההשקעה של הבנק בפרוייקט (לא כולל עלויות הדרכה והטמעה) לא יעלה על 20 מיליון דולר (לא כולל מע"מ). ההשקעה המצטברת של הבנק בפרוייקט ליום 31 בדצמבר 2007 מסתכמת בסך של כ-18.8 מיליון דולר (לא כולל מע"מ).

(10) חקירה בנושא "חוק איסור הלבנת הון"

ביום 7 במרס 2006, פתחה משטרת ישראל בחקירה גלויה, בנושא: "חשד לביצוע עבירות על החוק לאיסור הלבנת הון", באחד מסניפי הבנק. במהלך החקירה נעצרו למשך מספר ימים ארבעה מעובדי הבנק הקשורים לסניף ונחקרו מספר עובדים נוספים, לרבות ארבעה מחברי הנהלת הבנק.

למיטב ידיעת הבנק, עיקר החקירה בנושא זה הסתיים - וחומר החקירה הועבר לעיון הפרקליטות, שהחליטה עד כה להגיש כתב אישום כנגד אחד מעובדי הסניף לשעבר (שהושעה מתפקידו עוד במהלך החקירה) ולסגור את תיקי החקירה כנגד יתר העובדים.

לאור האמור לעיל, מעריכה הנהלת הבנק כי לחקירה לא תהיינה השלכות מהותיות, אם בכלל, על תוצאותיו הכספיות של הבנק בעתיד.

(11) איתור והשבת נכסים של נספי השואה

בחודש פברואר 2000 הוקמה על ידי הכנסת ועדת חקירה פרלמנטרית בנושא: "איתור והשבת נכסים של נספי השואה" - במקביל לועדות בדיקה ואיתור אחרות שהוקמו ברחבי העולם בנושא זה.

בין היתר, בחנה הועדה היבטים הקשורים בכספי לקוחות שהוחרמו על ידי שלטונות המנדט הבריטי במהלך מלחמת העולם השנייה - ובחשבונות בנק רדומים שנותרו בכנקים.

עבודת הועדה (שפעלה במשך 4 שנים) כללה גם את הבנק על אף שהבנק הוקם רק ביום 31 בדצמבר 1971, משום שהבנק רכש בעת הקמתו את הנכסים וההתחייבויות בישראל של סניפי בנק ברקליס אינטרנשיונל בע"מ (להלן: "בנק ברקליס") שפעל בישראל בתקופה שנבדקה על ידי הועדה.

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

(11) איתור והשבת נכסים של נספי השואה (המשך)

ביום 3 בנובמבר 2004 פרסמה הועדה, דוח המפרט את ממצאי הועדה לגבי כל הבנקים שנבחנו על ידה. הדוח מפרט, בהתייחס לבנק, את העובדות והמסקנות הבאות:

- הועדה בדקה כ-3,400 חשבונות, שהיו לקוחות "בנק ברקליס" בתקופה הנבדקת.
- לגבי מרביתם (כ-3,000 חשבונות), קבעה הועדה כי חשבונות אלו לא השתייכו לנספי שואה, או שלא ניתן היה לקבוע את השתייכותם ברמת ודאות מספקת.
- לגבי מקצתם (כ-400 חשבונות), נקבע על ידי הועדה כי קיימת סבירות גבוהה שהכספים שהופקדו בהם השתייכו לנספי שואה, אך מכיוון שהם הוחרמו על ידי שלטונות המנדט הבריטי בזמן מלחמת העולם השנייה ולא הושבו על ידם (או הושבו ב"ערך חסר"), המדינה היא שנושאת באחריות לכספים ולחוסרים אלו (מכח הסכמים שנחתמו בין המדינה לממשלת בריטניה, עם סיום המנדט הבריטי).
- לפיכך, קבעה הועדה כי לבנק אין כל חבות בגין כספים של לקוחות שנספו בשואה (בשונה מהמסקנות שנקבעו לגבי בנקים אחרים שנבדקו על ידי הועדה).

במטרה לממש את ממצאי ועדת החקירה הפרלמנטרית (שהתייחסו, כאמור, לכל הבנקים שפעלו בארץ ישראל בתקופת מלחמת העולם השנייה), הוקמה על ידי המדינה ביום 31 באוגוסט 2006 - ה"חברה לאיתור ולהשבת נכסים של נספי השואה בע"מ" (להלן: "החברה").

ביום 21 ביוני 2007 פנתה החברה, באמצעות יועציה המשפטיים, לבנק בבקשה להמציא לה רשימות של נכסים שבעליהם לא יצרו קשר עם הבנק ממועד פרוץ מלחמת העולם השנייה וכל נתון או מסמך אחר הקשור לנכסים של נספי השואה. פניית החברה מתבססת, בין היתר, על ממצאי ועדת החקירה הפרלמנטרית ומציינת, כי לאור הממצאים הנ"ל - הבנק מחזיק, או החזיק בכ-400 חשבונות השייכים לכאורה לנספי השואה. לאור זאת, ציינה החברה, כי יש בכוונתה להעריך את חבותו של הבנק בנושא זה ולדרוש את פרעונו. עד כה טרם הועברה לבנק הערכת החברה.

כאמור, הבנק העביר בשעתו לוועדת החקירה את כל המסמכים והנתונים הרלוונטיים שהיו ברשותו. לאור מסמכים אלו ונתונים אחרים עליהם התבססה ועדת החקירה, קבעה הועדה, כאמור, כי בבנק לא נותרו נכסים השייכים לנספי השואה, וממילא אין לו כל חבות בנושא זה. מאידך, הוטל על המדינה לשאת במלוא החבות בגין הנכסים שהופקדו ב"בנק ברקליס" לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה והוחרמו על ידי שלטונות המנדט הבריטי (לרבות החשבונות אליהם התייחסה החברה בפנייתה לבנק).

לדעת הנהלת הבנק, בהתבסס על ממצאי ועדת החקירה הפרלמנטרית ועל ממצאי בדיקות נוספות שנערכו בנושא - הבנק איננו מחזיק בנכסים כלשהם של נספי השואה, ולפיכך לא צפויה לבנק כל חבות בנושא זה.

ד. מכשירים נגזרים

1. כללי

(א) בפעילותו השוטפת, חשוף הבנק לסיכוני שוק ובהם: סיכון בסיס, סיכון ריבית וסיכון נזילות. במסגרת ניהול סיכוני השוק ובמטרה להקטין ככל האפשר את החשיפה לסיכוני שוק, כאמור לעיל, מפעיל הבנק מגוון רחב של מכשירים נגזרים כגון:

חוזי מטבע (כולל אופציות) - חוזים להחלפה בין שני מטבעות במועד עתידי על פי שער חליפין שנקבע מראש. במסגרת המכשירים הפיננסיים מסוג זה נכללות, בין היתר: עסקאות אקדמה (Forward), עסקאות החלפה פיננסיות של מטבע (Swap) ואופציות להבטחת שערי החליפין בין מטבעות בעתיד.

ד. מכשירים נגזרים (המשך)

1. כללי (המשך)

(א) (המשך)

חוזי ריבית - עסקאות להחלפה בין תזרימי מזומנים הנובעים מריבית המחושבת על פי שעורים קבועים, לבין ריבית המחושבת לפי שעורים משתנים וכן חוזים להבטחת שיעורי ריבית עתידיים.

אופציות על מחירי מניות - אופציות על מדד מניות המעו"ף ומניות אחרות בהם פועל הבנק כמתווך בלבד עבור לקוחותיו.

חוזים בגין מתכות - עסקאות להבטחת מחיריהן של מתכות בעתיד. בעסקאות אלו פועל הבנק כמתווך בלבד עבור לקוחותיו, תוך התחייבות של הלקוח לבצע עסקה הפוכה לעסקה העתידית הראשונית עד למועד מימוש העסקה הראשונית.

(ב) הפעילות במכשירים נגזרים כרוכה בחשיפה לסיכונים כדלקמן:

סיכון אשראי - מהווה את ההפסד הצפוי לבנק אם הצד הנגדי לחוזה, לא יעמוד בתנאי החוזה. מאחר שהסכום הנקוב של העסקה, אינו משקף בהכרח את סיכון האשראי שלה, הוגדר סיכון האשראי בהקשר למכשירים פיננסיים נגזרים, בהתבסס על עלות ההתקשרות בעסקה דומה, לו הוקמה במועד מדידת הסיכון עבור לקוח בעל מאפיינים דומים, לתקופה שנותרה עד לפקיעת המכשיר הנגזר.

הבנק קובע מסגרות ספציפיות ללקוחות הפועלים במכשירים נגזרים. חשיפת האשראי הנגרמת בגין פעילות זו מבוקרת באופן שוטף, כמקובל לגבי מסגרות אשראי אחרות. מדיניות הבנק לגבי הבטחות הנדרשים לגבי פעילות הלקוחות במכשירים נגזרים, אינה שונה ממדיניותו לגבי הבטחות הנדרשים בגין חשיפות אשראי אחרות.

סיכון שוק - מהווה את חשיפת הבנק להפסד בגין תנודות בשווי ההוגן של המכשיר הנגזר בעקבות שינויים במשתני שוק כגון: שערי חליפין, שיעורי ריבית ושיעור האינפלציה.

סיכון נזילות - מהווה את חשיפת הבנק להפסד הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור חשיפה במכשיר נגזר במהירות, על ידי סליקה במזומן, או על ידי יצירת חשיפה הפוכה. סיכון זה קיים בעיקר לגבי עסקאות שהסחירות שלהן נמוכה, או שאינן נסחרות בבורסות או בשווקים מוסדיים.

להערכת הנהלת הבנק, בהתחשב בחלקו בפעילות המכשירים הנגזרים במערכת הבנקאית, יכול הבנק לסגור את הפוזיציות שלו במכשירים נגזרים במהירות יחסית ולכן אין הוא חשוף לסיכון נזילות משמעותי מפעילות זו.

(ג) כמו כן, מתקשר הבנק, במסגרת פעילותו, בחוזים שבפני עצמם אינם מהווים מכשירים נגזרים, אך הם נחשבים כ"חוזים מארחים" המכילים "מכשירים נגזרים משובצים".

ה"חוזים המארחים" הינם מכשירים פיננסיים המקנים לצד הנגדי לחוזה הטבה (אופציה) בתנאים מסוימים, שמאפייניהם הכלכליים אינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של ה"חוזים המארחים" (לדוגמא: פקדון המבטיח ללקוח את המסלול הגבוה מבין: הפרשי הצמדה למדד או לשער החליפין). בהתאם להוראות בנק ישראל, יש לראות בהטבות אלו: "מכשירים נגזרים משובצים".

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ד. מכשירים פיננסיים נגזרים (המשך)

2. היקף הפעילות, במאוחד (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2007				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית במטבע חוץ	חוזי ריבית שקל-מדד
(א) סכום נקוב של מכשירים נגזרים				
1. נגזרים ALM^{2,1}				
-	-	495	-	60
חוזי Forward				
חוזי אופציה לא סחירים ⁴ :				
-	-	9	-	-
אופציות שנכתבו				
-	2	239	-	-
אופציות שנקנו				
-	-	1,294	666	-
Swaps ³				
-	2	2,037	666	60
סה"כ נגזרים ALM				
2. נגזרים אחרים¹				
19	-	-	-	60
חוזי Forward				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:				
-	1,070	19	-	-
אופציות שנכתבו				
-	1,070	19	-	-
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים:				
-	-	31	-	-
אופציות שנכתבו				
-	-	30	-	-
אופציות שנקנו				
19	2,140	99	-	60
סה"כ נגזרים אחרים				
-	-	92	-	-
3. חוזי החלפת מטבע חוץ (SPOT)				
(ב) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים				
1. נגזרים ALM^{2,1}				
-	-	30	9	1
שווי הוגן ברוטו חיובי				
-	-	32	7	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
2. נגזרים אחרים¹				
-	8	1	-	1
שווי הוגן ברוטו חיובי				
-	8	1	-	1
שווי הוגן ברוטו שלילי				

1. למעט חוזי החלפות מטבע חוץ SPOT.
2. נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
3. מזה חוזי החלפת שעורי ריבית בהם הסכים הבנק לשלם עבור ריבית קבוע: נגזרים ALM - 584 מיליון ש"ח.
4. כולל יתרת ערך נקוב של "מכשירים נגזרים משובצים" שהופרדו מ"החוזים המארחים".

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ד. מכשירים פיננסיים נגזרים (המשך)

2. היקף הפעילות, במאוחד (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2006

חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע		חוזי ריבית	
		חוזי חוץ	במטבע חוץ	שקל-מדד	שקל-מדד

(א) סכום נקוב של מכשירים נגזרים

1. נגזרים ALM ^{2,1}					
-	-	891	-	-	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:					
-	1	-	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים ⁴ :					
-	-	43	-	-	אופציות שנכתבו
-	1	297	-	-	אופציות שנקנו
-	-	1,400	575	-	Swaps ³
-	2	2,631	575	-	סה"כ נגזרים ALM
2. נגזרים אחרים ¹					
47	-	-	-	200	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:					
-	372	26	-	-	אופציות שנכתבו
-	372	26	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:					
-	-	82	-	-	אופציות שנכתבו
-	-	82	-	-	אופציות שנקנו
47	744	216	-	200	סה"כ נגזרים אחרים
-	-	92	-	-	3. חוזי החלפת מטבע חוץ (SPOT)

(ב) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

1. נגזרים ALM ^{2,1}					
-	-	34	5	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	33	2	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
2. נגזרים אחרים ¹					
-	3	1	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	3	1	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי

1. למעט חוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.
2. נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
3. מזה חוזי החלפת שעורי ריבית בהם הסכים הבנק לשלם שעור ריבית קבוע: נגזרים ALM - 521 מיליון ש"ח.
4. כולל יתרת ערך נקוב של "מכשירים נגזרים משובצים" שהופרדו מ"החוזים המארחים".

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ד. מכשירים פיננסיים נגזרים (המשך)

3. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה, במאוחד (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2007

בורסות	בנקים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סה"כ	
4	21	-	25	50	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ¹
-	-	-	1	1	בניכוי הסכמי קיזוז
4	21	-	24	49	יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ²
9	189	-	95	293	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ³
13	210	-	119	342	סה"כ סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2006

בורסות	בנקים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סה"כ	
1	17	-	25	43	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ¹
-	-	-	4	4	בניכוי הסכמי קיזוז
1	17	-	21	39	יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ²
-	229	-	106	335	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ³
1	246	-	127	374	סה"כ סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

- מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 15 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2006 - 14 מיליון ש"ח).
 - מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 34 מיליון ש"ח (31.12.2006 - 25 מיליון ש"ח) ו-2 מיליון ש"ח בגין מכשירים נגזרים משובצים, שלא יוחסו למכשיר פיננסי, הכלולה בסעיף נכסים אחרים (אשתקד - 2* מיליון ש"ח). לא קיימים בבנק הסדרי התחשבות, נטו, בגין מכשירים נגזרים אלו.
 - סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווח.
- * הוצג מחדש.

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ד. מכשירים נגזרים (המשך)

4. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים במאוחד (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2007					
עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סה"כ	
					חוזי ריבית
60	60	-	-	120	שקל-מדד
113	-	140	413	666	מטבע חוץ
1,201	357	105	565	2,228	חוזי מטבע חוץ
2,138	2	2	-	2,142	חוזים בגין מניות
6	13	-	-	19	חוזי סחורות ואחרים
3,518	432	247	978	5,175	סה"כ
2,765	604	205	933	4,507	31 בדצמבר 2006

באור 19 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הבאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים.

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי, המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי, לפי הערכת ההנהלה.

אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימושו של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שכרוך המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון.

בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי הבנק. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

(1) מכשירים פיננסיים סחירים: ניירות ערך וכתבי התחייבויות נדחים - השווי ההוגן נקבע לפי שווי שוק.

(2) מכשירים פיננסיים שאינם סחירים:

(א) מכשירים פיננסיים לתקופה מקורית של עד שלשה חדשים ובריבית שוק משתנה:

מכשירים פיננסיים (למעט מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים סחירים) לתקופה מקורית של עד שלשה חודשים או בריבית שוק משתנה בתדירות של עד שלשה חדשים - היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן, בכפוף לשינויים בסיכוני אשראי ובמרווח הבנק בעסקאות בריבית משתנה.

(ב) מכשירים פיננסיים אחרים (למעט מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים):

בעיקרון, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים שאינם סחירים בריבית קבועה ולתקופה מקורית העולה על שלושה חודשים נקבע, בדרך כלל, על ידי היוון תזרים מזומן עתידי לפי שיעורי ריבית שבהם ביצע הבנק או היה מבצע, עסקאות דומות במועד הדיווח.

החישובים נערכו בהתאם למפורט להלן:

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. הערך הנוכחי נמדד עבור תזרים התקבולים העתידי (קרן וריבית) לכל הלוואה בנפרד בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי. קביעת רמת הסיכון, כאמור, נגזרת ממודל דרוג לווים המשמש את הבנק ובוחן את רמת הסיכון של הלקוח בהתבסס על פרמטרים פיננסיים, ניהוליים וענפיים. בדרך כלל שיעורי הריבית ששימשו לצורך היוון תזרימי המזומנים נקבעו לפי שיעורי ריבית לפיהם נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגלום בהם. ככל מקרה שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומנים עבור חובות בעייתיים, חושבו לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים. שיעורי הריבית לפיהן הונו תזרימי המזומנים הצפויים להתקבל מהאשראים הבעייתיים הינן סובייקטיביים ואינם משקפים בהכרח את "מחיר השוק" של אשראים אלו. העלאת שיעור ריבית ההון ב-1% נקודת האחוז היתה מקטינה את השווי ההוגן של החובות הבעייתיים ב-4 מיליון ש"ח. תזרימי המזומנים בגין אשראי במערך המשכנתאות הניתן לפרעון מוקדם, ללא תשלום עמלת פרעון מוקדם - הוערכו על פי תחזית לפרעון מוקדם של אשראים אלו המבוססת על מודל כלכלי. הון תזרימי המזומנים, כאמור, מועדי הפרעון הצפויים, במקום על פי מועדי הפרעון החוזיים של אותם אשראים, הקטין את השווי ההוגן של אותם אשראים בכ-5 מיליון ש"ח.

פקדונות וכתבי התחייבות נדחים - בשיטת הון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור הריבית בו מגייס הבנק פקדונות דומים או כתבי התחייבות דומים לתאריך המאזן - בהתבסס על פרמטרים כגון: תקופת הפקדון, סוג ההצמדה וגודל הפקדון. בחשוב השווי ההוגן של פקדונות הצמודים למדד או לשקל לפי ברירה - נלקחו בחשבון גם השינויים האפשריים בשווי ההוגן של הפקדון בהתחשב בערך הזמן של הברירה ובשינויים הצפויים במדד המחירים עד למועד הפרעון של הפקדונות.

(ג) מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות- השווי ההוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי.

הערכת השווי ההוגן של "התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן" כללה התייחסות להפרש בין הריבית שנקבעה בהסכם לבין הריבית בעסקאות דומות במועד הדיווח.

מכשירים נגזרים - מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק. מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי. (ראה באור 18ד').

באור 19 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. ההרכב במאוחד

31 בדצמבר 2007				
שווי הוגן	יתרה במאזן			
	סה"כ	(2)	(1)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
				נכסים פיננסיים
2,731	2,699	724	1,975	מזומנים ופקדונות בכנקים
2,456	2,456	-	2,456	ניירות ערך
13,064	13,027	4,161	8,866	אשראי לציבור
9	9	-	9	אשראי לממשלה
76	76	-	76	נכסים פיננסיים אחרים
18,336	18,267	4,885	13,382	סך כל הנכסים הפיננסיים
				התחייבויות פיננסיות
15,834	15,736	4,632	11,104	פקדונות הציבור
342	342	2	340	פקדונות מבנקים
52	50	39	11	פקדונות הממשלה
752	729	453	276	כתבי התחייבות נדחים
395	395	-	395	התחייבויות פיננסיות אחרות
17,375	17,252	5,126	12,126	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

31 בדצמבר 2006				
שווי הוגן	יתרה במאזן			
	סה"כ	(2)	(1)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
				נכסים פיננסיים
2,284	2,266	751	1,515	מזומנים ופקדונות בכנקים
*1,838	1,838	-	*1,838	ניירות ערך
*12,600	12,583	3,481	*9,102	אשראי לציבור
9	9	-	9	אשראי לממשלה
66	66	-	66	נכסים פיננסיים אחרים
16,797	16,762	4,232	12,530	סך כל הנכסים הפיננסיים
				התחייבויות פיננסיות
14,546	14,484	4,144	10,340	פקדונות הציבור
373	372	3	369	פקדונות מבנקים
55	55	43	12	פקדונות הממשלה
772	754	489	265	כתבי התחייבות נדחים
316	316	-	316	התחייבויות פיננסיות אחרות
16,062	15,981	4,679	11,302	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

* סווג מחדש.

השווי הוגן של עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי, אינו שונה מהותית משווי של עסקאות אלה במאזן, בסך 7 מיליון ש"ח, בדומה לשווי ביום 31 בדצמבר 2006.

הערות:

(1) מכשירים פיננסיים שבהם היתרה במאזן היא אמדן לשווי הוגן - מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי שוק או מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים או על בסיס ריבית שוק משתנה בתדירות של עד 3 חודשים.

(2) מכשירים פיננסיים אחרים.

באור 20 - בעלי עניין וצדדים קשורים

במאזן המאוחד (במיליוני ש"ח)

א. יתרות

31 בדצמבר 2007

בעלי עניין ואחרים		מחזיקי מניות	
דירקטורים ומנהל כללי		אחרים	
אחרים		חברה אם	
היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה

(1) בסעיפי המאזן כלולות יתרות עם צדדים קשורים כדלקמן:

אחרים		אחרים		חברה אם		
היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה	
132	94	-	-	-	-	פקדונות בכנקים
11	11	-	-	-	-	ניירות ערך
4	4	-	-	-	-	נכסים אחרים
80	52	-	-	-	-	אשראי לציבור
75	75	-	-	-	-	השקעה בחברות כלולות
התחייבויות						
55	23	-	-	-	-	פקדונות הציבור
240	240	-	-	-	-	פקדונות מבנקים
-	-	-	-	-	-	כתבי התחייבות נדחים
277	276	-	-	-	-	התחייבויות אחרות
-	-	-	-	-	-	מניות (כלול בהון עצמי)

(2) בהתחייבויות תלויות כלולות יתרות עם צדדים קשורים כדלקמן:

אחרים		אחרים		חברה אם		
היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה	
5	5	-	-	-	-	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים
40	10	-	-	-	-	ערכויות שניתנו
-	-	-	-	-	-	כתב שיפוי שניתן

(3) ערכויות שהתקבלו בגין אשראי ללקוחות

אחרים		אחרים		חברה אם	
היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה
12	10	-	-	-	-

(4) התחייבות החברה האם להעמדת פיקדון

אחרים		אחרים		חברה אם	
היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה	היתרה הגבוהה לסוף השנה
-	-	-	-	4	4

באור 20 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

במאזן המאוחד (המשך) (במיליוני ש"ח)

א. יתרות (המשך)

31 בדצמבר 2006							
בעלי עניין ואחרים				מחזיקי מניות			
דירקטורים ומנהל				חברה אם			
אחרים		כללי		אחרים		חברה אם	
היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	היתרה
הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה
לסוף	לסוף	לסוף	לסוף	לסוף	לסוף	לסוף	לסוף
במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	במשך
השנה	השנה	השנה	השנה	השנה	השנה	השנה	השנה

(1) בסעיפי המאזן כלולות יתרות עם צדדים קשורים כדלקמן:

נכסים								
102	101	-	-	-	-	836	536	פקדונות בבנקים
11	11	-	-	-	-	-	-	ניירות ערך
13	13	(1)	-	-	-	1	1	נכסים אחרים
57	53	-	-	69	-	-	-	אשראי לציבור
*3	*3	-	-	-	-	-	-	השקעה בחברות כלולות
התחייבויות								
66	66	-	-	139	83	-	-	פקדונות הציבור
258	176	-	-	-	-	93	93	פקדונות מבנקים
11	11	-	-	-	-	71	63	כתבי התחייבות נדחים
253	253	-	-	-	-	8	5	התחייבויות אחרות
-	-	-	-	-	-	1,160	1,160	מניות (כלול בהון עצמי)

(2) בהתחייבויות תלויות כלולות יתרות עם צדדים קשורים כדלקמן:

6	5	-	-	-	-	12	-	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים
65	30	-	-	-	-	1	1	ערכויות שניתנו
-	-	-	-	-	-	21	18	כתב שיפוי שניתן

(3) ערכויות שהתקבלו בגין אשראי ללקוחות

8	7	-	-	-	-	20	19	
---	---	---	---	---	---	----	----	--

(4) התחייבות החברה האם להעמדת פיקדון

-	-	-	-	-	-	200	-	
---	---	---	---	---	---	-----	---	--

* סווג מחדש.

באור 20 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

במאזן המאוחד (המשך) (במליוני ש"ח)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007			
בעלי עניין אחרים		מחזיקי מניות	
אחרים	דירקטורים ומנהל כללי	אחרים	חברה אם
(1) תוצאות מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים			
בגין נכסים			
6	-	-	7
מפקדונות בבנקים			
3	-	-	-
מאשראי לציבור			
9	-	-	7
סה"כ הכנסות מימון בגין נכסים			
בגין התחייבויות			
(1)	-	-	-
על פיקדונות הציבור			
(1)	-	-	1
על פקדונות מבנקים			
-	-	-	2
על כתבי התחייבות נדחים			
(2)	-	-	3
סה"כ הוצאות מימון בגין התחייבות			
7	-	-	10
סה"כ רווח מפעילות מימון			
14	-	-	2
(2) הכנסות תפעוליות ואחרות			
(15)	-	-	(34)
(3) הוצאות תפעוליות ואחרות* (ראה ג' להלן)			
6	-	-	(22)
רווח (הפסד) מפעולות רגילות			
50	-	-	-
רווח מפעולות בלתי רגילות, נטו			
(15)	-	-	(25)
* מזה - הוצאות מחשב			

באור 20 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

במאזן המאוחד (המשך) (במליוני ש"ח)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים: (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2006			
בעלי עניין אחרים		מחזיקי מניות	
אחרים	דירקטורים ומנהל כללי	אחרים	חברה אם
(1) תוצאות מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים			
בגין נכסים			
			12
3	-	-	מפקדונות בבנקים
3	-	2	-
			מאשראי לציבור
6	-	2	12
			סה"כ הכנסות מימון בגין נכסים
בגין התחייבויות			
(1)	-	(1)	-
			על פיקדונות הציבור
(3)	-	-	1
			על פקדונות מבנקים
(1)	-	-	2
			על כתבי התחייבות נדחים
(5)	-	(1)	3
			סה"כ הוצאות מימון בגין התחייבויות
1	-	1	15
			סה"כ רווח מפעילות מימון
12	-	-	2
			(2) הכנסות תפעוליות ואחרות
(16)	(6)	-	(36)
			(3) הוצאות תפעוליות ואחרות* (ראה ג' להלן)
(3)	(6)	1	(19)
			רווח (הפסד) מפעולות רגילות
(15)	-	-	(28)
			* מזה - הוצאות מחשב

באור 20 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

במאזן המאוחד (המשך) (במליוני ש"ח)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים: (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2005

בעלי עניין אחרים		מחזיקי מניות	
אחרים	דירקטורים ומנהל כללי	חברה אם	
			(1) תוצאות מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
			בגין נכסים
7		27	מפקדונות בבנקים
3	-	-	מאשראי לציבור
10	-	27	סה"כ הכנסות מימון בגין נכסים
			בגין התחייבויות
(2)	-	(5)	על פקדונות מבנקים
-	-	(7)	על כתבי התחייבות נדחים
(2)	-	(12)	סה"כ הוצאות מימון בגין התחייבויות
8	-	15	סה"כ רווח מפעילות מימון
12	-	2	(2) הכנסות תפעוליות ואחרות
(16)	(4)	(36)	(3) הוצאות תפעוליות ואחרות* (ראה ד' להלן)
4	(4)	(19)	רווח (הפסד) מפעולות רגילות
(15)	-	(29)	* מזה - הוצאות מחשב

באור 20 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

במאזן המאוחד (המשך)

ג. בהוצאות התפעוליות והאחרות נכללו הטבות לבעלי עניין כדלקמן:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007				
דירקטורים ומנהל כללי		החברה האם		
מספר	סך הטבות	מספר	סך הטבות	
בעלי הטבה	מיליוני ש"ח*	בעלי הטבה	מיליוני ש"ח*	
-	-	2	-	דמי ניהול לחברה אם
1	3	-	-	שכר לבעל עניין המועסק בבנק
7	1	-	4	שכר חברי דירקטוריון שאינם מועסקים בקבוצת הבנק

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2006				
דירקטורים ומנהל כללי		החברה האם		
מספר	סך הטבות	מספר	סך הטבות	
בעלי הטבה	מיליוני ש"ח*	בעלי הטבה	מיליוני ש"ח*	
-	-	2	-	דמי ניהול לחברה אם
1	5	-	-	שכר לבעל עניין המועסק בבנק
9	1	-	1	שכר חברי דירקטוריון שאינם מועסקים בקבוצת הבנק

ביום 2 ביולי 2006, נחתם בין הבנק לבין המנכ"ל הסכם העסקה לתקופה קצובה של חמש שנים. על פי ההסכם יהיה זכאי המנכ"ל לקבלת מלוא שכרו עד לתום תקופת הסכם ההעסקה ולדמי הודעה מוקדמת נוספים - במידה ותופסק העסקתו לפני תום המועד שנקבע בהסכם, או שלא בהתאם למועדים הרשומים בהסכם. בנוסף, יהיה המנכ"ל זכאי למענק נוסף בהתקיים תנאים מסויימים.

סכום ההוצאה המירבית הנוספת בגין התחייבויות אלו, שבשלה לא נערכה הפרשה, אשר תחול על הבנק, כאם תופסק כהונת המנכ"ל, כאמור, או בהתקיים התנאים שנקבעו בחוזה, מסתכם לתאריך המאזן לסך של 7 מיליוני ש"ח.

ד. ערבות לקופת גמל

על פי תקנון מרכנתיל קופה מרכזית לפיצויים, התחייב הבנק לפצות את עמיתי הקופה - במקרה בו יפחת שווי זכויותיהם מהסכום הנומינלי של הפקדויותיהם בקופה. במסגרת ההסדר למכירת פעילות קופות הגמל (ראה באור 31(ב)1), התחייב הבנק להמשיך ולשאת בהתחייבות זו לכל המאוחר עד לחודש אוגוסט 2011. חשיפת הבנק בגין התחייבות זו ליום 31 בדצמבר 2007, מסתכמת בכ-16 אלפי ש"ח. לאחרונה אושר תיקון חקיקה, על פיו תאסר בעתיד הצטרפות עמיתים חדשים ל"קופות מרכזיות לפיצויים".

ה. עסקאות עם צדדים קשורים

- עסקאות עם צדדים קשורים נעשו במהלך העסקים הרגיל ובתנאים דומים לאלה של עסקאות עם צדדים שאינם קשורים. הכנסות והוצאות המתייחסות לעסקאות אלה כלולות בסעיפים המתאימים בדוח רווח והפסד.
- לגבי התקשרות עם החברה האם בנושא שירותי מחשב - ראה באור 18(ג)9.

באור 21 - רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

א. ההרכב (במיליוני ש"ח)

הבנק			מאוחד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
						בגין נכסים
*985	*801	878	*985	*801	878	מאשראי לציבור
20	3	(3)	20	3	(3)	מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
75	14	11	75	14	11	מפקדונות בבנקים
*69	*76	118	*70	*77	119	מאגרות חוב (ראה ב' להלן)
-	-	2	-	-	2	מנכסים אחרים
1,149	894	1,006	1,150	895	1,007	סך הכל בגין נכסים
						בגין התחייבויות***
(570)	(390)	(375)	(570)	(389)	(375)	על פקדונות הציבור
(6)	1	1	(6)	1	1	על פקדונות הממשלה
(13)	(4)	(1)	(13)	(4)	(1)	על פקדונות מבנקים
(53)	(35)	(53)	(53)	(35)	(53)	על כתבי התחייבות נדחים
(642)	(428)	(428)	(642)	(427)	(428)	סך הכל בגין התחייבויות
						בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ופעולות גידור
(7)	37	(13)	(7)	37	(13)	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM**
4	7	4	4	7	4	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
(3)	44	(9)	(3)	44	(9)	סך הכל בגין נגזרים
						אחר
19	18	18	19	18	18	עמלות מעסקי מימון
19	24	49	19	24	49	הכנסות מימון אחרות****
(1)	(2)	-	(1)	(2)	-	הוצאות מימון אחרות
37	40	67	37	40	67	סה"כ הכנסות אחרות, נטו
541	550	636	542	552	637	סך הכל רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
6	(8)	(4)	6	(8)	(4)	מזה: הפרשי שער, נטו

* סווג מחדש.
 ** מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 *** כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור (המרכיב הלא אפקטיבי ביחסי הגידור - בשנת 2005 - זניח). בשנים 2007 ו-2006, לא היו בבנק מכשירים מגדירים.
 **** כולל סכומי ריבית שנגבו מחובות בעיתיים בסך 23 מיליוני ש"ח (בשנת 2006 - 14 מיליוני ש"ח; בשנת 2005 - 14 מיליוני ש"ח).

באור 21 - רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים (המשך)

ב. פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב (במיליוני ש"ח)

הבנק			מאוחד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
						הכנסות מימון על בסיס צבירה מאגרות חוב:
*67	*73	111	*67	*73	111	זמינות למכירה
2	3	7	3	4	8	למסחר
69	76	118	70	77	119	סך הכל כלול ברווח מפעילות מימון בגין נכסים
2	1	19	2	1	19	רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה
-	-	(1)	-	-	(1)	הפסדים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה**
-	1	1	-	1	1	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו
2	2	19	2	2	19	סך הכל כלול בהכנסות מימון אחרות
71	78	137	72	79	138	סך הכל מהשקעות באגרות חוב

* סווג מחדש.
** לרבות הפרשות לירידת ערך.

באור 22 - עמלות תפעוליות

ההרכב (במיליוני ש"ח):

הבנק			מאוחד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
57	52	56	57	52	56	דמי ניהול חשבון
92	92	99	92	92	99	שרותי מערך התשלומים
13	14	16	13	14	16	הכנסות מכרטיסי אשראי
48	56	67	48	56	67	טיפול באשראי ובעריכת חוזים
6	6	6	6	6	6	שרותים ממוחשבים, מידע ואישורים
12	12	12	12	12	12	פעילות סחר חוץ ושירותים מיוחדים במט"ח
17	18	23	18	18	24	הכנסות מפעילות בניירות ערך
1	1	1	2	2	2	דמי ניהול ועמלות מכיטוח חיים ודירות
3	3	3	3	3	3	עמלות אחרות
249	254	283	251	255	285	סך הכל עמלות תפעוליות

באור 23 - רווחים מהשקעות במניות

ההרכב (במיליוני ש"ח):

הבנק			מאוחד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
						רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו
1	1	2	1	1	2	
-	11	20	-	11	20	דיבידנד ממניות זמינות למכירה*
1	12	22	1	12	22	

* הסכום מהווה את חלקו של הבנק בדיבידנד שהתקבל מחברת "בזק" (ראה גם באור 3).

באור 24 - הכנסות אחרות

ההרכב (במיליוני ש"ח):

הבנק			מאוחד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
-	-	-	23	26	26	דמי ניהול קופות גמל
-	-	-	7	6	6	דמי ניהול קרנות נאמנות
19	15	14	-	-	-	דמי ניהול מחברות מאוחדות
12	-	-	12	-	-	רווחים מיעודה לפיצויים, נטו
2	2	2	4	4	5	אחרות
33	17	16	46	36	37	סך הכל הכנסות אחרות

באור 25 - משכורות והוצאות נלוות

ההרכב (במיליוני ש"ח):

הבנק			מאוחד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
*211	*246	243	*214	*250	247	משכורות (ראה באור 18 ד')
30	32	33	31	33	34	פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות וחופשה
50	55	58	51	56	59	מס שכר וביטוח לאומי
14	14	19	14	14	19	הוצאות נלוות אחרות
4	23	22	4	23	22	הוצאות נלוות בגין שנים קודמות, נטו
309	370	375	314	376	381	סך הכל משכורות והוצאות נלוות

* סווג מחדש

באור 26 - הוצאות אחרות

ההרכב (במיליוני ש"ח):

הבנק			מאוחד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
6	11	13	6	11	13	שיווק ופרסום
14	18	18	14	18	18	הובלות ותקשורת
49	48	45	49	48	45	שרותי מחשב
3	4	5	3	4	5	משרדיות
6	5	4	6	5	4	ביטוח
24	30	29	24	30	29	שירותים מקצועיים
1	4	2	1	4	2	הדרכה והשתלמות
1	1	1	2	2	2	שכר חברי דירקטוריון
2	2	2	2	2	2	דמי ניהול לחברת האם
1	1	2	1	1	2	עמלות
*20	*22	25	*20	*23	26	אחרות
127	146	146	128	148	148	סך הכל הוצאות אחרות

* סווג מחדש.

באור 27 - הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות

א. ההרכב (במיליוני ש"ח):

הבנק			מאוחד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
מסים שוטפים						
61	77	86	66	83	92	בגין שנת החשבון
(2)	-	(1)	(2)	-	(1)	בגין שנים קודמות
59	77	85	64	83	91	סך הכל מסים שוטפים
מסים נדחים						
14	(11)	3	14	(11)	3	בגין שנת החשבון
2	-	1	2	-	1	בגין שנים קודמות
16	(11)	4	16	(11)	4	סך הכל מסים נדחים
75	66	89	80	72	95	סך הכל הפרשה למסים

באור 27 - הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות (המשך)

ב. התאמה בין סכום המס התיאורטי שהיה חל אילו הרווח מפעולות רגילות היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל, לבין ההפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

(במיליוני ש"ח)

הבנק			מאוחד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
80	48	94	84	54	100	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
						מס (חסכון במס) בגין:
1	14	3	2	14	3	הוצאות לא מוכרות
3	4	4	3	4	4	מס רווח על מס שכר, נטו
2	(2)	(2)	2	(2)	(2)	הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים
(8)	1	(9)	(8)	1	(9)	הפרשי תאום נכסים כספיים, נטו
(3)	-	(1)	(3)	-	(1)	הפרש תאום פחת ורווח הון
-	-	(1)	-	-	(1)	מסים בגין שנים קודמות
-	1	1	-	1	1	התאמת המסים הנדחים עקב שינוי בשיעור המס
75	66	89	80	72	95	הפרשה למסים על ההכנסה
43.59	40.65	38.53	43.59	40.65	38.53	שיעור המס הסטטוטורי (באחוזים)

ג. שומות מס

לבנק הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2003.

לחברות המאוחדות שומות מס הנחשבות כסופיות עד וכולל שנת המס 2003.

ד. סכום ההתאמה של נכסים לא-כספיים שהפחתתם לא תותר בניכוי כהוצאה לצרכי מס בעתיד ושכגינה נקבע שאין ליצור עתודה למסים נדחים הינו 6 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2006 - 6 מיליוני ש"ח).

באור 27 - הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות (המשך)

ה. יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים (במאזן המאוחד):

(במיליוני ש"ח)

מסים נדחים לקבל				
שיעורי מס ממוצעים		יתרות		
31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	
35.29	34.48	33	34	מהפרשה לחופשה ונלוות אחרות לשכר
36.53	34.40	2	27	מהתאמת נכסים לא כספיים אחרים
35.36	34.45	35	61	סך הכל

עתודה למסים נדחים				
שיעורי מס ממוצעים		יתרות		
31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	
35.06	35.06	9	6	מיעודה לפיצויי פרישה ומחלה נטו
38.47	36.71	15	12	מניירות ערך
34.99	34.37	9	10	מהתאמת נכסים לא כספיים בני פחת
10.50	10.43	2	2	מהתאמת נכסים לא כספיים אחרים
-	40.16	-	1	מהפרשי עיתוי אחרים
31.51	30.97	35	31	סך הכל

1. לאור הירידה המתמשכת בשיעורי האינפלציה בישראל לשיעורים המקובלים בעולם המערבי, הגיע משרד האוצר למסקנה כי "חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 (להלן: "חוק התיאומים") במתכונתו הנוכחית התייתר למעשה, מכיוון שהטרח הכרוכה בהמשך הפעלת החוק אינה מצדיקה את התועלת הנמוכה הנובעת ממנו. לפיכך, פורסמה מטעם הממשלה ביום 11 בדצמבר 2007 הצעת "חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20), התשס"ח-2007.

על פי הצעת החוק יבוטלו מרבית הסעיפים שנכללו ב"חוק התיאומים" - החל משנת 2008. עד כה טרם אושרה הצעת החוק.

הצעת החוק משנה את חבות המס של התאגידיים הבנקאיים בשני מרכיבים עיקריים:

- הוספת חבות מס בגין "רווחים אינפלציוניים", עקב הכוונה לבטל את הסעיף שהתיר לתאגידיים לנכות מהרווחים החייבים במס את "שחיקת" ההון העצמי במונחים ריאליים ("ניכוי בשל אינפלציה") - הנגזר משיעור עליית מדד המחירים לצרכן, ומהיקף ההון החשוף לאינפלציה (כהגדרתו ב"חוק התיאומים").
- הקפאת שיעור עליית המדד (המשמש, בין היתר, לחישוב מרכיב "הניכוי בשל פחת") - על פי המדד שפורסם בתום שנת 2007, כך שיימנע עדכון מרכיב זה על פי השינויים שיחולו בשיעור עליית המדד לאחר תום שנת 2007.

ההשלכות שעשויות להיות להצעת החוק על רווחי הבנק בעתיד, אם תאושר ההצעה - נגזרות משיעורי האינפלציה שישררו בישראל. לפיכך, לא ניתן להעריך למפרע את השלכות הצעת החוק על רווחי הבנק בשנים הבאות. בשנת 2007 (שבה עלה מדד המחירים לצרכן על בסיס "המדד הידוע בשיעור של 2.8%), רשם הבנק הטבת מס בגין מרכיב ה"ניכוי בשל אינפלציה" בסך של 9 מיליון ש"ח.

באור 28 - רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, נטו, לאחר מסים

(במיליוני ש"ח)

מאוחד			
2005	2006	2007	
-	-	75	רווח הון ממכירת פעילות קופות גמל
-	-	1	רווח ממכירת מניות חברות מוחזקות
-	1	(2)	רווח (הפסד) הון מבניינים וציוד
-	1	-	קיטון בהפרשה לירידת ערך מבנים
-	2	74	רווח לפני מסים
-	1	52	הפרשה למסים - שוטפים
-	-	(26)	הפרשה למסים - נדחים
-	1	26	
-	1	48	רווח מפעולות בלתי רגילות, נטו

באור 29 - רווח למניה (מאוחד)

(באלפי ש"ח)

2005	2006	2007	
			מניה בת 0.1 שקלים חדשים - ערך נקוב
0.91	0.48	1.33	רווח נקי מפעולות רגילות
(0.02)	0.01	0.39	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
0.89	0.49	1.72	סך-הכל
			מניה בת 0.01 שקלים חדשים - ערך נקוב
0.09	0.05	0.13	רווח נקי מפעולות רגילות
-	-	0.04	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
0.09	0.05	0.17	סך-הכל
			ממוצע משוקלל של מספר המניות
124,720	124,720	124,720	• מניות בנות 0.1 שקלים חדשים
1,600	1,600	1,600	• מניות בנות 0.01 שקלים חדשים

1. כללי

בבנק הוטמעה מערכת מידע ניהולית המספקת להנהלת הבנק מידע שוטף לגבי תוצאות פעולותיו של הבנק בחתך "מגזרי פעילות", כפי שהוגדרו ע"י הנהלת הבנק כמפורט להלן:

משקי בית - כולל שרותי בנקאות הניתנים ללקוחות פרטיים שסממני פעילותם אופייניים לאלו של משקי בית, לרבות אשראי בהיקף שאינו עולה על 200 אלפי ש"ח ופקדונות בהיקף שאינו עולה על 500 אלפי ש"ח.

עסקים קטנים - כולל שרותי בנקאות הניתנים ללקוחות עסקיים (יחידים ותאגידיים) של הבנק שהיקף האשראי שניתן להם אינו עולה, בדרך כלל, על מיליון ש"ח.

בנקאות מסחרית - כולל שרותי בנקאות הניתנים ללקוחות עסקיים בינוניים (לקוחות שהיקף האשראי שניתן להם עולה מעל 1 מיליון ש"ח ואינם נכללים במגזר "בנקאות עיסקית"), לרבות גופים מוסדיים.

בנקאות עסקית - כולל שרותי בנקאות הניתנים ללקוחות הגדולים של הבנק (תאגידיים שהאשראי שניתן להם עולה בדרך כלל על 15 מיליון ש"ח) וחברות ציבוריות, בעיקר בתחום מתן האשראי.

בנקאות פרטית - כולל שרותי בנקאות הניתנים ללקוחות (פרטיים ותאגידיים) בעלי עושר פיננסי בינוני וגבוה.

ניהול פיננסי - כולל פעילות פיננסית שאינה עם לקוחות הבנק (כגון: התוצאות מניהול תיק ניירות הערך של הבנק ופעולות עם בנקים וגופים מוסדיים אחרים).

סווג התוצאות העסקיות של הבנק למגזרי הפעילות השונים, כאמור לעיל, נערך על פי המתודולוגיה הבאה:

רווח מפעילות מימון - לכל מגזר פעילות נזקף מרווח מ"פעילות מימון" המהווה סיכום של המרכיבים הבאים:

- ההפרש שבין הכנסות הריבית ששויכו לאותו מגזר (בפעילות אשראי), לבין עלות הריבית המחושבת לפי "מחיר מעבר".

- ההפרש שבין עלות הריבית (בפעילות פקדונות), לבין הכנסות הריבית בגין אותם פקדונות, כשהכנסות אלו מחושבות על פי "מחיר מעבר".

"מחיר המעבר" נקבע בהתבסס על מחירי ציטוט פקדונות בשוק המוסדי, והוא מהווה בקירוב את העלות השולית של גיוס פקדונות בבנק.

על פי מתודולוגיה זו, בה מותאם מחיר מעבר ספציפי לכל מוצר אשראי או פקדון, בכל אחד ממגזרי ההצמדה - מגזרי הפעילות אינם נושאים בסיכונים שוק אלא בסיכון אשראי בלבד.

רווחים או הפסדים מפעילות מימון הנובעים משינוי בתנאי השוק, נזקפים למרכז ניהול הנכסים וההתחייבויות (נב"ה), שאליו נזקפות גם ההכנסות מניהול ההון הפעיל של הבנק. רווחים או הפסדים אלו מוצגים במגזר: "ניהול פיננסי".

ההפרשה לחובות מסופקים - נזקפת למגזרי הפעילות השונים, בהתאם לשיוך הלקוח שבגינו נערכה ההפרשה.

הכנסות תפעוליות - עמלות והכנסות תפעוליות אחרות נזקפות למגזרי הפעילות השונים, בהתאם לשיוך הלקוח שבגינו נזקפה ההכנסה.

הוצאות תפעוליות - הוצאות ישירות הניתנות לזיהוי, נזקפו למגזר הפעילות המתאים. הוצאות עקיפות או הוצאות ישירות שאינן ניתנות לשיוך מדויק - סווגו למגזרי הפעילות השונים, בהתבסס על אומדנים והערכות שנערכו ביחידות הבנק השונות.

תשואה להון - הקצאת ההון לצורך חישוב התשואה להון בכל אחד ממגזרי הפעילות התבססה על נכסי הסיכון הממוצעים בכל מגזר.

באור 30 - מידע כספי לפי מגזרי פעילות (המשך)

2. ההרכב (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007

עסקים קטנים		משקי בית		רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
משכנתאות מסחריות	בנקאות ופיננסים*	הלוואות לדיור	בנקאות ופיננסים*	
13	186	74	22	• מחיצונים
(10)	(18)	(65)	130	• בין מגזרי
3	168	9	152	סך הכל
-	99	1	116	הכנסות תפעוליות ואחרות
3	267	10	268	סך ההכנסות
-	23	3	21	הפרשה לחובות מסופקים
1	161	6	203	הוצאות תפעוליות ואחרות, למעט פחת
-	10	1	11	פחת***
-	73	-	33	רווח מפעולות רגילות לפני מסים
-	29	-	13	הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות
1	44	-	20	רווח נקי מפעולות רגילות
-	13	-	19	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, נטו
1	57	-	39	רווח נקי לשנה
2.0	35.9	-	27.6	תשואה להון (באחוזים)**
184	2,306	973	1,751	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
-	1,447	-	4,041	יתרה ממוצעת של התחייבויות
174	1,714	823	1,491	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
-	841	-	1,850	יתרה ממוצעת של נכסי קופ"ג וקרנות נאמנות
-	278	-	262	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
-	12	-	29	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול מרכיבי הרווח מפעילות מימון:
3	131	6	88	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	22	-	56	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
-	15	3	8	אחר
3	168	9	152	סך הכל רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

* כולל פעילות שוק ההון.
 ** התשואה להון בסה"כ המגזרים: משקי בית, עסקים קטנים, בנקאות מסחריות ובנקאות עסקיות הסתכמה ב-17.9%, 32.8%, 14.8% וב-4.6% בהתאמה.
 *** כולל הפרשות לירידת ערך מבנים, בסך 2 מיליוני ש"ח שיוחסה למגזר ניהול פיננסי.

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית*	בנקאות עסקית		בנקאות מסחרית	
			ליווי בניה	בנקאות ופיננסיים*	משכנתאות מסחריות	בנקאות ופיננסיים*
637	155	(250)	31	222	37	147
-	(113)	299	(16)	(139)	(26)	(42)
637	42	49	15	83	11	105
344	22	40	3	17	2	44
981	64	89	18	100	13	149
97	-	-	3	26	(1)	22
584	19	56	9	45	1	82
39	9	-	1	2	-	5
261	36	33	5	27	13	40
95	7	14	2	10	4	16
166	29	19	3	17	9	24
48	(1)	13	-	1	-	3
214	28	32	3	18	9	27
17.2	-	-	4.7	4.6	18.4	13.9
17,711	4,813	28	533	4,078	545	2,500
9	9	-	-	-	-	-
16,504	1,619	6,522	84	1,500	-	1,291
13,313	1,560	28	830	4,072	519	2,102
4,262	-	1,246	2	41	-	282
7,376	-	2,813	36	3,414	-	573
674	-	580	-	5	-	48
		6	10	63	8	87
		42	1	5	-	11
		1	4	15	3	7
		49	15	83	11	105

באור 30 - מידע כספי לפי מגזרי פעילות (המשך)

2. ההרכב (המשך) (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2006

עסקים קטנים		משקי בית		רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
משכנתאות מסחריות	בנקאות ופיננסים**	הלוואות לדיור	בנקאות ופיננסים**	
9	191	53	19	• מחיצונים
(6)	(46)	(43)	113	• בין מגזרי
3	145	10	132	סך הכל
-	94	2	102	הכנסות תפעוליות ואחרות
3	239	12	234	סך ההכנסות
1	35	1	14	הפרשה לחובות מסופקים
2	159	6	195	הוצאות תפעוליות ואחרות, למעט פחת
-	10	-	13	פחת
-	35	5	12	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מסים
-	18	2	12	הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות
-	17	3	-	רווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות
-	-	-	-	רווח נקי מפעולות בלתי רגילות
-	17	3	-	רווח נקי (הפסד)
-	12.6	2.8	-	תשואה להון (באחוזים)**
178	2,227	1,078	1,579	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
-	1,422	-	3,953	יתרה ממוצעת של התחייבויות
181	1,689	988	1,243	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
-	812	-	1,852	יתרה ממוצעת של נכסי קופ"ג וקרנות נאמנות
-	216	-	171	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
-	9	-	20	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
3	114	9	71	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	19	-	51	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
-	12	1	10	אחר
3	145	10	132	סך הכל רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

* סווג מחדש
 ** כולל פעילות שוק ההון.
 *** התשואה להון בסה"כ המגזרים: משקי בית, עסקים קטנים, בנקאות מסחריות ובנקאות עסקית הסתכמה ב- 1.4%, 11.5%, 2.6%, וב- 3.2% בהתאמה.
 **** כולל ירידה בהפרשות לירידת ערך מבנים בסך 1 מיליון ש"ח, שיוחסו למגזר "ניהול פיננס".

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית**	בנקאות עסקית		בנקאות מסחרית	
			ליווי בניה	בנקאות ופיננסיים**	משכנתאות מסחריות	בנקאות ופיננסיים**
552	128	(252)	46	*198	22	*138
-	(86)	290	(27)	*(123)	(15)	*(57)
552	42	38	19	75	7	81
303	13	35	4	*15	-	*38
855	55	73	23	90	7	119
115	-	-	25	*11	1	*27
575	28	54	9	*40	1	*81
33	2	-	-	*3	-	*5
132	25	19	(11)	36	5	6
72	13	10	(4)	15	2	4
60	12	9	(7)	21	3	2
1	1	-	-	-	-	-
61	13	9	(7)	21	3	2
5.8	-	-	(8.2)	*6.1	5.4	*1.7
17,064	4,253	55	697	*3,951	629	*2,417
*3	*3	-	-	-	-	-
15,976	1,551	6,378	79	*1,421	-	*1,172
12,962	997	55	1,060	*4,046	642	*2,061
4,029	-	1,061	3	*63	-	*238
6,269	-	2,030	34	*3,409	-	*409
517	-	434	-	15	-	39
		5	13	*60	5	*68
		32	1	*5	-	*10
		1	5	*10	2	*3
		38	19	75	7	81

באור 30 - מידע כספי לפי מגזרי פעילות (המשך)

2. ההרכב (המשך) (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2005

עסקים קטנים		משקי בית		
משכנתאות מסחריות	בנקאות ופיננסים**	הלוואות לדיוור	בנקאות ופיננסים**	
				רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
20	164	90	6	• מחיצונים
(16)	(26)	(80)	125	• בין מגזרי
4	138	10	131	סך הכל רווח מפעולות מימון
-	90	3	111	הכנסות תפעוליות ואחרות
4	228	13	242	סך ההכנסות
-	28	3	4	הפרשה לחובות מסופקים
2	135	6	166	הוצאות תפעוליות ואחרות, למעט פחת
-	10	1	11	פחת
2	55	3	61	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מסים
(1)	(25)	(1)	(27)	הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות
1	30	2	34	רווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות
-	-	-	-	השפעה מצטברת נטו, של שינוי שיטה חשבונאית, לתחילת השנה
1	30	2	34	רווח (הפסד) נקי
4.3	25.8	1.5	39.2	תשואה להון (באחוזים)**
249	2,184	1,171	1,538	יתרה ממוצעת של נכסים***
-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
-	1,259	-	3,793	יתרה ממוצעת של התחייבויות***
247	1,606	1,052	1,187	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון***
-	777	-	1,767	יתרה ממוצעת של נכסי קופ"ג וקרנות נאמנות
-	187	-	81	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
-	12	-	20	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
4	111	10	74	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	15	-	47	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
-	12	-	10	אחר
4	138	10	131	סך הכל רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

* סווג מחדש
 ** כולל פעילות שוק ההון
 *** התשואה להון בסה"כ המגזרים: משקי בית, עסקים קטנים, בנקאות מסחריות ובנקאות עסקית הסתכמה ב-21.7%, 23%, 3.1% וב-1.2% בהתאמה.

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית**	בנקאות עסקית		בנקאות מסחרית	
			ליווי בניה	בנקאות ופיננסיים**	משכנתאות מסחריות	בנקאות ופיננסיים**
542	76	(227)	58	*205	43	*107
-	(23)	258	(33)	*(133)	(38)	*(34)
542	53	31	25	72	5	73
298	4	33	5	*15	1	*36
840	57	64	30	87	6	109
125	-	-	38	*15	13	*24
490	25	44	7	*36	1	*68
32	1	-	1	*3	-	*5
193	31	20	(16)	33	(8)	12
(80)	(7)	(9)	4	*(12)	4	*(6)
113	24	11	(12)	21	(4)	6
(2)	(2)	-	-	-	-	-
111	22	11	(12)	21	(4)	6
11.7	-	-	(12.4)	*5.5%	(9.5)	*6.5%
16,352	3,227	51	922	*4,117	534	*2,359
4	4	-	-	-	-	-
15,360	1,452	5,840	57	*1,618	-	*1,341
13,044	951	51	1,303	*4,117	534	*1,996
3,789	-	948	3	*53	-	*241
5,734	-	1,809	36	*3,323	-	*298
560	-	426	-	20	-	82
		4	18	*61	5	*62
		27	1	3	-	7
		-	6	*8	-	*4
		31	25	72	5	73

א. כללי

בשנים האחרונות נחקקו מספר חוקים והועלו מספר יוזמות חקיקה, חלקן פרטיות וחלקן בעקבות החלטות שקיבלה ממשלת ישראל בשורת נושאים הנוגעים למערכת הבנקאית, כמפורט להלן.

ב. חוקים והחלטות הנוגעים למערכת הבנקאית

(1) הרפורמה בשוק ההון

(א) החקיקה

במסגרת הרפורמה בשוק ההון, אותה יזמה הממשלה, נחקקו ביום 25.7.2005 בכנסת שלושת החוקים הבאים:

- חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005.
- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.
- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ביעוץ פיננסי ובשווק פנסיוני), התשס"ה-2005.

ההשלכות העיקריות של חוקים אלו על התאגידים הבנקאיים, הינן כדלקמן:

- נאסר על התאגידים הבנקאיים להחזיק אמצעי שליטה כלשהם בקופות גמל (לרבות חברה לניהול קופות גמל) או בחברה לניהול קרנות נאמנות. על פי הוראות החוק תוכל ההפרדות להתבצע במדורג לאורך תקופות, כדלקמן:

- לגבי ההחזקות בקופות הגמל (לרבות החברות לניהול קופות גמל) בתוך תקופה של שלוש שנים מפרסום החוק (עבור "הבנקים הגדולים"), ועד שש שנים (עבור הבנקים "הבינוניים והקטנים" עליהם נמנה הבנק).

- לגבי ההחזקות בקרנות הנאמנות (לרבות החברות לניהול קרנות נאמנות) בתוך תקופה של ארבע שנים מפרסום החוק (עבור "הבנקים הגדולים"), ועד שמונה שנים (עבור "הבנקים הבינוניים והקטנים" עמם נמנה הבנק).

- נאסר על תאגידים בנקאיים, לעסוק בשווק מוצרים פנסיוניים (לרבות: קופות גמל, ביטוחי חיים משתתפים ופנסיה) ומוצרים פיננסיים מסוימים (כגון: ניירות ערך, קרנות נאמנות ו"תעודות סל" - העשויות להוות תחליף לקרנות נאמנות). לתאגידים הבנקאיים הותר להעניק בגין מוצרים אלו שרותי "יעוץ השקעות" בלבד.

- הותר לתאגידים הבנקאיים לעסוק ב"יעוץ פנסיוני" (להבדיל מ"שווק פנסיוני"), שעניינו בחינת כדאיות ההשקעה במוצרים פנסיוניים (כהגדרתם בחוק). עם זאת, הותר לתאגידים בנקאיים שעסקו ביעוץ השקעות להעניק ייעוץ פנסיוני לגבי קופות גמל לתגמולים ולפיצויים (שאינם קופות ביטוח), אף אם אין בידם רשיון "יעוץ פנסיוני" בתקופה שלא תעלה על שלוש וחצי שנים מיום כניסת החוק לתוקף.

על פי הוראות החוק חויבו הבנקים למכור את מלוא החזקותיהם בקופות הגמל וקרנות הנאמנות כתנאי מוקדם לקבלת רשיון ל"יעוץ פנסיוני". עם זאת התיר המחוקק לממונה על שוק ההון הביטוח והחסכון במשרד האוצר (להלן: "הממונה"), להעניק יתרון לבנקים הבינוניים והקטנים על פני הבנקים הגדולים בתחום העיסוק ב"יעוץ פנסיוני", באופן שיתאפשר לממונה להעניק לבנקים הבינוניים והקטנים רשיון לעסוק ביעוץ פנסיוני עוד קודם להשלמת מכירת החזקותיהם בקופות הגמל ובקרנות הנאמנות.

- הותר לתאגידים בנקאיים שיעסקו ב"יעוץ השקעות" וב"יעוץ פנסיוני" לקבל עמלת הפצה ממנהלי קרנות נאמנות והחברות לניהול קופות גמל בגין עסקאות שביצעו לקוחות הבנקים במוצריהם של מנהלים אלו, כמגבלות הבאות:

• עמלת ההפצה תהיה אחידה, ללא תלות בגוף המנהל שממנו התקבלה.

• הלקוח הסכים מראש ובכתב לתשלום העמלה ולשיעורה.

• שיעור העמלה ייקבע על ידי שר האוצר, בתקנות שיותקנו על ידו.

ב. חוקים והחלטות הנוגעים למערכת הבנקאית (המשך)

(1) הרפורמה בשוק ההון (המשך)

(ב). תקנות

עמלות הפצה שאושרו על ידי ועדת הכספים של הכנסת, הינן בשיעורים, כלדקמן:

- (1) לגבי קרנות הנאמנות הותר ליועצי השקעות ולחברי בורסה שבאמצעותם נרכשו יחידות ההשתתפות בקרנות נאמנות, לגבות עמלות הפצה בשיעורים שנתיים מכסימליים מדורגים, המחושבים כשיעור משווי השוק של היחידות ונעים בין 0.25% עבור קרן נאמנות שהשקעותיה העיקריות הינן קצרות טווח ובסיכון נמוך ועד 0.8% עבור קרן נאמנות המשקיעה בעיקר במניות.
- (2) לגבי קופות גמל הותר ל"יועצים פנסיוניים" לגבות מגופים המנהלים מוצרים פנסיוניים (כגון: קופות גמל לתגמולים, פיצויים וקצבה), עמלת הפצה בשיעור מקסימלי של 0.25% מהסכום שנצבר בגין המוצר הפנסיוני שרכישתו נעשתה באמצעות היועץ הפנסיוני.

הבנק

- (1) בעקבות כניסתם לתוקף של החוקים האמורים ואישור התקנות לגביית עמלות הפצה, כאמור - חתמו הבנק והחברות המאוחדות הרלבנטיות שלו, על הסכמי הפצה, כדלקמן:
 - כ-34 הסכמי הפצה בין הבנק לבין חברות לניהול קרנות נאמנות.
 - 7 הסכמי הפצה בין מרכזתיל קרנות נאמנות בע"מ, לבין חברי בורסה ויועצי השקעות המפיצים את קרנות הנאמנות של הבנק.
 - 16 הסכמי הפצה בין הבנק לבין "יצרנים" פנסיוניים, (שייכנסו לתוקף עם קבלת הרישיון ל"ייעוץ פנסיוני").
- (2) על פי הבנות שהושגו בין הבנק לבין "הממונה", יותר לבנק לעסוק בייעוץ פנסיוני בתקופת הביניים (עד לתום שש שנים ממועד פרסום החוק) ובתנאי שלא ישלם בחברה לניהול קופות גמל (דהיינו, החזקותיו במניות החברה לניהול קופות גמל יפחתו משיעור של 50%).
- (3) יצוין בהקשר זה כי בחודש דצמבר 2007 החליט ה"ממונה" לתת העדפה לתאגידי בנקאיים שהונם העצמי אינו עולה על 10 מיליארד ש"ח (ובהם הבנק) - באמצעות דחיית המועד בו יורשו הבנקים הגדולים יותר להתחיל במתן ייעוץ פנסיוני לשכירים - לשנת 2010. עם זאת, הוראת הממונה לא תחול על יישובים הנמצאים באזורי ה"פריפריה". ביישובים אלו יותר לבנקים הגדולים לתת שירותי ייעוץ פנסיוני כבר בשנת 2008.
- (4) לאור האיסור שהוטל על התאגידי הבנקאיים, להחזיק בלמעלה מ-10% מאמצעי השליטה של תאגיד שהוא סוכן ביטוח או סוכן פנסיוני (כתנאי הכרחי לקבלת רישיון לייעוץ פנסיוני), מכר הבנק ביום 3.9.2007, כ-56% מהחזקותיו בחברת נ.פ.א., ניהול פיננסי אישי בע"מ.

(ג). מכירת קופות הגמל

לאור ההבנות שהושגו בין הבנק לבין ה"ממונה", כאמור ובמטרה לממש את ההעדפות שניתנו ל"בנקים הבינוניים", מוקדם ככל האפשר חתם הבנק ביום 30 ביולי 2007 על הסכם למכירת פעילות קופות הגמל של הבנק. ביום 5 בדצמבר 2007, הושלם הליך המכירה (לאחר שמולאו כל התנאים המתלים שנכללו בהסכם). במסגרת ההסכם מכר הבנק 51% מפעילות קופות הגמל, לקבוצת משקיעים (שעיקרם תושבי חוץ) בראשות מר אייזיק סאטון - בתמורה לסך של כ-76 מיליון ש"ח - הנגזרת משיעור של כ-4.25% מהיקף הנכסים המנוהלים על ידי קופות הגמל שנמכרו (כ-3.8 מיליארד ש"ח). יתרת הפעילות (49%) תימכר על ידי הבנק לרוכשים לכל המאוחר בחודש אוגוסט 2011 (להלן: "מועד המימוש הסופי"), במחיר שייגזר (בעיקר) משיעור של 4.25% מהיקף נכסי קופות הגמל, ומשיעור דמי הניהול הממוצעים שיהיו בתוקף באותו מועד.

ב. חוקים והחלטות הנוגעים למערכת הבנקאית (המשך)

(1) הרפורמה בשוק ההון (המשך)

(ג) מכירת קופות הגמל (המשך)

לאחר המכירה, כאמור, מחזיקים הבנק (49%) וקבוצת הרוכשים (51%), במשותף בחברה חדשה - הדס מרכנתיל קופות גמל בע"מ - שהוקמה מכח ההסכם, וקלטה את פעילות קופות הגמל של הבנק.

במסגרת ההסכם ניתנו לבנק על ידי הרוכשים שתי אופציות, כדלקמן:

- אופציה למימוש מוקדם של יתרת פעילות קופות הגמל (49%), במחיר שייגזר מהמחיר ב"מועד המימוש הסופי", בכפוף להתאמות. עם זאת, יפחת מחיר המימוש בשיעורים שבין 15% ל-20%, אם יחליט הבנק לממש את האופציה במהלך השנתיים הראשונות ממועד השלמת העסקה.

- אופציה (הניתנת למימוש ב"מועד המימוש הסופי", או קודם לכן - אם יממש הבנק את האופציה הראשונה), לרכוש 5% ממניות החברה הרוכשת (או 10% בתנאי, שהיקף הפעילות של הרוכשת בתחום קופות הגמל ממועד מימוש האופציה, לא יהיה מהותי).

מחיר מימוש האופציה ייגזר מהחלק היחסי של המחיר שישולם בגין יתרת פעילות קופות הגמל (כאמור לעיל) ומשווי החלק היחסי של יתרת הפעילות של הרוכשת (ללא פעילות קופות הגמל) שייקבע על ידי מעריך מוסכם. הבנק יוכל למכור לבעלי המניות של הרוכשת את החזקותיו ברוכשת בתקופה של עשר שנים ממועד המכירה במחיר שיתבסס על המנגנון ששימש בקביעת מחיר הרכישה.

במסגרת ההסכם הוארך תוקף הערבות שנתן הבנק בעבר לעמיתי "מרכנתיל קופה מרכזית לפיצויים", לפיה - התחייב הבנק לפצות את עמיתי הקופה, במקרה בו יפחת שווי זכויותיהם - מהסכום הנומינלי שהופקד על ידם בקופה. על פי ההסכם תפקע ערבות הבנק - לכל המאוחר - ב"מועד המימוש הסופי" (ראה גם באור 18 ג' 6, לעיל).

הרווח בגין השלמת השלב הראשון בעסקה, כאמור לעיל מסתכם בכ-49 מליוני ש"ח, ונזקף לדוח הרווח והפסד בתקופת הדוח. עם השלמת השלב השני בעסקה, ב"מועד המימוש" הסופי (או במועד מוקדם יותר אם יחליט הבנק לממש את האופציה המוקדמת), צפוי הבנק לרשום רווח נוסף.

(2) חקיקה והחלטות בנושא העמלות הבנקאיות

בעקבות החלטות שקיבלו מספר בנקים במערכת הבנקאית - במחצית השניה של שנת 2006 - לעדכן את תעריפי העמלות בגין השירותים הניתנים על ידם במספר תחומים, לאחר שתמה התקופה שבה התחייבו הבנקים להקפיא את תעריפי העמלות - התפתח דיון ציבורי בנושא זה. במהלך הדיון נשמעו קריאות מצד גופים צרכניים המצדדות בהגברת הפיקוח על הבנקים בנושא הזה.

בהמשך לכך נפתחו בכנסת הליכי חקיקה בנושא זה, שכללו ארבע הצעות חוק פרטיות מטעם חברי הכנסת והצעת חוק נוספת מטעם הממשלה. בדיון שהתקיים ביום 20 ביוני 2007 בועדת הכנסת הוחלט למזג את כל חמש הצעות החוק הנ"ל להצעת חוק אחת - הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 12), התשס"ז-2007.

המטרות שעמדו בבסיס הצעת החוק כללו, בין היתר:

- יצירת אחידות בשמות השרותים הבנקאיים.
- צמצום מספר השרותים שבשלם נגבות עמלות.
- שיפור יכולת התמצאות הלקוחות במחירי השרותים הבנקאיים, והשוואה בינם למחירים בבנקים אחרים.

ב. חוקים והחלטות הנוגעים למערכת הבנקאית (המשך)

(2) חקיקה והחלטות בנושא העמלות הבנקאיות (המשך)

ביום 26 ביוני 2007, אישרה הכנסת את חוק הבנקאות (שירות ללקוח), (תיקון 12), התשס"ז-2007. עיקרי ההוראות שנכללו בחוק, הינן כדלקמן:

• הוטל על הנגיד, לאחר התייעצות עם הועדה המייעצת, לקבוע את רשימת השירותים שבגינם רשאי תאגיד בנקאי לגבות עמלות מלקוחותיו ("ה"תעריפון המלא") ואת אופן חישובן של העמלות שניתן לגבות בגין שירותים אלה.

• הנגיד רשאי לקבוע "תעריפונים מצומצמים" (המהווים חלק מ"התעריפון המלא") לגבי סוגים מסוימים של שירותים בנקאיים או לגבי סוגי לקוחות מסוימים.

• תאגיד בנקאי יוכל להוסיף שרות נוסף, שאינו כלול ב"תעריפון המלא" רק לאחר הגשת בקשה מנומקת למפקח על הבנקים. המפקח יהיה רשאי לאשר את הבקשה או לדחותה בתוך 30 יום מקבלת הבקשה.

• הנגיד יהיה רשאי לקבוע "סל שירותים בנקאיים", שתאגיד בנקאי יחויב להציע ללקוחותיו, ושכגינם תגבה עמלה כוללת אחת.

• הנגיד רשאי להכריז על שירותים בנקאיים מסוימים כ"שירותים ברי פיקוח", בהתקיים אחת העילות הבאות:

1. התשלום בגין השרות עלול להפחית את התחרות בגין אותו שרות.

2. הלקוח יכול לקבל את השרות רק בתאגיד הבנקאי שבו מתנהל חשבונו.

3. מדובר ב"שרות חיוני" ויש צורך בפיקוח עליו מטעמים של טובת הציבור.

הנגיד יהיה רשאי לקבוע לגבי "שרות ברי פיקוח": את סכום העמלה שתגבה בגינו, או את סכומה המקסימלי, או לאסור על גביית עמלה כלשהי בגינו.

• הוטלה חובה על תאגידים בנקאיים להודיע מראש למפקח על הבנקים על כוונתם להעלות את תעריף העמלה בגין שירות בנקאי שאינו "בר פיקוח" לפחות 30 יום לפני המועד המתוכנן להעלאת התעריף.

• המפקח על הבנקים רשאי להטיל עיצום כספי על תאגיד בנקאי שגבה עמלות בגין שירותים שאינם כלולים ב"תעריפון המלא", או שהעלה את תעריפי העמלות שהוא גובה מבלי להודיע על כך מראש למפקח.

ההוראות העיקריות הכלולות בחוק (קביעת "התעריפון המלא" וה"תעריפונים המצומצמים") ייכנסו לתוקף בתום שלושה חודשים מיום פרסום החוק עם זאת, הותר לנגיד בנק ישראל לדחות מועד זה בשלושה חודשים נוספים.

בעקבות אישור החוק, פרסם נגיד בנק ישראל ביום 8 בינואר 2008, את: "כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח-2008".

התקנות כוללות את "תעריפון העמלות המלא" (החל על לקוחות המקבלים שירות בנקאי מלא), ו"תעריפונים מצומצמים" (שיחולו על מגזרי לקוחות אלו שמקבלים שירותים בנקאיים חלקיים, כגון: שירותי ניהול חשבון עובר ושכ", "שירותים בגין הלוואות לדירור" ו"שירותים בגין כרטיסי אשראי", בלבד).

הלקוחות עליהם חלים תעריפוני עמלות אלו, כוללים שני פלחי לקוחות:

• יחידים.

• תאגידים שמחזור הכנסותיהם השנתי אינו עולה על מיליון ש"ח (להלן: "עסקים קטנים").

עיקר השינויים שנכללו בתקנות ובתעריפונים שצורפו אליהן, כאמור הינם:

• מספר העמלות הכלולות בתעריפונים החדשים, הופחת משמעותית ביחס למספרן כיום (בשיעור של כ-66%) והובהר כי לא ניתן יהיה לגבות עמלות ממגזרי הלקוחות עליהם חלה ההוראה שאינן כלולות בתעריפונים החדשים.

ב. חוקים והחלטות הנוגעים למערכת הבנקאית (המשך)

(2) חקיקה והחלטות בנושא העמלות הבנקאיות (המשך)

- יחיד יהיה פטור מתשלום "דמי ניהול קבועים" בגין חשבון עובר ושכ, למעט תשלום בגין פעולות המבוצעות בחשבוננו על ידי פקיד או באמצעות ערוצים ישירים, כמפורט להלן.
 - ניתן יהיה לגבות עמלה בגין "הקצאת מסגרת אשראי" מלקוח יחיד, רק אם הלקוח לא ניצל כלל את מסגרת האשראי שהוקצתה לו. לקוח שניצל את מסגרת האשראי, בחלקה או במלואה, יחויב בריבית או בעמלת הקצאת אשראי, כגבוה מביניהן.
 - נאסר לגבות עמלה בגין "טיפול באשראי" מ"עסקים קטנים" ומלקוחות "יחידים" (בגין הלוואות בהיקף שאינו עולה על 50,000 ש"ח). כמו כן, נאסר לגבות עמלה זו בעת חידוש מסגרת אשראי שאינו כרוך בשינוי או בהגדלת בטחונות. במקרה של הגדלת מסגרות האשראי, ניתן יהיה לגבות עמלה רק בגין תוספת האשראי.
 - נערכה הבחנה בין עמלות שייגבו בגין שירותים כ"חשבון עובר ושכ", הניתנים על ידי פקיד (וכוללים רשימה סגורה של 8 סוגי פעולות), לבין עמלות שייגבו בגין שירותים כנ"ל, הניתנים באמצעות ערוצים ישירים (וכוללים רשימה סגורה של 10 סוגי פעולות).
- הכללים החדשים שנכללו בתקנות צפויים להכנס לתוקף, במחצית שנת 2008.
- יישום ההנחיות הכלולות בתקנות, כרוך בפילוח לקוחות הבנק על פי פרמטרים שונים שחלקם אינו מצוי בידי הבנק בשלב זה. לפיכך ומכיוון שמחירי עמלות מסוימות שנכללו ב"תעריפון" טרם נקבעו על ידי הבנק, קיים קושי להעריך במדויק את השלכות ההוראה על הכנסותיו של הבנק בעתיד. עם זאת, על פי אומדנים מוקדמים שנערכו בבנק מעריכה הנהלת הבנק כי יישום ההוראה עלול להקטין את הכנסותיו העתידיות מעמלות של הבנק בסכום של כ-40 מיליון ש"ח לשנה. יחד עם זאת, לאור גורמי אי הודאות שצוינו לעיל, ייתכן שההשלכות בפועל יהיו שונות מאומדן זה.

ג. הצעות חוק הנוגעות למערכת הבנקאית

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון - ריבית על יתרות זכות), התשס"ו-2006

הצעת החוק הונחה על שולחן הכנסת ביום 10.7.2006, ואושרה בקריאה טרומית ביום 31.1.2007. על פי הצעת החוק יחויבו התאגידים הבנקאיים לשלם ללקוחותיהם ריבית על יתרות זכות בחשבונות עובר ושכ. שיעור הריבית ייקבע על ידי נגיד בנק ישראל - באישור שר האוצר.

בשלב זה לא ברור אם הצעת חוק זו תתגבש לחוק מחייב, ומה יהיה שיעור הריבית אותו יחוייבו הבנקים לשלם בגין יתרות זכות אלו. לפיכך לא ניתן להעריך, בשלב זה, את היקף הפגיעה - אם בכלל, על הרווח מפעילות מימון של הבנק בעתיד.

ד. יוזמות חקיקה אחרת

קיימות מספר יוזמות חקיקה, בשלבי חקיקה שונים, שלחלקן עלולה להיות השפעה שלילית על פעילות הבנק ועל תוצאות פעולותיו בעתיד. אין באפשרות הבנק להעריך את היקף ההשפעה האמורה.

באור 32 - תמצית דוחות כספיים בערכים היסטוריים - לצרכי מס (הבנק בלבד)

א. מאזן

2006 בדצמבר 31	2007 בדצמבר 31	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
		נכסים
2,266	2,697	מזומנים ופקדונות בבנקים
*1,968	2,580	ניירות ערך
*12,583	13,027	אשראי לציבור
9	9	אשראי לממשלה
38	130	השקעות בחברות מוחזקות
265	277	בניינים וציוד
99	92	נכסים אחרים
17,228	18,812	סה"כ נכסים
		התחייבויות והון
14,503	15,751	פקדונות הציבור
372	342	פקדונות מבנקים
55	50	פקדונות הממשלה
754	729	כתבי התחייבות נדחים
451	644	התחייבויות אחרות
16,135	17,516	סה"כ התחייבויות
1,093	1,296	הון עצמי
17,228	18,812	סה"כ התחייבויות והון עצמי

* סווג מחדש.

באור 31 - תמצית דוחות כספיים בערכים היסטוריים - לצרכי מס (הבנק בלבד) (המשך)

ב. דוח רווח והפסד

2007	2006	2005	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
636	550	541	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
97	115	125	הפרשה לחובות מסופקים
539	435	416	רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
הכנסות תפעוליות ואחרות			
283	254	249	עמלות
22	12	1	רווחים מהשקעות במניות, נטו
16	17	33	הכנסות אחרות
321	283	283	סה"כ הכנסות תפעוליות ואחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות			
375	*370	*309	משכורות והוצאות נלוות
92	82	76	אחזקה ופחת בניינים וציוד
146	*146	*127	הוצאות אחרות
613	598	512	סה"כ הוצאות תפעוליות ואחרות
247	120	187	רווח מפעולות רגילות לפני מסים
90	66	78	הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות
157	54	109	רווח מפעולות רגילות לאחר מסים
28	9	5	חלקו של הבנק בתוצאות הפעולות, נטו, של חברות מוחזקות
רווח נקי מפעולות רגילות			
30	3	-	רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס
-	-	(2)	השפעה מצטברת נטו, לתחילת השנה, של שינוי שיטה חשבונאית
215	66	112	רווח נקי לשנה

* סווג מחדש

באור 31 - תמצית דוחות כספיים בערכים היסטוריים - לצרכי מס (המשך)

ג. דוחות של השינויים בהון העצמי (במיליוני ש"ח)

סה"כ הון עצמי	יתרת רווח	רווח כולל אחר מצבר***	קרן כללית**	פרמיה	הון מניות	
878	724	17	67	70	*	יתרה ליום 1 בינואר 2005
(14)	-	(14)	-	-	-	התאמות נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
7	-	7	-	-	-	השפעת המס המתייחס
112	112	-	-	-	-	רווח נקי לשנה
983	836	10	67	70	*	יתרה ליום 31 בדצמבר 2005
26	-	26	-	-	-	התאמות נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(10)	-	(10)	-	-	-	השפעת המס המתייחס
28	-	-	28	-	-	מענק המדינה לעובדים ("הפרטה")
66	66	-	-	-	-	רווח נקי לשנה
1,093	902	26	95	70	*	יתרה ליום 31 בדצמבר 2006
(19)	-	(19)	-	-	-	התאמות נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
7	-	7	-	-	-	השפעת המס המתייחס
215	215	-	-	-	-	רווח נקי לשנה
1,296	1,117	14	95	70	-	יתרה ליום 31 בדצמבר 2007

* נמוך מ-1 מיליון ש"ח.
** הקרן נוצרה מרווחים שוטפים ומיועדת לחלוקת דיבידנד בתנאים מסוימים ולכסוי הפסדים בלתי צפויים.
*** הסעיף מהווה "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

